

Casa Corpului Didactic "Alexandru Gavra" Arad

Ș
C
O
A
L
A

V
R
E
M
I
I

Publicație periodică de educație, știință, cultură și opinie
Serie nouă, numărul 7, mai 2022
ISSN: 2068-6099

CUPRINS

<u>Argument</u>	Director Minodora Marinescu, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	5
<u>Alternative educaționale</u>		
<u>Abordări educaționale, între vechi și nou</u>	Profesor metodist Alina Șugar, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	6
<u>Alternative educaționale</u>	Profesor învățământ preșcolar Simona Jurjița, Grădinița P.P. „Căsuța Piticilor” Arad	10
<u>Cum predau în mediul online</u>	Profesor învățământ primar Florina Kovacs, Școala Gimnazială Livada, Comuna Livada	13
<u>Educația religioasă, poartă deschisă spre inima copilului</u>	Profesor învăț. preș. Crina Bortoș, Grădinița P.P. „Căsuța piticilor” Arad	15
<u>Managementul schimbărilor în învățământ. Alternative la învățământul primar din România</u>	Profesor Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Constructii si Protectia Mediului Arad	18
<u>Practici educaționale</u>		
<u>Pedagogia Waldorf – o alternativă de succes La școala tradițională</u>	Profesor Ancuța Stoica, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	22
<u>Cercetări, studii, reflecții</u>		
<u>6 Martie 1945 văzut prin ochii presei comuniste arădene</u>	Profesor Sergiu Duma, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	26
<u>Cercetări privind modul de hrănire al speciei Spermophilus citellus (păpândăul)</u>	Profesor Laura Anghelescu, Liceul cu Program Sportiv Timișoara Profesor Floarea Anuța Jurca, Liceul Național de Informatică Arad	30
<u>Cetatea Siriei – Mănăstirea Feredeou</u>	Profesor Mariana Keșe, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Arad	33
<u>Diversitatea culturală în lumea contemporană</u>	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	36
<u>Drumul eroului și sensul devenirii lui</u>	Profesor limba și literatura română Adriana Rada, Școala Gimnazială Groșeni	38
<u>Figuri geometrice și simboluri matematice în opera eminesciană</u>	Prof. dr. Luminița Ana-Maria Bulc, Prof. dr. Anca Stoian, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	41
<u>Identități multiple în secolul XXI</u>	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	44
<u>Implicarea eficientă a preșcolarului în procesul învățării prin explorarea directă a mediului</u>	Profesor Invatamant Prescolar Maria Elena Gabor, Scoala Gimnaziala Chisindia - Gradinita cu Program Normal Paiușeni	47
<u>Limbajul în perioada preadolescenței</u>	Profesor Diana Maria Petcuț, Liceul Special „Sfânta Maria” Arad	53
<u>Literatura copilăriei – dincolo de story</u>	Profesor Crina Dima, Colegiul „Csiky Gergely” Arad	55
<u>Mathematics in the pandemic</u>	Profesor Mirela Aldescu, Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad	58
<u>Performanța în școală și nu numai</u>	Prof. dr. Anca Stoian, Prof. dr. Luminița Bulc, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	61
<u>Spațiul în basmul Făt Frumos din Lacrimă</u>	Profesor Adriana Emanuela Rada, Școala Gimnazială Groșeni	65
<u>Spațiul și timpul – cadrele generale ale basmului</u>	Profesor Adriana Emanuela Rada, Școala Gimnazială Groșeni	68
<u>Studiu privind evoluția jucătorilor extremă</u>	Profesor Daniel Tulea, Școala Gimnazială Vladimirescu	71
<u>La echipele de baschet seniori pe plan național</u>		
<u>De ce „Iubirea e sămânța eternității-n carne”.</u>	Profesor Cătălin Drăgan, Liceul Tehnologic Chișineu-Criș	73
<u>Lirica erotică a lui Vasile Voiculescu</u>		
<u>Vechi și nou în IT</u>	Profesor Minodora Marinescu, Colegiul Național „Preparandia – Dimitrie Țichindeal” Arad	77

Educație formală și nonformală

Abordarea educației ecologice la vârsta Preșcolară	Profesor Florentina Moisă, Grădinița P.N. Archiș – Școala Gimnazială Groșeni	82
Acomodarea copilului la grădiniță	Prof. înv. preșcolar Mikhaela Pantea, Grădinița PP Nr.15 Arad	85
Caracteristicile activităților extracurriculare	Profesor Andreea Colțiș, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	87
Educația formală și nonformală	Profesor învățământ preșcolar Anamaria Pandur, Grădinița P.P. „Căsuța Piticilor” Arad	90
Educația nonformală – o altfel de educație	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	92
Educația outdoor – provocare sau necesitate	Prof. înv. primar Diana Rațiu, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	95
Educația prin dans	Profesor Ioana Teodora Lung, Palatul Copiilor Arad	98
Formarea comportamentului ecologic la școlarii din învățământul primar	Profesor Delia-Ionica Rașca, Școala Gimnazială Groșeni	100
Influența activităților extracurriculare în dezvoltarea personalității elevilor	Profesor dr. Larisa-Bianca Pistol, Colegiul Economic Arad	104
Nonformalul, o provocare continuă	Profesor Andreea-Florina Boran, Palatul Copiilor Arad	107
Serbările școlare – un mijloc de educație nonformală	Profesor Alexandra Tania Chirea, Grădinița P.P. Nr. 2 Pecica	109

Management educational

Liderul modern: 5 tendințe noi în leadership și management	Profesor metodist Alina Șugar, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	112
Serviciile educaționale și managementul Educațional	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	114
Comunicarea managerială în domeniul educației	Profesor Elena Vasii, Liceul cu Program Sportiv Arad	118

Parteneriate și proiecte

Descoperim tradiții și obiceiuri românești	Profesor Alina Popescu, Liceul Tehnologic „Aurel Vlaicu” Arad	121
Dinți sănătoși, copii frumoși	Profesor învățământ preșcolar Vladenka Mazuch, Școala Gimnazială Peregu Mare	124
Erasmus+, experiență europeană pentru toți elevii	Profesor Daniel Lupu, Liceul Tehnologic Chișineu-Criș	126
Misterele celeilalte mări	Profesor Ionela Cristina Mateș, Liceul Tehnologic „Moga Voievod” Hălmațiu	130
Școala care învață cu Erasmus+	Profesor dr. Ana Höniges, Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana	132

Pedagogie interactivă, practici pedagogice

Documentul autentic – abordări în didactica limbii franceze	Profesor Adelina Maria Iuhasz, Liceul Tehnologic „Aurel Vlaicu” Arad	135
Eficiență și calitate în didactica interactivă și Interdisciplinară	Profesor pentru înv. preșc. Florentina Moisă, Grădinița P.N. Archiș - Școala Gimnazială Groșeni	137
Jocul lexical în orele de limba engleză	Profesor Agneta Nistora, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	139
Stimularea și dezvoltarea psiho-emoțională a copilului prin joc	Profesor Lavinia-Janina Biț, Liceul cu Program Sportiv Arad	142

Scoală, cultură și tradiție

Atanasie Marian Marienescu – important reprezentant al culturii române din Transilvania secolului al XIX-lea	Profesor Sergiu Duma, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	145
Domesticirea matematicii	Profesor Liliانا Lavinia Negrilă, Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad	148
Educație prin tradiții la preșcolari	Profesor învățământ preșcolar Crina Tuduș, Grădinița P.P. „Căsuța Piticilor” Arad	150

Importanța studierii istoriei locale	Profesor Raul Pavel Petcuț, Școala Gimnazială Livada	152
Moartea din perspectiva religiilor poparelor antice	Profesor limba și literatura română Andreea Colțiș, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	154
Monumentul Eroilor din incinta școlii. Sat Siclău, Județul Arad	Dir. prof. drd. Paul Krizner, Școala Gimnazială Grăniceri	157
Nemurirea fizică a lui Ghilgames	Profesor limba și literatura română Andreea Colțiș, Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea	162
Obiceiuri de Crăciun	Profesor Valeria Roman, Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad	165
Ocupații tradiționale	Profesor Corina Tulea, Liceul „Ioan Buteanu” Gurahonț, jud. Arad	169
Omul și mediul înconjurător	Profesor înv. primar Loredana Baciș, Școala Gimnazială Vladimirescu	172
Sprijin, suport și asistență educațională		
De la știință la educație	Profesor Bianca Maria Blidar, Școala Gimnazială „Caius Iacob”, Arad	174
Despre geografie, pentru părinți	Profesor Georgeana Țiu, Colegiul Economic Arad	177
Familia – cadru favorabil de formare a copilului	Profesor învățământul preșcolar Ioana Unc, Grădinița „Dumbrava minunată” Satu Mare	180
Hărțuirea – probleme și soluții	Profesor metodist Alina Șugar, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	182
Plan de intervenție personalizat	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	185
Satisfacția de a fi voluntar la vârsta preșcolară	Profesor învățământul preșcolar Paula Măgulean, Grădinița PP „Căsuța Piticilor” Arad	188
Strategie de evaluare a unui elev cu TSA sau Sindromul Down la disciplina istorie	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	192
Strategie individualizată de predare a unei unități de învățare la disciplina istorie, destinată unui elev cu DMU integrat în clasa a V-a	Profesor Cosmin-Mircea Julan, Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad	196
Fenomenul bullying – o problemă frecventă în școli	Profesor Ancuța Stoica, Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad	198

ARGUMENT

Dragi cititori,

Îmi revine frumoasa misiune de a aduce un argument în favoarea acestei publicații, atât de dragă nouă celor de la Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” din Arad.

Aș începe cu obligația noastră morală de a împărtăși cu ceilalți colegi, exemplele de bună practică și experiențele trăite în mediul școlar sau extrașcolar, „așternute sublim pe hârtie”. Oare abilitățile noastre, deprinderile și priceperile, exersate adesea în mijlocul micilor/marilor școlari sau la activitățile de formare, pot constitui povețe stilizate pentru colegii noștri? Ar mai fi constatările făcute în ultima vreme într-o școală prinsă în mrejele deselor schimbări. Despre toate acestea și despre multe altele „vă vorbesc” cei care au ales să așternă câteva rânduri în revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad. Este vorba despre o școală a vremii, a vremurilor la care suntem părtași, o școală altfel, față-n față sau online, cu provocări, cu încercări, cu reușite, într-o perioadă pe care trebuie să o traversăm cu multă înțelepciune.

Pentru că în sensul propriu, înțelept înseamnă un om care are mintea clară, în mintea mea, un înțelept face conștient lucruri pe care alții le fac în vise. Un înțelept deține puterea de a transforma prin gândire. Un înțelept vede lucrurile cu adevărat; este un om simplu care găsește bucurie chiar în lucrurile mărunte pe care le realizează. Un înțelept poate face ... orice! Poate scrie, îi poate învăța pe alții, poate educa, poate împărtăși etc.

Le mulțumesc celor înțelepți care au ales să ne provoace cu scrierile lor în revista noastră „Școala vremii”!

Am ales să dedic acest număr al revistei colegului meu Florin Sirca. L-am cunoscut prin 2000, am lucrat împreună din 2005 până în 2013 la Inspectoratul Școlar Județean Arad, iar din 2007 am fost profesori la Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad. Am amintiri foarte frumoase cu Florin Sirca atât din mediul școlar cât și din afara lui. Am fost privilegiată și onorată să fim prieteni de familie, să ne bucurăm de anumite evenimente, să desfășurăm activități împreună.

Acum, când a plecat, conștientizăm cu toții, ce calități avea Florin: serios dar cu umor, plăcut dar uneori te atingea cu vorbele, dedicat profesiei, spiritual, un om bun și de ajutor, un înțelept. Eu nu i-am spus niciodată că avea toată aprecierea mea. Așa îi mulțumesc pentru toate momentele frumoase!

„Când cei iubiți se duc la cer

Să știți cu toții că nu pier,

De sus din cer veghează blând

Pe toți cei dragi de pe pământ.” (Sursa: <https://www.facebook.com/groups/inamintireacelordragiplecatilacer/>)

Prof. Minodora Marinescu, director Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

ALTERNATIVE EDUCAȚIONALE

Abordări educaționale, între vechi și nou

Când vine vorba de educație alternativă, probabil că sunteți mai pricepuți decât credeți. S-ar putea să fiți chiar familiarizați cu termeni precum Montessori, Unschooling și Worldschooling. De fapt, există atât de multe tipuri încât poate fi greu să le ținem evidența la toate.

Dar ce este mai exact educația alternativă? Adevărul este că este un termen puțin ambiguu, deși mulți cred că este pur și simplu noțiunea de a se diferenția de școlile tradiționale (cum ar fi vechea școală cu o singură cameră). În realitate, este mult mai mult decât atât.

De exemplu, un site educațional, definește educația alternativă ca fiind „o serie de abordări ale predării și învățării, altele decât școlile tradiționale publice sau private”.

Deși definiția precisă a educației alternative este încă dificil de identificat, există dovezi în sprijinul multor metode educaționale de succes mai puțin obișnuite. Vestea bună este că puteți folosi unele dintre aceste filozofii în sala de clasă, indiferent de locul în care predăți.

Așadar, luați o pauză, stați pe loc și verificați aceste metode alternative de educație împreună cu punctele forte și provocările lor!

Tipuri de școli alternative cu avantajele și provocările lor

1. Worldschooling

Termenul fantezist de „worldschooling” (educarea prin călătorii) a fost inventat de către scriitorul Eli Gerzon, pentru a descrie o formă de învățare prin experiență, care implică călătoriile în jurul lumii. Vă puteți gândi la asta ca la o interpretare destul de literală a zicalei populare cum că lumea este sala ta de clasă.

Conceptul poate suna intimidant, dar unele familii au devenit celebre prin participarea la acest tip de școli alternative.

Suntem conștienți de faptul că profesorii nu își pot muta sălile de clasă în întreaga lume, dar există tururi educaționale precum EF Tours, pe care le-ați putea lua în considerare. Aceste programe oferă excursii în numeroase țări.

Beneficiile „worldschooling”-ului

- ✓ Expune copiii la diferite culturi și oferă o educație globală care nu este limitată de perspective sau credințe;
- ✓ Permite elevilor să învețe pe baza experiențelor și a mediului înconjurător;
- ✓ Oferă o abordare practică și un curriculum flexibil, bazat pe nevoile individuale ale elevului;

Spre exemplu, cine nu ar fi încântat să învețe despre Colosseum dacă ar fi de fapt în el!

Dar, ca și în orice lucru în viață, educația mondială are și dezavantajele sale.

Provocările „worldschooling”-ului

- ✓ Elevii pot avea mai puține interacțiuni cu alți profesori sau colegi;
- ✓ Lipsește rutina școlilor tradiționale de care unii elevi ar putea avea nevoie;

2. Unschooling (neșcolarizarea)

Unschooling-ul este o metodă alternativă de educație practică de unii elevi din lume și de acasă, care este accesibilă oricui.

Conceptul din spatele neșcolarizării este simplu: elevii decid ce să învețe și când să învețe. Speranța este că vor fi mai motivați să participe la „clase” dacă li se oferă această libertate de alegere.

Interesant (și poate puțin paradoxal), neșcolarizarea poate fi, de asemenea, filosofia unei școli. Una dintre cele mai populare dintre aceste școli gratuite este Summerhill, un internat înființat în Anglia în 1921 pentru copiii de 11 ani sau mai mult. Școala urmărește filosofia conform căreia copiii ar trebui să poată învăța și descoperi singuri fără autoritatea adultului.

Summerhill are multe clase diferite, la care studenții nu sunt obligați să participe. Cu toate acestea, elevii sunt întotdeauna încurajați să se joace în aer liber, să socializeze și să creeze.

În astfel de școli gratuite, există de obicei săli de clasă democratice care se bazează pe dorințele elevilor și poate există mult timp neprogramat.

Acum, să ne întoarcem la clasă: este de la sine înțeles că nu vă puteți arunca întregul plan de lecție ”pe fereastră”. Dar ați putea încerca să oferiți o lecție mai puțin structurată, cu mai multe opțiuni pentru studenți, pentru a vedea cum merge.

Beneficiile neșcolarizării

- ✓ Încurajează atitudinile pozitive cu privire la învățare și pune un accent sporit pe dezvoltarea abilităților de viață;
- ✓ Oferă o flexibilitate mai mare (elevii nu trebuie să respecte un program școlar riguros) și timp pentru ca elevii să fie activi în comunitatea lor;
- ✓ Unii studenți susțin că neșcolarizarea cauzează mai puțin stres decât un mediu academic tradițional;

Provocările neșcolarizării

- ✓ Lipsa înregistrărilor – mulți elevi fără școală nu au carnet și nu participă la testele standardizate;
- ✓ Copiii neșcolarizați pot avea dificultăți cu sistematizarea cunoștințelor;

3. Educația în aer liber

Există instituții în lume precum Pathfinder și The Tremont Institute care sunt doar două exemple de programe educaționale în aer liber care oferă învățare practică, bazată pe natură.

Unele dintre aceste programe predau și abilități de supraviețuire sau cursuri academice în pădure. Cele mai multe dintre ele oferă o abordare centrată pe elev, în care sala de clasă se află în aer liber.

Dar dacă nu vrei să părăsești confortul școlii tale, poți totuși să participi la educația în aer liber. Școlile folosesc din ce în ce mai mult cursuri de ”muncă în echipă” pentru a încuraja formarea echipei și rezolvarea problemelor. Și, adevărul este că, tot mai mulți profesori se aventurează în afara spațiului școlii împreună cu elevii lor.

Beneficiile educației în aer liber

- ✓ Subliniază team building, exercițiile fizice și elimină activitățile sedentare;
- ✓ Prezintă o oportunitate distractivă de a lucra la gândirea critică și abilitățile de rezolvare a problemelor precum și șansa de a învăța diverse abilități de supraviețuire;
- ✓ Încurajează învățarea autodirijată și independența;

Provocările educației în aer liber

- ✓ Unele proiecte în aer liber necesită mai mult timp decât variantele de la clasă, iar aplicarea procedurilor de gestionare a clasei poate fi dificilă;
- ✓ Este dependentă de vreme;

Cercetările au arătat că pur și simplu predarea unui curs în afara clasei poate crește implicarea la următoarea oră de curs.

Așa că acum avem o scuză pentru a lua puțin aer proaspăt – dar nu înainte de a verifica prognoza vremii!

4. Învățarea online

Să recunoaștem: tehnologia va face întotdeauna parte din educație. Dispozitivele electronice sunt peste tot, iar accesul la internet devine din ce în ce mai comun chiar și în cele mai îndepărtate regiuni ale lumii.

Am putea petrece toată ziua vorbind despre punctele forte și provocările tehnologiei, dar un lucru este cert: tehnologia oferă cu siguranță o metodă alternativă de învățare.

Și, să nu uităm că tehnologia poate face învățarea mult mai distractivă, în special pentru elevii mai tineri. Classcraft este doar una dintre multele platforme online care utilizează gamification pentru a da viață planurilor noastre de lecție. Putem crea „misiuni” digitale pentru lecțiile noastre și îi putem pune pe elevi să se îmbarce în aceste aventuri pline de culoare pentru a-și îndeplini obiectivele de învățare, câștigând recompense. De asemenea, funcționează foarte bine și ca instrument de gestionare a clasei pentru a ne face viața mult mai ușoară.

Gamificarea este într-adevăr în plină expansiune în sălile de clasă (și chiar la locul de muncă).

Beneficiile învățării virtuale

- ✓ Oferă opțiuni accesibile și rentabile și un mediu de învățare convenabil;
- ✓ Îmbunătățește abilitățile de învățare și tehnologie ale elevilor, ceea ce îi pregătește pentru viitor;
- ✓ Oferă opțiuni de personalizare și oportunități de învățare mai personalizate;

Provocările învățării virtuale

- ✓ Cursanții cu motivație scăzută, autodisciplină sau obiceiuri slabe de studiu pot rămâne în urmă;
- ✓ Conexiunile lente la internet sau echipamentele mai vechi pot face ca accesarea materialelor de curs să fie frustrantă;

Aducerea metodelor alternative de predare în sala de clasă

Nu toate aceste forme alternative de educație vă vor atrage (sau vor fi utilizabile). Cu toate acestea, învățarea despre aceste strategii vă ajută să vă extindeți setul de instrumente și vă oferă o idee despre cum să integrați diferite practici în sala de clasă. S-ar putea ca încercând una din alternativele de mai sus să vă ofere o percepție total diferită asupra eudcării și educabililor, ar putea să vă aducă un pic de magie în desfășurarea orelor de clasă așa că, haideți să ne bucurăm de schimbarea din noi, cu noi și pentru noi.

**Profesor metodist Alina Șugar,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Bîrzea, C. (coord). (2001), *Învățatea permanentă-prioritate a politicii educaționale din România*, Institutul de Științe ale Educației, București.
2. Dumitru , I. (2000), *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura Universității de Vest, Timișoara.
3. Negreț, I., Pânișoară, I. (2005), *Știința învățării*, Polirom, Iași.
4. <http://www.ccdcs.ro/uploads/1/0/8/2/10821265/complet.pdf>.
5. <https://goaravetisyan.ru/ro/sistemno-deyatelnostnyi-podhod-v-obrazovanii-sushchnost-deyatelnostnogo/>.

Alternative educaționale

Moto: „Dați-mi un pește și voi mânca azi, învățați-mă să pescuiesc și voi avea ce mânca o viață.”

Alternativele educaționale reprezintă variante de organizare școlară, care propun modificări ale anumitor aspecte legate de formele oficiale de organizare a activității instructiv-educative.

Privite la început cu reticență, aceste inițiative private au ajuns astăzi a fi apreciate de cei mai mulți dintre cei implicați în actul educațional. În cadrul sistemului de învățământ din România, sunt instituționalizate următoarele alternative educaționale: Pedagogia Waldorf (1990), Pedagogia Montessori (1993), Pedagogia Freinet (1995), Alternativa Step by Step (1996) și Planul Jena (1996).

Pedagogia Waldorf

Această educație este orientată antropologic, ținând seama de necesitățile și capacitățile fiecărui individ.

O clasă Waldorf este preluată de un învățător-diriginte timp de 8 ani. Se predau limbi străine, sport, abilități practice, muzică de către specialiști. Învățătorul-diriginte predă pe perioade de 2-5 săptămâni (matematică, fizică, istorie etc.) în etape successive (nu sunt paralelisme). Învățătorul-diriginte nu poate fi decât un om cu spectru foarte larg și nerutiner. Nu sunt examene formale, ci contează imaginea profesorului despre evoluția elevului. La acestea se adaugă teste (caiete de epoca, pe perioade) scrise de copil. La sfârșitul anului se face o caracterizare scrisă, amplă, pe baza căreia sunt orientați și copiii și părinții.

Total se bazează pe interes de învățare, nu pe presiune exterioară. Aducând în actul predării în mod armonios grija pentru cele trei componente ale ființei umane: gândire, simțire, voință.

Pedagogia Montessori

Maria Montessori, considera copilul „ființă divină, dar neînțeleasă”, afirmă că ar trebui „să nu-i educăm pe copiii noștri pentru lumea de azi. Aceasta lume nu va mai exista când ei vor fi mari și nimic nu ne permite să știm cum va fi lumea lor. Atunci să-i învățăm să se adapteze”.

Într-o clasă Montessori copiii sunt pur și simplu absorbiți și foarte preocupați de propria activitate. Aproape toate lecțiile sunt individuale, deci fiecare copil are de obicei un plan diferit de activități pe care educatorul îl gândește și îl pune în practică în funcție de interesul și nivelul la care se află copilul. Toate materialele din clasă sunt ușor accesibile și la

dispoziția copiilor, așezate pe rafturi joase. Copilul este liber să aleagă dintre materialele care i s-au prezentat anterior și după ce termină de lucrat cu ele știe că trebuie să le așeze pe raft în același loc și în aceleași condiții, gata pentru următorul copil interesat de aceeași activitate.

Pedagogia Freinet

Este o pedagogie care se bazează pe valori progresiste, organizează clasa în jurul a trei axe, punerea în aplicare pe baza unui material, a timpului și unei organizări specifice care permite:

✓ Punerea în aplicare a responsabilizării: pe planul colectivității, prin organizarea cooperativă, modalitate de luare a deciziilor, votul, elaborarea regulilor și gestionarea materialului; pe plan individual, este vizată angajarea personală prin exerciții legate de o meserie, responsabilități, luarea în grijă a unor grupe, echipe, ateliere, contractul minim de muncă;

✓ Punerea în aplicare a autonomiei: dascălul nu mai este stăpânul absolut, el își împarte puterea în cadrul instituțiilor, el nu mai este singurul care știe să ia decizii; copilul se ocupă de propria sa activitate, munca individuală și autocorectarea;

✓ Punerea în aplicare a cooperării: întraajutorarea se instituționalizează atunci când prin luare în grijă temporară sau permanentă, un copil mai mare se ocupă de unul mai mic; realizarea proiectelor colective necesită implicarea fiecăruia în parte (albume, jurnale, întâlniri, ore desfășurate în alte locuri decât în clasă).

Programul Step by Step

Susține necesitatea creării unui model educațional care să facă elevul conștient că tot ce se întâmplă în viață este interdependent. De asemenea, el pune accent pe colaborarea școlii cu familiile elevilor, pe implicarea părinților acestora în conceperea și organizarea activităților din școală.

La școlile Step by Step fiecare clasă are câte două învățătoare. La începutul unei zile în clasa Step by Step are loc întâlnirea de dimineață. Această întâlnire nu este o oră de curs, iar durata ei este variabilă și poate ține chiar de la 8:00 până la 9:00. Este un prilej pentru copii să se salute, să comunice, dar și să afle tema și activitățile zilei. Aceste activități nu sunt condiționate de timp. Aceasta este una din caracteristicile alternativei educaționale Step by Step, care se adresează numai copiilor din învățământul preprimar și primar. Elevii își desfășoară activitatea de învățare după modelul școlii depline, între orele 8-16, pe centre de activitate: citire, scriere, matematică, științe, arte, construcții, alte imagini.

Planul Jena

Planul Jena se bazează pe următoarele principii pedagogice: gruparea-majoritatea timpului este petrecut de copii în grupuri eterogene de vârstă, după modelul familial;

activitățile de bază sunt cele care definesc ființa umană - conversația, jocul, lucrul, serbarea (serbările marchează începutul și sfârșitul de săptămână, aniversările, sosirea sau plecarea unui copil din școală sau grupul de bază, sărbători religioase sau naționale, alte evenimente importante din viața individuală, a școlii sau a comunității); sala de clasă, grupa și toate celelalte spații sunt spații educaționale; participarea la management, dezvoltarea simțului pentru ordine și a responsabilității pentru spațiul comun; participarea copiilor în organizarea experiențelor educaționale și a activității, în amenajarea spațiului, managementul clasei, stabilirea regulilor etc. Alternativa Jena este în faza de studiu privind continuarea implementării în sistem.

Fiecare dintre aceste tipuri educaționale ar merita atenția noastră, dar societatea românească este doar la stadiul în care se obișnuiește cu astfel de concepte, iar pâna la asimilarea lor deplina este nevoie de timp.

**Profesor învățământ preșcolar Simona Jurjița,
Grădinița P.P. „Căsuța Piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. Ezechil, Liliana, *Pedagogie. Fundamente teoretice*, Editia a 2-a, Editura V&I Integral, Bucuresti, 2002.
2. Montessori, Maria, *Copilul fiinta divina, dar neînțeleasa (pentru parinti si educatori)*, Editura CEDC, Bucuresti, 1991.
3. Montessori, Maria, *Descoperirea copilului*, Editura Didactica si Pedagogica, Bucuresti, 1977;
4. Pettini, Aldo, *Freinet si tehnicile sale*, Editura CEDC, Bucuresti, 1992.

Webografie:

1. <http://www.asociatia-profesorilor.ro/alternative-educationale.html>
2. <https://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/Alternative-educationale-Stepb43698.php>

Cum predau în mediul online?

În perioada carantinei, sistemul educațional a trebuit să se adapteze unei noi realități, accentuând necesitatea investițiilor în tehnologie, resurse, formare, astfel încât fiecare copil să aibă acces la educație, necondiționat.

Să fii părinte în această perioadă înseamnă să faci față nu numai unor schimbări fără precedent, noi toți suntem mai conștienți de nevoia noastră de a fi în siguranță, de a ne proteja familia și prietenii, dar și să gestionezi altfel activitățile de zi cu zi, atât pentru noi, cât și pentru copiii noștri. Toate în același timp. În realitatea distanțării sociale, școala s-a mutat, pentru mulți, în online. Ca părinte mă confrunt cu această realitate în fiecare zi. Ca profesor trebuie să înfrunt provocările pe care le întâlnesc. Școala online ne-a schimbat pe toți. Ne-a schimbat stilul de predare, în totalitate. Niciodată clasa online nu va lua locul clasei vii. În timpul școlii online mă simțeam tristă și nerăbdătoare: îmi doream să mă întorc în clasă. Pentru că sunt prietenă cu tehnologia și obișnuiam și înainte să utilizez în activitățile mele la clasă, am început să caut cele mai bune alternative: platforme, instrumente, etc. Prima dată m-am gândit să creez un proiect eTwinning, dar având elevi foarte mici, clasa a II-a, am realizat că nu se vor putea descurca singuri, fără ajutorul unui adult. Atunci le-am dat teme pe emailul părinților sau pe grupul clasei: elevii aveau de citit texte scurte, aveau de transcris sau de copiat câte un text, iar la matematică de rezolvat exerciții și probleme în cantitate moderată, firește. De mare ajutor mi-au fost manualele digitale, care, deși nu sunt interactive, sunt totuși disponibile pe internet.

La un moment dat, mi-am dat seama că e nevoie de mai mult. De un loc unde să ne vedem, să avem toate temele împreună, să lucrăm sincron. Așa, la o săptămână, am hotărât să creez o clasă în Google Classroom și acolo suntem și acum. Am norocul să profezez într-o școală cu o bază materială și financiară foarte bună, drept pentru care, toți dascălii am participat la un curs de perfecționare în ceea ce privește utilizarea diferitelor platforme educaționale. Mi-a prins tare bine! Ce se întâmplă cu elevii, cu școlile, cu sistemul de predare-învățare-evaluare în general?

Orice schimbare va aduce cu sine ceva bun, va determina progresul, dezvoltarea profesională și personală? Trebuie să conștientizăm faptul că tehnologia reprezintă un factor facilitator, pentru ceea ce deținem deja, controlul direcției imprimare acesteia, fiind exclusiv bagajul nostru, al cadrelor didactice. Așa cum portul tradițional a devenit modern, așa cum adevăratele valori nu se pierd niciodată cu trecerea vremii, tot așa, și resursele educaționale tradiționale, pot redeveni noi, moderne și atractive, demonstrând că există în acestea o energie latentă, pregătită mereu să se reinventeze.

Învățarea online de calitate, vine la pachet cu toată experiența noastră și cu toate resursele educaționale pe care le-am conceput și adaptat în timp de-a lungul generațiilor. De când am trecut la varianta exclusiv online am avut în minte o mulțime de întrebări, ca de exemplu: *Cum voi putea utiliza? Cum voi putea adapta resursele tradiționale create până acum la învățarea online? Oare cum voi putea transforma paginile din caietul de scriere al elevilor mei de clasa a II-a în pagini interactive? Cum voi putea lucra cu elevii mei? Oare voi găsi conturi noi și gratuite care să nu implice noi costuri pentru elevii mei?* Am descoperit aplicația online **Liveworksheets** <https://www.liveworksheets.com/>. Este minunată, deoarece transformă resursele educaționale printabile în resurse educaționale online interactive. Oferă posibilitatea de a integra cu ușurință caietele de scriere în învățarea online. Permite utilizarea resurselor educaționale create de alte colegi. Utilizarea aplicațiilor care au caracter interactiv și care sunt colaborative sunt mereu plăcute de copii. Am creat o mulțime de resurse utilizând platforme și instrumente educaționale precum: learningapps.org.; wordwall.net; quizz.com; purposegames.com; liveworksheets, etc. De asemenea, de fiecare dată caut să găsesc metode și exerciții care să-i incite și să îi provoace. Un exemplu ar fi sărbătoarea Crăciunului. Școala noastră fiind foarte mult timp în scenariul roșu, nu puteam lăsa să treacă această sărbătoare fără să o evidențiem. Am realizat un filmuleț pe Youtube și le-am trimis tuturor părinților invitație pentru a-l accesa. S-au bucurat enorm <https://youtu.be/NIDIn6kk2Ek>).

Resursele cuprinse în Ciclul Achizițiilor Fundamentale - Clasa a II- a, sunt minunate! Elevii apreciază, mai ales, fișele și prezentările interactive deoarece pot colabora și învăța împreună. Aceste resurse sunt centrate pe elev, favorizează creativitatea și descoperirea de noi interpretări, iar interacțiunea mea cu ei este liberă, fără constrângeri. Voi continua să utilizez Google Classroom și, măcar o dată pe săptămână, elevii vor primi o temă de rezolvat acolo. De asemenea, voi continua să creez resurse online pe care le vom folosi la ore și în proiecte și vom continua să utilizăm tabletele și telefoanele mobile în învățare.

Am insistat pe comunicarea cu părinții, mai mult ca niciodată. Părinții s-au adaptat și ei la acest nou mod de a face școală. Mi-am dat seama că și ei aveau nevoie de suport din partea mea. Dacă părinții știu unde și când să se uite pentru a găsi informațiile de la mine, ei vor face o treabă mai bună în a-i ajuta pe copii. Am comunicat săptămânal, prin întâlniri scurte pe Google Meet sau prin mesaje video, scurte. Astfel, ei vor fi capabili să-și ajute mai bine copiii, dacă înțeleg cum să utilizeze tehnologia.

**Profesor învățământ primar Florina Kovacs,
Școala Gimnazială Livada, Comuna Livada**

Bibliografie:

1. <https://www.liveworksheets.com/>

Educația religioasă, poartă deschisă spre inima copilului

Învățământul religios, educația religioasă, spre deosebire de celelalte obiecte de studiu, se adresează în special inimii copilului. Dacă mintea este foarte strălucitoare și inima de piatră, n-am realizat nimic în instrucția și educația copilului. Dar, copiii prin curățenia lor sufletească, reprezintă terenul propice pentru educație.

Se spune că, prin educație copilul își înobilează caracterul, deoarece oamenii fără caracter nu mai sunt oameni, sunt monștri.

Finalitatea educației religioase este perfecțiunea omului, în iubire și sfințenie. A fi om înseamnă a fi un caracter desăvârșit, o personalitate morală. Deci, trebuie să fim de acord cu ideea că educația religioasă merită să fie realizată devreme, în primii ani ai copilăriei, pentru a fortifica trăirea și conștiința religioasă.

Primii ani ai copilului se dovedesc a fi importanți pentru dezvoltarea ulterioară pe un drum religios. Copilul este deosebit de receptiv la credința în minuni, în supranatural, în mistere. El constituie un teren favorabil pentru primirea dogmelor și credințelor religioase.

Prin imitație, el va primi, în familie, aceeași credință la care aderă și părinții lui. Religia pentru copil, are un rol protector: ea ajută și fortifică, apără și construiește, dar nu trebuie dată copilului prin detalieri și intrare în amănunte. Religia se va preda nu la modul dogmatic, ci printr-o strânsă corelație cu consecințele despre natură și prin raportarea la deprinderile etice. Gândirea copilului tinde să antropomorfizeze nu numai pe Dumnezeu, dar și elementele, ființele sau lucrurile aparținând lumii înconjurătoare. Chiar dacă un copil nu percepe timpul, el este actorul unor transformări remarcabile. Prin nevoile principale ale copilului mic se manifestă și trebuința de securitate. Pornind de la această trebuință se va clădi ulterior nevoia esențială a unui suport suprem, a unui prim fundament, a unui protector a tot puternic.

În actuala fază de evoluție, părinții vor suplini această nevoie funciară. Se poate considera că la copil, sentimentul religios se manifestă înaintea apariției unei gândiri religioase. Copilul posedă o evidentă conduită a dependenței. Iubirea copilului față de părinți e primul sentiment ce duce la iubirea de Dumnezeu și nimic nu poate fi mai frumos. Mai ales mama este aceea care, prin primele deprinderi ce le dă copiilor, îi conduce către sentimentul religios, care, la început, are aspect de teamă și iubire. Pentru el, mama este o sursă de liniște, de siguranță. Primele sentimente de venerație sunt îndreptate către mama sa. Copilul nu știe să discearnă slava și iubirea, dar prin exemplul mamei, el ajunge la acest sentiment față de Dumnezeu.

Începând cu vârsta de 3 ani, sfera de cuprindere spirituală a copilului se mărește. Conștiința de sine se întărește, iar viața afectivă se lărgeste. Copilul experimentează diferența dintre sine și non

sine, dintre propriul corp și lumea din afară și manifestă nevoia de a se pune în valoare, de a raporta totul la sine, de a deveni „mare”. Realizează faptul că alții sunt mai puternici, mai „importanți” decât el. Copilul manifestă o atracție față de grandoarea misterioasă a unei forțe de dincolo de oameni. Iar înțelegerea de către copil a acestor forțe se face cel mai bine la această vârstă prin scurte povestioare.

Deprinderea noțiunilor de ordine și ascultare se face aproape în exclusivitate din povești cu conținut moralizator. Aceste povești dezvoltă în permanență, pe înțelesul copiilor, noțiunile de bine și de rău, precum și principalele norme de conduită morală. Astfel, ei se obișnuiesc cu analiza și identificarea trăsăturilor de caracter, atât cele pozitive, cât și cele negative. În această perioadă, copilul este foarte curios să afle: îi spun povești despre lene, despre minciună, despre lăcomie, trăsături negative, dar lucruri pe care el le percepe.

Putem observa că la vârsta preșcolară toate noțiunile de creștinism le putem transmite copiilor prin povești. Învățământul religios apelează mai mult la inimă, la bunătate și de aceea prin aceste povestiri îi facem pe copii să vibreze la orice lucru pe care îl spunem. Pornind de la această constatare, am creat următoarea poveste, prin care îi fac pe copii să înțeleagă că trebuie să fie mai buni, mai darnici.

Copile, să fii bun !

Iarna sosise. Zăpada se așezase pe pământ, ca un covor gros, oferind celor din jur o senzație de liniște și pace. Copacii încărcăți de zăpadă, păreau uriași, în fața unei case mari, în care locuiau doi băieți: Radu și Ionică.

Cei doi frați erau fericiți, părinții lor le cumpărau de toate: hăinuțe frumoase, multe dulciuri și jucării deosebite. Dar, cei doi băieți nu erau la fel: Radu era un copil darnic, iar Ionică era egoist.

În apropiere, locuia un băiețel, Nicușor, foarte cuminte, dar sărac.

Într-o dimineață, când cerul era senin, iar razele soarelui se plimbau parcă prin zăpada albă, Radu și Ionică au ieșit să se joace cu niște soldăței de plumb. Nicușor privea la ei foarte trist, el nu avea cu ce să se joace și încet, parcă printre dinți, a zis:

- Nu pot să mă joc și eu cu voi, vă rog frumos ?

Ionică s-a grăbit să răspundă:

- Nu avem soldăței și pentru tine !

Dar, Radu bun și foarte darnic i-a spus:

- Vino, îți dau doi soldăței de plumb, să ai și tu cu ce să te joci, pentru că eu am destui.

Nicușor i-a mulțumit și foarte fericit a plecat spre casă, strângând în pumni cei doi soldăței.

În seara aceea, fiind seara Ajunului de Crăciun, cei doi frați îl așteaptă pe Moș Crăciun, care cu mare greutate, prin nămeții de zăpadă ajunge și la casa lor. Moșul scoate din sac o jucărie pentru Ionică și mai multe jucării pentru Radu. Ionică, foarte supărat și nepoliticos întreabă:

- Moșule, de ce Radu a primit atâtea jucării și eu doar una ?
Și atunci moșul îi răspunde:
- Radu a meritat mai multe jucării, pentru că a împărțit și copiilor săraci.
Ionică, foarte rușinat și-a înțeles greșeala și lăsând privirea în jos, i-a spus Moșului:
- De azi înainte, voi fi un alt copil, mai bun, mai milos, mai darnic.
Mulțumit de hotărârea lui Ionică, Moșul îl mângâie pe frunte și îi zice:
- Da, copile încearcă să fii mai bun !

Observăm că la vârsta preșcolară, pentru ai face pe copii să înțeleagă noțiunile creștinismului, trebuie să găsim o metodă care să trezească interesul copiilor pentru subiectul pe care îl vom predă.

Educatorea trebuie să creeze o atmosferă plăcută și interesantă pentru copil. Cum scrie I. Nisipeanu, „învățământul religios trebuie să fie afectiv, să trezească în copii sentimente vii și intense de plăcere, de compătimire, de admirație față de Dumnezeu”. Atât prin limbaj, cât și prin conținut, educatoarea se va apropia cât mai mult de sufletul copilului, pentru a-i transmite informații și a-i deschide interesul pentru o serie de probleme de o profunzime și intimitate mult mai evidente decât cele relevate la alte discipline.

Prin intermediul conduitei imitative, prin joc, prin încercare și eroare, copilul reușește să dobândească o serie de conduite care stau la baza comportamentului religios de mai târziu.

Valorile religioase nu sunt încă conștientizate sau promovate de copilul mic, dar rudimente ale acestora sunt ascunse în aceste prime experimente. Dispozitivul de înclinații și trebuințe format la această vârstă urmează să fie amplificat și aprofundat în celelalte etape de vârstă. Contează însă calitatea primelor elemente pe care se va clădi viitorul edificiu.

Noi, ca educatoare, aplicând fiecărui copil metoda pedagogică care i se potrivește, vom reuși să formăm viitori oameni, capabili a se adapta la toate greutățile pe care le oferă viața.

**Profesor învățământ preșcolar Crina Bortoș,
Grădinița P.P. „Căsuța piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. Constantin Cucuș, (1999), *Educația religioasă – Repere teoretice și metodice*, Editura Polirom, Iași.
2. Ilarion V. Felea, (1994), *Religia culturii*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Aradului, Arad.
3. Mama Sica, (1995), *Cum să-i învățăm pe copii religia*, Editura Anastasia, București.

Managementul schimbărilor în învățământ Alternative la învățământul primar din România Practici educaționale

Pedagogia de reformă internațională ne oferă mai multe alternative educaționale, abordate și în învățământul românesc:

- ✓ *Waldorf* – Germania
- ✓ *Maria Montessori* - Italia („Ajută-mă să pot face singur”)
- ✓ *Freinet* Franța („Pregătire pentru viață prin muncă”)
- ✓ *Pedagogia dramatică* – Anglia („Metoda sunt eu însumi”)
- ✓ *Step by step* – S.U.A.

Pedagogia Waldorf (Rudolf Steiner-Germania):

➤ promovează ideea exploatarei, dezvoltării sau perfecționării talentului descoperit. Această pedagogie este adepta exprimării „libere” a copilului, a organizării în grupuri eterogene, fără separare, în funcție de criteriul performanței;

➤ se pune un accent deosebit pe viața afectivă și senzorială. Se lucrează doar cu materiale din natură sau naturale (de exemplu, plasticul nu se utilizează);

➤ acest tip de pedagogie facilitează observarea directă a mediului, indicându-le copiilor chiar o stare de adevărată comuniune cu natura, deoarece ei reușesc în acest fel să conștientizeze faptul că mediul are un număr nelimitat de resurse de care ne putem folosi atât timp cât știm să le apreciem și să le protejăm;

➤ se pot însă distinge și câteva limite ale acestui program, datorate neacceptării mijloacelor tehnice moderne (TV., calculatorul) fapt care înfrânează progresul.

Alternativa Montessori(Italia) are la bază două principii:

➤ pregătirea unui mediu cât mai natural, care să ajute și la dezvoltarea copilului;

➤ observarea copilului care trăiește în acest mediu, astfel conturându-i-se potențialul fizic, mental, emoțional și spiritual;

➤ se optează pentru grupe combinate, unde cei mari îi ajută pe cei mici;

➤ finalitatea acestei alternative este cunoașterea realității, prețuirea valorilor morale, activități de întrajutorare, dragoste și adeziune față de valorile estetice ale vieții, față de știință și umanism.

Pedagogia Freinet (Celestin Freinet-Franța):

➤ este o pedagogie care se desprinde din tradițional. Bazată pe valori progresiste, organizează clasa în jurul a trei axe, punerea în aplicare pe baza unui material, a timpului și unei organizări specifice care permite:

❖ *punerea în aplicare a responsabilizării:* pe planul colectivității, prin organizarea cooperativă, modalitate de luare a deciziilor, votul, elaborarea regulilor și gestionarea materialului; pe plan individual, este vizată angajarea personală prin exerciții legate de o meserie, responsabilități, luarea în grijă a unor grupe, echipe, ateliere, contractul minim de muncă;

❖ *punerea în aplicare a autonomiei:* dascălul nu mai este stăpânul absolut, el își împarte puterea în cadrul instituțiilor, el nu mai este singurul care știe să ia decizii; copilul se ocupă de propria sa activitate, munca individuală și autocorectarea;

❖ *punerea în aplicare a cooperării:* întrajutorarea se instituționalizează atunci când prin luare în grijă temporară sau permanentă, un copil mai mare se ocupă de unul mai mic; realizarea proiectelor colective necesită implicarea fiecăruia în parte (albume, jurnale, întâlniri, ore desfășurate în alte locuri decât în clasă).

➤ *este o pedagogie centrată pe copil, punând accent pe: motivație* – datorită mulțimii de activități care pot fi alese de grupuri sau echipe de lucru, recunoașterii propunerilor fiecăruia și luarea lor în calcul de către tot grupul, punerii în practică a unor activități autentice; *exprimare liberă* – posibilă într-un număr mare de domenii, permițând recunoașterea persoanei în grup și în afara lui; *reușita individuală* – pusă în practică prin individualizarea muncii, respectarea nivelelor și ritmurilor individuale, multiplicarea formelor de învățare, sisteme de evaluare care încurajează progresul;

➤ *este o pedagogie a deschiderii și comunicării:* deschiderea asupra evenimentelor din experiența trăită de copil într-un trecut nu prea îndepărtat; deschiderea asupra vieții sociale; comunicarea în situații variate;

➤ *este o pedagogie care oferă mijloace și metode de lucru:* organizarea muncii necesită o planificare, etape, bilanțuri; exercitarea responsabilităților antrenează aplicarea evaluărilor formative; utilizarea mijloacelor didactice permite reajustarea strategiilor de învățare;

➤ *este pedagogie modernă internațională și cooperativă:* alternativa pedagogică Freinet este validată de cercetările actuale asupra mecanismelor învățării; acestea demonstrează necesitatea de a lua în calcul globalitatea copilului, structurarea propriilor cunoștințe prin corectarea propriilor erori.

Pedagogia dramatică (Anglia):

➤ are la bază gândirea și acțiunea liberă, creativitatea aplicată în formarea personalității copilului. Caracteristica acestei metode este formarea aptitudinilor de viață pe baza impresiilor trăite;

➤ jocul dramatic și tehnicile dramatice complexe sunt formele de organizare ale activității în cadrul acestui program. Aceste metode au avantajul de a activa copilul din punct de vedere cognitiv, afectiv și acțional, punându-l în situația de a interacționa;

➤ pedagogia dramatică oferă posibilitatea individualizării experienței de învățare și exprimării libere a personalității.

Programul „step by step”(S.U.A.):

➤ adoptă trei inițiative majore în ceea ce privește educația timpurie:

❖ *constructivismul*: procesul de învățare apare pe măsură ce copilul încearcă să înțeleagă lumea înconjurătoare;

❖ *adecvarea la stadiul de dezvoltare*: respectarea particularităților de vârstă;

❖ *educația progresivă* : privită ca un proces de viață și nu ca o pregătire pentru viața viitoare.

Acumulările se fac treptat, pas cu pas, de aici și denumirea de „Step by step”;

➤ acest program urmărește individualizarea experienței de învățare, adică urmărește ca educația să se bazeze pe nivelul de dezvoltare, pe interesele și pe abilitățile fiecărui copil în parte;

➤ în ideea învățării prin acțiune și a individualizării experienței de învățare, au fost introduse „zonele” sau „ariile” de stimulare (arta, materiale de construcții, bucătărie, alfabetizare, nisip și apă, știința, matematica, jocuri manipulative, etc.);

➤ copilul învață prin descoperire în interacțiunea sa cu mediul. Interacțiunea cu mediul și motivația explorării sunt cultivate de pedagog. Metodele și mijloacele de explorare și cunoaștere ale copilului sunt individuale, adesea neașteptate, originale. Educația este individualizată, copilul merge spre cunoașterea lumii înconjurătoare și identificarea comportamentelor utile, pe căi personale. Comparația cu el însuși în performanțele anterioare o face atât copilul cât și pedagogul, aceasta fiind una din motivațiile descoperirii și progresului individual. În plus copilul descoperă efectele și mijloacele colaborării și negocierii cu semenii în locul unei competiții pe criterii standard impuse de adult;

➤ în locul unei relații inegale educator-copil, alternativa *Step by step* consideră copilul ca pe o persoană demnă de respect, unică, și caută să-i asigure o continuitate individuală în dezvoltare, precum și practici de dezvoltare adecvate, specifice lui;

➤ caută să se asigure că orice copil achiziționează și dezvoltă aptitudini fizice, cognitive, emoționale, etico-morale, artistice, teoretice, sociale și practice pentru a participa la o societate democratică, deschisă.

Pentru epoca post industrială a secolului XXI, *un învățământ în care se pune accent pe rezultatele achiziției și pe reproducerea unor abilități dinainte cunoscute, prin metode dinainte stabilite, care creează ierarhii, va trebui să fie modificat înspre unul care să dezvolte oameni care vor putea să învețe toată viața, să poată inventa și colabora pentru a se realiza în aceste profesii.*

Profesor Valeria Roman,

Liceul Tehnologic de Constructii si Protectia Mediului Arad

Bibliografie:

1. Barna, A., *Autoeducația. Probleme teoretice și metodologice*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995.
2. Bîrzea, C. (coord), *Reforma învățământului din România: condiții și perspective*, Institutul de Științe ale Educației, București, 1993.
3. Cristea, S., *Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1994.
4. Miroiu, A., (coord), *Învățământul românesc azi*, Editura Polirom, Iași, 1997,
5. Neacșu, I., (coord), *Școala românească în pragul mileniului III (O „provocare” statistică)*, Editura Paideia, București, 1997.
6. Văideanu.G, *Educația la frontiera dintre milenii*, Editura Politică, București, 1998.
7. Văideanu, G., *UNESCO 50 – Educație*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.

Pedagogia Waldorf – o alternativă de succes la școala tradițională

Pedagogia Waldorf urmărește dezvoltarea personalității copilului în ansamblul ei și în funcție de particularităților diferitelor trepte de vârstă ale copiilor și de cerințele acestor trepte. Ea nu este orientată spre oferirea unei anumite pregătiri profesionale, a unei specializări într-un anumit domeniu sau în acumularea unor cunoștințe, ci folosește metode menite să ofere cadrului didactic înțelegerea eului lăuntric a copilului. Metodica școlilor Waldorf este bazată pe o serie de noțiuni despre dezvoltarea omului în toate cele trei planuri, trupesc, sufletesc și spiritual.

Școala Waldorf s-a dovedit a fi o alternativă de succes la învățământul tradițional și are la bază o gândire antropofosică în ceea ce privește ființa umană, această gândire antropofosică fiind preluată de către Rudolf Steiner, pedagog austriac care, în 1919, în Stuttgart, Germania, pune bazele învățământului Waldorf, înființând prima școală Waldorf, pentru copiii angajaților fabricii sale de tutun din Stuttgart.

Steiner a fost unul dintre primii pedagogi care a recunoscut importanța copilăriei pentru dezvoltarea individului de mai târziu, astfel că a creat instrumente de abordare a procesului de învățare personalizat fiecărei vârste.

Prima școală Waldorf a avut 8 clase și un număr de 256 copii și 12 pedagogi. După 3 ani, la Hamburg, a apărut a doua școală Waldorf, iar a trei școală a luat ființă în Essen (1923), tot în Germania. După patru ani de la înființarea primei școlii Waldorf, apar astfel de școli în Olanda, Marea Britanie, Elveția, Norvegia, Portugalia, Ungaria. Astfel, după numai șapte ani, pedagogia Waldorf se transformă într-o mișcare internațională, care cuprindea 11 școli în 7 țări de pe continentul european. Din 1928 se extinde peste ocean în SUA, mai precis în New-York.

Însă, în Germania, odată cu instaurarea regimului nazist asupra școlii Waldorf, care promova ideea educației ființei umane ca personalitate liberă, apare o perioadă nefavorabilă, astfel că în perioada interbelică, mai precis între anii 1936-1941, activitatea acestei școli a fost interzisă, deoarece era considerată ca „școli primejdioase pentru națiunea germană”. După contopirea Austriei a fost închisă școala din Viena, apoi cele din Olanda, iar o parte din profesorii Waldorf au emigrat în Elveția, Marea Britanie și chiar SUA, unde au înființat noi școli Waldorf. În Germania școala Waldorf și-a reluat activitatea abia din 1949, iar în anii următori sunt înființate mai multe școli noi, astfel că, în anii 50 funcționau 62 de școli Waldorf în lume (53 în Europa și 9 în America), prima grădiniță Waldorf a fost înființată în 1921, apoi s-au dezvoltat tot mai multe, în paralel cu școlile, ajungând astfel în 1978 la un număr de 240 de grădinițe, iar în prezent în jur de 1706.

Astfel, dacă luăm în considerare faptul că fiecare copil parcurge o etapă de dezvoltare în septenarii (perioade de câte 7 ani), în funcție de caracteristicile acestora, se stabilesc unele aspecte

ale desfășurării educației, iar concepția pedagogică a școlilor Waldorf susține că numai printr-o predare corespunzătoare necesităților interioare ale fiecărei vârste se poate ajunge la o dezvoltare a omului în sensul libertății, motiv pentru care a fost numită „educație pentru libertate”. Conținutul disciplinelor nu urmărește însușirea acestora, ci să stimuleze interesul copilului pentru cunoaștere. Obiectivele esențiale ale acestei alternative educaționale sunt: dezvoltarea gândirii, simțirii, voinței copilului;

Artisticul se împletește cu științificul și îl susține, armonizându-se în procesul educațional. Materiile principale (matematica, limba maternă, istorie, geografie, biologie ...) sunt predate în cursul principal (110 minute), fără pauză, din primele ore ale zilei (orele 8-10).

Structura cursului principal (de bază) este următoarea:

1. Partea ritmică - are ca scop activarea elevilor, pregătirea pentru lecție prin crearea atmosferei optime pentru lucrul intelectual și introducerea conținuturilor aprofundate în partea de învățare propriu-zisă. Se exersează cultivarea rostirii însoțite de ritm și gesturi, plastica vorbirii, calculul matematic oral, cântatul vocal și instrumental.

2. Partea de învățare - se adresează laturii cognitiv-aptitudinale; profesorul conduce elevii către descoperirea noțiunilor și fenomenelor studiate.

3. Partea de acțiune - lucrul individual (la caietele de epocă); se adresează voinței.

4. Partea narativă - se adresează laturii afectiv-atiitudinale și cuprinde basme, fabule, povestiri, legende, biografii.

După instruirea de bază, de 100 minute., urmează ore care se succed săptămânal: limbi străine, sport, abilități practice, etapele meșteșugărești, pregătirea religioasă după opțiunile părinților sau pregătire liberă dacă nu aparține nici unei comunități religioase. După vârstă, instruirea durează între 24-36 ore săptămânal. La acestea se adaugă teatrul, orchestra, etc.

Totuși, această gândire nu trebuie înțeleasă greșit, nefiind vorba de un învățământ ce acordă o libertate deplină copilului, ci de o pregătire în vederea dobândirii unei gândiri independente, odată cu maturitatea.

Principiile care stau la baza pedagogiei Waldorf sunt:

- ✓ transformarea ființei omenești, dezvoltarea sa și crearea unei relații între individ și lumea înconjurătoare cu scopul de integrare a sa în viața socială;
- ✓ dintre disciplinele studiate în cadrul școlilor Waldorf, un loc important îl ocupă artele, lucrul manual, care oferă elevilor un contact cu diverse materiale și nenumărate activități de bază ale omului (sculptură, modelare, pictură etc.), la acestea se adaugă limbajul, istoria, geografia, matematica etc.;

- ✓ elevii reprezintă „scopul și rațiunea existenței școlilor Waldorf” (R. Lanz, 1994, p.85), aceștia sunt considerați individualități și acceptați fără nicio prejudecată socială;
- ✓ unitatea o reprezintă clasa, iar în cazul școlii Waldorf copiii nu sunt lăsați repetenți, considerându-se ca acest fapt are consecințe dezaastroase asupra dezvoltării armonioase a copilului;
- ✓ relația elev - profesor are un rol esențial; activitatea pedagogică are o caracteristică mai personală, deoarece profesorul ia mereu legătura cu părinții copiilor referitor la activitățile copiilor, în vederea îmbunătățirii actului didactic;
- ✓ timp de 8 ani profesorul predă mai multe discipline, pentru a descoperi vocațiile elevilor, practic „scopul său nu este o materie, nici toate materiile, ci clasa” (R. Lanz, 1994, p.74), din clasa a IX-a materiile sunt predate de profesori specialiști;
- ✓ profesorul predă materia cu propriile cuvinte, fără a recurge la manuale, iar elevii își alcătuiesc propriile „manuale”, care conțin esențialul materiei predate, redactate pe baza memoriei.

În ceea ce privește evaluarea, nu există teste standardizate, extemporale, teze, ca și în învățământul tradițional, în școlile Waldorf este evaluată personalitatea elevului: scrisul, forma, fantezia, logica, gândirea. De asemenea, se va lua în considerare efortul real pe care elevul l-a făcut pentru a atinge un anumit rezultat.

Evaluarea se dorește a fi una calitativă, care evidențiază ceea ce e pozitiv, și care critică ceea ce este negativ, doar în legătură cu ceea ce elevul ar fi în stare să realizeze pentru a respecta un cadru legal, școala face o evaluare cantitativă, paralel cu cea calitativă, pe care o menține secretă și o oferă elevului sau părinților numai în momentul în care se încheie studiile.

Nu sunt examene formale, ci contează imaginea învățătorului despre evoluția elevului. La acestea se adaugă teste (caiete de epocă, pe perioade) scrise de copil. La sfârșitul anului se face o caracterizare scrisă, amplă, pe baza căreia sunt orientați și copiii și părinții. Totul se bazează pe interes de învățare, nu pe presiune exterioară. Nivelul cunoștințelor este echivalent cu cel din școala tradițională la nivelul claselor a IV-a și a VIII-a. Rezultatele la examenele naționale de capacitate și de bacalaureat confirmă performanțele acestui învățământ alternativ și îi conferă o poziție egală în sistemul național de învățământ.

În România, învățământul Waldorf funcționează atât ca învățământ de stat, cât și ca învățământ privat, sub coordonarea Ministerului Educației, în baza Acordului General de Cooperare, încheiat în anul 1996 cu Federația Waldorf România (FWR), fiind o alternativă la sistemul tradițional de învățământ.

Federația Waldorf monitorizează întreaga activitate a învățământului Waldorf din România, prin monitorizare la nivelul fiecărei instituții acreditate de această federație, prin organizarea periodică a unor cursuri care duc la îmbunătățirea demersului pedagogic și activitățile de pregătire continue ale cadrelor didactice, cu scopul de a oferi acestora abilitățile necesare de obținere a avizelor necesare care să le permit să predea în cadrul acestei forme de învățământ.

În prezent, în România există 39 de școli Waldorf, care se împart în grădinițe, școli primare, gimnaziale și liceale. Orașele în care se găsesc școli de tip Waldorf sunt: Alba Iulia, Baia Mare, Bistrița, Cluj-Napoca, Buzău, București și Târgu Mureș, fiind cele mai importante.

Pedagogia Waldorf îmbină în actul predării, în mod armonios, grija pentru cele trei componente ale ființei umane: gândire, simțire, voință, unește gândirea analitică și sintetică, intelectul obiectiv, de lucrul consecvent, cu sens și calitativ înalt prin intermediul simțirii artistice și morale.

Cuvinte-cheie: pedagogie, waldorf, rudolf steiner, învățământ

**Profesor Ancuța Stoica,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Bocoș, Mușata, Jucan, Dana, *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008, pag. 76-77;
2. Steiner, Rudolf, *Antropologia generală ca bază a pedagogiei*, Editura Triade, Cluj-Napoca, 1998;
3. http://ro.wikipedia.org/wiki/Pedagogie_Waldorf

CERCETĂRI, STUDII, REFLECȚII

6 martie 1945 văzut prin ochii presei comuniste arădene

Printre subiectele cele mai urmărite de periodicele arădene de-a lungul anilor 1945, 1946 și 1947, cele desfășurate la nivel central, care au contribuit fundamental la instaurarea comunismului în spațiul românesc, ocupă un loc central. De multe ori prima pagină a unui număr al unui periodic arădean era ocupată de un titlu mare, care anunța un subiect de interes național, urmat de un lung articol, pe mai multe coloane, care detalia titlul și subiectul respectiv. De cele mai multe ori, în stânga articolului exista și o coloană cu un editorial, aproape întotdeauna nesemnat, care dezbătea și el un subiect de interes național. Atunci când subiectul era amplu, el era continuat în paginile următoare ziarului, a doua sau a treia.

Până la un anumit punct, interesul periodicelor arădene pentru evenimentele desfășurate la nivel central, sau chiar internațional poate părea legitim. La urma urmei Aradul era parte a României și era direct afectat de evenimentele desfășurate în capitală, sau care afectau țara. Dar ce frapază este tonul folosit de aceste periodice, de cele mai multe ori lipsa lor de obiectivitate, sau chiar omiterea unor subiecte care nu conveneau comuniștilor. În primul caz, se încadrează și problema numirii unui nou guvern după căderea guvernului Rădescu în februarie 1945, iar în cel de-al doilea, problema așa numitei Greve regale a regelui Mihai, din a doua jumătate a celuiiași an.

În ceea ce privește formarea guvernului Groza, în data de 2 martie 1945, *Patriotul*, organul de presă al Partidului Comunist din Arad, titra pe prima pagină, cu titlu mare „*Generalul Rădescu și-a prezentat demisia; M.S. Regele Mihai I a început consultările în legătură cu formarea noului guvern*”. Alături, în partea stângă a aceleiași articol se afla o fotografie a lui Petru Groza, cu menționarea funcției sale de membru al Consiliului F.N.D. Motivul îl aflăm la finalul articolului, unde autorul titra: „*precum se știe, înainte de demisia generalului Rădescu, M.S. Regele Mihai I, a primit în audiența pe miniștri F.N.D-ului: Petre Groza, Gheorghe Gheorghiu – Dej, Lucrețiu Pătrășcanu și Lotar Rădăceanu*”.¹ Articolul relevă pretinsa importanță a delegației comuniste și dădea ca sigură, sau cel puțin sugera, numirea lui Petru Groza în funcția de prim – ministru.

De fapt, guvernul Rădescu abdicase la sfârșitul lui februarie 1945, în urma unei manifestații comuniste care s-a transformat în haos, fiind ucise și câteva persoane. Cine a tras exact în manifestația din 24 februarie 1945, nu se cunoaște cu exactitate. Rădescu i-a acuzat pe comuniști (mai precis pe Ana Pauker și alții), iar aceștia din urma pe general și guvernul său.² Patru zile mai

¹ *Patriotul*, anul II, nr. 134, din 2 martie 1945 (Ediție specială), p. 1

² Același număr al periodicului comunist arădean nota pe 2 martie 1945 „Masacrul din 24 februarie de pe străzile Capitalei, împușcarea și maltratarea cetățenilor pașnici, gravul atentat împotriva conducătorilor Confederației Generale

târziu, pe 28 februarie generalul Nicolae Rădescu demisionează. Avea să fie ultimul guvern necomunist al României, pentru aproape jumătate de veac.³

În zilele următoare, comisarul sovietic Andrei Vișinski a făcut presiuni asupra regelui să numească un guvern comunist, folosind orice mijloace au fost necesare. Paradoxal, în toată această situație, Groza a părut a fi vocea mai rezonabilă a comuniștilor, care a menționat că a obținut din partea sovieticilor o îmbunătățirea a relațiilor cu URSS, o ușurare a condițiilor Convenției de Armistițiu și retrocedarea Nord-Vestului Transilvaniei. Lipsit de orice ajutor extern, regele a cedat și pe 6 martie 1945, l-a numit în fruntea guvernului pe dr. Petru Groza.⁴

În același timp, același periodic comunist, *Patriotul*, anunță pe 3 martie

„*Au început consultările în legătură cu rezolvarea crizei de guvern M. S. Regele a primit în audiență pe d-nii Lucrețiu Pătrășcanu, Titel Petrescu, Barbu Știrbei, I. Maniu, I. C. Brătianu și Gh. Tătărescu. Poporul cere un guvern al Frontului National Democrat*”⁵

În cuprinsul său, autorul afirmă: „*În același timp s-a cerut hotărât instalarea unui guvern F.N.D.*” În plus, articolul dorește să creeze impresia unei presiuni din mai multe părți asupra guvernului care ar fi dus la demisia sa. Este amintit inclusiv un mesaj al unor generali din armată: „*Un grup de generali și alți ofițeri superiori, în frunte cu generalul Vasiliu – Rășcanu, au publicat o declarație prin care se desolidarizează de acțiunea și de declarațiile generalului Rădescu prin care a încercat să angajeze armata țării într-una act de politică personale a d-sale și pe care le consideră dăunătoare intereselor Armatei și a Țării.*”⁶ Faptul că este vorba clar despre o presiune din partea comuniștilor, sau de o revanșă a acestor ofițeri, nemulțumiți de politicile generalului, față de ei personal poate fi demonstrat și de un articol din 8 martie, deci la numai două zile după instalarea guvernului Groza. În acest articol, care de altfel prezintă noul guvern, în finalul său se vorbește despre o decizie a Ministerului Apărării Naționale (condus de altfel de același general menționat mai sus, Vasiliu – Rășcanu) de a-i reinstitui în serviciul activ pe ofițerii care semnaseră scrisoarea și care se desolidarizaseră de generalul Rădescu și politica guvernului său.⁷ Se poate spune că Partidul Comunist și-a achitat foarte rapid datoria și și-a arătat recunoștința de cei apropiați.

Fusese de fapt o „*încălcare a tuturor prevederilor constituționale*”⁸, dar acest lucru nu mai conta. Primul guvern comunist din istoria României fusese instalat.

a Muncii, Gheorghe Apostol și Victor Brătfăleanu, folosirea Armatei ca mijloc împotriva tendințelor democratice, toate acestea au arătat clar că ajungerea la putere a generalului Rădescu a fost o manevră a reacționarilor, deci acest om trebuie să fie eliminat de la fruntea guvernului (*Patriotul*, anul II, nr. 134, din 2 martie 1945 -Ediție specială-, p. 1)

³ Keith, Hitchins, *România 1866-1947*, editura Humanitas, ediția a IV-a, București, 2013, p. 584

⁴ *Ibidem*, p. 585

⁵ *Patriotul*, anul II, nr. 135, din 3 martie 1945, p. 1

⁶ *Ibidem*

⁷ *Patriotul*, anul II, nr. 139, din 8 martie 1945, p. 1

⁸ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria Românilor în secolul XX*, editura Paidea, București, 1999, p. 491

Patriotul anunță acest lucru pe 5 martie 1945, într-un mic articol pe prima pagină, care are următorul cuprins: „În legătură cu rezolvarea crizei politice, Mareșalul Palatului Regal a comunicat următoarele., Majestatea sa Regele a însărcinat pe dl. Dr. Petre Groza cu formarea unui guvern de concentrare cu reprezentarea partidelor democratice. Dl. Dr. Groza a trecut la consultările în vederea alcătuirii guvernului.”⁹

În numărul din 8 martie, este anunțat pe prima pagină formarea guvernului Petru Groza, fiind menționată și lista celor 16 miniștri, a subsecretarilor de stat, precum și vicepreședintele Gheorghe Tătărescu, în același timp și ministru de Externe.

Numirea lui dr. Petru Groza în funcția de președinte al Consiului de miniștri a avut și un punct pozitiv. La câteva zile după acest eveniment, pe 9 martie, sovieticii și-au ținut promisiunea și au retrocedat României, Transilvania de Nord-Vest, răpită pe 30 august 1940, conform Dictatului de la Viena de Ungaria horthystă. Era de fapt o retrocedare a unui teritoriu românesc, luat pe nedrept și nu un „dar”, așa cum menționau sovieticii. Mai mult acest teritoriu fusese cucerit după 23 august 1944 de către armata română și mai apoi trecut sub administrație sovietică.¹⁰

Organul comunștilor arădeni tratează acest lucru ca pe o mare victorie, în două numere din 12 martie și 17 martie. Numărul din 12 martie este cel mai sugestiv, cu un mare articol pe prima pagină, cu titlul „Realipirea Ardealului de Nord – fapt împlinit”. Se remarcă cele trei fotografii din centrul articolului, ale regelui Mihai I, flacat la stânga de Stalin („mareșalul Stalin”) și dr. Petru Groza – la dreapta.¹¹

Ca o singură concluzie pozitivă a acestui trist moment al istoriei noastre, este revenirea Nord-Vestului Transilvaniei la România. Despre acest eveniment autorul articolului recunoaște indirect faptul că nu ar fi fost primit de România fără a intra sub umbrela sovietică, deci fără un guvern, dacă nu întru totul comunist, măcar cu vădite simpatii comuniste: „Sa dovedit deci adevărul celor afirmate de personalitățile conducătoare ale Frontului Național Democrat: Ardealul nu ne va putea reveni numai prin aderarea noastră la Europa nouă democratică și printr-o politică de sinceră democrație”.¹²

**Profesor Sergiu Duma,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad**

Bibliografie:

Surse Edite:

⁹ *Patriotul*, anul II, nr. 137, din 5 martie 1945, p. 1

¹⁰ Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *op. cit.*, p. 492

¹¹ *Patriotul*, anul II, nr. 143, din 12 martie 1945, p. 1

¹² *Ibidem*

1. Patriotul, 1945

Surse bibliografice:

1. Hitchins, Keith, România 1866-1947, Editura Humanitas, ediția a IV-a, București, 2013.
2. Scurtu, Ioan, Buzatu, Gheorghe, *Istoria Românilor în secolul XX*, Editura Paideia, București, 1999.

Cercetări privind modul de hrănire al speciei *Spermophilus citellus* (popândăul)

Popândăul este prin excelență diurn, heliofil și își desfășoară activitatea de căutare a hranei în prima parte a zilei (între orele 8-11), și după amiază, înainte de asfințitul soarelui.

Consumă în mod special hrană vegetală, dar consumă și hrană de origine animală. Hrana de origine vegetală reprezintă aproximativ 80% din totalul alimentelor consumate. El face parte din ordinul Rodentia și acest ordin se caracterizează prin două perechi de incisivi, una pe maxilarul superior și una pe cel inferior. Acești incisivi au o creștere continuă, ei fiind mentinuți la dimensiunea normală prin consumarea de alimente rigide, fapt ce va determina tocirea lor. Nu prezintă canini. Prezintă două dentiții: una provizorie (numită și „de lapte”) și una definitivă. Incisivii și molarii nu au predecesori de lapte. Popândăul prezintă 22 de dinți. Incisivii superiori și inferiori erup după 25-27 zile de la naștere. Aceștia fac parte din dentiția de lapte, dar nu sunt schimbați, ei transformându-se în dinți permanenți cu tocire continuă. Armătura dentară este complete (cu premolarii „de lapte”) la o lună și jumătate de la naștere. Premolarii definitivi apar la două luni și jumătate de la naștere (Călinescu R., 1956).

Hrana preferată de popândău este reprezentată de părțile verzi ale plantelor (tulpini, frunze, muguri), rădăcini și semințe. Au fost identificate în hrana popândăului peste 200 specii de plante, dintre care gramineele, leguminoasele și compositele. Printre acestea se află: *Setaria glauca*, *Poa bulbosa*, *Cynodon dactylon*, *Secale cereale*, *Triticum vulgare*, *Hordeum vulgare*, *Avena sativa*, *Melilotus officinalis*, *Zea mays*, *Medicago lupulina*, *Trifolium repens*, *Achilea millefolium*, *Artemisia vulgaris*, *Matricaria chamomilla*, *Lactuca sativa*, *Cicorium inthybus*, *Taraxacum officinalis*, *Helianthus annuus*, etc. Componenta hranei vegetale, numărul speciilor de plante consumate de popândău, diferă în funcție de structura biocenozei și de anotimp (primavara predomină părțile verzi, succulente, ale plantelor, iar spre sfârșitul verii semințele și fructele), de vârsta și sexul individului.

Hrana de origine animală, consumată în mod special primăvara și vara este constituită din insecte (lăcuste, greieri, fluturi), ouă de păsări, păsări de mici dimensiuni sau chiar soareci de câmp (Călinescu R., 1956; Murariu D., 2010). Cele mai cunoscute specii de insecte consumate de popândău sunt: rădașca, cărăbușul, repede de câmp, gândacul rinocer, buburuza, greierul de câmp, cărăbușul de stepă, viespia, coropișnita, fluturele coada rândunicii, bondarul.

Vertebratale sunt consumate ocazional, printre acestea numărându-se: amfibieni (tritonul comun, broasca mare de lac, broasca de mlaștină, brotacelul), reptile (șopârle), mamifere (șoarecele de casă, șoarecele de câmp, cârtița, puii de arici, chițcanul de pădure).

În general, animalul își caută hrana pe o rază mică în jurul galeriei, doar în unele cazuri se poate deplasa la distanțe de 500-800 m, când găsește o sursă abundentă de hrană.

Animalul se hrănește ținând alimentele la nivelul cavității bucale, cu ajutorul membrilor anterioare. Corpul are o poziție verticală, sprijinindu-se cu ajutorul membrilor posterioare și a cozii. Popândăii din România pot consuma în perioadele de vară până la 16 kg de nutrețuri diferite (Călinescu R., 1956). Greutatea maximă a stomacului măsurată este de aproximativ 65g, ceea ce înseamnă că într-o zi greutatea de mâncare consumată depășește 80g (Dănilă 1989). Pungile buzunarelor de la gura popândăului sunt mici în stare de repaus, dar se dilată enorm în stare de funcțiune, având o capacitate de înmagazinare de peste 100g de alimente (Călinescu R., 1956). De regulă, aceste pungi servesc la transportul alimentelor în vizuină. S-a observat un comportament de depozitare a hranei în una din camerele din vizuina ocupată de popândău.

Cantitatea de apă pe care o consumă popândăul provine, în cea mai mare parte, din hrana consumată (Călinescu R., 1956) astfel că, perioada de secetă și de lipsă a hranei cu un conținut de apă ridicat poate determina intarea anumitor specii în somnul estival, lucru demonstrat la popândăul pitic, popândăul dungat, popândăul galben.

Rata de supraviețuire în perioada de hibernare și succesul reproductiv sunt influențate, în general de calitatea și cantitatea de hrană consumată în perioada de îngrășare. Dacă înainte de hibernare există o cantitate mare de grăsimi depozitate, la ieșirea din iarnă, corpul va avea o greutate suficientă pentru reluarea proceselor fiziologice normale.

O alimentație care conține mai ales acizi grași duce la atingerea țintei de substanțe de rezervă pentru hibernare și stimularea dezvoltării gonadelor. O alimentație bogată în proteine asigură creșterea ritmului de creștere la juvenili și conduce la o mai bună abilitate competitivă la masculi, în perioada de reproducere (Strauss, 2006). În perioada de gestație și de lactație, femelele necesită o sursă de hrană cât mai nutritivă, motiv pentru care, în unele zile, ele consumă doar hrană de origine animală, precum și inflorescente și frunze de pădăie (Dănilă I., 1989).

**Profesor Laura Anghelescu,
Liceul cu Program Sportiv Timișoara
Profesor Jurca Floarea Anuța,
Liceul Național de Informatică Arad**

Bibliografie:

1. Călinescu, R., *Sciuridele din R.P.R.*, Editura Științifică, București, 1956.
2. Dănilă I., *Contribuții la cunoașterea caracteristicilor bioecologice și răspândirea popândăului (Citellus citellus L.) în „România”*, vol. 6, Hierasus, Botoșani, 1956, pag. 273-282.
3. Murariu D., *Tendențele populațiilor de hârciog (Cricetus cricetus L., 1758) în „România”*, vol. 46, Ocrotirea Naturii și a Mediului Înconjurător, București, 2010, pag. 113-118.
4. <https://apnd.ro/biodiversitate/mamifere/spermophilus-citellus-popandau-suita-tastar-chinta-poponete/>, extras 2022.

Cetatea Șiriei – Mănăstirea Feredeou

„Cam pe la mijlocul podgoriei, în culmea unui deal mai răsărit, se văd de la mari depărtări surpăturile unei vechi cetăți de piatră, de unde ochiul străbate peste șes și până în zarea albastră”.

La poalele dealului, sub Vilagăși (dealul luminos) se întinde Șiria, cel mai mare și de frunte dintre satele din podgorie, unde se țin toate miercurile târg de săptămână, de două ori pe an târg de țară”

Astfel descria în amintirile sale Ioan Slavici satul natal, amintiri încărcate de sentimentul nostalgiei pentru trecuta copilărie. Într-adevăr, comuna Șiria, situată în centrul județului Arad, la o distanță de 27 km de municipiul Arad, se întinde la poalele unui deal numit al cetății, de unde în zile senine vezi întinderea mănoasei câmpii a Aradului, brodată cu firul de argint al Mureșului, cu mătasea covoarelor geometrice de ogoare sânguincios muncite, cu orizontul albastru topit în verdele bogatului pământ.

Așezarea amintită documentar încă în 1190, purtând urmele prezenței umane pe aceste meleaguri din timpul strămoșilor noștri daci. Șiria este cea mai bogată piesă din salba celor zece sate podgorene străjuite de coaste înclinate, scăldate în soare și învelite în verdele albăstrui al viilor: Radna, Păuliș, Miniș, Ghioroc, Cuvin, Covăsânț, Gașsa, Mâsca, Pâncota.

În 1331 sat, în 1439 târg cu drept de vamă, dezvoltarea Șiriei în evul mediu este strâns legată de existența puternicei cetăți stăpânită o vreme de Iancu de Hunedoara, astăzi obiectiv turistic frecventat de iubitorii naturii, istoriei și drumeției

Teritoriul comunei ocupă o suprafață de aproape 170 km, fiind o fericită îmbinare între deal și câmpie, străbătut de canalul matcă, în a cărei componență se includ satele Gașsa și Mâsca. Acest pământ a fost martorul întregii istorii românești. Aici s-a întemeiat din timpuri străvechi o școală românească, a luat ființă societatea culturală pentru propășirea culturii în rândul țărănimii, iar în 1918 delegații comunei au participat la marele act al Unirii din Alba Iulia. Această comună este leagănul unor reprezentanți ai culturii românești: în Șiria s-a născut scriitorul Ioan Slavici, a cărui operă oglindește imaginea socială și morală a satului tinereții sale. Drept omagiu, la Șiria s-a înființat muzeul memorial „Ioan Slavici”. Aici s-a născut gazetarul militant pentru drepturile națiunii române – Ioan Rusu Șirianu, doctorul Traian Iuliu Mera, om cu vederi progresiste, care a

contribuit material la ajutorarea copiilor merituoși ai comunei, și tot în Șiria a trăit și a creat compozitorul Emil Monția, culegător de folclor, creatorul atâtor melodii îndrăgite și astăzi de iubitorii muzicii românești. O secție a muzeului șirian oglindește prin exponate originale viața și creația compozitorului.

Progresul economic al comunei s-a accentuat la începutul secolului, prin construirea unei legături directe cu marele centru urban: linia ferată electrică cea mai veche din țară, trecea prin mijlocul Șiriei, chiar și astăzi mai pot fi văzute mici părți din aceasta, ca la începuturile sale din 1912.

Tot de această localitate este legată și Mănăstirea „Sfântul Gheorghe” Feredeul, un lăcaș de închinare cu un trecut îndelungat, având în vedere cei aproximativ 200 de ani de atestare sau cei peste 300 de ani, după cum spun legendele, se află în apropierea comunei Șiria, locul de baștină al scriitorului Ioan Slavici, și la 27 de kilometri de Arad. După anul 1989, în apropierea vechiului schit, care se află în mijlocul pădurii, s-a construit la poale un metoc, care a fost ridicat, cu timpul, la rangul de mănăstire.

Aici, la Feredeul din Vale, credincioșii vin și participă la slujbele care se desfășoară conform pravilei călugărești, iar cei care doresc liniște și reculegere urcă la Feredeul din Deal, unde se roagă în biserica ridicată „în mod tacit“ în timpul comuniștilor (1987) și se curăță cu apa făcătoare de minuni a izvorului care a dat și denumirea lăcașului monahal.

Aflată în Munții Zărandului, crucea bisericii vechiului schit, Feredeul din Deal, se vede de jos, din șoseaua care duce spre Arad. Iar de sus, „de pe culmile Feredeului, privirile te poartă mai departe, mai jos, prin padinile Șiriei din Amintirile lui Ioan Slavici, cu fântânile păstorești ale Sudenașului, peste boităreasa Fântână cu găleată de sub Cetate, inspiratoarea compozitorului Emil Monția, peste nesfârșitele covoare ale viilor din Podgoria Aradului pe care umanistul Nicolae Olahul o numește Mureșana și despre care scrie că produce vinuri foarte bune, până în orizonturile estompate ale Câmpiei Aradului, care oferă privitorului un mozaic verde-auriu. Privirea străbate zarea până departe, prin Câmpia Panonică“.

Feredeul, denumire păstrată în tradiția locală, vine probabil de la un pustnic care a trăit în urmă cu sute de ani lângă acest izvor. Numele lui nu se știe exact, dar pe o piatră așezată în fundația bisericii vechi era gravat cu litere grecești probabil numele de Teofil sau Filotei ori Filimon; astfel, se presupune că și izvorul și-ar fi primit numirea de la acest eremit Filotei. Poporul, necunoscând limba greacă, pur și simplu i-a dat denumirea de Feredeul, pe care și-a păstrat-o până astăzi. Pe de altă parte, lingviștii susțin că denumirea se înrudește cu limba maghiară, unde feredeul ar însemna izvor. Oricum, ceea ce contează este că numele celor două lăcașuri monahale se trag de la izvorul cu apă făcătoare de minuni.

Profesor Mariana Keșe,
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Arad

Bibliografie:

1. Ban, Livius, *De la ruină la glorie*, Editura Carmel Print, Arad, 2004.
2. Slavici, Ioan, *Amintiri*, Editura Minerva, 1983.
3. Voștinariu, Teodor, *Monografia comunei Șiria*, Editura Fundației Culturale „Ioan Slavici”, Arad.

Diversitatea culturală în lumea contemporană

Cultura este un cuvânt vechi, provenind din latinescul *cultus*, care avea sensul de cultivat, în modul în care un teren este cultivat de un agricultor pentru a obține o recoltă. De aceea, la început cuvântul trimitea la ideile de dezvoltare intelectuală și de perfecționare a omului, realizate mai ales prin educație. Oamenii nu trăiesc singuri, ci sunt membri ai unei comunități, iar prin intermediul acesteia devin membri ai unei societăți. Astfel, orice om își însușește cultura în cadrul acestora. Cu alte cuvinte, cultura aparține întotdeauna unui grup uman și doar în calitate de membri ai unuia sau mai multor grupuri ajungem să o dobândim. Cultura, ca reprezentativă pentru un grup uman sau pentru societate, este astfel tot ceea ce oamenii dețin, gândesc și fac.

Moștenirea culturală se referă, în mod riguros, la valorile din trecut care au promovat timpul și pe care generațiile următoare le consideră demne pentru a fi păstrate și conservate, transmise copiilor lor. Ținând cont de aria de acoperire, se poate face diferența între valori personale, familiale, comunitare sau naționale. Indiferent însă de cât de răspândite sunt, valorile trebuie să se regăsească în fapte, trebuie comunicate, trebuie dovedite și, în cele din urmă, trebuie recunoscute ca atare. A cunoaște și mai ales a recunoaște propria moștenire culturală este datoria fiecăruia dintre noi. Trebuie să arătăm respect și prețuire față de aceasta, fără să uităm că același respect trebuie să îl acordăm și moștenirii culturale a celorlalți oameni, fie că luăm contact cu aceasta ca simpli turiști, fie pentru că ei au ajuns să trăiască alături de noi sau, dimpotrivă, noi am ajuns să trăim alături de ei. Moștenirea istorică și culturală a fiecărui grup uman, a fiecărei regiuni, a fiecărei țări etc. Este diferită. Această moștenire, în ansamblul ei, poartă numele de patrimoniu cultural, aceasta fiind „comoara” care ne arată cine ne-au fost înaintașii, cum au trăit ei și cum de suntem noi așa cum suntem.

Identitatea culturală reprezintă modul de viață pe care un grup uman îl împărtășește, membrii acestuia trăind solitari unii cu ceilalți, adoptând, mai mult sau mai puțin, aceleași valori, credințe, tradiții, obiceiuri etc. Cu alte cuvinte, identitatea culturală se bazează pe o moștenire comună. La aceasta oamenii aderă chiar și atunci când trăiesc departe de cei care au în comun această moștenire, după cum este cazul minorităților etnice sau al celor care, din diferite cauze, migrează departe de locurile în care au trăit până la un moment dat. Fiecare dintre noi este el însuși, diferit de oricare persoană, dar face simultan parte din grupuri, mai mari sau mai mici, cu care se identifică prin „noi”. Pornind de aici, este ușor să recunoaștem că fiecare dintre noi are o identitate culturală, pe care o împărtășește cu alți oameni, care este compusă în realitate din numeroasele aspecte culturale pe care le trăim și care ne fac să fim ceea ce suntem. Este foarte important, astfel, să descoperim toate aceste aspecte, să le prețuim și să încercăm să le transmitem mai departe.

Patrimoniul cultural se împarte în două mari categorii: patrimoniul material, care cuprinde patrimoniul mobil, altfel spus cel care poate fi mișcat, mutat dintr-un loc în altul și unde sunt incluse diferite obiecte cu valoare istorică și culturală, respectiv patrimoniul imobil, cel care nu poate fi mișcat, unde se includ monumentele istorice individuale, dar și ansamblurile de clădiri. Patrimoniul imaterial, care cuprinde obiceiuri, tradiții, meșteșuguri, folclorul, limba națională și altele de acest gen și care nu se prezintă sub forma unor obiecte.

Diversitatea, la un prim nivel, presupune să acceptăm că oamenii sunt diferiți, că nu ne asemănăm ca înfățișare, că fiecare dintre noi are o anumită personalitate...Diversitatea culturală creează o lume variată, care mărește numărul posibilităților și îmbogățește capacitățile și valorile umane. Cu cât lumea este mai diversă din punct de vedere cultural, chiar și la nivelul celor mai mici comunități, cu atât mai mult fiecare dintre noi poate descoperi noi și noi orizonturi, moduri diferite de a vedea lucrurile, căi noi de a se exprima.

Diversitatea culturală poate fi protejată și promovată numai dacă sunt garantate drepturile omului și libertățile fundamentale, cum ar fi libertatea de exprimare, informare, comunicare și nondiscriminarea, precum și abilitatea și libertatea persoanelor de a alege modul în care se exprimă din punct de vedere cultural. Egalitatea de șanse constituie astfel un principiu care trebuie recunoscut și respectat și în ceea ce privește diversitatea culturală.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Andreescu, G., *Națiuni și minorități*, Editura Polirom, București, 2004
2. Biriș, E-C., *Societate și diversitate culturală*, Editura Fundației România de Măine, București, 2004.
3. Firan, F., *Unitate prin diversitate*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 2018.
4. Jumara, D., *Diversitatea culturală și integrarea europeană*, Editura Demiurg, Iași, 2012.

Drumul eroului și sensul devenirii lui

Basmele fantastice au mai multe personaje, însă numai unul este erou, celelalte ajutându-l să parcurgă drumul devenirii. Acțiunea basmului se desfășoară într-o direcție ascendentă, călătoria eroului, plină de peripeții și primejdii, amintind de călătoria mitică. Mircea Eliade în *Aspecte ale mitului*, considera basmul fantastic „dubletul” mitului și ritualului de inițiere, basmul preluând inițierea considerată „ca fiind și fundamental cel mai vechi al basmului”¹³.

Ritualul de inițiere este unul universal și ocult despre care știm foarte puțin, semnificațiile și modurile de desfășurare fiind ascunse profanilor. Cel care accede la starea de inițiat trebuie să depășească încercările fizice sau morale la care este supus. Drumul pe care îl parcurg eroii basmelor fantastice este unul care le testează calitățile și în care își dobândesc „ajutoarele năzdrăvane”. Așadar, putem să interpretăm itinerariul și încercările la care sunt supuși eroii basmelor ca alegorie a ritualului inițierii.

Simbolul este o reprezentare concretă a unei noțiuni abstracte ce urmărește accesul la unele mituri. Simbolul scoate la iveală secretele inconștientului și deschide noi perspective asupra necunoscutului. Oamenii trăiesc într-un mediu populat de simboluri, transmiterea sensurilor prin orice mijloace, presupune construirea și interpretarea simbolurilor¹⁴.

Fiecare din protagoniștii basmelor este supus unei ante-inițieri. Eroul din *Povestea lui Harap-Alb*, înainte de a porni la drum este testat de către cei care au această capacitate pentru a afla dacă are calitățile necesare pentru a deveni inițiat. Prin miluirea bătrânei, eroul demonstrează că are un suflet bun, iar prin descoperirea calului, el face dovada că poate parcurge drumul devenirii, deoarece obține un prieten de nădejde, calul ce a aparținut tatălui său. Depășirea acestor încercări îi conferă fiului de crai caracterul de erou ales, apt să parcurgă o inițiere.

La capătul drumului, eroii devin inițiați deoarece prin încercările la care au fost supuși, s-au purificat și au dobândit cunoașterea interzisă oamenilor obișnuiți. Atingerea stării de inițiat este reprezentată în basm de căsătorie și încoronare pentru că numai cei care dobândesc anumite calități pot deveni lideri: „condiția de împărat” fiind „peste tot considerată ca o condiție sacră”¹⁵.

Drumul pe care îl parcurg eroii din basme este unul spiritual, al perfecționării și purificării, drum inițiativ, către centru, nu unul geografic. Călătoria reprezintă „un drum de la starea de profan la cea de sacru, sfânt. Inițierea este un drum între două stări opuse, lucru evidențiat în basme”¹⁶.

¹³ Nicolae Roșianu, *Eseuri despre folclor*, p.69.

¹⁴ Gabriela Chiciudean, *Incursiune în lumea simbolurilor*, București, Editura Virtual, 2010, p. 3.

¹⁵ Andrei Oișteanu, *Grădina de dincolo*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1980, p.11.

¹⁶ *Idem*, p.12.

Când pleacă de acasă, eroii sunt neexperimentați, inocenți, creduli, dar când ajung la capătul călătoriei ei au calitatea de a fi conducători, deoarece și-au depășit condiția simplă de muritori.

V. I. Propp le numește pe aceste personaje „eroi victimă” datorită suferințelor prin care trebuie să treacă. „Plecarea eroului-victimă constituie începutul aceluia drum fără căutări, de-a lungul căruia eroul va trece prin felurite aventuri”¹⁷. „În basmul *Povestea lui Harap-Alb* credem că armele, calul și armele simbolizează patrimoniul strămoșesc sau calitățile spirituale ereditare: voința, setea de cunoaștere, dragostea de adevăr, puterea de luptă, pe care Craiul le-a transmis fiului său”¹⁸.

Cele cinci ajutoare reprezintă puterile simbolice, calitățile personificate ale eroului, fiecare tovarăș năzdrăvan știind să facă doar un singur lucru, având o singură putere. „Fiecare dintre aceste personaje simbolizează puterea la limita ei maximă, supraumană, desemnând astfel puterile extatice supraumane pe care le capătă inițiatul”¹⁹.

Cel care dorește să pătrundă pe celălalt tărâm „trebuie să fie foarte abil, să posede obiecte năzdrăvane sau să cunoască unele ritualuri sau formule magice, pentru a putea intra și ieși fără să fie strivit de munți”²⁰. Această intrare pământeană către tărâmul celălalt se deschide doar pentru puțin timp, amenințând să-l omoare pe neofit. Drumul acesta spre munții care se lovesc reprezintă o apropiere de sacru, de absolut, o adevărată consacrare.

Metamorfoza se întâlnește frecvent în creația populară cu caracter fabulos, eroii de basm sau personajele legendare se transformă în animale sau păsări copaci sau flori, insulă sau munți, izvoare sau fluvii.

Victor Kernbach definea metamorfoza în *Dicționarul de mitologie generală* „drept însușirea de care dispun zeii sau alte persoane mitice sau ființe fabuloase din folclor de a-și transforma aspectul ori structura sau de a deveni alte ființe sau obiecte (oameni, animale, plante și pietre) alteori fenomene (ploaie, fulger, vânt, ceață) cu ajutorul magiei”²¹. Așadar personajele fabuloase din creațiile cu caracter fantastic au capacitatea de a schimba înfățișarea celorlalți sau pe ei înșiși și dețin o putere mult mai mare decât cea a oamenilor.

În literatura de specialitate se face diferența dintre metamorfoză și proteism. Metamorfoza reprezintă transformarea unei ființe în plantă, pasăre, animal sau obiect de către o ființă supranaturală prin rostirea unei formule magice, prin performarea unui anumit ritual sau printr-un blestem. Proteismul reprezintă însușirea ființelor fabuloase de a se transforma. În basmele românești, răufăcătorii și ajutoarele acestora se prefac în grădini sau fântâni, copaci sau flori, insecte sau animale pentru a-l învinge pe erou. Și eroii pot dobândi această capacitate: Făt-Frumos

¹⁷ Propp V. I. , *Morfologia basmului*, București, Editura Univers, 1970, p.42.

¹⁸ Andrei Oișteanu, *Op.cit.*, p.15.

¹⁹ *Ibidem*, p.111.

²⁰ *Ibidem*, p.122.

²¹ Victor Kernbach, *Dicționar de mitologie generală*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989, p.339.

din basmul *Făt-Frumos din lacrimă* de Mihai Eminescu este transformat în râu iar apoi în floare aflând astfel secretele celorlalți.

În basmele românești, metamorfozarea are drept cauză o întâmplare nefericită: omul se preface în animal, plantă sau obiect ca urmare a unui blestem sau pentru a ispăși o pedeapsă. Toate întâmplările extraordinare relatate în basm au ca finalitate redobândirea înfățișării omenești de către personajul metamorfozat.

**Profesor limba și literatura română Adriana Rada,
Școala Gimnazială Groșeni**

Bibliografie:

1. Chiciudean, Gabriela, *Incursiune în lumea simbolurilor*, Editura Virtual, București, 2010.
2. Kernbach, Victor, *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
3. Oișteanu, Andrei, *Grădina de dincolo. Comentarii mitologice la basmul „Harap – Alb”*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1980
4. Propp, V. I., *Morfologia basmului*, Editura Univers, București, 1970.
5. Roșianu, Nicolae, *Eseuri despre folclor*, Editura Univers, București, 1989.

Figuri geometrice și simboluri matematice în opera eminesciană

Matematica și poezia prezintă multiple aspecte comune. În ambele situații este nevoie de gândire și de precizia exprimării, oferind posibilitatea poetului și matematicianului de a transcede realitatea și de a aborda lumea înconjurătoare spunând multe în puțin. Elementul comun care îl inspiră atât pe matematician cât și pe poet este fără îndoială Divinul, perfecțiunea lui Dumnezeu care se dezvăluie într-o formulă matematică sau poezie.

Opera lui Mihai Eminescu reflectă gândirea neîngrădită, sensibilitatea și interesul poetului pentru științele exacte.²² Predilecția sa pentru matematică se desprinde din cuvintele sale conform cărora „*egalitatea nu există decât în matematică*”, fapt evocat în numeroasele sale poezii care au ca temă dragostea, mai ales în celebrele versuri din poezia *Luceafărul* în care iubirea atrage de la sine și dezamăgirea, iar egalitatea nu există atâta timp cât unul dintre îndrăgostiți oferă mai mult iar celălalt mai puțin: „- O ești frumos cum numa-n vis / Un înger se arată, / Dară pe calea ce-ai deschis / N-oi merge niciodată” (Eminescu, 1973: 133). Spiritul liber al lui Mihai Eminescu este evident. Există numeroase versuri care reflectă interesul poetului pentru matematică, ca artă a gândirii. Genialitatea sa se manifestă și în acest domeniu stabilind elemente comune între cele două domenii total opuse. În acest sens, poetul folosește **cercul**, **sfera**, **infiniul** și alte **simboluri matematice** ca moduri de abordare a lumii. Astfel, cifra unu preponderentă în poezia *Scrisoarea I*, reprezintă pentru Eminescu toată **seria infinită a numerelor**: „Și în roiuri luminoase izvorînd din infinit, / Sunt atrase în viață de un dor nemărginit.”, ... / „*Unul* e în toți, tot astfel precum *una* e în toate / Deasupra tuturor se ridică cine poate” (1973: 105-106). **Cercul** ca figură geometrică este prezent în poezia *Lacul*: „Lacul codrilor albastru / Nuferi galbeni îl încarcă / Tresărind în cercuri albe / El cutremură o barcă” (1973: 59), dar și *Luceafărul*: „Și apa unde-au fost căzut / În cercuri se rotește / Și din adînc necunoscut / Un mîndru tînăr crește” (1973: 132). **Sfera** apare în numeroase versuri eminesciene precum cele din *Scrisoarea V*: „Ca un maistru ce-asurzește în momentele supreme, / Pîn-a nu ajunge-n culmea dulcii muzice de sfere, / Ce-o aude cum se naște din rotire și cădere” (1973: 126) și *Luceafărul*: „- Din sfera mea venii cu greu....” (1973: 135), simbolizând infinitul.

O abordare pur matematică a poetului este poezia *Glossă*. Asemeni unei **demonstrații matematice**, poetul sugerează noțiuni matematice folosind trecutul pentru ipoteză, viitorul pentru concluzie, iar zădărnicia substituie demonstrația: „Viitorul și trecutul / Sunt a filei două fețe / Vedea-n capăt începutul / Cine știe să le-nvețe; / Tot ce-a fost ori o să fie / În prezent le-avem pe toate, / Dar de-a lor zădărnicie / Te întreabă și socoate” (1973: 155). De asemenea, poezia *Dintre sute de catarge* care prezintă **elemente de matematică probabilistică**, evidențiază spiritul de cercetător al

²² Mihai Eminescu, *Opere*, vol. al XV-lea (sub îngrijirea lui Petru Creția și Dimitrie Vatamaniuc). Editura Academiei Române, 1993. În secțiunea Fragmentarium sunt consemnate reflecțiile poetului referitoare la științele exacte, Mss 2267

poetului, fapt care-l plasează în contemporaneitate: „Dintre sute de catarge /care lasă malurile, / Cîte oare le vor sparge / Vînturile, valurile?” (1973: 260). Termenul matematic cunoscut sub numele de **șirul lui Fibonacci** (1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, ...) este ilustrat în aproape tot ceea ce ne înconjoară (petalele unei flori, cochilia melcului, corpul uman etc.). Numerele Fibonacci se regăsesc și în poezia lui Eminescu *Cu mâne zilele-ți adaogi*: „Cu mâne zilele-ți adaogi, / Cu ieri viața ta o scazi / Și ai cu toate astea-n față / De-a pururi ziua cea de azi” (1973: 160). Legătura dintre poezie și aceste numere este dată de relația dintre trei termeni care urmează consecutiv (5, 8, 13) și pe care îi vom înlocui cu cuvintele „ieri”, „azi”, „mâine” din poezie, „mâine” – „ieri” = „azi” ($13 - 5 = 8$).

Figuri geometrice și simboluri matematice abundă nu doar în poezia lui Eminescu, ci și în proză. În nuvela *Sărmanul Dionis*, poetul face referire la o serie de simboluri matematice, și anume: **triunghiul** – „Două triunghiuri crucișe înconjurate de sentința: «*Director coeli vigilat noctesque diesque, qui sistit fixas horas terrigenae*»”; **ovalul** – „Văzu un băiat cu fața ovală, palidă, cam slăbită, părul de aur acoperit de o pălărie de catifea neagră cu margini largi, îmbrăcat c-o bluză de catifea care cuprindea, strâns de un colan lustruit, mijlocul cel mai gingaș din lume”; **cercul** – „Pe o pagină găsi o mulțime de cercuri ce se tăiau, atât de multe încât părea un ghem de fire roș sau un painjiniș zugrăvit cu sânge”; **infinitul** – „Să trăiesc în vremea lui Mircea cel Mare sau a lui Alexandru cel Bun — este oare absolut imposibil? Un punct matematic se pierde-n nemărginirea dispozițiunii lui, o clipă de timp în împărțibilitatea sa infinitezimală, care nu încetează în veci în aceste atome de spațiu și timp, cât infinit! Dac-aș putea și eu să mă pierd în infinitatea sufletului meu pân' în acea fază a emanațiunii lui care se numește epoca lui Alexandru cel Bun de exemplu... și cu toate acestea...”²³ **Infinitul** se remarcă și în romanul postum *Geniu pustiu*, unde personajul principal, Toma Nour, transformat de sentimentul dragostei adevărate care depășește limitele timpului și a spațiului, afirmă că „Adeseori îmi părea cum că nici eternitatea nu mi-ar fi destulă s-o ador.”²⁴

Genialitatea lui Eminescu constă în prezentarea într-o formă lirică a reflecțiilor sale cu iz matematic, tentat fiind de a vedea ceea ce alții nu văd. Astfel, elemente geometrice, fracții, mulțimi, simboluri matematice abundă în opera sa prin intermediul cărora poetul ne transmite subtil viziunea sa de înțelegere, interpretare și pătrundere în tainele Universului. Prin multitudinea conceptelor geometrice și logice prezente în opera sa, Mihai Eminescu dă noi sensuri versurilor sale, astfel încât cel care le citește descoperă lumi noi.

²³Mihai Eminescu, *Sărmanul Dionis*,

https://archive.org/stream/MihaiEminescuSarmanulDionis/MihaiEminescu-SarmanulDionis_djvu.txt, consultat la 22.03.2022

²⁴Mihai Eminescu, *Geniu pustiu*, https://archive.org/details/MihaiEminescuGeniuPustiu_201702, consultat la 22.03.2022

Profesor dr. Luminița Ana-Maria Bulc,
Profesor dr. Anca Stoian,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad

Bibliografie:

1. Bulgăr, Gh., *Pagini vechi despre Eminescu (Antologie, Texte stabilite, Note și Prefață)*, Editura Tineretului, București, 1976.
2. Călinescu, G., *Viața lui Mihai Eminescu*, ediția a IV-a revizuită, Editura pentru literatură, București, 1964.
3. Dumitrescu-Bușulenga, Z., *Eminescu – Cultură și creație*, Editura Eminescu, București, 1976.
4. Eminescu, M., *Opere*, vol. al XV-lea (sub îngrijirea lui Petru Creția și Dimitrie Vatamaniuc), Editura Academiei Române, București, 1993.
5. *** *Poezii (Prefață de Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Antologie alcătuită de Virgiliu Ene)*, Editura Albatros, București, 1973.
6. *Enciclopedia Universală Britanica*, 16 vol., vol. 6, Editura Litera, București, 2010.
7. Papu, E., *Poezia lui Eminescu. Elemente structurale*, Editura Minerva, București, 1971.
8. Pop, Z. N. A., *Mărturii... Eminescu - Veronica Micle*, ediția a II-a revizuită, Editura Tineretului, București, 1969.
9. Vianu, T., *Poezia lui Eminescu*, Editura Cartea Românească, București, 1930.

Identități multiple în secolul XXI

Viața fiecărui om este legată atât de locul în care s-a născut, a copilărit sau în care trăiește în prezent, dar și de viața altor oameni, lângă care trăiește sau cu care intră în diferite relații. Aceste aspecte contribuie la formarea identității, ca identitate personală și națională.

Identitatea reprezintă un ansamblu de date, trăsături prin care se individualizează o persoană. Identitatea persoanei este influențată major și de relațiile acesteia cu cei din jur. Orice persoană aparține unei comunități naționale, unei națiuni. Definierea națiunii, prin stabilirea unor trăsături caracteristice este greu de realizat, datorită procesului de construcție și de reconstrucție specific națiunilor. Identitatea națională reprezintă o caracteristică dominantă a membrilor unei națiuni, pe baza unității de: teritoriu, limbă, obiceiuri, viață economică.

Identitatea națională este legată de patriotism, ca sentiment de dragoste și devotament față de popor și față de patrie. Și aceasta face ca, de exemplu, apărarea teritoriului, să fie o posibilă expresie a fidelității față de patrie, sinonimă cu apărarea identității naționale. Lupta pentru identitatea națională a reprezentat o idee forță, urmărită de diferite popoare, în momentele istorice ale constituirii lor ca națiuni. Fiecare persoană aparține mai multor tipuri de comunități umane: familie, comunitate etnică și religioasă, comunitate locală, regională, comunitate națională și comunitate internațională.

Identitatea se înscrie într-un proces evoluțional. Ea se modelează progresiv, se reorganizează și se modifică de-a lungul vieții. Acest proces se declanșează odată cu întâlnirea cu o persoană remarcabilă pentru copil (în general, mama sau tatăl) și ia sfârșit atunci când dispar la individ capacitățile de relaționare (în general, odată cu moartea biologică a persoanei).

Identitatea se rafinează și se precizează în decursul unei lungi evoluții personale, care permite o definire de sine care integrează atât aspectele cele mai personale, cât și aspectele sociale și colective ale individualității. Identitatea se construiește printr-un dublu proces – socializarea și personalizarea. Aceste două procese nu se află în opoziție, ci în interdependență. Evoluția identității se produce începând de la vârsta copilăriei și continuă până la sfârșitul vieții. În fiecare perioadă a dezvoltării indivizilor, elemente ale contextului social și cultural influențează aceasta identitate. Identitatea evoluează, așadar, pe firul transformărilor socio-culturale produse într-o societate. În această perspectivă trebuie discutată criza de identitate din adolescență, criza de identitate masculină și feminină și criza de identitate a persoanelor vârstnice.

Noțiunea de identitate tinde să înlocuiască noțiunea de națiune și, a defini, în zilele noastre, identitatea culturală a unei națiuni, înseamnă, automat, a introduce în ecuație concepte noi, cum ar fi: „la pluralitate identitară”, drepturile minorităților, „psihologie morală”, „multiculturalitate” și

„multiculturalism”, „semantică istorică” etc. Amintesc de ele pentru că vechiul tip de discurs identitar (numit și discursul despre specificul național) acela în care sunt puse pe două coloane virtuțile (calitățile) și insuficiențele, inerțiile spiritului unui popor, este abandonat.

Problematica etnicității și a identității culturale se dovedește astăzi, mai mult decât oricând, una de maximă actualitate. Fenomenul migratoriu, libera circulație în spațiul european, diversificarea și sporirea mijloacelor de comunicare, toate ne pun în fața unui contact cultural fără precedent. Practic, înainte de problemele de ordin economico-financiar, cele de ordin etnic și minoritar apar ca o prioritate. Întâlnirea cu Celălalt, diferit ca rasă, religie, cultură și cu un alt stil de viață devine pentru europeanul zilelor noastre o adevărată provocare. În ce măsură vom putea face față acesteia ține de felul în care vom înțelege și vom încerca să gestionăm această situație. În definitiv, problema care se pune cu destulă insistență este: în ce măsură vom reuși să ne păstrăm identitatea etnică și culturală într-o Europă unită? Este unificarea europeană un prim pas spre uniformizarea tradițiilor culturale și etnice se s-au dezvoltat în acest spațiu european?

Din punct de vedere etimologic, etnia provine din grecescul *ethos* și desemnează ansamblul popoarelor care erau organizate în cetăți (*polis*). Într-un sens mai larg etnia ar însemna grupuri de ființe ce locuiesc împreună. Termenul de etnie este unul destul de recent, el fiind introdus în Franța secolului XIX. Inițial, el numea orice grup definit de o limbă și de o cultură comune, deci de o tradiție intelectuală și nu ereditară, precum aspectele fiziologice. De ultimile se ocupă rasa care reunește indivizi marcați de caracteristici fiziologice comune. În timp, noțiunea de etnie a primit mai multe accepțiuni. Printre cele mai întâlnite sunt următoarele: cea de atașament afectiv sau de relații de interese structurate în jurul unor scopuri comune, durabile în timp; conștiința diferenței și apartenenței; afirmarea simbolică a identității prin diverse practici, ritualuri, credințe, mitologii; raportarea la un spațiu bine delimitat geografic sau biologic; exteriorizarea demnității etnice.

Identitatea europeană are nevoie de o mai mare conștiință de sine, iar necesitatea apariției ei nu se manifestă de sus în jos, ci de jos în sus. Discutând despre conștiința Uniunii Europene, ne apropiem de conceptul de identitate. Cele două sensuri ale acestuia ne duc cu gândul la un aspect foarte asemănător al lucrurilor, dar și un concept de diferențiere. Prin urmare, identitatea europeană se bazează pe elementele comune ce unesc popoarele din spațiul acestui continent. Ea a evoluat din conștiința apartenenței la un popor, preluând elementele esențiale pentru dezvoltarea unei idei de comunitate transnațională. Uniunea Europeană se regăsește în viețile noastre mai mult decât ne dăm seama, dar ea înseamnă ceva diferit pentru fiecare dintre noi. Fie că vorbim din punct de vedere geografic, fie istoric, fie cultural sau economic, Uniunea Europeană cuprinde regiuni diverse atât etnografic, cât și istoriografic.

Pentru noi, Europa gândită este legată de idealul de pace, dar Europa trăită se apropie mai mult de lucrurile bune și rele pe care le întâlnim la tot pasul: circulația liberă a persoanelor,

programele de studiu în străinătate, posibilitatea de a face un stagiul de practică într-una din instituțiile europene, spațiul Schengen. Fiecare generație gândește diferit cu privire la Europa, dar mai cu seamă o trăiește diferit. Politicile elaborate la nivelul Uniunii (mecanismele gândirii) ne sunt cunoscute mai mult sau mai puțin, dar efectele lor (realitățile) ne sunt foarte apropiate.

Este foarte dificil de definit identitatea astăzi, deoarece fiecare dintre noi încercăm să ne diferențiem. Identitatea este ceva care ne aduce aproape, dar totodată creează o notă aparte. Europeanismul nu mai reprezintă ceva unic în lume, pentru că odată cu colonizarea și, ulterior, cu dezvoltarea vertiginoasă a statelor și a relațiilor bilaterale dintre acestea, elemente de cultură europeană și ale stilului de viață reprezentat de Europa au fost exportate și în alte părți ale lumii. Prin însușirea acestor elemente caracteristice în alte zone, ele nu mai pot reprezenta cu adevărat trăsături care pot diferenția. Uniunea Europeană vine cu bune și cu rele pentru noi, cetățenii ei, iar fiecare dintre noi găsește în ea fie un prieten, fie un dușman, după cum alege sau nu să se identifice cu ea.

Realitatea lumii contemporane este indiscutabil marcată de complexitate și imprevizibilitate. Indiferent care vor fi rațiunile pentru care statele, corporațiile, organizațiile internaționale vor opta în viitorul apropiat sau mai îndepărtat, elementul fundamental este în ce măsură poate fi aplicat un sistem de relații cu caracter global în condițiile actuale. Provocările noului mileniu început de relativ puțin timp reprezintă o adevărată cutie a pandorei pentru omul contemporan.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Bauman, Z., *Globalizarea și efectele sociale*, Editura Antet, București, 2005.
2. Bărbulescu, I. G., *Noua Europă. Identitate și model european*, Editura Polirom, Iași, 2015.
3. Ceaușescu, G., *Nașterea și configurarea Europei*, Editura Corint, București, 2004.
4. Duțu, A., *Ideea de Europa și evoluția conștiinței europene*, Editura All, București, 1999.

Implicarea eficientă a preșcolarului în procesul învățării prin explorarea directă a mediului

Ca și cadru didactic îmi propun să ofer elevilor experiențe distractive, să îi primesc în noul an școlar într-o sală frumoasă, să creez o atmosferă primitoare, care să îi întâmpine în fiecare dimineață, un loc în care să se simtă ca acasă, în siguranță, apreciați și dotori să petreacă timpul în compania unor persoane dragi. Eu îmi amintesc cu drag de primii ani din viața de elev petrecuți la școala primară din Gurahonț datorită mamei mele, care mi-a fost și învățătoare și s-a dăruit complet în educația noastră, făcând-o să pară colorată și plină de aventură. Consider că pasiunea mea pentru această profesie va fi motivul viitorilor mei elevi să pășească încrezători, zi de zi, în Universul școlar.

Ca și cadre didactice avem posibilitatea să predăm orice copilului, pentru a-i dezvolta competențele, dar nu trebuie să ne identificăm cu un simplu emițător de mesaje. Provocarea noastră este să devenim partenerii lor în educație și să le propunem activități distractive, care să le ofere altă viziune despre ceea ce înseamnă școală și învățare. În zilele noastre, pedagogia modernă, ne oferă o gamă largă de metode interactive și jocuri, menite să transformăm școala, într-o destinație preferată de toți copiii. Din fiecare metodă putem prelua esențialul pe care îl vom adapta colectivului de elevi; nu a spus nimeni că nu avem voie să facem asta. Trebuie să fim inventivi și să ne inspirăm puțin din lumea plină de farmec a copiilor. Există numeroase cărți de specialitate care ne ajută și ne oferă sfaturi cum să aplicăm aceste metode tuturor categoriilor de elevi, mai mici sau mai mari. Ei vor fi încântați deoarece jocul este activitatea preferată de ei, iar noi vom culege roadele.

Luând în considerare stilul tradițional al procesului de predare-învățare, metodele și activitățile plictisitoare la matematică, științe și literatură se repetă de la an la an. Curriculum –ul de actualitate este de partea noastră, a cadrelor didactice, trebuie doar să avem curajul să ieșim din tiparele pedagogice și să inovăm modul de cunoaștere. Suntem nedumeriți și poate neîncrezători, dar nici o pasăre nu poate atinge înaltul cerului dacă nu exersează.

Am optat pentru această temă a implicării preșcolarului în procesul educativ prin explorarea directă a mediului, pentru că îmi doresc să fac primul pas spre o învățare altfel. Doresc să îi implic pe cei mici în propria lor cunoaștere, să îi fac să simtă că au luat parte la acest proces și nu în ultimul rând să trăiască o experiență, pe care cu siguranță și-o vor aminti cu drag în următorii ani. În prima parte a lucrării, am identificat care sunt stilurile de învățare și mai exact, care sunt cele mai recomandate pentru perioada preșcolară. Specialiștii susțin că cei mici reușesc să dobândească repede cunoștințele în urma desfășurării unor activități la care să participe activ și să descopere singuri răspunsurile, mai exact învățarea prin descoperire. În acest mod se va contribui la

dezvoltarea gândirii, a imaginației și mai ales la formarea personalității lor. Fiecare activitate va consta într-o reușită, fapt ce va spori încrederea în propriile forțe. Activitățile pe care le voi descrie în ceea ce urmează au ca scop eficientizarea învățării, stimularea cooperării și dobândirea unor vaste cunoștințe despre natură.

Îndiferent de proporția în care scopul meu va fi atins, menirea mea, ca viitoare educatoare este să aduc zâmbete pe fețele copiilor. Dacă experiențele acumulate îi vor face fericiți, mai dornici să vină a doua zi la grădiniță și curioși să pornească în noi aventuri, atunci eu voi fi bucuroasă împreună cu ei.

Tema de la care am pornit efectuarea cercetării de față, pe care am numit-o *Să cunoaștem natura*, are în vedere implicarea eficientă a preșcolarilor în procesul învățării prin explorarea directă a mediului. În vederea acesteia, mi-am propus să derulez câteva activități, pe care le voi prezenta în următoarele randuri. Dacă în cadrul domeniului experimental Științe se desfășoară activități de învățare centrată pe explorarea directă a mediului de către preșcolar, atunci se constată creșterea performanței școlare și implicarea activ-participativă a acestora în procesul de învățare.

Pentru a testa ipoteza stabilită la începutul cercetării curente, am selectat următoarele metode, pe care le-am utilizat în munca desfășurată:

- observația;
- experimentul;
- demonstrația;
- metoda testelor.

Observația

Am folosit această metodă pentru a urmări în mod binevoit și planificat fenomenele ce au loc în cadrul colectivului de preșcolari și în același timp a fost de folos pentru a verifica dacă obiectivele propuse sunt îndeplinite și ipoteza se adevărește. În urma datelor colectate din procesul de observație am stabilit care este nivelul de implicare al preșcolarilor în activitățile desfășurate. Totodată, am reușit să fac o comparație în ceea ce privește modul de abordare al sarcinilor de lucru de către preșcolari, de la începutul și finalul cercetării. Metoda observației m-a ajutat să identific orice aspect relevant asupra cercetării.

Experimentul

Această metodă are în vedere declanșarea unor demersuri didactice, având ca obiectiv analiza lor. Datele rezultate demonstrează dacă ipoteza de lucru formulată la începutul derulării acestuia este adevărată sau nu. Metoda experimentului a reprezentat metoda de bază în elaborarea acestei lucrări. Prin munca depusă am vrut să dovedesc dacă desfășurarea unor activități prin care să implic preșcolarii activ în procesul de învățare, va conduce la eficientizarea învățării acestora.

Demonstrația

Această metodă se utilizează cu precădere în mediul preșcolar în procesul de predare-învățare, și vine în ajutorul educatoarei pentru a satisface caracterul senzorial și perceptiv al preșcolarului. În ceea ce privește aplicabilitatea acestei metode, în cercetarea de față, demonstrația a fost adaptată activităților desfășurate cu preșcolarii, care au fost cei ce au realizat mici demonstrații în cadrul unui atelier științific, organizat pentru dobândirea unui cumul impresionant de cunoștințe.

Metoda testelor

Am utilizat această metodă în vederea stabilirii nivelului de cunoștințe ale preșcolarului la începutul experimentului. Testul de cunoștințe a fost aplicat și în etapa finală a cercetării pentru a vedea dacă ipoteza stabilită a fost demonstrată.

Ca orice cercetare tipică, am ales să o structurez în baza a trei premise: pretest, derularea experimentului propriu-zis și posttestul, fiecare etapă derulându-se conform specificului fiecăruia, după cum urmează:

Etapa inițială: a avut loc la începutul semestrului I din anul școlar și a constat în aplicarea unui test inițial de către educatoarea, în vederea stabilirii nivelului de cunoștințe a preșcolarii la domeniul Științe. Rezultate testului inițial au fost preluate și analizate de mine și au constituit date importante în cercetare.

Experimentul propriu-zis: s-a derulat în perioada octombrie -februarie și a constat în desfășurarea unor activități de explorare directă a mediului de către preșcolarii, pentru a dovedi dacă aceste acțiuni vor conduce la eficientizarea învățării.

Etapa finală: experimentul s-a finalizat în luna februarie cu aplicarea unui test final de cunoștințe, la domeniul Științe, pentru a stabili dacă ipoteza de la începutul cercetării a fost adevărată. Odată cu începerea noului an școlar și trecerea preșcolarii în grupa mare, a fost necesară testarea inițială a cunoștințelor celor mici pentru aflarea nivelului de performanță a acestora, mai ales că în viitorul an vor avea alt statut, acela de școlar.

Așa cum spuneam, cercetarea a avut în vedere eficientizarea procesului de învățare prin explorarea activă a mediului de către preșcolarii. Am ales să desfășor o serie de activități la domeniul Științe, deoarece mi s-a părut că acest domeniu îmi oferă o deschidere largă pentru a organiza cele mai relevante acțiuni de descoperire a mediului în care cei mici să fie implicați în totalitate și să contribuie cu propriile forțe la dobândirea de noi cunoștințe.

Deoarece tema lucrării a fost aleasă ulterior începerii anului școlar, am colectat datele și rezultatele testului inițial aplicat preșcolarii de la grupa mare, de la educatoarea acestora. Am analizat sarcinile și am consemnat toate rezultatele într-un tabel, apoi m-am documentat despre situația fiecărui preșcolar, adresându-i o serie de întrebări doamnei educatoare, care m-a sprijinit pe tot parcursul desfășurării acestei cercetări și nu numai.

Cerințele testului inițial au fost complexe și au avut un nivel mediu de dificultate.

Voi prezenta câteva activități de explorare directă a mediului de către preșcolari.

Deoarece, în următoarele două zile trebuia să desfășurăm prima activitate, am adus cu mine o hartă secretă. În acest mod, i-am introdus pe copii în tema activității. Le-am explicat că urmează să facem o drumeție, unde va trebui să căutam comorile ascuse ale pădurii. În acest mod, aceștia vor vedea ce schimbări au loc în natură odată cu venirea toamnei și care sunt elementele specifice pădurii. Entuziasmul preșcolarilor a fost peste măsură deoarece pentru ei semnifică o activitate distractivă, în aer liber, joacă și distracție, fără să conștientizeze că vor învăța multe lucruri uimitoare. Am pregătit un cufăr în care urma să adunăm toate comorile de pe hartă. Odată ajunși la pădure, căutarea de comori a luat start. A fost o zi însorită de toamnă. Preșcolarilor le-a fost îndreptată atenția asupra copacilor și frunzelor care încep să își schimbe culoarea. De asemenea, am avut norocul să zărim câteva păsărele, am găsit un furnicar și alte câteva găze care își fac viața în pădure. Deasemenea, copiii au adunat mușchi de pe tulpinile copacilor, au fost avertizați că unele specii de ciuperci pot fi otrăvitoare și nu au voie să le atingă. La finalul drumeției, cufărul de comori a fost umplut cu pietricele, crenguțe, frunze, flori și tot ce li s-a părut interesant copiilor. A doua zi, copiii au făcut împreună un colaj de toamnă, pe care l-au decorat cu frunze și celelalte elemente din cufărul cu comori. Este foarte ușor să aducem în fața preșcolarilor o planșă care conține o plantă și să le indicăm care sunt părțile ei componente, să le specificăm că au nevoie de apă și lumină ca să crească și să se dezvolte. Apoi, le dăm să coloreze o fișă și nimic mai simplu. Întrebarea este, câți dintre preșcolari își vor aminti în timp această lecție și cât de bine se vor consolida cunoștințele. Pentru ei va reprezenta o planșă ca oricare alta, viu colorată, alăturată celorlalte expuse pe pereții grupei. În apropierea localității se află o fermă de animale, iar eu cunosc familia care o deține. Sunt niște oameni harnici și primitori. Le-am propus să ne primească în vizită pentru ca cei mici să vadă cu proprii lor ochi care sunt activitățile de zi cu zi ce au loc la o fermă de animale.

Ajunși la fermă copiii s-au lăsat ghidați de cei doi proprietari care le-au arătat toate animalele care trăiesc la fermă.

Preșcolarii au hrănit păsările, au adunat ouăle și s-au jucat cu cele mai mici vietăți din curte. Ei au învățat cu se numesc puii unor animale, cu ce se hrănesc și ce hrană produc acestea pentru om. A fost o zi plină în care cei mici au explorat fiecare colțișor al fermei, de la hambarul cu cereale și hrană pentru animale, până la locul unde proprietarii pasteurizează produsele lactate.

Scopul meu a fost ca cei mici să ia contact direct cu animalele, să vadă cu ce se hrănesc și ce hrană produc pentru noi. Faptul că au pășit într-o fermă adevărată și au văzut cu proprii lor ochi ce se petrece, a reprezentat din nou experiență plăcută pentru cei mici. Cunoștințele lor despre animalele de la fermă au fost conturate.

Pentru a consolida cele învățate prin descoperirea proprie a preșcolarilor, le-am cerut acestora să construiască o fermă a grupei, folosindu-se de cuburi și animalele de jucărie pe care le

găsesc la locul de joacă din clasă. Am fost surprinsă cât de bine au reconstruit balta cu rățuște, căsuța cățelului și ograda păsărilor. Internetul abundă de numeroase filmulețe despre circuitul apei în natură. Nu neg că unele sunt foarte interactive și explică foarte bine acest proces, dar cred că sunt mai potrivite pentru ciclul primar. Consider că noțiunea de *circuitul apei în natură* este mult prea complexă pentru preșcolari, așa că am gândit o activitate cu totul și cu totul inedită.

Pentru asta am avut nevoie de o oglindă, un recipient cu apă, un dispozitiv de fierbere electric, colajul cu anotimpul toamna creat de preșcolari, un soare și un norișor din hârtie colorată.

Preșcolarii au fost așezați în formă de semicerc, pentru a avea posibilitatea să vadă cu exactitate ce se întâmplă. I-am introdus în tema lecției, spunându-le că astăzi vom fi o echipă de cercetători care descoperă cum ajunge ploaia pe pământ sub forma unor picături.

În primul rând, am făcut un exercițiu de imaginație și cu ajutorul colajului, am stabilit că suntem în pădure, vântul adie ușor, iar razele Soarelui ne încălzesc. La marginea pădurii se află un lac (recipientul cu apă), iar Soarele (pe dispozitivul de încălzit electric al lipit Soarele decupat din hârtie) încălzește ușor apa. Când s-a ajuns la punctul de fierbere, am așezat oglinda pe care am lipit norișorul, și astfel s-au format picături de apă. Am avut grijă ca fiecare preșcolar să observe picăturile și să înțeleagă acest fenomen. Preșcolarii au fost de-a dreptul uimiți. Pe tot parcursul experimentului educatoarea le-a explicat fiecare pas și ce semnifică fiecare obiect folosit. După ce toate activitățile propuse la începutul cercetării au fost derulate cu succes, iar preșcolarii au luat parte activ la dobândirea cunoștințelor, urmează să elaborez un test final, pentru a vedea dacă toate demersurile derulate au condus la eficientizarea învățării preșcolarilor și creșterea performanțelor acestora la domeniul Științe.

Dacă ar fi să descriu întreaga derulare a experimentului în trei cuvinte, fără să stau pe gânduri, acestea ar fi: *suspans, joacă și fericire*. Sclipirea din ochii preșcolarilor nu poate fi descrisă în cuvinte. Consider că la această vârstă, înainte de începerea etapei școlare, copiii trebuie doar să fie fericiți. Nu trebuie siliți să învețe. Noi, ca și educatoare și cele dintâi persoane din viața lor, care îi îndrumă în procesul educativ-instructiv trebuie să le deschidem noi orizonturi de cunoaștere într-o manieră unică.

Eu consider că activitățile pe care le-am derulat au reprezentat acea poartă spre un altfel de orizont al cunoștințelor. Copiii au parcurs pas cu pas fiecare etapă a procesului de învățare și au descoperit cu propriile forțe esențialul informațiilor. Au explorat pădurea în căutare de comori, s-au împrietenit cu animalele de la fermă, au fost cercetători pentru o zi și au văzut că plantele, la fel ca ei, sunt fragile și au nevoie de atenție și îngrijire.

Ipoteza a fost adevărată, progresul școlar a fost înregistrat. Acum nu mai rămâne decât să se joace și să continue să descopere misterele naturii și a lumii înconjurătoare deoarece preșcolăritatea a însemnat doar începutul aventurii în marele tărâm al cunoașterii.

**Profesor învățământ prescolar Maria Elena Gabor,
Școala Gimnazială Chisindia - Grădinița cu Program Normal Paiușeni**

Bibliografie:

1. Druțu, Ion, Fodor, Ecaterina, (1989), *Psihologie* (Manual pentru liceele pedagogice), Editura Didactică și Pedagogică, București.
2. Nicola, Ioan, (1980), *Pedagogia școlară*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
3. Osterriech, Paul, (1980), *Introducere în psihologia copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. Pânișoară, Georgeta, (2007), *Psihologia copilului modern*, Editura Polirom, București;

Limbaajul în perioada preadolescenței

Preadolescența presupune perioada de maturizare a copilului, etapa de trecere spre maturizarea biologică și psihică. Este perioada în care intervin schimbări fizice cât și mentale, copiii devin predispuși unor anumite riscuri, devin vulnerabili, irascibili, sunt curioși asupra diversilor factori sociali, dornici de cunoaștere și dominați de curiozitate.

Din punct de vedere educațional, copiii se situează în această perioadă în clasele gimnaziale, confruntându-se de asemenea, cu adaptarea la noile cerințe educaționale, respectiv studiul mai multor materii, creșterea cerințelor atât din partea profesorilor, care în acest nivel sunt diferiți față de învățător atât prin numărul lor dar și prin cerințele și stilul de predare, cât și cerințele părinților, ce doresc excelarea copilului la fiecare obiect de studiu. Tot în această perioadă, copiii își schimbă mediul educațional, întâlnesc mai mulți colegi cu care creează simpatii sau antipatii. Creșterea dorinței de informare, crizele de personalitate, nevoia de independență, intensitatea emoțiilor reprezintă alte caracteristici definitorii ale viitorului matur.

Pe lângă acestea, limbaajul suferă și el modificări în perioada pre-adolescenței. Încă din primii ani de viață copilul, trăind în comunitatea umană, își formează și dezvoltă limbaajul. La început, învață semnificațiile cuvintelor, realizarea unor asocieri între acestea și diverse obiecte ori evenimente, mai mult, învață să combine cuvintele în propoziții și fraze. Limbaajul se dezvoltă la copiii odată cu maturizarea structurilor nervoase, gradul de cunoaștere. Totodată crește bogăția sensurilor cuvintelor și a vocabularului, semnificațiile acestora generalizându-se. „Pentru dezvoltarea aspectului fonetic al limbaajului, prezintă importanță auzul fonematic, integritatea aparatului fono-articulator și mediul în care trăiește copilul. Orice cuvânt odată însușit, va fi folosit într-un număr nelimitat de combinații. Capacitatea limbaajului are deci o natură productiv-generativă”.²⁵

În perioada preadolescenței, limbaajul cunoaște o puternică dezvoltare, atât ca achiziție, cât și ca debit verbal. Printre factorii esențiali ai dezvoltării limbaajului în această perioadă se numără comunicarea intensă cu covârșnicii, contactul amplu cu mass-media, practicarea cititului și lecturarea cărților particulare, precum și activitatea școlară bogată. Se remarcă o creștere semnificativă a vocabularului, ajungându-se în medie la 14.000 de cuvinte, fapt ce implică o dezvoltare remarcabilă a competenței lingvistice fapt ce permite celor implicați în această perioadă să înțeleagă numeroase mesaje, să le transpună și să le interpreteze. Există însă o diferență în ceea ce privește vocabularul pasiv și cel activ, aceasta referindu-se la mediul în care copilul își desfășoară activitatea. Dat fiind faptul că limbaajul diferă de la un individ la altul, vocabularul activ suferă o diferență care poate fi atât ascendentă cât și descendentă. Copiii care trăiesc într-un mediu

²⁵ *Psihologie*, Iosif Mărcușanu, Dragoș Eugen Mărcușanu, Editura Caramis, Pitești, 2005, p.56.

stimulativ și favorizant cunosc o creștere semnificativă și o evoluție a limbajului spre deosebire de cei care provin din familiile cu un slab nivel cultural. Generațiile actuale de tineri au un vocabular bogat în termeni științifici, cu preponderență din domeniul informaticii, aceștia utilizând termeni de operare la calculator, fiind uneori neînțeleși de către părinți sau adulții din preajma lor. De asemenea, din motive de teribilism, vocabularul activ și pasiv cuprind și cuvinte triviale, apar astfel diferențe mari între limbajul din mediul familial și cel școlar.

„Vorbirea preadolescentului se deosebește de cea a școlarului mic în sensul că are un debit apropiat de al adultului, o mai mare fluentă, mai ales după 11-12 ani, o mai bună organizare a ideilor, ce sunt comunicate în propoziții și frazele mai bogate”.²⁶ Din dorința de securitate pentru secretele ce le dețin, tinerii acestei vârste utilizează jargonul, cuvinte a căror însemnătate este cunoscută doar de către membrii aparținători grupului respectiv, fapt ce îi face să fie solidari unul cu celălalt. Totodată superlativul este folosit ca mod de a reda grandoarea și măreția unor fapte, obiecte sau evenimente, astfel că expresii precum „mega”, „super”, „nemaipomenit” sunt caracteristice pentru tinerii aflați în perioada preadolescenței. Dialogul este construit în funcție de interlocutorul cu care tânărul interacționează. Dacă în dialogul cu cel de vârsta sa folosește abrevieri și neglijență, cu adulții manifestă o alegere deosebită și atentă a cuvintelor, dovedind corectitudine în exprimare. Transformările se manifestă și asupra limbajului scris, deprinderile de scriere consolidându-se iar viteza de redactare crește de la o clasă la alta. La începutul ciclului gimnazial, în clasa a V-a, viteza la scris este încă mică, încep să apară caracteristicile personale ale scrisului, producându-se o modificare treptată de modelele scrierii învățată în școlaritatea mică. În această perioadă, sistemul educațional, concretizează normele de exprimare, noțiunile gramaticale, precum și ortografia, însă există diferențe între tinerii acestei vârste în ceea ce privește respectarea concretă a celor enumerate. De asemenea, se observă preferințe ale acestor indivizi pentru redactarea unor texte, ori pentru lectura lor, lucru ce le va defini ulterior personalitatea.

Limbajul reprezintă pentru preadolescenți o formă de cunoaștere, de relaționare cu indivizii din jurul lor. Cu cât acesta este mai evoluat, posibilitățile copiilor sunt mai numeroase.

**Profesor Diana Maria Petcuț,
Liceul Special „Sfânta Maria” Arad**

Bibliografie:

1. Crețu, T., *Psihologia vârstelor*, Editura Polirom, Iași, 2009.
2. Ionescu-Ruxăndoiu, L., *Limba și comunicare* (Elemente de pragmatică lingvistică), București, Editura All, 2003.
3. Mărcușanu, I., Mărcușanu, D., *Psihologie- manual pentru clasa a X-a*, Editura Carminis, Pitești, 2005.

²⁶*Psihologia vârstelor*, Tincă Crețu, Editura Polirom, Iași, 2009, p. 256.

Literatura copilăriei - dincolo de story

O sursă importantă de inspirație pentru scriitorii români și străini o constituie vârsta de aur a omenirii, copilăria, cu momentele ei specifice, cu bucurii și tristeți care capătă caracter de generalitate. Copilăria, etapă inițială în formarea omului, este un univers în care jocul devine suprema regulă, un univers în care însuși cuvântul se supune ludicului „Nicio jucărie nu e mai frumoasă ca jucăria de vorbe” (T.Arghezi). Scriitorii se întorc la vârsta cea mică și retrăiesc la intensități și maniere diferite timpul magic, ireversibil al copilăriei.

Unii își rememorează copilăria cu nostalgie și tristețe ca în „O rămâi” – Mihai Eminescu, alții retrăiesc bucuriile copilăriei prin ochii părintelui, aplecându-se asupra celor mici cu grijă și protecție la T.Arghezi – „Cântec de adormit Mitzura”, „Cartea cu jucării”.

Privită din perspectivă imaginativă copilăria e spontană, naivă, de o mare sensibilitate, jocul fiind preocuparea primordială, un adevărat univers creat, fără simțul perenității. Copilul se comportă naiv și îi place să fie în ipostaza de subiect și obiect al jocului. Literatura este scena pe care acest tărâm minunat al copilăriei prinde mereu viață, în toată splendoarea farmecului său, cu toate minunile posibile și imposibile, este modalitatea prin care sentimentele, gândurile și trăirile maestrului-scriitor ajung sub diverse forme la sufletul cititorului, pentru a-l sensibiliza, pentru a-l emoționa.

Este o sursă inepuizabilă de experimentare a realității, prin care te aventurezi în vremuri de mult apuse, te confunzi cu personajele îndrăgite, te visezi rege, aviator, explorator, muschetar sau vrăjitor, poți să călătorești pe alte tărâmurii, pe alte planete sau să schimbi lumea în care trăiești cu ajutorul unei baghete fermecate. Este o lume imaginară în care visul devine realitate, în care imposibilul devine posibil.

Vorbind despre literatura pentru copii, aceasta nu poate fi separată de literatura națională și universală. Apelând la transfigurarea artistică a realității, creațiile pentru copii au în vedere faptul că, în primul rând, copilul e curios și nerăbdător de a se orienta în lume, iar literatura este singura modalitate de a-i satisface această curiozitate. Pentru a fi o adevărată artă, literatura pentru copii trebuie să-i încânte în aceeași măsură și pe adulți. „Literatura pentru copii cuprinde totalitatea operelor accesibile micilor cititori, fie că ele au fost sau nu scrise pentru ei. Ea constituie un domeniu al creației literare și se supune normelor estetice ale acesteia. Trăsăturile ei specifice,

simplicitate, claritate, și plasticitate determină o anumită construcție a operei, mărindu-i astfel accesibilitatea și puterea de influență asupra micilor cititori”²⁷

Mark Twain a dăruit literaturii o adevărată monografie a copilăriei, așa cum sunt oglindite și pățaniile lui Nică din „Amintiri din copilărie”, zugrăvite cu talentul povestitorului înăscut, Ion Creangă. Așadar, copilăria a constituit o temă mereu reluată și de marii noștri scriitori, de la cei din generația pașoptistă la marii clasici și de la creatorii interbelici la cei contemporani.

Creangă, a înzestrat literatura română cu primul „roman” al copilăriei, în care autorul este în același timp și povestitorul și eroul – copil. „Amintiri din copilărie” este o carte de căpătâi pentru copiii de orice vârstă, ca și pentru maturi. Ion Creangă înfățișează copilăria veselă și nevinovată, sub semnul neastâmpărului băiețesc și al poznelor: „*Așa eram eu la vârsta copilăriei, la vârsta cea fericită și așa cred că au fost toți copiii de când lumea și pământul.*”²⁴ Autorul povestește istoria unei copilării în mediul țăranesc (Humulești), la vârsta maturității. Își lărgește sfera de sensibilitate și înțelegere, se complică sufletește și se formează ca om.

În aceeași tonalitate, Eminescu își pune întrebarea: „Unde ești copilărie cu pădurea ta cu tot?” Poetul își aduce aminte și de satul natal, unde l-au încântat: „Povești și doine, ghicitori, eresuri/Ce fruntea-mi de copil o-nseninară/Abia-nțelese, pline de-nțelesuri.”

Dacă Mihai Eminescu evocă duios propria copilărie în spațiul său poetic de neegalat, dacă Ion Creangă ne zugrăvește copilul săteanului obișnuit, în universul său asemeni unui „clopot vast, în care omul nu se poate sufoca, dar nici rățăci”²⁸, după cum observa criticul Pompiliu Constantinescu, fiind în același timp povestitorul și eroul-copil, Ion Luca Caragiale prezintă în cele două schițe: „*Vizită*” și „*Domnul Goe*”, portretul copilului aparținând familiilor înstărite și urmările unei educații greșite. Cei doi eroi sunt ridiculizați de marele dramaturg.

Astfel, imaginea copilăriei în literatura română a fost prezentată nu numai sub aspect poetic, ci și sub acela al dificultăților de creștere și adaptare la mediul școlar. În acest sens, Mircea Sântimbreanu este preocupat de felul cum copilul, ajuns școlar, depune eforturi pentru a se adapta noului mediu social, care-i limitează libertatea absolută, cunoscută la vârsta școlarității.

Volumele sale de schițe: „*Cu și fără ghiozdan*”; „*Sub lupă*”; „*Recreația mare*”; „*Schițe vesele*”; „*Caramele cu piper*”, ș.a. conțin o bogată tipologie a elevului zilelor noastre și dintotdeauna, într-un ton satiric de neconfundat. Schițele lui Sântimbreanu contribuie la formarea unor trăsături pozitive de caracter. De cele mai multe ori își cenzurează duioșia, păstrând o atitudine de indiferență

Așadar, evocarea copilăriei este o temă predilectă în scrierile pentru copii, aceasta dând naștere celor mai cunoscute capodopere din literatura română, dar și din cea universală. Cine nu-l

²⁷ Ilie Stanciu, *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968, p. 19

²⁸ G. Călinescu, *Croniclele optimismului*, E.P.L.Buc. 1964, p. 274

cunoaște pe Nică din „Amintirile din copilărie” ale lui Ion Creangă? Cine nu a suferit împreună cu băiatul genovez, de treisprezece ani, Marco, din Cuore. „*Inimă de copil*”, plecat în căutarea mamei lui? Cine nu s-a bucurat, ori s-a întristat de năzdrăvăniile Olguței din „*La Medeleni*”, scris de Ionel Teodoreanu? Cine nu a călătorit împreună cu micul prinț, lăsându-și imaginația să zboare? Sunt întrebări care, desigur, își găsesc răspunsul, pe buzele tuturor copiilor îndrăgostiți de literatură.

Pentru ca literatura destinată copiilor să aibă succes, aceasta trebuie să fie corect aleasă, iar învățătorii și profesorii să fie ei însuși pasionați de lectură, pentru a putea să deschidă calea spre universul cunoașterii. Omul zilelor noastre este tot mai puțin aplecat asupra lecturii, ceea ce nu face decât să-l sărăcească sufletește. Desigur, această sărăcie sufletească poate fi contracarată cu lecturi potrivite vârstei, recomandate de școală.

Din toate exemplele date și din multe altele care s-ar putea da, e bine să învățăm să rămânem de-a pururi copii, socotind că acest diamant sufletesc e o fărâmă tainică de dragoste, un gând gata să zboare ca un fluture ținut în palmă, o năzuință, o sclipire de vis, ochi de copil ce se deschid și privesc uimiți viața – aceasta e cu adevărat **copilăria**, chiar și dincolo de story.

Profesor Crina Dima,
Colegiul „Csiky Gergely” Arad

Bibliografie:

1. Călinescu, George, *Cronicile optimismului*, E.P.L. București, 1964.
2. Creangă, Ion, *Amintiri din Copilărie*, Editura Minerva, București, 1971.
3. Eminescu, Mihai, *Poezii*, Editura Lucman, București, 2000.
4. Sorescu, Marin, *Unde fugim de-acasa?*, Editura Tineretului, București, 1966.
5. Stanciu, Ilie, *Literatura pentru copii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1968.

Mathematics in the pandemic

The beginning of 2020 marked a major societal change, both in Romania and the world around. Thus, the system of education had to cope with unprecedented obstacles since the outbreak of the pandemic challenged us all, in a way we had never imagined. All the actors involved in education, teachers, managers, students and parents, tried to adapt to the new situation imposed by this pandemic.

I would divide my experience as a Math teacher during the pandemic into two stages. I hope there won't be other stages anymore.

1. The first stage lasts from the outbreak of the pandemic until the end of the school year 2019-2020

In the months of March and April, everybody was disoriented, finding it hard to believe that this pandemic will last long. This is the reason why many teachers did not try to change their methods of teaching or communication and did not bother to learn how to deal with online courses.

The majority of teachers, myself included, appealed to WhatsApp. It was difficult, chaotic and the results were modest. I had initiated WhatsApp groups for all the classes of students I was teaching, a while before the outbreak of the pandemic. These WhatsApp groups were at the time extremely useful for sending worksheets, exercises from various sources to my students.

More than that, students used the app to ask questions or clarifications to find the right solutions for the different assignments they had. I thought I was helping them at the time, by accepting this alternative way of communication. So, when the pandemic struck I was somehow prepared (or, so I thought) to communicate with my students. I was hoping the days without face-to-face-communication will not last, but I was wrong.

Unfortunately, after a while, I came to realise that the pandemic would last longer than I had expected and that I would have to change the way I communicated with my students: I needed to practically see my students. From colleagues, from mass-media I heard about lots of options, about platforms and applications that could be used to improve communication with students. I was reluctant to use ZOOM as many of my colleagues did since I had heard of its inconveniences. At the time Zoom was not secure, anybody could participate in the meeting and so on and so I decided to use Skype.

And so I started by creating groups for all my classes and teaching my students according to a schedule agreed by my school. However, the meetings lasted 2-3 hours a week, instead of five hours per week as it was the norm. My classes are specialised in Math and IT and they are supposed to have five hours of Math every week.

The most difficult thing for me was to teach the 12th-grade students, the ones who were about to graduate from high school and sit a demanding exam: the baccalaureate. I was optimistic when I realised that my online classes showed their efficiency, the students were active and I thought that face-to-face communication or the good old approach to teaching was not such a big loss.

What did my teaching imply at the time? I was writing problems and exercises on a piece of paper and showed them on the camera, sending them to students via WhatsApp, giving my students all the necessary explanations. My students, in turn, showed me their work on the camera. There was no question of online testing at the time and the final semester assessment was abandoned and replaced with simpler procedures. More than that, the curriculum for the baccalaureate exam was

adjusted and reduced and in a further attempt to help the graduates various training tests were made available to them.

To my surprise, on the 1st of June, when we came back to school to review the material and provide preparation for the baccalaureate exam, I realised that my students were different from what

they used to be.

I realised that I had been wrong believing that face-to-face communication was not such a big loss.

It was an arduous task to communicate with my students in the way I had done before the pandemic and I had to work on their emotions and feelings to help them pass their baccalaureate exam honourably. And so they did.

Then, the summer holiday came and I started to hope again that as of September we would go back to school, the normal way. In June and July, I participated in the national assessment exams as an assessor and I believed things went for the better.

2. The second stage in my experience as a teacher during the pandemic coincides with the school year 2020-2021

My colleagues and I began the new school year more prepared at all levels for what was about to come. In my school, efforts had been made to have laptop computers and web cameras in all the classrooms and an educational platform had been chosen for our permanent use. We are now working on Google (Meet) Classroom which is quite suitable for large classes like the ones I teach, where the number of students exceeds 30. It was a great challenge for my fellow teachers whose level of digital competencies was not high enough to cope with all these novelties. However, I am proud to say that my colleagues showed interest and desire to learn how to teach online properly. The ITC teachers in my school initiated some training sessions for all the teachers who needed to update their digital skills.

At the beginning of the school year we had to teach according to a hybrid model, half of the students were present in the classroom while the other half was at home, working online at the same time. I taught, wrote on the board, with the web camera positioned in such a way as to allow the students at home to see clearly. Internet connection was not a problem at all. The 12th graders, the future graduates were all present in the classroom, following strict rules of physical distancing.

Unfortunately, the day came when we had to go online again for good, it was the end of the face-to-face communication with half of the students rotating, it was the beginning of a new challenge. I decided to buy a graphic tablet and install a free application on it (OpenBoard) to familiarise myself with a new gadget which allowed me more freedom to teach. In doing so, the quality of my classes increased considerably since my students could see on a new board everything I wrote. I am now teaching using this tablet as if it were a normal board and my students are happy: they like it that they have a board in front of them, they like the colours and the tools I am using. Writing is still strange, though.

I have always shared my experience with my colleagues, old and new and discussed the various obstacles we have encountered in our approach to teaching. At present, I am no longer afraid or bothered that I will not be able to teach properly and efficiently or that the quality of my work will suffer. The platform we are using is suitable for presentations, lessons, assignments for students as well as for their homework. I have prepared a tutorial on how students could post a homework assignment, how to scan it and give it a name before posting it.

The next challenge was the online assessment. I was reluctant at first to appeal to it, I thought testing online was not reliable. I designed tests myself, according to a pre-established structure, similar to the one we used in class, but somehow different to avoid a copy-paste procedure, based on class notes or other sources. I also chose not to use tests based on multiple-choice questions.

Evaluation was a rather simple process: the camera was positioned in such a way as to see how students write while the microphone was on. After the time was up, students posted their tests on the platform. I also created an assessment sheet and the tests were corrected together, by students and me. To be honest, I have a great chance to be a teacher at a school with hard-working and conscientious students whose results are remarkably good.

Although we have made a lot of progress in teaching online, in a digitalised way I am aware there will be new applications to discover, the existing ones will have to be discovered or they will

be updated permanently, so the only solution is to continue our quest.

In hindsight, I realise that despite being terrified by the pandemic and its effects we have managed to use methods of teaching and assessment at distance, keeping up with the new technologies. Digitalised teaching had been mentioned before the pandemic, at least theoretically, but now during the pandemic, it has become a real thing, as a high percentage of teachers are using modern technologies regularly.

All's well when it ends well, but, despite digitalisation and modern technologies, one thing hasn't been solved yet: human interaction. You cannot relate directly to people, you cannot experience emotions or see the expressions on people's faces, you cannot see their gestures or feel the warmth of the people you talk to.

I hope the next meeting will be face-to-face!

**Profesor Mirela Aldescu,
Colegiul Național „Vasile Goldiș” Arad**

Performanța în școală și nu numai

Unul din principalele deziderate ale școlii este, fără îndoială, **performanța**, care, ca opus al mediocrității, vizează realizări deosebite, implicând superlativul, excelența. Performanța presupune, în același timp, competitivitate: capacitatea de a suporta concurența, de a face față cerințelor celor mai înalte de calitate dintr-un domeniu. Școala urmărește performanța în educație, cultură, știință – o formare eminentă și competitivă de OAMENI. Contextul socio-politico-economic actual, caracterizat de schimbări rapide și radicale, impune cu necesitate formarea unor oameni capabili să se adapteze prompt, să se ridice la înălțimea dezideratelor, să dea dovadă de abilități multiple, variate și de capacități de integrare a diversității într-un tot unitar și coerent. Acestea sunt provocările la care trebuie să facă față școlile contemporane, provocări majore în contextul învățământului de masă.

Performanța devine adesea apanajul școlilor cu tradiție în acest sens, mai selective, cu o concurență mai mare, căutate cu predilecție de elevi deosebit de sârguincioși, unii superdotați.

Mai mult sau mai puțin accesibilă școlilor luate individual, performanța, la nivel conceptual, poate fi exprimată într-o multitudine de modalități, una dintre ele fiind prin intermediul **expresiilor care conțin cuvinte ce denotă părți ale corpului uman** ca domeniu-sursă al **metaforelor conceptuale**²⁹ care, conform **lingvisticii cognitive**, împreună cu **metonimiile conceptuale**³⁰, stau la baza acestor expresii. Așadar, în cele ce urmează, vom aborda **performanța** cu trimitere la astfel de expresii din română și engleză, privind-o drept un denotat care are **mai multe nume**, la care se ajunge uneori prin intermediul mecanismelor conceptuale de tipul metaforei și metonimiei, în expresii lingvistice conținând cuvinte ce denotă părți ale corpului referitoare la concepte precum „pricepere/îndemânare”, „succes”, „reputație/prestigiu” și „mândrie” – ca manifestări ale performanței.

1. Mâna ca domeniu-sursă apare în expresii care fac referință la „**pricepere/iscușință**”, instrumentul conceptual de la baza lor fiind metonimia MÂNA REPREZINTĂ PRICEPEREA³¹. Astfel, persoanele îndemânate vor avea o *mână* ale cărei atribute sunt *bună/sigură* (engl. *a good/practised/ experienced/clean hand* – literal „o mână bună/antrenată/experimentată/curată”), în timp ce persoanele nepricepute, neîndemânate vor avea o *mână grea/a heavy hand*. Dacă *mâna* ca

²⁹ **Metafora conceptuală** este instrumentul care stabilește corespondențe și transferă tipare recurente ale acțiunilor corporale în domeniul conceptual. Sistemul de corespondențe se realizează la nivelul gândirii între un domeniu sursă (mai concret, adesea corpul uman însuși) și un domeniu țintă (mai abstract) și se evidențiază prin intermediul limbajului – metafora, nefiind deci o formă figurată de limbaj, ci un instrument cognitiv prin care iau naștere conceptele abstracte.

³⁰ **Metonimia conceptuală** direcționează atenția spre o entitate (țintă) printr-o altă entitate (vehicul) înrudită. Aici există un singur domeniu și o singură legătură de corespondență astfel încât un element din domeniu poate sta în locul altui element, reprezentându-l.

³¹ De altfel, priceperea este adesea conceptualizată în limba română sub numele de *îndemânare* (*în+de+mână+re*), ceea ce indică asocierea strânsă între cele două domenii conceptuale.

„pricepere” este ceva ce o persoană **are**, în engleză *mâna* poate fi ceva ce cineva **este**: *be a dab hand at sth* (lit. „a fi o mână fină la ceva”) „a fi o persoană expertă în ceva”, metafora conceptuală de la bază fiind aici PRICEPEREA/ABILITATEA ESTE O MÂNĂ. Pe aceeași metaforă se bazează și expresia *a avea mână bună/a fi bun de mână*/engl. *have a good hand at sth* „a fi îndemânatic, iscusit” și expresia din engleză *have/get/keep one's hand in sth* (lit. „a avea/a-și pune/a-și ține mâna în ceva”) „a fi/a deveni/a rămâne antrenat la ceva”. Dobândirea graduală a unei îndemânări este redată în română tot prin utilizarea termenului *mână* în expresia *a-și intra în mână* „a începe să fii excelent în ceea ce faci, ca rezultat al exersării”, iar la pierderea unei abilități se face referire ca fiind *ieșire din mână*.

Cuvântul *deget/finger* (ca parte a mâinii) implică în ambele limbi „pricepere, îndemânare, excelență” în expresii ca cele ce urmează, bazate pe metafore/metonimii similare celor pentru *mână*: *a avea ceva/a-i fi ceva la degetul (cel) mic* și engl. *have sth at one's fingertips* (lit. „a avea ceva la vârful degetelor”) „a ști ceva foarte bine, a putea face ceva cu ușurință”; *a ști/a cunoaște ceva (ca) pe degete* „a cunoaște ceva foarte bine”; engl. *fine-fingered* (lit. „cu degete fine”) „îndemânatic la muncă de finețe”; engl. *have more sth in one's little finger than sb (has in their whole body)* – lit. „a avea mai mult ceva în degetul mic al cuiva decât cineva (are în tot corpul)” – „a avea mai multă abilitate, îndemânare etc. decât o altă persoană”.

2. Pentru a exprima „succesul”, cuvântul *mână/hand* este din nou cel mai productiv, funcționând pe baza metaforei conceptuale SUCCESUL ESTE ACȚIUNEA REFERITOARE LA MÂNA CUIVA. Expresii precum *a-i da cuiva mâna (să facă ceva)* „a-și permite, a avea circumstanțe favorabile (să facă ceva)”, *a pune Dumnezeu (cuiva) mâna în cap* „a fi norocos, a-i merge (cuiva) bine”, engl. *get/have/gain the upper hand/whip hand* (lit. „a obține/a avea/a câștiga mâna de sus/mâna cu biciul”) „a obține/a avea/a câștiga avantajul asupra cuiva, a fi în poziție de putere”, engl. *have the cards in one's own hands* (lit. „a avea cărțile în mâinile cuiva”) „a avea mijloacele de obținerea a succesului” ne revelează faptul că mâna este concepută ca fiind implicată în acțiunea de a câștiga, fiind conectată cu ideea de succes.

Astfel, succesul obținut fără prea multă participare a mâinilor este un succes facil – vezi engl. *win hands down* (lit. „a câștiga cu mâinile jos”) „a câștiga categoric, cu ușurință”.

Urarea/dorința ca cineva să aibă succes are și ea legătură cu mâna, dar în forma **punnilor** în limba română și a **degetelor** în limba engleză: *a ține punnii cuiva* și *keep one's fingers crossed* (lit. „a-și ține degetele încrucișate”). Expresia din engleză *thumbs up* (lit. „degetele mari de la mână sus”) „semnal de acceptare sau de succes” nu are un corespondent în limba română, deși gestul corespunzător este utilizat de vorbitorii românei, ca și în cazul expresiei cu sens opus *thumbs down*.

Cuvântul *picior/foot* (întotdeauna la plural) este asociat cu ideea de „succes” în ambele limbi, pe baza unei metafore conceptuale similare celei pentru cuvântul *mână*: *a se pune pe*

picioare/engl. *be/get on one's feet* „a reveni complet la o stare normală după o perioadă de probleme/boală”; *a cădea în picioare ca pisica* „a fi în stare să iasă cu succes din orice problemă”; *a avea lumea la picioare/have the world at one's feet* „a fi plin de succes și admirat de mulți oameni”; engl. *have the ball at one's feet* (lit. „a avea mingea la picioare”) „a fi într-o bună poziție pentru obținerea succesului”.

3. Pentru a exprima „**reputația/prestigiul**”, expresiile sinonimice specifice limbii române *a ieși/a scăpa cu fața curată/cu obrazul curat* „a scăpa cu bine dintr-o situație dificilă” fac referire la păstrarea reputației, în concordanță cu posibilitatea conceptualizării reputației ca fiind „nepătată” (atât în română cât și în engleză): *reputație nepătată/unblemished reputation*. Din nou specific limbii române, obrazul poate trimite la „prestigiu” în expresia *a-și pune obrazul pentru cineva* „a garanta pentru cineva cu cinstea/reputația/autoritatea proprie”. Asocierea **mână** curată – bună reputație apare în ambele limbi: *a avea mâinile curate/have clean hands* „a fi cinstit”. Aceste expresii se bazează pe metafora **REPUTAȚIA/PRESTIGIUL ESTE ACȚIUNEA PRIVITOARE LA FAȚA/OBRAZUL/MÂINILE CUIVA**.

4. În ceea ce privește „**mândria**”, metafora conceptuală primară **DOMINANȚA ESTE SUS**, precum și metafora conceptuală **MÂNDRIA ESTE ACȚIUNEA REFERITOARE LA CAPUL CUIVA** stau la baza unor expresii ca *a ține capul sus/cu capul sus* (engl. *hold one's head high/up*) „a acționa cu mândrie/demnitate”. Aici trebuie însă precizată posibilitatea ca unii termeni pentru părți ale corpului să fie asociați unei „mândrii nepotrivite”, însoțite de disprețul față de cei aflați într-o poziție inferioară, mai puțin performantă, cum este cazul următoarelor expresii, bazate pe aceeași metaforă conceptuală a dominanței, precum și pe metafora **MÂNDRIA ESTE ACȚIUNEA REFERITOARE LA CAPUL/NASUL CUIVA**: *a i se urca cuiva la cap* „a deveni îngâmfat”; *a nu-i ajunge cuiva cu prăjina la nas* „a fi foarte încrezut”; *a umbla/a fi/a se ține cu nasul pe sus*/engl. *with one's nose in the air* (lit. „cu nasul în aer”) „(a fi) înfumurat; a-și da importanță”; engl. *look down one's nose* (lit. „a te uita în josul nasului”) „a privi pe cineva cu dispreț sau antipatie”. O altă expresie referitoare la această „mândrie neavenită”, *a se bate cu pumnii în piept* „a se lăuda peste măsură, a-și asuma merite excesive”, se bazează pe metonimia conceptuală **INIMA/PIEPTUL REPREZINTĂ SUFLETUL UMAN** și pe cunoștința convențională că atingerea sau lovirea ușoară a unui lucru înseamnă indicarea lui, atragerea atenției asupra lui.

Așadar, performanța – văzută ca pricepere/îndemânare, ce conduce la succes și la prestigiu/o bună reputație, creând sentimentul mândriei justificate – poate fi conceptualizată în termeni corporali, prin utilizarea unor nume de părți ale corpului, precum numele unei *mâini bune*, al unui *deget mic*, al unei *lumi la picioare* sau al unui *cap ținut sus*, dar ar fi de dorit totuși să **nu se urce** (nimănu) *la cap!* Ceea ce îi dorim în continuare și școlii românești de performanță.

**Profesor dr. Anca Stoian,
Profesor dr. Luminița Bulc,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad**

Bibliografie (selectivă):

1. Gibbs, R. W., *Embodiment and Cognitive Science*, Cambridge University Press, New York, 2006.
2. Kövecses, Z., P. Szabó, *Idioms: A View from Cognitive Semantics*, în „Applied Linguistics”, Vol. 17, No. 3/1996., p. 326-255.
3. Lakoff, G., M. Johnson, *Metaphors We Live By*, University of Chicago Press, Chicago, 1980.
4. Stoian, A., *Body Metaphors in English and Romanian (Metafore corporale în engleză și română)* – teză de doctorat nepublicată, 2009.

Spațiul în basmul Făt Frumos din Lacrimă

Spațiul este o componentă nedefinită în orice basm, în basmul eminescian, timpul mitic este aproximat drept vremea în care „Dumnezeu călca încă cu picioarele sale sfinte pietroasele pustii ale pământului”, iar spațiul rămâne același misterios tărâm inaccesibil oamenilor de rând.

Basmul *Făt Frumos din lacrimă* începe cu o situație inițială repetabilă, fixată într-un timp îndepărtat și neprecizat: în vremea veche, unde un cuplu împărătesc își trăia zilele în durere, din pricină că soarta refuza să-i dăruiască un urmaș, acesta ar fi motivul împăratului fără moștenitor. Întâmplările reale și cele fantastice se împletesc într-o țesătură epică bine motivată. În general lumea basmului este dominată de întâmplări fantastice, nelipsind însă cele reale. Într-o zi, în timp ce îndurerata împărăteasa se ruga la icoana Maicii Domnului, aceasta din urmă, înduioșată a lacrimat; lacrima fiind suptă de tânăra crăiasă, la timpul sorocit, ea va naște un prinț pe care îl va numi Făt-Frumos din lacrima (motivul nașterii miraculoase).

Conform schemei narative a basmului popular, Făt-Frumos crește într-o lună cât alții într-un an, iar când ajunge la vârsta bărbăției, pleacă în lume (motivul călătoriei inițiatice). Evenimentul care tulbură echilibrul inițial este vrajba dintre tatăl lui Făt-Frumos și un împărat vecin, conflict care dura de cincizeci de ani, aceasta fiind cauza plecării eroului hotărât să se lupte cu urmașul împăratului vrăjmaș.

Părăsirea mediului părintesc se realizează în momentul în care eroul își demonstrează sieși și altora că este capabil de a viețui în lume: „Când era destul de mare, puse să-i facă un buzdugan de fer, îl aruncă în sus de despică bolta cerului, îl prinse de degetul mic și buzduganul se rupse-n două. Atunci puse să-i facă altul mai greu, îl aruncă în sus aproape de palatul de nori ai lunei; căzând din nori, nu se rupse de degetul voinicului. Atunco Făt-Frumos își lua ziua bună de la părinți”³². Spre deosebire de feciorii de Împărați care au însemn numai buzduganul (simbol al vredniciei și al curajului) eroul lui Eminescu mai are un însemn, și anume fluierul „își puse-n brâu verde un fluier de doine și altul de hore”³³. Aceste fluieri simbolizează substanța poetică românească.

Dacă eroul din basmul popular merge cale de trei sau șapte zile și apoi întâlnește tărâmul de dincolo, fără ca autorul anonim să insiste pe descrierea locului, la Eminescu tocmai această poetizare a descrierii oferă originalitate. „Văile și munții se uneau auzindu-i cântecele, apele își ridicau valurile mai sus ca să-l asculte, izvoarele își tulburau adâncul ca să-și azvârle afară undele lor, pentru ca fiecare din unde să-l audă, fiecare din ele să poată cânta ca dânsul când îi șopti văilor și florilor”³⁴.

³² Mihai Eminescu, *Poezii. Proză literară*, Iași, Editura Cartea Românească, 1984, p.294.

³³ *Ibidem*.

³⁴ *Ibidem*.

Pe drumul pe care pornește eroul nu găsește nici un însoțitor, nici nu pleacă însoțit, eroul nostru nu se inițiază, el va trăi niște stări prin intermediul somnului și visului. În proza eminesciană există o serie de elemente care domină: insula-lună. Insula lui Făt-Frumos este una de smarald dominată de verdele unei vegetații luxuriante. Nu lipsește „crângul de arbori verzi și stufoși” specific naturii lui Eminescu. Ajungând însă la palatul acestuia, Făt-Frumos este primit cu bucurie și tinerii devin frați de cruce. În virtutea acestui legământ, Făt-Frumos îl izbăvește pe împăratul vecin de Mama Pădurilor (care cerea jertfă de copii și pe care o învinge, în luptă, după ce inversase cele două buti pline cu apa și, respectiv, cu putere).

Se păstrează astfel eternul conflict dintre Bine și Rău (prezent în basme), cu victoria celui dintâi. Ca răsplată a vitejiei, Făt-Frumos o primește pe Ileana (fiica Mamei Pădurilor) care-i va deveni, mai târziu, mireasa. Șirul probelor inițiatice pe care trebuie să le treacă eroul nu se încheiaseră însă. Rugat de tânărul împărat vecin să i-o aducă pe fata Genarului, Făt-Frumos va fi supus și la alte încercări: se tocmește slugă la o babă, căreia îi paște iepele, scăpând de moartea fâgăduită cu ajutorul împăratului țânțarilor și al împăratului racilor (motivul animalelor/viețuitoarelor năzdravane); la capătul timpului tocmit, își alege un cal (din cei șapte), drept plata a muncii sale.

Ca și în basmul popular, calul ales este slăbănog, dar baba pusese în el șapte inimi, cu ajutorul lui, fata Genarului este răpită și adusă la cel care o iubea. Între timp, Ileana orbise din pricina lacrimilor vărsate de dorul lui Făt-Frumos. Întoarcerea acestuia îi aduce însănătoșirea, iar nunta va constitui finalul compensator.

Se poate observa astfel ca multe dintre funcțiile basmului (cum le numește V. Propp) sunt respectate: situația inițială, plecarea eroului de acasă, paguba (lipsa) adusă de un răufăcător, încercările prin care trece personajul pozitiv, lupta lui cu răufăcătorul, victoria eroului benefic, întoarcerea acasă și nunta. Cât privește structura și elementele de compoziție, putem spune că basmul se conformează șabloanelor populare: există formula inițială (o variațiune romantică a lui „a fost odată...”: „în vremea veche, pe când oamenii cum sunt ei azi nu erau decât în germenii viitorului”) și finală („Ș-au trăit apoi în pace și în liniște ani mulți și fericiți (...) apoi poate c-or fi trăind și astăzi”), există probele prin care trebuie să treacă eroul și care constituie nucleeele narrative în jurul cărora se structurează basmul, există motivele tipice: împăratul fără moștenitor, plecarea de acasă, inițierea eroului prin trecerea respectivelor probe, înfrățirea cu personaje similare și sprijinirea acestora, existența ființelor ajutătoare (calul năzdrăvan, împăratul țânțarilor, împăratul racilor, fata Mamei pădurii, chiar fata Genarului, roaba babei), urmărirea, instrumentele magice (buțile cu putere vs. apa, cutea, peria și năframa).

Profesor limba și literatura română Adriana Emanuela Rada,
Școala Gimnazială Groșeni

Bibliografie:

1. Alexandru, Andrei, *Valori etice in basmul fantastic romanesc*, Editura Societatea literară „Relief romanesc”, București, 1979, pag. 183.
2. Apetrei, Dorina, Stoleriu, Eugenia, *Algoritmul lecturii unui text (literar si nonliterar)*, Editura Petrodava, Iași, 2005, p. 151.
3. Bahtin, Mihai, *Probleme de literatură și estetică*, Editura Univers, București, 1982.
4. Bernea, Ernest, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român*, Editura Humanitas, București, 2005.
5. Bîrlea, Ovidiu, *Basmul românesc în Frumosul românesc în concepția și viziunea poporului*, Editura Eminescu, București, 1977.
6. Bodiștean, Florica, *Literatura pentru copii si tineret dincolo de „story”*, Cluj-Napoca, Editura Casa Cartii de Stiinta, Cluj-Napoca, 2007, pag. 28.
7. Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri*, vol. I, II, III, Editura Artemis, București, 1995.
8. Eminescu, Mihai, *Poezii. Proză literară*, Editura Cartea Românească, București, 1984.

Spațiul și timpul – cadrele generale ale basmului

Potrivit *Dicționarului de termeni literari*, cuvântul basm este derivat din vechea slavă de la „bāsni” ceea ce înseamnă născocire, scornire. Termenul definește o specie a epicii populare și cultă cu răspândire mondială, în care se narează întâmplări fantastice ale unor personaje imaginare (Feți-Frumoși, zâne, animale năzdravane) aflate în luptă cu forțele nefaste ale naturii sau ale societății, simbolizate prin balauri, zmei, vrăjitoare, pe care ajung a le birui până la urmă.

Între creațiile poporului nostru, basmul este unic prin valoarea etică și estetică, prin bogăția lui de idei și prin lumea fabuloasă pe care o creează. Basmul este opera epică de mare întindere în care întâmplările reale se împletesc cu cele fantastice, fiind săvârșite de persoane cu puteri supranaturale care reprezintă forțele binelui și ale răului. Din confruntarea lor ies învingătoare forțele binelui pentru că reprezintă idealurile omului și ale comunității în care trăiește.

Basmele au rămas de-a lungul veacurilor operele cele mai îndrăgite de copii, începând din primii ani ai copilăriei și până aproape de adolescență. Producând o impresie puternică asupra imaginației și sensibilității copiilor, prin morală lor pozitivă și ușor de recepționat, basmele au o deosebită însemnătate educativă. În basme domină fantasticul atât în cadrul în care se desfășoară acțiunea, cât și în prezentarea personajelor. Personajele care au calități hiperbolizate, supraomenești, fie că sunt ființe cu înfățișări și însușiri supranaturale, sau obiecte care au însușiri neobișnuite.

Tema basmelor este lupta dintre bine și rău, care se termină întotdeauna cu victoria binelui. Adeseori tema basmului se sprijină pe conflictul cauzat de inegalitățile sociale, pe contrastul dintre bogăție și sărăcie, dintre hărnicie și lene, dintre modestie și îngâmfare, curaj și lașitate, viclenie și cinste, dintre adevăr și minciună. Eroul pozitiv al basmelor este în majoritatea cazurilor Făt-Frumos, pe care îl găsim sub denumiri felurite, dar întrupând întotdeauna aceleași calități. El este de obicei un om puternic, viteaz și hotărât, perseverent în realizarea țelului său. El nu reușește numai datorită forței fizice și vitejiei, ci și datorită istețimii, prezenței de spirit și curajului său.

Uneori, la începutul basmului, eroul principal e prezentat chipeș, strălucind de frumusețe și plin de voioșie. Alteori apare lipsit de strălucire, este o figură neînsemnată, pe care ceilalți frați mai mari îl consideră inferior. În realitate, el este numai lipsit de experiența vieții. În desfășurarea acțiunii basmului el reușește să-și pună în evidență calitățile sale deosebite, dovedind că nu este nici prost, nici naiv sau nefolositor, cum se credea; dimpotrivă, are cele mai alese însușiri. El este de obicei ultimul dintre cei trei frați și e desconsiderat de aceștia (*Prâslea cel voinic și merele de aur; Harap Alb*).

Față de frații săi considerați mai deștepți, dar care în realitate sunt șireți și invidioși, hrăpăreți și egoiști, Prâslea-cel de-al treilea dintre frați, se deosebește prin umanism, cinste, curaj,

îndemânare, iscusință etc. O altă caracteristică a eroului principal din basme este mila lui pentru diferite viețuitoare, care la rândul lor îl ajută să învingă toate greutățile și să iasă biruitor din toate încurcăturile.

Eroina basmelor este de obicei Ileana Cosânzeana; uneori însă poartă alt nume. Alteori, n-are nume: este fata mijlocie sau cea mică a împăratului. Despre frumusețea ei se dusesse vestea peste mări și țări. Fata din popor sau fiica de împărat, ea este salvată de Făt-Frumos din robia Zmeului sau a vreunei vrăjitoare, ca Muma-Pădurii. Alteori, eroina are caracteristici asemănătoare cu cele ale lui Prâslea: este modestă și muncitoare, are multe de suferit din partea mamei vitrege sau este slujnică la o stăpână bogată și rea. În cele din urmă, prin hărnicie, prin curaj, perseverență, modestie sau istețime, ea reușește să înfrunte toate greutățile, să învingă răul, devenind fericită alături de Făt-Frumos (*Fata unchiașului*). Eroii pozitivi din basme sunt ajutați în lupta lor pentru victoria binelui de diferite personaje cu însușiri supranaturale, create de fantezia poporului. Uneori, eroul principal este ajutat de un frate bun (*Afin și Dafin*). Alteori, în ajutorul personajului pozitiv vin ființe omenești cu puteri supranaturale: Flămânda și Setosul (din basmul *Țugulea, fiul unchiașului și al mătușii*) sau ființe fantastice, că zânele: Zâna Apelor, Zâna Zorilor.

Așa cum arată George Călinescu în studiul său *Estetica basmului*, „mitologia hipică e vastă, reducându-se în fond la ideea străbaterii fulgerătoare a spațiului”³⁵. De cele mai multe ori calul are un număr variat de aripi, care-l ajută să străbată cu mai multă rapiditate distanțele. În basm calul năzdrăvan apare ca un animal dotat cu însușiri intelectuale excepționale, ca un prețios sfătuitor al omului, care vorbește cu voinicul în limba acestuia.

Eroul principal are nenumărați prieteni. Adesea apar în basm uriași cu puteri supranaturale, care se leagă frați de cruce cu eroul principal. Uriașii se pot grupa în mai multe categorii. Unii sunt întruchipări ale forțelor și anomaliilor naturii; întotdeauna reprezintă însă și unele limite ale puterii omului, care ar dori să poată smulge pădurea, pisa piatra, reteza munții, modifica temperatura.

Printre dușmanii personajului pozitiv apar mai întâi oamenii. În unele basme îl dușmănesc chiar frații mai mari, care-l invidiază pentru faptele sale de vitejie. Dușmanii eroinei basmului sunt uneori surorile sale sau mama sa vitregă, care o dușmănește pentru frumusețea ei (Mama cea rea). Personajele negative sunt unele ființe monstruoase sau cu puteri supranaturale: zmeul, balaurul, simbolizând manifestările neînțelese și înspăimântătoare ale naturii sau elemente negative din viața socială. Zmeii sunt ființe uriașe, create de fantezia poporului, care au și unele asemănări cu omul, și unele aspecte de monstru.

Elementele fantastice, personificarea animalelor și a obiectelor își au originea în animismul omului primitiv, care acordă obiectelor de care avea nevoie o forță supranaturală. Astfel, apar în basme nenumărate obiecte fermecate, care acționează la porunca omului, venind în ajutorul

³⁵ George Călinescu, *Estetica basmului*, București, Editura pentru literatură, 1965, p. 117.

personajului pozitiv: masa care se așază și se strânge și ale cărei bucate nu se termină niciodată, buzduganul sau toporul care zboară și taie sau lovește singur, covorul sau cizmele cu care se zboară prin văzduh.

Trăsătura lor caracteristică constă în faptul că ele își pierd calitățile și nu mai aduc foloase dacă au căzut în mâinile unui om nepriceput, leneș, lacom sau necinstit. Aceste imagini ale obiectelor cu puteri miraculoase rămân din copilărie în mintea omului și pot deveni un imbold pentru noi creații în domeniul științei.

Basmul este prețios și pentru că pune într-o lumină vie ce e bine și ce e rău, ajutându-l pe copil să-și însușească aceste reprezentări morale.

**Profesor limba și literatura română Adriana Emanuela Rada,
Școala Gimnazială Groșeni**

Bibliografie:

1. Călinescu, George, *Estetica basmului*, Editura Pentru literatură, București, 1965.
2. Creangă, Ion, *Povestea lui Harap-Alb în Povestiri*, Editura Flamingo GD, București, 2001.
3. Lovinescu, Vasile, *Creangă și creanga de aur*, ediție îngrijită de Florin Mihăiescu și Roxana Cristian, Editura Rosmarin, București, 1996, p.285.
4. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române, 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, Pitești, 2008.

Studiu privind evoluția jucătorilor extremă la echipele de baschet seniori pe plan național

1. Scopul și ipotezele lucrării

Prezenta cercetare se constituie într-o încercare de a identifica aportul jucătorilor extremă cel mai bine cotați din baschetul românesc, în contextul funcționalității echipelor din care aceștia fac parte, prin acțiunile întreprinse și eficiența etalată.

2. Subiecți și metode

Cercetarea s-a desfășurat studiind și comparând statisticile jucătorilor extremă, atât români, cât și străini, care activează la cluburile de baschet masculin seniori din cadrul campionatului intern ediția 2020 – 2021. Subiecții lucrării de față au fost zece sportivi, cinci români și cinci jucători străini.

Tabel nr.1. Jucători români.

<i>Nume și prenume</i>	<i>Data nașterii</i>	<i>Cetățenie</i>	<i>Echipa</i>	<i>Înălțime (cm)</i>
N.B.	03.01.1997	Română	CSM Oradea	200
K.L.	10.01.1997	Română	„U”BT Cluj-Napoca	197
P.T.	13.09.1988	Română	BC CSU Sibiu	198
M.E.	02.10.1987	Română	CSA Steaua București	190
T.Y.	25.11.1990	Română	BC CSU Sibiu	202

Tabel nr.2. Jucători străini

<i>Nume și prenume</i>	<i>Data nașterii</i>	<i>Cetățenie</i>	<i>Echipa</i>	<i>Înălțime (cm)</i>
R. K.	01.03.1989	Bulgaria	CSM Oradea	196
T. D.	30.03.1994	Munte negru	„U” BT Cluj-Napoca	203
G. G.	09.03.1988	Ungaria	BCM „U” Pitești	199
V. L.	13.05.1989	Slovenia	CSA Steaua	192
J. M.	09.01.1988	Croația	CSM ORADEA	198

Metode de cercetare utilizate în elaborarea lucrării

- ✓ *Studiul materialului bibliografic;*
- ✓ *Metoda observației;*
- ✓ *Metoda statistico –matematică;*

- ✓ *Reprezentarea grafică.*

3. Rezultate:

- ✓ În urma statisticilor și a datelor obținute și interpretate se confirmă ipoteza lucrării, conform căreia jucătorii extremă se situează printre cei mai buni marcatori;
- ✓ Din statisticile prezentate în lucrare, se constată că influența extremelor în joc este hotărâtoare;
- ✓ Prin statura și calitățile fizice, jucătorii extremă au un rol hotărâtor în obținerea victoriei;
- ✓ Putem spune că jucătorii străini au valoare mai ridicată față de jucătorii români;
- ✓ În jocul de baschet există o ierarhizare a jucătorilor, din punctul de vedere al indicelui de eficiență, unde primează valorile maxime obținute la doi sau trei parametri ai jocului, care depășesc numărul 10 (10 recuperări/10 puncte/10 pase decisive/10 mingi interceptate/10 capace; oricare combinație de doi parametri urmăriți, formează un double-double).

**Profesor Daniel Tulea,
Școala Gimnazială Vladimirescu**

Bibliografie:

1. Cârstea, Gh., *Teoria și metodică educației fizice și sportului*, Editura AN-DA, București, 2000;
2. Ciosici, D., *Metodologia cercetării științifice. Lucrări practice*, Editura Mirton, Timișoara, 2003;
3. Diamantakos, I., Mușat, S., *Baschet de la evaluarea competiției sportive la optimizarea performanței echipelor*, 2006.

De ce „Iubirea e sămânța eternității-n carne”. Lirica erotică a lui Vasile Voiculescu

În poezia erotică a lui Vasile Voiculescu, iubirea realizează unitatea primordială a lumii, unitatea dintre elementele antinomice, dintre lumea văzutei și cea a nevăzutei, unitatea trup-suflet din fiecare ființă umană. Iubirea ridicată la cel mai înalt nivel al intensității este calea de integrare în universul spiritual. Iubirea e însăși un sentiment prin care se reunesc contrariile, un simțământ integrator și simbolic. În creațiile sale, iubirea converge spre două ființe simbolice: bărbatul, masculinul arhetipal, solar, zeiesc și femeia, femininul arhetipal, teluric, senzorial.³⁶

O mărturisește poetul însuși, atunci când alcătuiește un portret aproape mistic al femeii, despre care scrie că „*transfigurează până la divin frumusețea animală a tuturor formelor ce stau înapoia ei și urcă treptele până la ea, ca să fie transpusă dintr-o dată dincolo, în alt tărâm. (...) Carne sufletească. Ea este arhetipul.*” (Vasile Voiculescu – „*Căprioara din vis*”).³⁷

În tinerețea poetului, poezia erotică e convențională și rară, insuficientă pentru a valida un talent; la maturitate este dominată de o senzualitate păgână; la bătrânețe este inițiatică și transfiguratoare.

Lirica erotică de maturitate a lui Vasile Voiculescu se concentrează în câteva creații esențiale pentru viziunea sa mistică despre iubire. Germeii liricii sale erotice se regăsesc în volumul „*Poeme cu îngeri*” din 1927, anume în poezia „*Strofe pentru o fată*”, dar cele mai elocvente ca substanță lirică sunt poemele „*Cântec pentru dezbrăcare*” și „*Fata din dafin*” (vol. „*Urcuș*, 1937), „*Crăiasa de zăpadă*”, „*Fecioara*”, „*Fericitul găde*”, „*Te înalț*” (vol. „*Întrezăriri*”, 1939), „*Basm*” (postumă, 1941), „*Cartea de magie*” (postumă, 1948), „*Plugărie*” (postumă, 1953), asupra cărora ne vom apleca în cele ce urmează. Desăvârșirea expresiei artistice a acestei teme va fi atinsă însă în ultima etapă a creației voiculesciene, în cele 90 de *Sonete*.³⁸

Într-un succint comentariu relativ la aceste poezii, Ștefan Augustin Doinaș sublinia: „*dincolo de gesturile de îmbrățișare ale îndrăgostiților se întrevăd Principiile înseși, încleștare între ele, în urzeala îndeșirabilă a Totului. Împinsă la extrem, demonizată de propria ei aspirație spre absolut, iubirea ne apare aproape întotdeauna ca o mistică a Erosului, implicând extazul spiritual și deopotrivă prăbușirea pasională (...)*”³⁹

Voiculescu explorează un întreg repertoriu al formelor și contururilor trupului femeiesc, exprimate cu precădere epitetice: sânii sunt „*duri*”, „*dârzi*”, „*sibilini*”, semn al eternei vitalități, „*gemeni*

³⁶ Roxana Sorescu, *Introducere în poezia lui V. Voiculescu*, în V. Voiculescu, *Poezii*, Ed. Cartex 2000, București, 2008, p. 7-8

³⁷ Vasile Voiculescu, *Căprioara din vis*, 1973, p. 74

³⁸ V. Voiculescu, *Poezii*, Ed. Cartex 2000, București, 2008

³⁹ Ștefan Augustin Doinaș, *Lirica de dragoste a lui V. Voiculescu*, în *Familia*, 1972, în V. Voiculescu, *Poezii – antologie*, Ed. Jurnalul Național, București, 2011, p. 244

rotunzi” – metaforă a plinătății, coapsele „*-mpăcate*”, „*de crin*”, „*moi*” sunt rodnice și devin „*dulci făclii*”, simboluri ale patimii ardente ori ale luminii călăuzitoare în „*carnea beznei vii*”, pântecul femeii, cu rostul său fecund, procreator se arată „*ceresc, cald, cu arcuiri*”, „*dulce*”, „*rodnice oblâncuri*”, „*pietroșii nuri*”, „*dulci brațe albe*”, „*arzuia carne dolofană*”, buze, palme, păr, pulpe, genunchi, glezne, picioare etc., toate compun un itinerariu incandescent al simțurilor, fiind impregnate de atributul femeiesc al germinației arhetipale.

Gesturile bărbatului voiculescian vădesc o patimă vibrantă, o râvnă năvalnică, o dorință nedezmințită, frustră de a lua în posesie trupul femeii, asupra căreia el își descarcă fără rezerve întreaga vitalitate. Interacțiunea dintre participanții la actul iubirii e aproape unilaterală, bărbatul declanșând, conducând și finalizând jocul dragostei cu o voluptate activă. Senzuală și senzorială, atingerea e exprimată prin termeni ce-i redau nuanța și fluctuația, e delicată și intensă, incitantă și agresivă datorită instinctului masculin de înstăpânire, de subjugare a întregului feminin în momentele de delir extatic: „*deschei*”, „*să cuprind*”, „*am cules*”, „*mă-nchin*”, „*râvnesc*”, „*vreau*”, „*să umplu*”, „*să mă las*”, „*alunecam*”, „*să mângâi*”; unele verbe sau locuțiuni verbale sunt însoțite de pronumele femeii: „*să-ți sărut*”, „*te-am străbătuț*”, „*te iau pe sus*”, „*te dezgolesc*”, „*îți strâng*”, „*să-ți sorb*”, „*te-acopăr*”, „*te înalț*”, „*te desprind*” etc.

Un amănunt semnificativ ni se pare a fi recurența substantivului „*carne*”, în diversele sale forme flexionare, pe care autorul îl utilizează în creațiile enumerate de 12 ori. Termenul are, în poezia voiculesciană, o dublă semnificație: în primul rând, una mistică, cea a corporalității, a materialității în care se manifestă viața ca formă în făptura omenească la nivel teluric, iar în al doilea rând, una legată de perspectiva erotică din care e privit trupul femeii, teritoriu al instinctului primordial, mijloc generic de potențare a vitalității masculine, spațiu de manifestare a carnalității originare, punte concretă de legătură între uman și divin.

Femeia pare o făptură pogorâtă din spațiile siderale, de la care ea a păstrat reflexele interstelare. Asta pentru că în trupul ei pare să se fi comprimat o întreagă galaxie, fiecare parte a lui oglindește câte o frântură a înaltului: „*îngeri*”, „*rază după rază*”, „*aștri*”, „*stea*”, „*norii*”, „*cerescul pântec*”, „*lacteea cale a pulpelor*”, „*zodiile gleznelor*”, „*stihia-ți*”. Iubitul trup al femeii devine astfel liantul cosmosului cu teluricul pentru că le cuprinde, de fapt, pe amândouă: „*cum vii din carne și eternitate (...)*”, facilitând bărbatului o erupție senzorială care se intensifică încetul cu încetul și care îl poartă înspre apropiata revelație a divinului învăluit în carne prin simplul gest al dezbrăcării femeii. Ființa ei exprimă gestul cosmic augural și superior al unei surpări voite în trup, depozitarul sublim al unui „*miez de adevăruri dulci*”, gata să fie descifrate („*Cântec pentru dezbrăcare*”).

Aceeași descindere a trupului femeii mângâiate din înălțimile eterice poartă cu sine iluminări hibernale. Ea este „*mlădie nea din ceruri*”, metaforă a candorii care, emanând din contururile sedefii ale celei dorite, seduce și aprinde închipuirea bărbatului. Din nou, astralul își manifestă coborârea sub forma

stihurilor iernii care află tărâm potrivit în trupul femeii. Totul la ea lucește, copleșește, dezarmează prin armonie și abundență: „*sânii cu omătul*”, „*poleiul dalb al pulpei*”, „*al pântecului dulce, amețitor troian*”, „*țurțuri în umerii senini*”, „*-ntinsul zăpezii tale goale*”, „*zăpada cărnii tale*”. O combustie spontană a simțurilor bărbatului se produce la apogeul patimii: el experimentează „*frăgezimi de foc*” și „*albul tău jar*”, rafinamentul acestor metafore relevând inefabilul joc dintre păcat și neprihănire, dintre dorință și ingenuitatea premergătoare atingerii. Cu un orgoliu de cuceritor satisfăcut, el își mărturisește supremația, posesia asupra trupului femeii: „*Eu ți-am cules, întâiul, din dinți toți ghiociei*”(„*Crăiasa de zăpadă*”)

Tot astfel, fata de pescar, cea care se scaldă noaptea în iezer, e femininul arhetipal care conține ambele spații: cosmicul și terestru. Ființă a apei și prin prisma meseriei tatălui ei, ea își redă într-un elan vital trupul mediului acvativ prin excelență feminin și matern, protector, lustral și regenerator, catalizator ocazional al reveriei erotice. Unda apei se substituie îmbrățișărilor unui iubit real ori închipuit („*Dar nici un făt-frumos la pândă nu-i*”, „*De s-a ivi acum un zburător!*”), frumusețea trupului ei gol e cuprinsă doar de „*valul fermecat*” și de „*molatecul talaz*”, însă „*ea tot mai singură-i ca într-un basm*”. În această situație, cosmicul masculin conspiră la o uniune cu pământescul prin intermediul fetei, pentru că „*mingea lunii*” i se oglindește acesteia în undă, „*stele-i vin la umeri și la gât*”, „*luceafărul i-atârnă de grumaz*”. „Căderea” astrilor în apa iezerului și alipirea lor la trupul frumoasei reprezintă preambulul îmbrățișării bărbătești supreme: „*Și-aprins de dragul ei, tot cerul greu/Cu zodiile lui se mută-n heleșteu*”(„*Basm*”).

Relevantă din același punct de vedere ni se pare metafora *fată-apă* dintr-o altă creație poetică voiculesciană. Pretextul pentru dualitatea trup („carne”) – suflet e exprimat retoric la finalul ei: „*Izvorăsc din carne sufletele noastre?*” Fata - femeie *in nuce* - trăiește „*dimineața*”, „*copilăria*”, „*proul*”, „*prierul*” propriei vieți în orizontul începutului cunoașterii de sine, experiența ei nu include încă pulsuniile dragostei. Acum, făptura ei e plămădită din apă, element primordial, simbol al vieții, al regenerării și al purității, dar aflată într-o stare solidă de agregare („*gheață*”, „*ninsoare*”, „*țurțuri*”, „*sloi*”, „*stei*”), simbol al trupescului, al materialității condiționate de timp și spațiu. Trecerea apei înghețate în altă stare de agregare („*aburi*”, „*aburind*”) prin evaporarea ei la vremea „*soarelui de vară*”, adică a vârstei mature, sugerează sublimarea, eliberarea și deschiderea ființei în spirit spre ritmurile cosmice, iar direcția sufletului e neapărat ascendentă. „*Carnea-nduioșată și-atotștiutoare*” se va topi într-un „suflet”, căci fata devine femeie, gheața devine abur, „carnea” devine suflet. (*Strofe pentru o fată*).

În alt loc, trupul femeii iubite e o unitate a contrariilor aparente, suprapunerea fericită a două lumi distincte, grefate pe puritatea făpturii ei: „*cerul senin și lutul ce ne mănâncă*”, toposul median al existenței în „carne”, dar și în spirit, situat acolo „*unde se taie păcat cu slavă*.” Latența acestui al doilea

nevăzut tărâm ființial îi provoacă bărbatului un fior mistic în fața „*trupului senin, albă răspântie adâncă*” al femeii. („*Fecioara*”).

În acest crescendo al senzualității, femeia e investită cu atribute ale divinului, deoarece trupul ei devine obiect al adorației pentru bărbatul care întrezărește în eros putința ascensiunii spirituale: „*Pe femeia goală altoiesc zeița/Mângâi lung tiparul formelor eterne...*” Iubirea devine un act mistic fundamental, prin care concretul tactilului e transfigurat în sublimul percepției Totului: „*Te înalț din carne, frumusețe pură;/Te desprind din coapse moi, desăvârșire;(...*” („*Te înalț*”).

Sub pretextul unei așa-zise execuții pe eșafod a unei femei căzute în păcatul desfătării trupești, masculinul ia masca unui călău care se manifestă dominator față de femeia iubită, ipostază care-i intensifică plăcerea de a o poseda, ea însăși devenind voluntar „*roabă*” și „*martiră*” a propriei concupiscente. Gesturile lui sunt aspre, brute, ardente, încărcate de tensiunea defulării plăcerii: „*lung plumb topit fu orice sărutare*”, „*N-ai mădular neprihănit (...)/n-ai os nestrâns*”. Astfel, perspectiva săvârșirii păcatului trupesc nu mai e înspăimântătoare, ci seducătoare. Departe de flagelarea pe care ar fi suferit-o în vremurile medievale, femeia vinovată e condamnată doar la „*suavele torturi*”, „*osânda dulce*”, în urma cărora ajunge o „*jertfă zâmbitoare*” a unui „*gâde fericit*”. („*Fericitul gâde*”).

„*Rotunda*” noapte de dragoste, devine, prin simbolistica cercului, moment al intuirii eternului prin uniunea a două trupuri cuminecându-se prin îmbrățișare. Trupul femeii, luminat până la incandescență de trăirea senzuală, devine far călăuzitor pentru atingerile bărbatului: „*Lumina cărnii pipăi cu degete de orb*”. Întâlnirea carnală a celor doi e un spectacol sublim al tandreței copleșitoare: „*Tot trupul cu migală de mângâieri să-ți sorb*”, „*Te-acopăr cu o horbotă de sărutări*”. Momentul îngemănării supreme e urmarea râvnei masculine, care, cu iscusința unui vânător de păsări măiestre, descuie „*blândul lacăt*” al „*genunchilor candidi*” cu „*chei de dezmierdări*”. Imaginea „*minunii jefuite*” a femeii e de un erotism tulburător, în jocul inefabil al dăruirii și cedării de sine celuilalt și plăcerii extatice. Nu întâmplător, dafinul din titlul poeziei e simbolul mitologic al victoriei sufletului care, eliberat prin trăirea senzuală din ungherele trupului, se regenerează „*la margini de fericiri*”, înălțându-se în tărâmurile mistice ale ființei. („*Fata din dafin*”).

**Profesor Cătălin Drăgan,
Liceul Tehnologic Chișineu-Criș**

Bibliografie:

1. Doinaș, Ștefan Augustin, *Lirica de dragoste a lui V. Voiculescu*, în „Familia”, 1972, în „Vasile Voiculescu, *Poezii – antologie*”, Editura Jurnalul Național, București, 2011, p. 244;
2. Sorescu, Roxana. *Introducere în poezia lui V. Voiculescu*, în „Vasile Voiculescu, *Poezii*”, Editura Cartex 2000, București, 2008, p. 7-8;
3. Voiculescu, Vasile, *Căprioara din vis*, 1973, p. 74;
4. Voiculescu, Vasile, *Poezii*, Editura Cartex 2000, București, 2008;

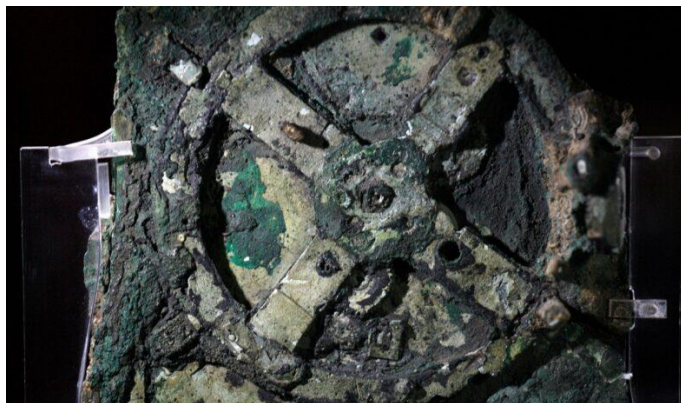

Vechi și nou în IT

Obișnuim să începem lecțiile de TIC la clasa a IX-a cu un scurt istoric sau o sumară evoluție a sistemelor de calcul. Și ca să fie și mai clar despre ce discutăm, o să analizăm un pic termenii de sistem de calcul și IT.

Conform Wikipedia, „Un **calculator**, numit și **sistem de calcul**, **computer** sau **ordinator**, este o *mașină de prelucrat date și informații* conform unei liste de instrucțiuni numită *program*.”

IT/TI (Information Technology/Tehnologia Informației) este „*tehnologia necesară pentru prelucrarea* (procurarea, procesarea, stocarea, convertirea și transmiterea) *informației*, în particular *prin folosirea computerelor*”. Deși termenul IT a fost folosit pentru prima dată în 1958, la mașini de calcul sau dispozitive mecanice de calculat s-a făcut referire cu mult timp înainte. Potrivit site-ului livescience.com, în 1901, într-o epavă romană de lângă insula Antikythera, din Grecia a fost descoperit primul calculator din lume, cunoscut sub numele Mecanismul de la Antikythera. Este

Mecanismul de la Antikythera

- imagine preluată de pe pagina
<https://useit.ro/stiinta/istorie>

Mecanismul de la Antikythera

- imagine preluată de pe pagina
<https://ro.theastrologypage.com/personal-computer>

considerat un calculator mecanic antic realizat pentru calculul pozițiilor astronomice. Deși tehnologia care a stat la baza construirii lui nu este cunoscută, experții apreciază că prima sa folosire datează din anul 178 î.e.n. sau chiar 204 î.e.n.

La ora actuală nu ne putem desfășura activitatea fără să utilizăm unul sau mai multe computere. În manualul de TIC, clasa a IX-a, al Marianeii Miloșescu găsim următoarea definiție: „un **calculator** este o *mașină care știe să modeleze și să manipuleze informația*. El poate prelucra *foarte ușor, într-un timp extrem de scurt, cu foarte mare acuratețe, o mare cantitate de informație foarte complexă*.” Calculatoarele actuale nu sunt doar mașini de prelucrat informații, ci și dispozitive care facilitează comunicația între doi sau mai mulți utilizatori, de exemplu sub formă de numere, text, imagine, sunet, video sau chiar toate deodată (multimedia).

Computerele sunt întrebuințate în toate domeniile de activitate, dar și pentru comunicarea/informarea/relaxarea de acasă. Dacă este vorba de gaming nu ne mulțumim cu niște calculatoare obișnuite. Alegem un model pe care să-l putem actualiza cu piese mai moderne pe durata vieții computerului. Orientarea către un personal computer (PC) pentru jocuri este cea mai bună opțiune pentru a profita la maximum de investiții, pentru a adapta echipamentul la nevoile noastre și pentru a obține un calculator care nu este în totalitate învechit cu noile progrese tehnologice. Doar să ne țină buzunarele!

Îi învățăm pe elevii noștri că **Unitatea Centrală de Prelucrare (Central Processing Unit)** sau **procesorul** este *creierul calculatorului*, adică un element esențial pentru primirea, interpretarea și gestionarea instrucțiunilor venite de la celelalte componente ale sistemului. Dacă dorim ceva performant ne gândim la diferite modele ale **AMD Ryzen Threadripper** și seria **Intel Core i9 X**.

Procesor AMD Ryzen Threadripper

- imagine preluată de pe pagina

<https://www.amd.com/en/products/ryzen-threadripper>

Frecvența ceasului, numărul de nuclee, numărul de fire sunt câteva caracteristici ale procesorului, de care trebuie să ținem cont. Frecvența ceasului este o măsură a vitezei de procesare a instrucțiunilor, în prezent de ordinul gigahertz. Nucleele unei unități centrale de prelucrare pot împărți diferitele activități active din sistem pentru a le dezvolta simultan în paralel. Există procesoare single-core (cu un singur nucleu) și multi-core (cu mai multe nuclee). Se pune problema care primează: frecvența sau numărul de nuclee? „Pentru utilizatorul obișnuit, ca și pentru majoritatea dezvoltatorilor de tehnologie, soluția ideală este undeva la mijloc, un număr cât mai mare de nuclee, de o frecvență care să corespundă necesității programelor care se doresc a fi utilizate.” (<https://www.adibarbu.ro/2016/05/procesor-nuclee-core-frecventa.html>) Dacă ne referim la numărul de fire, trebuie să aducem în discuție tehnologia HyperThreading. Aceasta permite execuția simultană, pe un singur nucleu a două fire de execuție diferite, dând impresia că se comportă ca 2 nuclee CPU distincte. „Ca să înțelegem mai bine, ar trebui să ne imaginăm că mâncăm ceva cu o mână. Mestecăm, ducem mâna după mâncare, mâncăm, ducem mâna după mâncare, dar când ți-e foame, nu mănânci cu ambele mâini?! Cu alte cuvinte, HyperThreading ne ajută să facem mai multe lucruri simultan.” (<https://chestiiutile.com/este-hyper-threading/>)

În familia AMD Ryzen Threadripper există procesorul 3990X cu frecvența de bază a ceasului de 2,9 GHz, 64 nuclee și 128 fire. Un procesor foarte bun de la Intel este Core i9-10980XE care are o frecvență de bază de 3 GHz, 18 nuclee și 36 de fire.

După selectarea procesorului urmează alegerea unei plăci de bază compatibile cu acesta.

Placa de bază (motherboard) este *placa principală a calculatorului pe care sunt montate toate componentele*, constituind astfel un element de legătură între acestea. Printre producătorii renumiți se numără: Gigabyte, ASUS, MSI, EVGA sau ASRock. O caracteristică importantă pentru placa de bază este suportul de overclocking, ceea ce înseamnă posibilitatea de creștere a frecvenței de ceas a procesoarelor, RAM-ului și GPU-urilor.

Treptat, treptat, trecem la **GPU (Graphics Processing Unit)** sau **cardul grafic**, care „este acronimul pentru unitatea de procesare grafică (cipul care dă viață plăcii grafice), în prezent termenul se referă la ambele semnificații, cea a GPU strict vorbind și cea a plăcii grafice.” (<https://ro.comprating.com/pc-gaming-caracter-sticas#menu-1>) Pentru iubitorii de jocuri pe calculator, aceasta este considerată cea mai relevantă componentă din întreg computerul. Rolul acestei componente este de *a reda imaginile care ajung pe ecran, cu caracteristicile video și raportul ecranului specificat de utilizator*. Cu cât sunt mai mari cerințele de rezoluție, cadre pe secundă, stabilitate, elemente redade sau iluminate în timp real și solicitări similare, cu atât va fi mai bună placa grafică. Și în cazul acestei componente vorbim de *frecvența ceasului* ce oferă o indicație a vitezei cu care interpretează și generează informațiile vizuale. Interesează de asemenea și: *VRAM sau RAM video* (memoria grafică cu acces aleatoriu specializată în transmiterea informațiilor vizuale), *dimensiunea și greutatea, conectivitatea* (include cel puțin un DisplayPort și o conexiune HDMI), *consumul, compatibilitatea SLI* (pentru un algoritm utilizat în procesele grafice care permite conectarea a două sau mai multe plăci grafice, astfel încât performanța acestora să crească) ș.a. Câteva dintre cele mai puternice modele de carduri pentru PC-urile de gaming sunt: **Nvidia RTX 3090 Ti, Nvidia Quadro RTX A6000, Nvidia GTX 1080 Ti, precum și AMD Radeon RX 6000**.

Elevii noștri învață la școală că memoria internă se clasifică în RAM (Random Acces Memory) și ROM (Read Only Memory). Memoria RAM a fost inventată de Frederic Calland Williams la 11 decembrie 1946, sub forma unui tub catodic ce încorporează aproximativ 128 de cuvinte, adică 40 de biți. **Memoria RAM** este o memorie *volatilă*, cunoscută drept spațiul în care ajung toate datele și informațiile, înainte de a fi prelucrate de procesor. *Poate fi citită, dar și scrisă* în orice moment, fără a fi necesar un timp de așteptare în prealabil. Performanța unui calculator depinde în mare măsură de dimensiunea memoriei cu acces aleator (RAM), deoarece toate datele trec prin ea, iar acest lucru influențează în mod direct funcționarea mai lentă sau mai rapidă a computerului. Există 2 tipuri de memorie RAM: statistică - *SRAM* și dinamică - *DRAM* (structură simplă, dar necesită rescriere periodică la câteva secunde).

De-a lungul istoriei au apărut mai multe tipuri de DRAM pentru a crește performanța DRAM-ului standard. Memoria DRAM poate fi de două tipuri: asincronă și sincronă. Memoria

DRAM asincronă nu necesită semnal de ceas pentru sincronizarea cu unitatea master apelantă. Memoriile DRAM asincrone sunt mai lente decât cele sincrone, dar sunt mai ieftine și au un consum de energie mai mic. Dintre memoriile DRAM asincrone, se pot enumera: FPM (Fast Page Mode), EDO (Extended Data Out) și BEDO (Burst EDO) DRAM. Memoria DRAM sincronă necesită un semnal de ceas pentru validarea semnalelor de control. Ceasul primit din exterior permite operarea memoriei, sincron cu unitatea master. Deși accesul aleator este comparativ cu cel al memoriilor asincrone, accesul în mod pagină este mult mai rapid. Memoriile sincrone pot fi de mai multe tipuri: SDRAM (Synchronous DRAM), DDR SDRAM (Double Data Rate SDRAM), RDRAM (Rambus DRAM), DRDRAM (Direct Rambus DRAM) etc. Fiecare generație de DDR beneficiază de performanță îmbunătățită, deoarece producătorii îmbunătățesc arhitectura. Samsung a prezentat în cadrul evenimentului Tech Day 2021, detalii despre noile memorii DDR6 și DDR6+, precum și despre GDDR7 (Graphics DDR7). Memoriile DDR6 vor avea o rată de transfer dublă față de DDR5, de până la 12800 MT/s (milioane de transferuri pe secundă), în timp ce DDR6+ va ajunge la 17000 MT/s. Cu 18.000 MT/s, Samsung își descrie GDDR6, care este destinat în primul rând aplicațiilor grafice, drept „în prezent, cea mai rapidă DRAM din lume”. În cazul memoriilor GDDR7, acestea vor ajunge la viteze de 32000 MT/s și vor veni cu o funcție de protecție a erorilor în timp real.

Sigur că există o sumedenie de caracteristici ale fiecărei componente prezentate mai sus, pe care noi profesorii nu ne permitem să le tratăm în detaliu la orele de TIC. Elevii pot însă să aprofundeze aceste elemente, prin tratarea lor în cadrul unor articole de specialitate, prin realizarea și prezentarea unor referate sau prin participarea la dezbateri/concursuri/workshop-uri etc.

Alienware x17 R2 Gaming este în prezent un laptop de top pentru gaming. Un formidabil amestec de putere, rezistență și design, x17 este o forță de care trebuie să ții cont.

Alienware x17 R2 Gaming Laptop

- imagini preluate de pe site-ul <https://www.dell.com/en-us/shop/gaming-laptops/>

Laptopul are următoarele caracteristici: 12th Gen Intel® Core™ i9-12900HK; NVIDIA® GeForce® RTX™ 3080 Ti; 32 GB Memory; 2 TB SSD; 17.3-in. display (1920X1080) 360Hz. Desktop-urile Alienware Aurora sunt utilizate de jucători, echipe de sport și organizatori de turnee din întreaga lume pentru a oferi performanță și stabilitate de elită. **Alienware Aurora R13 Gaming Desktop** are următoarele caracteristici:

Desktop Alienware Aurora

- imagine preluată de pe pagina

<https://www.dell.com/en-us/shop/sfc/sf/alienware-desktops>

Procesor - 12th Gen Intel® Core™ i9-12900KF (30 MB cache, 16 cores, 24 threads, 3.20 to 5.20 GHz Turbo)

Videocard - NVIDIA GeForce RTX 3090 Ti, 24 GB GDDR6X

Memory - 128 GB, 4 x 32 GB, DDR5, 3600 MHz, Dual-channel

Harddrive - 1TB NVMe M.2 PCIe SSD (Boot) + 1TB 7200RPM SATA 6Gb/s (Storage)

Prof. Minodora Marinescu,
Colegiul Național „Preparandia-Dimitrie Țichindeal” Arad

Bibliografie:

1. Miloșescu, Mariana, *Tehnologia informației și a comunicațiilor – Manual pentru clasa a IX-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007
2. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Calculator>
3. <https://useit.ro/stiinta/istorie>
4. <https://ro.theastrologypage.com/personal-computer>
5. <https://www.amd.com/en/products/ryzen-threadripper>
6. <https://www.adibarbu.ro/2016/05/procesor-nucleu-core-frecventa.html>
7. <https://chestiiutile.com/este-hyper-threading/>
8. <https://ro.comprating.com/pc-gaming-caracter-sticas#menu-1>
9. <https://www.dell.com/en-us/shop/gaming-laptops/>
10. <https://www.dell.com/en-us/shop/sfc/sf/alienware-desktops>

EDUCAȚIE FORMALĂ ȘI NONFORMALĂ

Abordarea educației ecologice la vârsta preșcolară

Educația ecologică trebuie să fie un proces care să înceapă de la vârsta preșcolară, având drept scop prezentarea datelor, a corelațiilor valorilor, problemelor și soluțiilor, toate acestea fiind raportate la ecologie, la relația om-mediu .

Cunoașterea naturii trezește gândirea copilului, contribuie la dezvoltarea capacității creatoare, la dezvoltarea vorbirii corecte și coerente, făcându-l astfel pe copil să mediteze asupra fenomenelor și corpurilor ce-l înconjoară. Știm cu toții că sănătatea este bunul cel mai de preț al omului, aceasta fiind o calitate a organismului uman, omul având răspunderea de a o menține de-a lungul vieții. Copilul de vârstă preșcolară nu are informații și atitudini față de problemele de sănătate, de aceea, toți cei din jurul lui ar trebui să îl ajute să înțeleagă modul de păstrare a acestuia, de ocrotire a naturii, de formare a unor comportamente și deprinderi față de plante și animale.

Astfel grădinița face primii pași în formarea unor conduite ecologice adecvate ocrotirii și îngrijirii naturii. Pentru realizarea acestora, tot mai mult se pune accent pe organizarea de activități, care să-i pună pe copii în contact direct cu natura, spre ai cunoaște tainele și frumusețile. Preșcolarii trebuie să realizeze că problemele mediului înconjurător sunt ale lumii întregi, ale fiecăruia dintre noi, iar fiecare acțiune negativă a noastră, oricât de insignifiantă ar fi, poate să afecteze în mod distructiv natura.

Semnalele de alarmă lansate de specialiști, explicațiile și statisticile întocmite de aceștia au un rol incontestabil, dar pentru implicarea și acțiunea eficientă de formare în sens ecologic se ajunge prin sensibilizarea și prin antrenarea comportamentelor afective și volitive ale copiilor. De aceea, activitățile de educație ecologică se desfășoară într-o atmosferă relaxantă, unde interesul și comunicarea să încurajeze.

Abordarea educației ecologice în grădiniță, prezintă anumite particularități metodologice, scopul final al acesteia fiind formarea unui comportament ecologic adecvat și derularea de acțiuni de protecție a mediului înconjurător. Schema logică de abordare a educației ecologice prezintă câteva etape care descriu formativ ce poate fi urmat de către orice cadru didactic, prin valorificarea atenției a conținutului și metodologiei specific disciplinei.

Perceperea și observarea naturii

Această primă etapă poate fi realizată cel mai bine prin ieșirile în natură, excursii, tabere. Este primul pas de contact nemijlocit cu elementele mediului înconjurător și constituie premisele

etapelor următoare, determinarea trăirii unor senzații și sentimente și conștientizarea copiilor asupra acestora.

În urma percepțiilor aspectelor din mediul înconjurător, copiilor li se atrage atenția asupra plăcerii de a privi cerul senin, de a atrage în piept aerul curat al unei păduri, de a asculta susurul unui pârâu. În această etapă, educatoarei îi revine rolul de a discuta și de a atrage atenția asupra acestor aspecte și de a sublinia beneficiile unui mediu curat, sănătos, precum și apartenența noastră la sistemele naturale de viață și comunicarea existentă între noi și mediul natural.

Implicarea personală

Prin discuții, în urma stabilirii locului și rolului fiecăruia în spațiu și timp, în cadrul social pot fi relevante modalități de implicare individuală, felul în care putem fi de folos.

Asumarea responsabilității

Această etapă este esențială în formarea unei structuri comportamentale adecvate. Existând implicare, trebuie să existe și responsabilități. Etapele menționate, de desfășurare a educației ecologice, asigură potrivit nivelului acestei vârste, adoptarea comportamentului ecologic. Este implicit faptul că informația motivează, însoțește și susține percepția senzorială, analiza senzațiilor, încadrarea în sistemul natural de viață, definirea rolului personal, respectiv implicarea individuală și asumarea responsabilității.

Alcătuirea unei strategii de acțiune

Această etapă reprezintă trecerea spre acțiunea concretă. Faptul că în calitate de cadre didactice, organizăm acțiuni diverse cu copii, nu este suficient, realizarea într-adevar importantă, ar fi să formăm copiilor acel interes și acele abilități care să le permită să înțeleagă cum se organizează astfel de acțiuni și să acționeze din imbold propriu.

Pus în postura celui agresat și care nu se poate apăra singur, copilul va realiza că trebuie să acorde „drept la existență” tuturor elementelor mediului din jurul său. Treptat va înțelege că orice acțiune de distrugere sau exterminare de orice fel este cât se poate de dăunătoare pentru că strică echilibrul naturii.

Natura are nevoie de prieteni. Nu mila de viețuitoare, ci respectul este necesar unei adevărate prietenii cu natura. De aceea este nevoie de o practizare cu întreaga natură, apoi este necesară integrarea armonioasă a noastră, a oamenilor în natură, fără a provoca daune care de multe ori, sunt ireversibile. Natura trebuie ocrotită ca un tot întreg.

Orice copil poate deveni un prieten al naturii, cu condiția să respecte natura. Aceasta înseamnă azi, mai mult ca oricând, să o privească în calitate de adevărat ecolog- cetățean, cu gândul refacerii ei. Uneori cuvintele, expresiile copiilor ni se par „trăsnite”, dar dincolo de partea hazlie, educatorul descoperă modul de gândire original, alimentat de o curiozitate și o imaginație ieșite din comun. Avalanșa de întrebări cum ar fi: „Ce e luna?”, „Ce-i soarele?”, „Cum apar

plantele, oamenii? ”, „De ce nu simte când pământul se învârtă în jurul soarelui?” „De ce sunt războaiele?”, „De ce sunt răi oamenii?”, „De ce se cearta mama cu tata? ” , „De ce, de ce, de ce.... ”. Din lipsa de timp sau alte motive, adulții se mulțumesc să răspundă în glumă sau să amâne răspunsurile până când vor crește mai mari, ignorând faptul că acum e terenul fertil pentru a semăna sămânța cunoașterii, pentru ca acum gândirea e mai creativă, memoria mai plastică, mintea mai iscoditoare.

„Dacă vreau să reușesc în a aduce pe cineva la un anumit punct, în primul rând trebuie să văd cum pot să ajung în lumea lui și să încep de acolo ”, spunea în acest sens filozoful danez S. Kierkegard. Explicațiile formulate trebuie să fie cât mai accesibile cu putință. În marea lor majoritate părinții, bunicii, nu pot, nu au pregătirea necesară și nici timpul pentru a face acest efort. Speranțele lor se îndreaptă spre grădiniță și școală unde trebuie să găsim timp și răbdare și înțelegere pentru o astfel de inițiere, dezbateri și comunicare.

**Profesor pentru învățământul preșcolar Florentina Moisă,
Grădinița P.N. Archiș – Școala Gimnazială Groșeni**

Bibliografie:

1. Geamana, N. A., *Să învățăm despre mediu*, Editura Nelmaco, Bucuresti, 2004.
2. ***<http://edict.ro/dezvoltarea-spiritului-la-elev>

Acomodarea copilului la grădiniță

Intrarea în grădiniță este pentru copilul preșcolar un eveniment social important, iar procesul adaptării la noua situație nu este foarte ușor. Copilul care trece pentru prima oară pragul grădiniței, părăsind universul familiar de acasă, trăiește o aventură surprinzătoare: acasă era singurul reprezentant al generației sale, într-un mediu alcătuit din personaje de dimensiuni și de importanță diferite, însă caracterizate prin faptul de a fi, toate, de neînlocuit. De la locul său bine stabilit de părinți, printr-o trecere mai mult sau mai puțin bruscă, se trezește într-un mediu nou, de la care nu știe ce să aștepte și căruia nu știe cum să-i răspunda. Primul fenomen care se produce este o stare de tensiune, generată de efortul stocării de către copil a unei cantități excesive de informații noi, între persoane pe care acum le vede pentru prima dată. „Adaptarea, inclusiv de grup, se realizează ca acomodare și asimilare a ceea ce este important în caracteristicile grupului, ale solicitărilor pe care le impune și ale ofertelor de acceptare.”⁴⁰

Grădinița este un cadru grupal mai larg decât familia, ceea ce presupune, pe de o parte, o cantitate de neprevăzut și, pe de altă parte, impune cerințe mai severe conduitei copilului: un orar mai diversificat și complex, care necesită noi solicitări de adaptare prin faptul că se creează un discret disconfort, deoarece până atunci el parcurgea variate situații, fără programări clare. Mai mult, există aici o circulație de afecțiuni mai reținută decât în familie, rigori reverențioase, o mai mare solicitare de a controla personal propria igienă și modul de a mânca, astfel încât toate acestea solicită eforturi de adaptare. În fața tuturor acestor lucruri neobisnuite, ceea ce socotea el ca reprezentând adevărul absolut, se clatina și se trezește, singur, fără „armură”, într-o lume care nu se bucură de nici o prejudecată favorabilă.

Pătrunderea copilului în noul mediu instituționalizat al grădiniței, unde intra în contact cu persoane straine, generează reacții afective variate: unii se adaptează rapid, alții dificil sau chiar deloc.

Rolul cadrului didactic este esențial, întrucât educatoarea este principalul intermediar între preșcolar și lumea nouă: educatoarea este privilegiată din plin de atenția copilului și, ca atare, intră în zona socializării de prim grad. Mai mult, acum se produc interesante fenomene de transfer afectiv și de identificare afectivă, în sensul că preșcolarul își transferă toată dragostea și atenția către educatoare, cu care se și identifică, aceasta fiind pentru el un efort de substituit al mamei. O mare parte din viața copilului se va desfășura de-acum în grădiniță, iar de armonia dintre cele două medii educaționale reprezentate de părinți și educatoare, depinde dezvoltarea viitoare a copilului.

⁴⁰ Vincent, Rose, (1973), *Cunoașterea copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, p.77

Copiii îi urmăresc pe adulți, îi observă și ascultă ce spun ei. Deși familia continuă să aibă cea mai puternică influență asupra copilului, în perioada frecventării grădiniței, părinții trebuie să accepte faptul că, și alți adulți devin importanți pentru el și că acest lucru nu înseamnă că dragostea copilului pentru ei s-a diminuat. Copilul și-a extins aria de socializare, a înțeles și a acceptat și existența altor reguli decât cele ale familiei și încearcă să se adapteze lor. Ar fi o greșală ca părinții, simțindu-și autoritatea „știrbită”, să insiste, impunându-și părerea în dauna cerințelor educatoarei, căci nu ar reuși decât să diminueze autoritatea acesteia în fața copilului, creând confuzie și tensiune.

În primii trei ani de viață, lumea copilului se lărgeste treptat, incluzând caracteristicile noii comunități în care trăiește. Relațiile care se leagă în timpul preșcolarității, cu ființe care nu aparțin cercului său de familie, influențează procesul de conturare a imaginii și conștiinței de sine: aprecierea pozitivă a celorlalți conduce la îmbogățirea eului.

Imaginea de sine este încă neclar conturată, formându-se treptat printr-un proces de interacțiune eu-celălalt în urma căruia copilul ajunge să cunoască ceea ce se așteaptă de la el. Pe parcurs, grădinița oferă spațiul social de comparație prin intermediul grupului de egali și a activităților comune, ajungându-se astfel la cunoașterea de sine și de celălalt și la scăderea acestei supraaprecieri. Integrarea în acest grup completează imaginea de sine și modul în care se raportează la cei din jur.

Preșcolarul formează împreună cu acest grup o mică societate, un climat în care se formează atitudini și experiențe emoționale, cu legături afective foarte puternice, suficiente pentru realizarea echilibrului său afectiv. În acest grup sunt satisfăcute necesitățile de apartenență și stimă, de siguranță, se realizează maturizarea afectivă și caracterială, se cristalizează configurații comunicative. Cercetările au demonstrat că „imaturitatea afectivă conduce, mai târziu, la stări de frustrare și conflicte afective ce generează devianță.”⁴¹

**Profesor învățământ preșcolar Mikhaela Pantea,
Grădinița PP Nr.15 Arad**

Bibliografie:

1. Bonchiș, Elena, *Studierea imaginii de sine în copilărie și preadolescență*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, 1997.
2. Vincent, Rose, *Cunoașterea copilului*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.

⁴¹ Bonchiș, Elena, (1997), *Studierea imaginii de sine în copilărie și preadolescență*, Editura Imprimeriei de Vest, Oradea, p. 208

Caracteristicile activităților extracurriculare

Activitățile extrașcolare se referă la acele activități extracurriculare realizate în afara mediului școlar, în afara instituției de învățământ, cu participarea clasei, a mai multor clase de elevi sau a mai multor instituții de învățământ. Studiile arată că activitățile extrașcolare ajută la formarea unei atitudini pozitive față de învățat, au performanțe academice mai ridicate, au formate abilități practice diversificate, dar și strategii bune de rezolvare de probleme. Pe lângă asta, activitățile extrașcolare acționează și asupra stimei de sine, iar sentimentul de împlinire și autoeficacitate este mult mai ridicat⁴².

Activitățile extracurriculare vizează de regulă activitățile cu rol complementar orelor clasice de predare-învățare. În această categorie pot fi integrate excursiile și vizitele la muzee, cinematografe, teatre, operă, balet, pot fi excursii și vizite la instituții publice sau alte obiective de interes comunitar, pot fi activități artistice, cluburi tematice, activități legate de un ziar al școlii, activități legate de protecția mediului⁴³.

Eccles și Barber identifică cinci tipuri de activități, în funcție de implicarea pe care acestea o presupun:

1. Prosociale (legate de biserică și activități de voluntariat);
2. Sporturi de echipă (care se regăsesc în activitățile sportive care au loc în școli);
3. Implicare în activități de organizare în școli (consilii de elevi);
4. Artistice (implicare în piese de teatru școlare, coruri);
5. Cluburi școlare (dezbateri, ecologie);

Literatura de specialitate scoate în evidență impactul acestor activități în rândul elevilor implicați, existând câteva caracteristici de bază ale activităților extrașcolare:

a) În funcție de sursă, *înglobează activitățile organizate de către școli și care se desfășoară în incinta școlilor* (Feldman și Matjasko, 2005).

b) *Au un rol complementar rolului școlii, văzută ca sistem puternic formalizat de transmitere de cunoștințe fiind venite din nevoia ca școlile să „ asigure experiențe care să susțină dezvoltarea în ansamblu a elevilor”* (Holland și Andre, 1987).

c) *Depind de contextul mai larg, sunt parte a sistemului școală – familie - comunitate.*

Dezvoltarea adolescenților depinde de un întreg sistem de fenomene și relații, iar activitățile extracurriculare reprezintă un element fundamental în rețeaua școală-familie-comunitate: *„sunt parte din școli și comunități și sunt influențate de familii și colegii.”* (Feldman și Matjasko 2005).

⁴² Țiru, C., Maria, *Pedagogia activităților extracurriculare*, Suport de curs, Cluj Napoca, 2007, p. 15.

⁴³ D. Ionescu, R. Popescu, *Activități extrașcolare în ruralul Românesc. Dezvoltarea de competențe cheie la copii și tineri*, Editura Universitară, București, 2012, p. 32.

Participarea la activități extracurriculare îi ajută pe adolescenți să se înțeleagă pe ei înșiși prin observarea și interpretarea propriului comportament din timpul participării la aceste activități. Activitățile extracurriculare reprezintă un element foarte important în politicile educaționale întrucât au un impact pozitiv asupra dezvoltării personalității tânărului, asupra performanțelor școlare și asupra integrării sociale în general.

Participarea la activitățile extracurriculare scade probabilitatea abandonului școlar, printre factorii care pot reduce riscul de abandon școlar se numără și gradul de implicare în mediul educațional, care poate fi influențat de activitățile extracurriculare. Activitățile extra-curriculare au un impact pozitiv asupra dezvoltării psihologice a elevilor care iau parte la ele, crește stima de sine în rândul elevilor care iau parte la acestea. Prin primirea de aprecieri de la ceilalți, se poate îmbunătăți percepția adolescenților asupra abilităților lor, fapt care poate crește nivelul de devotament al acestora față de activitatea respective.

Educația nonformală reprezintă ansamblul acțiunilor pedagogice proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extrașcolar sub îndrumarea unor cadre didactice specializate. Această formă a educației completează educația formală, căreia îi este complementară, asigurând o învățare mai mult implicată, practică, interdisciplinară. Educația non-formală are menirea să valorifice, prin forme și metode specifice, conceptul de educație globală ce vizează formarea – dezvoltarea integrală a personalității.

Activitatea extrașcolară are menirea să dezvolte potențialul cognitiv, afectiv și acțional al copiilor și tinerilor, să răspundă intereselor și opțiunilor acestora pentru timpul liber. Educația nonformală sprijină, direct și indirect, educația formală, valoarea educației non-formale constă în abordarea multi-, inter-, și trans-disciplinară a unor domenii de mare interes pentru ele, contribuția la realizarea transferului de cunoștințe și deprinderi acumulate de copii în școală și la dezvoltarea unor competențe utile elevului, stimularea interesului și a motivației cognitive a educabililor pentru formare și dezvoltare personală.

Școala este una dintre instituțiile sociale ale cărei rezultate influențează atât evoluția beneficiarilor ei direcți cât și pe cea a comunității – beneficiarilor indirecti, școala este cea care oferă servicii educaționale, transmite cunoștințe, dezvoltă abilități, formează competențe, norme, valori recunoscute și acceptate social.

Activitatea extrașcolară văzută ca un fenomen educațional prezintă o serie de particularități și se supune unor exigențe pedagogice specifice, activitatea extrașcolară permite folosirea eficientă și plăcută a timpului liber al elevilor, dezvoltarea vieții asociative, dezvoltarea capacităților de a lucra în grup și de a coopera în rezolvarea unor sarcini complexe, dezvoltarea voinței și formarea trăsăturilor pozitive de caracter.

Conținutul activităților extrașcolare nu este fixat de programa școlară, ci este elaborat împreună cu elevii, conform intereselor și dorințelor lor, aceste activități pot contribui la creșterea încrederii în sine, la creșterea spontaneității și creativității, la dezvoltarea unor opinii și a unor inițiative.

Ambele activități, atât activitatea educativă școlară cât și cea extrașcolară reprezintă spațiul aplicativ comun care permite transferul și aplicabilitatea cunoștințelor, abilităților și competențelor dobândite în sistemul de învățământ. Prin formele lor specifice, ambele activități dezvoltă creativitatea, gândirea critică și stimulează implicarea tinerei generații în actul decizional în contextul respectării drepturilor omului și al asumării responsabilităților sociale, realizându-se o legătură între componenta cognitivă și cea atitudinal comportamentală.

Scopul activităților extrașcolare constă în antrenarea elevilor în activități cât mai variate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, corelarea aptitudinilor cu atitudinile caracteriale.

**Profesor limba și literatura română Andreea Colțiș,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea**

Bibliografie:

1. Cernea, Maria, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul primar“, nr. 1, 2000, Editura Discipol, București.
2. Chiosa, Clara Georgeta, *Metodica predării limbii și literaturii române*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1964.
3. Crăciunescu, Nedelea, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în „Învățământul primar“ nr. 2, 3, 2000, Editura Discipol, București.
4. Decun, Livia, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul Primar” nr. 4, 1998;

Educația formală și nonformală

„Educația este singura care supraviețuiește atunci când ceea ce a fost învățat a fost uitat” (B. F. Skinner)

Educația formală reprezintă totalitatea acțiunilor sistematice și organizate, proiectate și desfășurate în instituții specializate, și urmărește finalități explicite, având scopul formării și dezvoltării personalității. Acest tip de educație formală se realizează prin procesul de învățământ.

O definiție a educației formale a fost dată de către Philip Coombs, conform căreia educația formală este „sistemul educațional structurat ierarhic și gradat cronologic, pornind de la școala primară și până la universitate, care include, în plus față de studiile academice, o varietate de programe de specializare și instituții de pregătire profesională.

Trăsături caracteristice:

- ✓ Este instituționalizată și se desfășoară în cadrul unui sistem oficial de învățământ;
- ✓ Este proiectată riguros, derulată și evaluată sub forma documentelor școlare cu caracter oficial;
- ✓ Este prioritară din perspectiva politicilor naționale privind dezvoltarea resurselor umane, fiind principala țintă a politicilor educaționale;
- ✓ Este evaluată social, potrivit unor criterii socio-pedagogice riguroase, și vizează cunoașterea atât a rezultatelor activității instructiv-educative, cât și a procesului educațional;
- ✓ Este organizată sub forma de activități instructiv-educative concrete, în cadrul sistemului de învățământ;
- ✓ Este coordonată de un corp profesional specializat, specialiști pe domenii de studiu și persoane investite special cu facilitarea învățării;
- ✓ Se desfășoară într-un cadru pedagogic determinat, cu metode și mijloace de predare, învățare și evaluare cu funcții pedagogice precise;
- ✓ Este generalizată, permițând accesul tuturor indivizilor.

Un exemplu de educație formală este educația primară sau de bază. Acest lucru este dat de la vârsta de 6 ani și include de obicei alfabetizarea și pregătirea elementară a elevului. Acolo înveți să citești, să scrii, calculul de bază și anumite cunoștințe și noțiuni culturale considerate vitale și esențiale. Durata sa este de 6 sau 7 ani, în funcție de fiecare țară.

Un alt caz este cel al învățământului secundar sau mediu, cunoscut și sub numele de bacalaureat. Se caută pregătirea elevului astfel încât acesta să poată intra la nivelul superior.

Această pregătire poate fi comună tuturor studenților sau poate fi diversificată pe diferite căi în funcție de carierele care urmează să fie urmate în continuare. Durata sa este de obicei de 5 ani.

În cele din urmă, învățământul superior, terțiar sau universitar este, de asemenea, un exemplu de educație formală. Aceasta este ultima etapă a procesului de formare, în care puteți dobândi studii universitare, postuniversitare și masterate, printre alte posibilități.

Educația nonformală se bazează pe teoria și practica unora dintre marii gânditori în domeniul educației din vremurile noastre: Paolo Freire, Howard Gardner, David Kolb, Malcolm Knowles și Bernice McCarthy

Trăsături caracteristice:

- ✓ Se desfășoară în afara instituțiilor școlare, adică în spații aflate în relație de parteneriat cu școala. De fapt, acest tip de educație se referă la acele întruniri organizate în mod sistematic în afara sistemului formal, pentru a răspunde unei mari varietăți de cerințe de învățare;
- ✓ Educația nonformală completează ceea ce copiii învață la școală și ajută la o dezvoltare mai complexă a personalității acestora. Are ca scop dezvoltarea competențelor într-un anumit domeniu, realizat prin metode alternative și plăcute;
- ✓ Educația nonformală ajută la dezvoltarea gândirii critice;
- ✓ Educația nonformală ajută și la dezvoltarea competențelor de comunicare. În acest caz, copilul învață cum să comunice ceea ce își dorește și să poarte o discuție simplă cu oamenii din jurul său;

Având în vedere că în cadrul acestor cursuri și activități nu vor fi singuri, se dezvoltă competențele sociale.

**Profesor învățământ preșcolar Anamaria Pandur,
Grădinița P.P. „Căsuța Piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. Cesereanu,R., *Provincia cărturarilor*, în Familia, nr.3-4/2003.
2. Revista Edict/*Revista Educației* / ISSN 1582-909X.
3. Vild, Theodora, Dumitru, Adriana, *Educația nonformală*. Ghid pentru cadrele didactice, 2019.
4. www.edu.ro/ *educația formală,nonformală și informală*

Educația nonformală – o altfel de educație

Caracteristicile societății actuale au schimbat radical rolul și importanța școlii. Până mai ieri singura instanță cu rol educativ la nivel social, școala se confruntă astăzi cu o multitudine de provocări.

În primul rând, așteptările diferitelor instanțe față de școală s-au schimbat radical: societatea responsabilizează școala ca instanță care să pregătească absolvenți apti pentru integrare profesională și socială; comunitățile vor o reprezentare autentică în școală; părinții așteaptă ca școala să asigure copiilor lor educația pe care ei nu o pot oferi; nu în ultimul rând, elevii așteaptă ca să găsească în școală un „spațiu sigur” pentru exprimarea propriilor puncte de vedere și pentru împărtășirea intereselor lor de cunoaștere.

În al doilea rând, performanțele școlare nu mai au în prezent aceeași greutate, în sensul că rezultatele învățării în contexte nonformale și informale de educație capătă aceeași importanță și pot fi validate și recunoscute la nivel formal. În al treilea rând, școala trebuie să își dezvolte oferta educațională în funcție de profilul absolventului solicitat de societate și de viața profesională. În acest context, oferta de educație „altfel”, de activități curriculare și extracurriculare deopotrivă trebuie dezvoltată în acord cu așteptările actorilor școlari și cu nevoile de cunoaștere a acestora.

Singurătatea socială reprezintă o formă acută de maladie comunitară, cu efecte diferite la nivel macrosocial. Unii oameni încearcă să depășească problema prin achiziționarea unor animale de casă, prin dependența de imagine (TV, internet) sau de droguri (tutun, alcool, droguri medicale și nonmedicale). Datorită variatelor moduri de răspândire din societatea contemporană, singurătatea socială tinde să devină experiență colectivă. Ea a condus la destabilizarea sistemului școlar românesc din cauza ridicării zidului de necomunicare dintre părinți și copii, dintre profesori și elevi, dintre elevi, a lipsei de coerență în ceea ce privește viitorul, a accentuării deosebirilor dintre oameni (nu au aceleași interese, valori, gusturi, apare competiția, dispar compasiunea și întrajutorarea).

Unității de învățământ îi revine rolul de a crea acel sentiment al apartenenței la grup prin crearea unor activități specifice, care să evidențieze atât rolul elevului, cât și pe cel al clasei ca sintalitate. Putem în acest fel marșa pe ideea că fiecărui membru al unui grup de elevi îi revine sarcina de a fi responsabil pentru ceilalți. Deoarece oamenii primesc influențe educative din multiple direcții, activitățile formale (instituționalizate) trebuie conjugate cu cele nonformale (extrașcolare) și cu cele informale (difuze) pentru a-și dovedi eficiența. Deși educația formală se situează pe primul loc, cea nonformală are o acțiune mai evidentă în momentul în care educabilii ajung la autoeducație.

Educația nonformală a primit de-a lungul timpului o serie de definiții, dintre care reținem că ea constituie „ansamblul acțiunilor pedagogice proiectate și realizate într-un cadru instituționalizat extradidactic sau/și extrașcolar” văzut ca „o punte între cunoștințele asimilate la lecții și informațiile acumulate informal”. Educația nonformală înseamnă orice acțiune organizată în afara sistemului școlar, prin care se formează o punte între cunoștințele predate de profesori și punerea lor în practică. Acest tip modern de instruire elimină stresul notelor din catalog, al disciplinei impuse și al temelor obligatorii. Înseamnă plăcerea de a cunoaște și de a te dezvolta.

Trebuie să precizăm că este utilă respectarea unor reguli și principii pentru a desfășura activități nonformale de calitate. Acestea au la bază competențele și conținuturile educației formale și oferă diverse posibilități de aplicare a cunoștințelor dobândite în cadrul educației oficiale. Nu exclud efortul elevilor și sunt atractive datorită formelor lor variate (cercuri de lectură, sportive, cultural-științifice, întâlniri cu scriitori, cluburi de știință, serbări școlare, drumeții, excursii, tabere, expediții, școala de weekend, concursuri, vizionări de spectacole, vizite la muzee, biblioteci etc.).

De regulă, activitățile au loc în școală și sunt constituite din cercuri pe discipline cu caracter tematic sau pluridisciplinar, competiții culturale/sportive, sesiuni de comunicări științifice, comemorări sau festivități, olimpiade etc. Au caracter formativ-educativ, sunt facultative sau opționale, cunosc modalități diferite de finanțare, nu presupun acordarea de note și evaluarea riguroasă, promovează munca în echipă, presupun un demers cross/trans/interdisciplinar, sunt dirijate de personal specializat, aflat în strânsă legătură cu părinții, elevii, organizațiile socio-culturale sau politice. Conținutul este organizat pe arii de interes, nu pe ani de studiu sau pe discipline academice.

Valențele educative ale activităților nonformale reliefează relația mai destinsă, mai apropiată dintre educator și educat. Chiar dacă profesorul conduce întregul demers didactic, elevii se pot manifesta spontan și liber. Adultul nu își impune punctul de vedere, cel mult sugerează, cooperează și îi sprijină să devină buni organizatori ai propriei activități. În prim-plan se află educabilul, în plan secund rămânând cadrul didactic, tocmai pentru ca elevul să își poată valorifica abilitățile organizatorice, de cooperare, de colaborare, de asumare a responsabilității. Paleta de strategii didactice variate oferă elevului șansa de a acumula experiențe de viață prin contactul nemijlocit cu oamenii, cu fenomenele de cultură materială și spirituală. Educatul devine resursă, producător, lider de opinie, cu alte cuvinte, participant activ la propria învățare.

În vederea creșterii interesului școlărilor pentru cunoaștere și a dezvoltării unor trăiri emoționale autentice, activitățile nonformale trebuie să țină cont de interesele, înclinațiile, preocupările, preferințele elevilor. Pentru a stimula dezvoltarea cognitivă, spirituală, interpersonală și socială, activitățile nonformale, ca și cele formale, se adaptează cerințelor individuale ale elevilor, potențialului acestora. Nu putem nega valențele psihologice ale educației nonformale: individul se

adaptează mai ușor cerințelor ulterioare ale societății, observându-se schimbări la nivelul vieții de familie, a pieței forței de muncă, a comunității, a societății multiculturale și a globalizării.

Școala din zilele noastre nu poate ignora experiențele acumulate de elevi în cadrul acestor activități. Ca și educația formală, cea nonformală urmărește formarea unor comportamente propice învățării continue, chiar și prin mijloace proprii, achiziționarea unui volum de informații și transferarea lui în diverse domenii ale cunoașterii, dezvoltarea gândirii critice, multiplicarea experiențelor pozitive.

În ultimul timp, constatăm o tendință de apropiere între educația formală și cea nonformală: prima tinde să devină tot mai flexibilă, mai adaptată nevoilor și motivațiilor specifice educabililor, în vreme ce a doua se organizează din ce în ce mai riguros, urmărește o cât mai explicată recunoaștere publică, folosește metode deja probate și recunoscute de specialiști, urmărește asigurarea unei anumite calități. Cu toate acestea, educația nonformală își are rolul ei, sprijinind eforturile celor care doresc sporirea coerenței procesului instructiv-educativ: educația permanentă și orientarea prospectivă a educației.

Activitățile extracurriculare sunt cele care nu intră în domeniul curriculumului oficial, dar au finalități menite să susțină în mod direct dezvoltarea competențelor promovate prin programele școlare. Activitățile extracurriculare au caracter complementar activităților de învățare realizate la clasă, urmăresc lărgirea și adâncirea informației și cultivă interesul pentru diferite domenii de cunoaștere. Astfel de activități funcționează, în general, cu rol de „curriculum suplimentar”.

Activitățile extrașcolare sunt activitățile care intră în sfera educației nonformale, la care pot participa elevii în afara programului școlii. Acestea au scopuri variate: interacțiune socială, leadership, recreere și educație pentru sănătate, autodisciplină și creștere a încrederii în sine. Implicarea elevilor în activități extrașcolare are o vechime mare în sistemele formale de educație.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Cosmovici, A., Iacob L., *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 2008.
2. Cucoș, C., *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Sălăvăstru, D., *Psihologia educației*, Editura Polirom, Iași, 2004.
4. Ștefan, M., *Lexicon pedagogic*, Editura Aramis Print, București, 2006.

Educația outdoor – provocare sau necesitate?

Educația outdoor este cea care începe dincolo de ușa clasei și se consumă în drumeții, excursii, incursiuni în lumea reală (pădure, cartier, parc, centru cultural, comercial, industrial etc.) și care este conexasă la conținuturile școlare, fiind un mediu de explorare, de aplicare, de punere la probă sau experimentare a unor cunoștințe stipulate prin programa școlară. Această ipostază a formării a luat un avânt deosebit, dispunând și de o consistentă literatură în domeniu, ca și de o practică pe măsură, în țări precum Suedia, Danemarca, Norvegia, Finlanda. Pe lângă aportul cognitiv, un astfel de cadru și suport educațional asigură o dezvoltare personală și socială a elevilor, o exersare a potențialului lor senzorial și volițional, o intensificare a activității colaborative. Mediul înconjurător devine șantier de aplicare a cunoștințelor sau arenă de descoperire a noi probleme a căror rezolvare se poate face fie la fața locului, fie în perimetrul sălii de clasă. Abordarea invocată privilegiază activismul metodic, spiritul de inițiativă și atitudinea antreprenorială, transdisciplinaritatea și integrativitatea dintre teorie și practică.

În același timp, contextul învățării outdoor are influențe pozitive asupra stării de sănătate a copiilor, dezvoltă agilitatea și spiritul de aventură, conduce la bucurii și satisfacții de învățare pe aliniamente noi, deseori nonconformiste, antrenând (și) elevi care altfel se caracterizează prin comportament indiferent, blazare sau rebeliune. În același timp, se valorizează și experiențe anterioare ale elevilor, realizându-se un continuum educațional bazat pe cumulare și extindere permanentă a experienței. De-localizarea lecției, prin „consumarea” ei dincolo de pereții clasei, poate deveni profitabilă și pentru educator, acesta fiind mereu provocat să fie atent la valențele educogene ale mediului înconjurător, identificând corelate sau suporturi ale învățării din sala de clasă. Se acreditează într-un fel ceea ce John Dewey intuia demult, că experiența este stimul pentru formare, temei și rezultat al ei. Cunoașterea izvorâtă din acțiune și problematizare conduce la o reconstrucție permanentă a experienței, la rafinarea și maturizarea ei. Cunoașterea nu este statică, ci devine o realitate ce se „face” permanent în contact cu noile date ale experienței.

Educația outdoor este un concept relativ nou în contextul educativ românesc, însă ea începe din ce în ce mai mult să capteze interesul cadrelor didactice și al elevilor din sistemul de învățământ formal. Termenul de educație outdoor poate include educația pentru mediu, activități recreative, programe de dezvoltare personală și socială, excursii, drumeții etc. Acest tip de educație oferă posibilitatea contactului direct cu natura, dar și un mediu relaxant, liber, fără constrângerea pe care o impune „cei 4 pereți ai unei săli de clasă”.

Educația în aer liber este considerată a fi mult mai motivantă și cu un impact mult mai puternic asupra procesului de învățare în rândul elevilor. Pentru a înțelege mai bine ce aduce nou

educația outdoor procesului de predare – învățare, voi face o scurtă paralelă între educația formală și cea nonformală.

Educația formală: acel tip de educație care operează într-o instituție reglementată de norme și reguli numită școală.

Caracteristici:

- ✓ instituționalizează, ierarhizează;
- ✓ impune reguli și norme;
- ✓ este gradată cronologic (de la educația primară până la educația universitară);
- ✓ evaluarea este realizată de către profesor;
- ✓ relația profesor-elev este de multe ori una formală;

Educația nonformală: nu se traduce ca o activitate lipsită de un efect formativ, ci trebuie înțeleasă ca o realitate educațională mai puțin formală. Conceptul de educație nonformală este asociat cu conceptul de „învățare pe tot parcursul vieții”. Evaluarea în cadrul educației nonformale este realizată de cel care învață, iar abordarea multi-disciplinară a procesului de învățare ajută oamenii să înțeleagă și să aprecieze mediul și legătura lor cu acesta.

Caracteristici:

- ✓ pregătește elevii pentru un viitor durabil, analizează problemele pe termen lung;
- ✓ metodele folosite sunt axate pe participarea activă;
- ✓ metoda este un mijloc prin care sunt îndeplinite obiectivele unei activități – jocul este o metodă des folosită;
- ✓ răspunde la întrebarea CUM?

Educația outdoor se pliază cel mai bine cu cea non-formală, întrucât se bazează foarte mult pe participarea activă, minimalizează constrângerea specifică școlii, oferă utilitate practică imediată cunoștințelor învățate, se desfășoară în contexte diferite având un cadru de învățare și un conținut lejer, folosește metode care stimulează implicarea și participarea, are o structură și o planificare flexibilă, procesul învățării este orientat spre participant, se bazează pe experiența participanților.

CURRICULA ȘCOLARĂ VERSUS EDUCAȚIA OUTDOOR

Educația formală asigură necesarul de cunoștințe și informații educaționale. Educația informală asigură procesul de învățare pe tot parcursul vieții, educația non-formală este participativă, interactivă, iar educația outdoor „scoate la aer” cele 3 forme de educație.

Împreună aceste forme de educație crează un sistem de învățământ de calitate din punct de vedere al conținutului și mai ales al rezultatelor obținute.

Curricula școlară desemnează conținutul învățării formale, strategiile de predare-învățare, metode și mijloace, resurse materiale, modalități de evaluare focalizate pe componenta educativă-instituțională. Curricula școlară este prestabilită, bine delimitată de celelalte forme ale educației

printr-un set de reguli și norme, de factorii decidenți la nivel național, în speță Ministerul Educației. Educația formală este recunoscută ca fiind principala formă prin care elevii învață, celorlalte forme nu li se acordă atenția cuvenită chiar dacă impactul lor este pe alocuri mult mai intens.

Integrarea educației outdoor în curricula școlară reprezintă în prezent un aspect important în asigurarea dezvoltării personale și profesionale a elevului, mai ales pentru că contextul actual este caracterizat de lipsa interesului și motivației spre învățare ale elevilor, accentuarea gradului de neimplicare în viața școlară, existența unor preocupări care afectează negativ comportamentul elevului, lipsa respectului pentru școală ca instituție, pentru profesor, familie.

**Profesor învățământ primar Diana Rațiu,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș“ Șofronea**

Bibliografie:

1. Ionescu, Miron, Radu, Ioan, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
2. <https://iteach.ro/experiencedidactice/ganduri-despre-educatia-outdoor>.

Educația prin dans

Tradițional, educația oferită de școală a fost considerată educație formală, activitățile educative organizate de alte instituții, cum ar fi muzeele, bibliotecile, cluburile elevilor etc., drept educație nonformală, iar influențele spontane sau neorganizate din mediu, familie, grup de prieteni, mass media etc., educație informală. Delimitarea între aceste trei forme ale educației este una teoretică, în practică ele funcționând ca un complex ale cărui granițe sunt dificil de trasat. Mai mult, în ultima perioadă asistăm la o dezvoltare și la o „formalizare” a educației nonformale, care se apropie din ce în ce mai mult de spațiul școlar. Și școala - ca instituție - a răspuns provocărilor sociale prin lărgirea sferei de activitate și inițierea unor parteneriate cu societatea civilă, comunitatea locală sau cu diferite instituții culturale. Aceasta deoarece învățarea „*nu este legată numai de școală sau de alte contexte organizate. Concepția despre învățare are la bază ideea și observația că un număr mare al experiențelor noastre de învățare s-au desfășurat în afara sistemului de educație formală: la locul de muncă, în familie, în diferite organizații și biblioteci.*” (Pasi Sahlberg, „Building Bridges for Learning – Recunoașterea și valorificarea educației nonformale în activitățile cu tinerii”).

Educația nonformală oferă un set de experiențe sociale necesare, utile pentru fiecare copil, tânăr sau adult, complementarizând celelalte forme de educație prin:

- ✓ valorificarea timpului liber al elevilor, din punct de vedere educațional;
- ✓ oportunități pentru valorificarea experiențelor de viață ale elevilor, prin cadrul mai flexibil și mai deschis și prin diversificarea mediilor de învățare cotidiene;
- ✓ participare voluntară, individuală sau colectivă;
- ✓ modalități flexibile de a răspunde intereselor elevilor - gama largă de activități pe care le propune și posibilitatea fiecărui elev de a decide la ce activități să participe;
- ✓ dezvoltarea competențelor pentru viață și pregătirea tinerilor pentru a deveni cetățeni activi; pe lângă informațiile și competențele specifice anumitor domenii de activitate în care se încadrează proiectele sau activitățile nonformale, elevii își dezvoltă și capacități organizatorice, capacități de autogospodărire, de management al timpului, de gândire critică, de adoptare a unor decizii sau rezolvare de probleme;
- ✓ un cadru de exersare și de cultivare a diferitelor înclinații, aptitudini și capacități, de manifestare a talentelor în artă, cultură, muzică, sport, pictură, IT etc.

La vârsta adolescenței, majoritatea elevilor au ca și modele vedete de muzică și de dans naționale și internaționale și doresc să ajungă ca și ei în special când dorința este alimentată de reale aptitudini și chiar talent în domeniu. Dezvoltarea acestor aptitudini, cu susținerea părinților, în cadrul demersurilor educaționale de la Palatul copiilor, crează reale șanse ca acest deziderat al lor să devină realitate.

Dansul este puntea dintre artă și sport, este mijlocul de socializare sau terapia modernă pentru menținerea stării de sănătate fizice și psihice.

Din punct de vedere cultural, dansul poate să fie atât artă, sport, ritual sau activitate recreativă prin care se poate exprima o stare de spirit, o emoție sau idei.

Pe lângă beneficiile asupra sufletului, multe dansuri au un efect pozitiv și asupra comportamentului și asupra trupului nostru, menținându-l în formă. Și ajută nu doar dansul, ci și muzica care îl însoțește întotdeauna. Pe copiii/elevi dansul îi ajută să crească fizic, le întărește musculatura și le îmbunătățește postura și flexibilitatea.

Emoțional, dansul poate fi un remediu împotriva timidității, depresiei, tulburarilor de comportament, iar sub aspect intelectual s-a dovedit că mișcarea ajută pe cei cu deficiențe legate de procesul de învățare, pentru ca mintea și trupul sunt un întreg. Muzica și dansul s-au născut și au evoluat împreună și, în timp, dansul a căpătat semnificații diferite și s-a diversificat odată cu societatea, cu normele sociale, culturale sau estetice.

Dansul, a fost numit de cei cu har, *muzica mișcării, poezia piciorului, limbajul ascuns al sufletului, un poem în care fiecare mișcare este un cuvânt sau după cum spunea Edward Demby:*
„Dansul este puțină nebunie care ne face tuturor mult bine.”

**Profesor Ioana Teodora Lung,
Palatul Copiilor Arad**

Bibliografie:

1. international-dance-day.org.
2. Năstase, Viorel Dan, *Dans sportive. Metodologia performanței*, Editura Paralela 45, Pitești, 2011.

Formarea comportamentului ecologic la școlarii din învățământul primar

Prin educație ecologica putem să cultivăm dragostea și interesul elevilor pentru lumea înconjurătoare, pentru protejarea mediului și a societății, putem să formăm atitudini de dezaprobare față de cei ce încalcă normele de păstrare a igienei mediului.

În perioada actuală, în multe țări ale lumii, educația pentru protecția mediului a devenit o nouă dimensiune a curriculumului, cu scopul de a iniția și promova o atitudine responsabilă față de mediu, de a-i face pe copii să conștientizeze pericolele unei degradări accentuate a mediului.

Protecția mediului înconjurător a devenit un obiectiv major al lumii contemporane. De aceea, omenirea caută soluții pentru prevenirea poluării mediului de viață, și crearea unui mediu echilibrat și propice vieții.

Încă de la vârstă mică, copiii trebuie să învețe și să respecte legile naturii, ei fiind ajutați să descifreze și să-și însușească ABC-ul ecologiei, să înțeleagă necesitatea protecției mediului, a ocrotirii naturii. Copiii trebuie învățați cum să contribuie la refacerea naturii, menținând curățenia și îngrijind frumusețile ei oriunde s-ar afla, să înțeleagă că ocrotind naturii se ocrotesc pe ei înșiși.

Programa învățământului școlar, la categoria activităților opționale și educația ecologică, presupune că, în pofida importanței sale, programa de educație ecologică se aplică în funcție de diverși factori: resursa umană competentă și cu disponibilitate pentru acest tip de activități, materialele didactice necesare, factori materiali, sociali. Poate unii își pun întrebarea: „De ce este obligatoriu ca educația ecologică să înceapă de timpuriu, încă de la vârsta școlară mică, chiar prescolară?”. Pentru că aceasta este vârsta la care începe formarea viitorului cetățean al planetei, din toate punctele de vedere. Pe de altă parte, este evident că nu trebuie să uităm de valoarea, pentru formarea viitorului individ uman, acelor „7 ani de acasă”, prin care unui copil i se transmit normele elementare de comportament, care constituie fundamentul acțiunilor unui cetățean preocupat de mediul în care trăiește.

Deci, școlii îi revine rolul important în educarea copiilor pentru păstrarea echilibrului ecologic. Considerăm că este de salutat faptul că încă de la clasele mici, copiii sunt familiarizați cu noțiunile de ecologie, sunt încurajați să ia parte la experimente în aer liber cum ar fi: grădinărit, excursii în natură sau acțiuni de recuperare a zonelor deteriorate. Este bine să extindem aceste experiențe care pot fi organizate mai aproape sau mai departe de școala și pot avea atât caracter educațional cât și recreativ.

La copiii de vârstă școlară mică, educația ecologică se poate realiza mai mult la nivelul formării deprinderilor și al trăirilor afective. Pentru clasele primare trebuie să existe o strategie de organizare a conținuturilor științifice și de transmitere a lor într-un mod individualizat. Trebuie să

axăm această strategie în mod special pe valențe formative mai accentuate, construită adecvat capacităților specifice vârstei și ritmului de dezvoltare al fiecărui copil, nevoilor și intereselor sale. De aceea, cunoașterea mediului și a problemelor sale, la această vârstă trebuie să îmbrace aspecte practice și să provoace trăiri emoționale. Ori de câte ori este posibil trebuie să punem copiii în situația de a acționa, de a reacționa, de a manifesta atitudini.

Copiii mici tind să dezvolte un atașament emoțional față de ce le este familial și față de care se simt bine. Un lucru care trebuie avut în vedere atunci când lucrăm cu copiii, este acela că, dacă ei nu pricep de ce trebuie făcut un anumit lucru, interpretează că acel lucru nu trebuie făcut. Unele atitudini pozitive față de mediu ce pot fi formate și repetate la această vârstă, includ acțiuni precum oprirea apei în timpul spălării dinților, oprirea luminii atunci când nu ne este necesară folosirea ei și cunoașterea faptului că hârtia trebuie reciclată.

Cunoscând natura și descifrându-i tainele sub îndrumarea cadrului didactic, copiii vor înțelege importanța acesteia și necesitatea de a o păstra sănătoasă, pentru ei și pentru generațiile viitoare.

În acest sens, printr-o serie de activități desfășurate la clasa, am adus în atenția copiilor probleme legate de efectele impactului omului asupra naturii, pentru ca aceștia să înțeleagă pericolele ce amenință planeta. Am avut în vedere realizarea unor obiective majore:

- ✓ dezvoltarea interesului și curiozității față de orizontul înconjurător;
- ✓ trezirea curiozității și interesului pentru natură prin activități ecologice;
- ✓ dezvoltarea unui comportament adecvat în natură, evaluând corespunzător urmările posibile ale faptei lor;
- ✓ înțelegerea conexiunilor din natură și a faptului că distrugerea acestora ar avea urmări negative pentru om;
- ✓ formarea unei atitudini adecvate față de relațiile omului cu natura;
- ✓ formarea capacității de a simți și înțelege factorii poluanți și efectele lor în natură;
- ✓ dezvoltarea unor abilități de predicție (ce s-ar întâmpla dacă...?);
- ✓ dezvoltarea capacității de investigare a mediului înconjurător în vederea formării conștiinței ecologice a copiilor, a capacității de transfer, de valorificare și aplicare a experienței asimilate.

Pentru a conștientiza mai bine necesitatea protecției mediului, a ocrotirii vieții în cele mai variate forme ale sale, am organizat o serie de acțiuni cu copiii:

- ✓ Observări spontane, observări pe termen lung;
- ✓ Plimbări, excursii, vizite în colaborare cu centru pentru protecția mediului;
- ✓ Lecturarea unor texte inspirate de fauna și flora noastră;
- ✓ Expuneri de diapozitive;

- ✓ Vizionarea unor emisiuni TV pe teme de educație ecologică;
- ✓ Formarea de cercuri ecologice: „Eco-piticii”, „Să iubim pământul și natura”, „Ocrotim viața”.

Formarea comportamentului ecologic la școlarii mici, în cadrul activităților pe care le-am desfășurat, l-am realizat folosind diferite mijloace prevăzute de programă:

- ✓ Convorbiri, lecturi suplimentare; experimente simple;
- ✓ Jocuri didactice, povestiri, scenete;
- ✓ Proiecție de diafilme, ppt-uri;
- ✓ Expoziție de desene,

În acest context, exemplific prin observările dirijate cu tema „Laleaua și ghiocelul”, „Roșia și ardeul”. Copiii au văzut și au înțeles că plantele (flori, legume) au nevoie de aer, apă, căldură și lumină pentru a se menține în viață. Ca experiment la această temă am ținut o plantă (laleaua) la întuneric. Ea a devenit palidă, gălbuie, frunza ofilindu-se. Le-am explicat copiilor că acest fenomen de ofilire a plantei apare numai când planta este crescută în întuneric în condiții necorespunzătoare dezvoltării vieții.

Pentru veridicitatea experimentului, am readus planta în condiții de lumină și căldură, și copiii au observat că încet, încet planta își revine la culoarea normală. În acest fel, am demonstrat copiilor că plantele au nevoie și de lumină, căldură, pentru a se dezvolta, pentru a crește.

În cadrul activității de observare „Roșia și ardeul”, am desfășurat un joc distractiv în care copiii au recunoscut numai prin pipăire și gust legumele observate anterior, specificând modul în care se pregătesc aceste legume pentru consum (spălare, cojire, tăiere).

În cadrul activității: „Cum ocrotim natura?”, am vizionat ppt-uri cu aspectele de bază pozitive și negative, concluzionând cele aflate în afise realizate de elevi cu îndemnuri:

- ✓ Ocrotiți natura!
- ✓ Salvați pădurea!
- ✓ Nu lăsați resturi menajere!
- ✓ Nu aprindeți focul în pădure!

Copiii devin sensibili la frumusețile naturii, grijulii cu ea, și simt că trebuie să o aibă permanent alături. În completarea evaluării activității, copiii au spus ce activități ecologice au desfășurat în vacanță alături de părinți și care au fost aspectele pozitive și negative ale acestora.

Prin aceasta am urmărit conștientizarea acțiunilor întreprinse, atât de ei cât și de părinți, și modul prin care acestea pot ajuta sau dăuna naturii (udarea plantelor, stropirea pomilor împotriva dăunătorilor, sau dimpotrivă ruperea crengilor copacilor pentru foc, aprinderea focului în pădure, lăsarea și împrăștierea resturilor menajere la plecarea din parc, pădure).

Toate aceste activități, ca multe altele, care pot fi desfășurate în școală, constituie o cale de dobândire a cunoștințelor ecologice și despre mediul înconjurător de verificare, de consolidare și chiar aplicare a acestora, a modului în care preșcolarii percep și interpretează realitatea înconjurătoare, deschid largi posibilități de stimulare a curiozității și interesului pentru cunoaștere, educă la copii dragostea pentru natură și frumusețile ei.

În concluzie, putem spune că educația ecologică vizează diferite laturi ale dezvoltării personalității individului. Ea are ca scop formarea premiselor de înțelegere a efectelor unui comportament necorespunzător asupra mediului și, deci, a atitudinii de protejare a mediului.

Educația ecologică bine realizată în familie, apoi în școală, răspunde la una din prevederile fundamentale ale Drepturilor Omului și anume: „*Dreptul la sănătate, dreptul la viață!*”.

**Profesor Delia-Ionica Rașca,
Școala Gimnazială Groșeni**

Bibliografie:

1. Cucinic, C., *Natura - prietena mea*, Editura Aramis, București, 2005.
2. Diminescu, Nicolae, *Descoperă natura*, Editura Mirton, Timișoara, 2003.
3. Pârvu, C., *Ecologie generală*, Editura Tehnică, București, 2005.
4. Reeves, Hubert, *Pământul e bolnav*, Editura Humanitas, București, 2005.
5. Vaideanu, D., Vaideanu, E., *Educație ecologică*, Editura Mirton, Timișoara, 2003.

Influența activităților extracurriculare în dezvoltarea personalității elevilor

De-a lungul vieții asupra individului se exercită o varietate de influențe și acțiuni educaționale și anume: educația formală (școlară), nonformală (extrașcolară), informală (cunoștințele pe care individual le preia zi de zi din familie, alături de prieteni, pe stradă, în mass-media etc).

Educația nonformală cuprinde totalitatea influențelor educative care au loc în afara clasei, și anume activitățile extrașcolare sau alte activități opționale. Acest tip de educație are un caracter mai puțin formal, rezultatul formativ fiind același. Acțiunile educative sunt flexibile și vin în întâmpinarea diferitelor interese, în mod particular pentru fiecare persoană.

Astăzi, problematica educației are noi conotații rezultate din schimbările produse în toate domeniile vieții sociale. Pedagogia modernă pune accentual pe aplicarea practică care are menirea de a consolida informațiile, de a forma deprinderile, de a dezvolta motivația pentru învățare și activitățile productive. Educația extracurriculară se realizează dincolo de procesul de învățământ aducându-și o contribuție semnificativă în formarea personalității tinerilor. Așadar, activitățile extrașcolare reprezintă modalitatea neinstituționalizată de realizare a educației, urmărindu-se gândirea și completarea procesului de învățare, dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor, organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber. Fiind niște activități atractive, elevii participă cu mult entuziasm la astfel de activități într-o atmosferă relaxantă.

Prin dezvoltarea unor aptitudini speciale, antrenarea elevilor în proiecte cât mai diversificate și bogate în conținut, cultivarea interesului pentru activități socio-culturale, facilitarea integrării în mediul școlar, valorificarea talentelor personale se atinge scopul activităților extracurriculare. Activitățile extrașcolare se realizează într-un cadru informal, care permite elevilor cu dificultăți de afirmare în mediul școlar să-și maximizeze potențialul intelectual. Activitățile extracurriculare ținesc valorificarea timpului liber al elevilor într-un mod cât mai plăcut și util și transformarea lui într-o sursă educațională. În activitățile extracurriculare obiectivele instructiv-educative trebuie să primeze fiind integrate în mod echilibrat și momentele recreative.

Activitățile extrașcolare au cel mai larg caracter interdisciplinar furnizând cele mai eficiente modalități de formare a caracterului elevilor pentru ca sunt factorii educativi cei mai apreciați și mai accesibili sufletelor acestora. De exemplu, excursiile și drumețiile, vizitele, viziunile de filme sau spectacolele pe de-o parte imprimă elevului un anumit tip de comportament, o ținută adecvată, iar pe de alta parte declanșează anumite sentimente. Așadar, o contribuție semnificativă în dezvoltarea personalității elevului o au aceste activități extrașcolare care-l implică în mod direct pe elev prin personalitatea sa. Participarea activă la activitate dezvoltă spiritul de cooperare și contribuie la formarea colectivului de elevi. Mai mult decât atât, îi angrenează nu numai pe elevii timizi cât și pe

cei slabi, îi mai temperează pe cei impulsivi și stimulează influențarea reciprocă. Astfel, elevii se autodisciplinează deoarece în asemenea activități se supun de bună voie regulilor, asumându-și responsabilități. Prin acest tip de activitate, profesorul are posibilitatea de a-și cunoaște elevii, a-i dirija, a le influența dezvoltarea, de a realiza mai plăcut și mai bine obiectivul principal al școlii acela de a pregăti elevul pentru viață. Îndeplinirea acestor obiective depinde în primul rând de talentul profesorului, de dragostea sa pentru elevi, de modul abordare a temelor dintr-o perspectivă cât mai creativă, prin valorificarea a posibilităților și resurselor de care dispune elevii săi.

Cele mai importante activități extracurriculare sunt: serbările și festivitățile, concursurile școlare, excursiile și drumețiile, vizitele, vizionările.

1. Serbările și festivitățile - au un caracter stimulator pentru elevi, contribuind la socializarea copiilor încă de la o vârstă fragedă. Importanța acestor activități constă în cultivarea înclinațiilor artistice ale elevului, precum și în atmosfera festivă creată cu acest prilej. Acest tip de activitate evaluează talentul, munca și priceperea colectivului clasei și transformă în plăcere și satisfacție străduințele colectivului și ale fiecărui elev în parte. De asemenea, un rol educativ îl au activitățile realizate cu prilejul sărbătorilor naționale și internaționale.

2. Concursurile școlare - reprezintă o metodă de a stârni interesul elevului pentru diferite arii curriculare, având în același timp o importanță majoră și în orientarea profesională a acestuia. De asemenea oferă elevilor posibilitatea de a demonstra practic ceea ce au învățat și pot oferi cea mai bună sursă de motivație, determinând elevii să studieze mai mult și să obțină rezultate mai bune la școală.

3. Excursiile și drumețiile - ajută la dezvoltarea intelectuală și fizică a elevilor, îi prilejuiește însușirea unei experiențe sociale importante, dar și îmbogățirea orizontului cultural-științific fiind o modalitate deosebită de educație completă permițând o abordare interdisciplinară a cunoștințelor.

4. Vizitele la muzee, biblioteci, monumente și locuri istorice, case memoriale, unități economice - constituie un mijloc de a prețui valorile culturale, folclorice, istorice și economice ale țării. Elevii observă obiectele și fenomenele în starea lor naturală, procesul de producție, operele de artă, momentele din trecutul istoric sau din viața și activitatea unor personalități, relațiile dintre oameni. Toate acestea stimulează activitatea de învățare, întregesc tot ceea ce elevii acumulează în cadrul lecțiilor.

5. Vizionările de filme, spectacole de teatru sau circ specifice vârstei lor, pot constitui o sursă de informații, precum și un punct de plecare în realizarea de către elevi a unor activități interesante. Elevul începe să cunoască lumea artei, învață să o înțeleagă și să o îndrăgească. Aceste activități vor pune elevul în rol de spectator și-i vor stimula afectivitatea și cultivarea dragostei pentru tot ceea ce înseamnă artă.

Alte activități pot fi alese de către copii, participând la ele în timpul liber. În general, acestea sunt alese ca pasiune personală sau chiar cu scopul de a își aprofunda cunoștințele dintr- un anumit domeniu. Aceste activități vin în completarea unor aspecte educative și orientează elevii spre unele domenii de activitate: sport, muzică, poezie, pictură etc.

În concluzie, activitățile extracurriculare sunt atractive la orice vârstă, stârnesc interes, produc bucurie, facilitează acumularea de cunoștințe. Elevilor li se dezvoltă spiritul practic, fiecare dintre ei având posibilitatea să se afirme conform naturii sale.

**Profesor dr. Larisa-Bianca Pistol,
Colegiul Economic Arad**

Bibliografie:

1. Cernea, Maria, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, în „Învățământul primar”, nr. 1, 2000, Editura Discipol, București.
2. Crăciunescu, Nedelea, *Forme de activități extracurriculare desfășurate cu elevii ciclului primar*, în „Învățământul primar”, nr. 2, 3, 2000, Editura Discipol, București.
3. Decun, Livia, *Contribuția activităților extracurriculare la optimizarea procesului de învățământ*, *Învățământul Primar*” nr. 4, 1998.
4. Ionescu, M., Chiș, V., *Mijloace de învățământ și integrarea acestora în activitățile de instruire și autoinstruire*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
5. Lespezeanu, M., *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Editura S.C. Omfal, București, 2007.
6. Vlăsceanu, Gheorghe, coord. Neculau, Adrian, *Școala la răscruce. Schimbare și continuitate în curriculumul învățământului obligatoriu. Studiu de impact*, Editura Polirom, 2002.

Nonformalul, o provocare continuă

Într-o lume în care totul se schimbă cu o viteză uimitoare, în care mediul educațional, social, economic, cultural, geopolitic traversează transformări dramatice suntem datori să ne adaptăm, să învățăm să înfruntăm schimbarea, să o acceptăm și să prevedem următorul pas ca într-un joc de șah, să fim modele pentru elevii noștri, pentru semenii noștri.

O provocare reală a sistemului educațional de reinventare și adaptare la cerințele beneficiarilor, o schimbare a opticii la nivel de structură, organizare și funcționare a sistemului național de învățământ de stat, atât din perspectiva statutului României de țară membră a Uniunii Europene cât și a globalizării.

Idealul educațional al școlii românești constă în dezvoltarea liberă, integrală și armonioasă a individualității umane, în formarea personalității autonome și în asumarea unui sistem de valori care sunt necesare pentru împlinirea și dezvoltarea personală, pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial, pentru participarea cetățenească activă în societate, pentru incluziune socială și pentru angajare pe piața muncii. Art.1 al(3) Legea nr.1/2011 – Legea educației naționale.

Palatul Copiilor Arad este o unitate de învățământ de stat, cu personalitate juridică, specializată în activități extrașcolare/nonformale, în cadrul căreia se desfășoară acțiuni instructiv educative specifice, prin care se aprofundează și se diversifică cunoștințe, se formează, se dezvoltă și se exersează competențe potrivit vocației și opțiunii copiilor și se valorifică timpul liber al copiilor prin implicarea lor în proiecte educative.

Activitățile nonformale desfășurate au ca scop dezvoltarea unor aptitudini speciale, implicarea preșcolarilor și a elevilor în activități interactive variate, antrenante, motivante, amuzante, cultivarea interesului pentru activități din domeniile cultural, artistic, civic, tehnic, aplicativ, științific, sportiv și turistic.

Valorizarea educației nonformale apare ca urmare a faptului că sistemul educațional formal se adaptează într-un ritm prea lent la schimbările socioeconomice și culturale ale lumii în care trăim. De aceea, sunt întrevăzute și alte posibilități de a-i pregăti pe copiii/ tinerii/ adulții să răspundă adecvat la schimbările societății. Aceste ocazii de învățare pot proveni nu doar din învățământul formal, ci și din domeniul mai larg al societății sau din anumite sectoare ale acesteia.

Argumentarea importanței educației nonformale în contextul educațional general al educației este interesant realizată de J.Fordham. Autorul adaugă educației nonformale perspectiva economică, dincolo de orice aspecte ce țin de școală, ca și instituție. Astfel este adusă în prim-plan nevoia corelării educației cu piața muncii și dificultatea adaptării sistemului formal de educație la schimbările socioeconomice. Un rol important revine altor tipuri de învățare, cu accent pe educația

nonformală. Este foarte importantă implicarea directă a grupului țintă (a celor care învață) în planificarea și organizarea conținuturilor curriculare, pe baza principiului „de jos în sus” într-un context social dat și asupra căruia aceștia pot exercita ulterior influență și pot genera schimbarea.

Principiul participativ, care stă la baza filosofiei nonformalului, trebuie înțeles ca și o participare la propria formare (înțelegerea nevoilor și găsirea soluțiilor adecvate de instruire în domeniile respective) și la viața comunității / a societății. Dacă în cazul educației formale, curriculumul este impus, în cazul educației nonformale acesta ar trebui negociat de grupul de cursanți, astfel încât să răspundă cât mai bine nevoilor acestora.

**Profesor Andreea-Florina Boran,
Palatul Copiilor Arad**

Serbările preșcolare – un mijoc de educație non-formală

MOTTO:

„A educa înseamnă a călători în lumea celuilalt, fără a pătrunde vreodată în ea...” (A.Curry)

Activitățile cultural-artistice sunt complementare celor obligatorii de învățare, completându-le pe acestea și ajutând copiii să-și clarifice și fixeze cunoștințe, priceperi, deprinderi. Aceste activități atrag copilul la integrarea în viața socială, la folosirea timpului liber într-un mod util și plăcut, contribuind la formarea personalității acestuia.

Serbările sunt activități îndrăgite atât de către copii, cât și de către părinți, sunt manifestări artistice deosebite, desfășurate pe scenă, într-un cadru festiv, provocând tuturor stări emoționale puternice, pentru că au o valoare deosebită în educația copiilor. Frumosul din viață sau artă influențează psihicul sensibil și receptiv al copilului, determinând puternice emoții estetice, transmise spectatorilor de către micii artiști. Prin intermediul serbărilor sunt descoperite și valorificate aptitudini individuale și chiar talentul pentru actorie, muzică și dans. De aceea, serbările preșcolare sunt un prilej foarte bun de a scoate în evidență micile talente actoricești. De asemenea, se exersează procese psihice ca: memoria, imaginația, atenția, limbajul, pentru că serbările presupun memorarea de poezii, interpretarea de roluri în scenete, de cântece și jocuri muzicale, copiii folosindu-și din plin imaginația, pentru a se transpune cât mai fidel în rolul unor personaje ca: Scufița roșie, Albă-ca-zăpada, capra, lupul, vânătorul. Foarte interesante li s-au părut copiilor rolurile din sceneta cu conținut religios pe care am prezentat-o de Crăciun: ”Steaua sus răsare!” unde Irod este un tiran, interpretat de un băiețel curajos și năzdrăvan; cei trei magi au fost reprezentați de trei băieți liniștiți și mai modești, iar Fecioara Maria a fost întruchipată de o fetiță blajină și frumoasă, căreia i s-a potrivit rolul ca o mănușă. Celelalte roluri au fost interpretate cu o prestață pe măsura personajelor.

Serbările îmbogățesc și nuanțează viața afectivă a copiilor, îi stimulează să-și însușească variate forme ale artei, valori morale și estetice. Rolul lor este de a valorifica experiențele dobândite, de a verifica tot ce copilul și-a însușit într-o perioadă de timp, de a-l pune în situația de a aplica în practică cunoștințele însușite, de a crea o atmosferă de optimism, voieșie, producând celor din jur impresii deosebite.

Pe aceste considerente ne-am bazat când am organizat serbarea închinată Zilei de 1 Decembrie – Ziua Națională a României. Cuprinși de sentimente reale, sincere, cum numai copiii știu să simtă față de neam și țară, au cântat cu toții într-un glas imnuri patriotice, făcând să răsunе tot cartierul unde a fost amplasată scena. Îmbrăcați în costume populare românești, copiii au recitat

versuri închinare ilustrilor noștri înaintași, aducând lacrimi de bucurie și admirație în ochii spectatorilor.

Am organizat o serbare „inedită”, după modelul Zilei Școlii, numită simbolic Ziua Grădiniței, ocazie cu care copiii au intrat în roluri de pricepuți recitatori și interpreți, dar și de talenți dansatori, prezentând un adevărat regal de frumusețe și culoare.

Serbările închinare sosirii lui Moș Crăciun sunt cele mai pline de savoare, pentru că atunci copiii dau tot ce au mai bun în ei, în așteptarea cadourilor pe care Moșul le aduce tocmai din îndepărtata Laponie.

Este demnă de remarcat și Serbarea Grădinițelor organizată în cinstea Zilelor Orașului Pecica, în cadrul căreia, an de an educatoarele și copiii se pregătesc cu seriozitate și dăruire, pentru a oferi spectatorilor o fărâmbă din viața grădiniței. Unul din punctele serbării a fost „În Trecerea anilor”, după modelul emisiunii lui Mircea Radu (de la TVR1). Copiii au fost foarte încântați să reprezinte anii șaizeci, șaptezeci, optzeci, etc purtând costume adecvate, dansând, recitând, aducând în actualitate culoarea epocii respective.

În serbările tradiționale, copiii sunt partea activă, dar și beneficiarii. Ei trudes din greu, pentru reușită, în detrimentul timpului lor prețios de joacă. Cu ocazia serbării de 8 Martie, am încercat să implic mămicile, chiar dacă ele erau sărbătoritele, să lucreze alături de copiii lor, la prepararea biscuiților umpluți și a cornulețelor, pe care le-au servit cu toții cu mare încântare. Sărbătoarea a avut un impact emoțional puternic, mama lucrând cot la cot cu copilul său. Evident, nu au lipsit nici poeziile, cântecele, dansurile tematice, care au colorat atmosfera deja plăcută.

O altă activitate reușită a fost sărbătorirea Halloween-ului, care a prilejuit o nouă întâlnire de suflet: părinți – copii, implicați cu toții în confecționarea de măști, care de care mai hazlii și mai ridicole. În timp ce am făcut cu copiii parada măștilor, plimbându-ne pe la toate grupele, părinții au pregătit o mulțime de bunătăți, care au fost savurate cu mare plăcere de către micii actori, toată lumea dansând și simțindu-se bine.

Serbarea, ca formă de evaluare - componentă inseparabilă a instruirii – trebuie să aibă un caracter stimulator, să-i motiveze și să-i încurajeze pe copii. Acest gen de activități sunt atractive, dinamice, nestresante, centrate pe copil, solicitând în mod diferențiat participarea lui. Astfel, organizăm cu succes serbările de sfârșit de an școlar, când punem în valoare cunoștințe, priceperi, deprinderi, asimilate pe tot parcursul anului școlar. Desfășurate pe scena Casei de cultură, cu fastul cuvenit unui asemenea eveniment, se dovedesc a avea mare succes în rândul spectatorilor. Punctele din serbare sunt: montaj literar-muzical coregrafic, dansuri populare românești și ale naționalităților conlocuitoare, scenete, dansuri tematice și moderne, sceneta: ”Bun rămas, grădiniță dragă!” (grupa mare). În fiecare an școlar le combinăm cu măiestrie, pentru a nu repeta an de an aceleași puncte în spectacol. În timpul acestor serbări, varietatea emoțiilor copilului crește foarte mult, acest fapt

datorându-se conturării intensive a structurii eu-lui, a diversificării solicitărilor de adaptare a copilului la activități desfășurate cu participarea părinților. Din dorința de a ieși din sfera rutinei zilnice, copiii se străduiesc să dea tot ce au mai bin în ei, pentru a-i mulțumi pe părinți. Desigur, acest fapt nu trece neobservat și se materializează în aplauze, încurajări, susținere și bineînțelese recompense pe măsură.

Serbările dau culoare, savoare întregii activități din grădiniță. Ele aduc emoții puternice și de o parte și de cealaltă a cortinei, oferind copilului o lume pe măsura lui, în care se poate manifesta liber, o lume în care jocul este muncă, iubire, înțelepciune, unde se simte extrem de confortabil.

**Profesor Alexandra Tania Chirea,
Grădinița P.P. Nr. 2 Pecica**

Bibliografie:

1. *Antologie de texte literare*, Editura Aramis, București, 1993.
2. Cormoș, R., *Cântec, joc și voie bună în grădiniță*, Editura Treira, București, 2004.
3. Iordachescu, C., *Revista Învățământul preșcolar*, Editura Didactica, București, 2005.

MANAGEMENT EDUCAȚIONAL

Liderul modern: 5 tendințe noi în leadership și management

1. Simplificarea structurilor organizatorice

Zilele liderului „erou” sau „cea mai inteligentă persoană din sală” care trebuie să știe totul și să-și microgestioneze subordonații direcți vor fi de domeniul trecutului. Organizațiile se îndreaptă către structuri mai simple și vor avea nevoie de lideri care pot prospera într-un mediu colaborativ și interfuncțional.

Organizațiile „mai simple” tind să beneficieze de o comunicare îmbunătățită între angajați, moral crescut, birocrație mai mică și capacitatea de a lua decizii și schimbări mai rapid. De obicei, nivelurile de responsabilitate ale angajaților tind să fie mult mai ridicate în organizațiile mai simple, îmbunătățind astfel satisfacția în muncă și reducând nevoia de niveluri în exces de management. Pe măsură ce parcurgem anul 2022 și ne îndreptăm spre anul viitor, vom începe să vedem o schimbare în structura ierarhică a multor companii, în special a celor din industriile creative.

2. Creșterea nevoii de a se dezvolta pe sine și pe ceilalți

Pentru a se menține la curent cu mediul tehnologic în schimbare rapidă, liderii nu mai pot să stea pe loc și să spună „Știu tot ce trebuie să știu”, deoarece ceea ce știu astăzi va fi depășit mâine. Acum este o nevoie mai mare de a se dezvolta pe ei înșiși și echipele lor.

Când comparăm cultura muncii cu cea de acum 10 ani, există mai puțină loialitate în rândul angajaților față de angajatori, ceea ce înseamnă că angajatorii trebuie să facă tot ce le stă în putință pentru a menține angajații în companie cât mai mult timp posibil, pentru a îmbunătăți fluctuația personalului. Împuternicirea angajaților este esențială și poate fi obținută prin formare și dezvoltare alături de rolurile în organizație.

Un Leadership transformator abordează modul în care liderii își pot împuternici echipele prin învățare.

3. Abordarea „Talent Cliff” (Stânca Talentelor)

Firmele trebuie să se pregătească pentru că cea mai mare forță de muncă din istorie trece la pensionare. Mentoring, coaching și job shadowing sunt exemple ale modului în care organizațiile pot gestiona tranziția liderului milenial.

Multe companii care se „balansează” pe marginea stâncii talentelor abordează metoda de a angaja ucenici și de a se înscrie în programe de ucenicie, pentru a le permite celor interesați de industrie să câștige experiență practică și în același timp oferă companiilor posibilitatea de ași putea crește forța de muncă într-un mod care nu implică multe costuri și care redă comunității produsul finit, dar are, de asemenea, și un impact pozitiv asupra afacerii.

4. Luptă pentru echilibrul dintre femei și bărbați

S-a dovedit că reprezentarea puternică a femeilor în echipele de conducere aduce organizațiilor rezultate mai bune. Un program de succes de dezvoltare a leadership-ului trebuie astfel să atingă o resursă adesea extrem de subutilizată - femeile sale manageri.

Atingerea egalității de gen este importantă pentru locurile de muncă nu numai pentru că este „corectă” și „lucru corect de făcut”, ci pentru că este, de asemenea, direct legată de performanța economică generală a unei țări și, prin urmare, de creștere. Egalitatea de gen la locul de muncă este asociată cu:

- ✓ Îmbunătățirea productivității naționale și a creșterii economice
- ✓ Performanță organizațională crescută
- ✓ Capacitate sporită a companiilor de a atrage talente și de a păstra angajații
- ✓ Reputație organizațională îmbunătățită.

Multe companii de străduie, în mod activ, ca în oferirea locurilor de muncă să atingă egalitatea, dar și diversitatea completă în rândul forței de muncă, o mișcare promovată în mare parte de generația Z și de generația milenialilor.

5. Concentrarea atenției pe dezvoltarea abilităților de „soft”

Pe măsură ce rolul unui lider migrează către conducerea echipelor formate din membri diverși care au abilități tehnice și domenii de expertiză diferite, se va pune un accent mai mare pe nevoia ca liderii să-și dezvolte „abilitățile soft”.

În timp ce în trecut, accentul s-a pus pe „abilitățile dure”, aceste tipuri de abilități incluzând inteligența emoțională, creativitatea, adaptabilitatea și gestionarea timpului, angajații pot fi învățați aceste „abilități dure”, cum ar fi abilitățile specifice necesare pentru a-și îndeplini rolul, spre deosebire de abilitățile soft care sunt învățate în timp, iar un angajat care eșuează în domenii precum managementul timpului ar putea fi în detrimentul companiei. Investiția în dezvoltarea cursurilor de formare a competențelor soft ale angajaților va avea ca rezultat o creștere a potențialului de conducere, a satisfacției la locul de muncă și a performanței la locul de muncă.

**Profesor metodist Alina Șugar,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Abric, J. C., *Psihologia comunicării*, Editura Polirom, Iași, 2005.
2. Blanchard, K. , *Conducerea la un nivel superior* , Editura Meteor Press, București, 2011.
3. Buchen, I. H., *Executive Intelligence. The Leader's Edge*, Rowman & Littlefield Education Lanham, New York, Toronto, Plymouth; 2011.
4. https://www.mindtools.com/pages/article/newLDR_41.htm
5. <https://upromania.ro/blog/leadership-in-business/>

Serviciile educaționale și managementul educațional

Serviciile educaționale reprezintă un ansamblu de activități specializate, realizate prin metode și tehnici specifice, elaborate și desfășurate în cadrul unor instituții publice sau organizații aparținând unor comunități, prin care se urmărește rezolvarea unor categorii variate de probleme care privesc educația și instrucția unor categorii diverse de beneficiari din cadrul comunității respective.

Aceste servicii sunt focalizate pe categorii de beneficiari/populații-țintă (copii, tineri, adulți), organizate pe diverse niveluri (preuniversitar, universitar, postuniversitar), cicluri (preșcolar, primar, gimnazial, liceal, superior) sau forme de pregătire (în sistem public sau privat, obligatorii sau opționale, permanente, periodice sau ocazionale, mai ales în formele de educație a adulților); ele antrenează persoane specializate, alocă resurse materiale, financiare și logistice în funcție de specificul programelor și numărul și cerințele beneficiarilor.

Managementul educației are în vedere teoria și practica, știința și arta proiectării, organizării, coordonării, evaluării, reglării elementelor activității educative, a resurselor ei, ca activitate de dezvoltare liberă, integrală, armonioasă a individualității, conform idealului educațional. Managementul educațional este o concepție integrativ explicită, o atitudine, o metodologie de acțiune orientată spre obținerea succesului în educație, cuprinzând un ansamblu de principii și funcții, de norme și metode de conducere prin intermediul cărora se asigură realizarea obiectivelor sistemului educativ.

În prezent, se trece de la conceptul clasic de conducere la cele de management educațional (în sens acțional, operațional, practic, procesual) și management pedagogic (în sens teoretic, global, strategic, științific).

Indiferent de domeniul în care activează (fie cel comercial și al afacerilor, fie cel al serviciilor educaționale sau al asistenței și serviciilor sociale), managerul trebuie să stabilească obiective, să selecteze modalități de atingere a acestora, să caute resursele necesare, să selecteze și să pregătească personalul, să formeze echipe de lucru cu anumite competențe, să elaboreze mecanisme pentru monitorizarea și coordonarea activităților, să evalueze rezultatele și să procedeze la schimbările necesare în anumite momente.

Unele abordări mai moderne înlocuiesc funcția de coordonare cu o funcție care vizează managementul resurselor umane (selecția, pregătirea, antrenarea și motivarea personalului), poziție care este cu atât mai importantă în contextul managementului serviciilor educaționale, ce presupune preponderent interacțiuni cu diverse categorii de persoane care au așteptări, interese și cerințe foarte diversificate.

Orice instituție sau organizație care oferă servicii educaționale este inclusă într-un mediu specific, care influențează și condiționează procesul managerial. Într-o perspectivă generală, acest mediu prezintă câteva coordonate centrale:

- condiții tehnologice: infrastructură, nivelul de cunoștințe și capacități științifice, comunicații, facilități de transport, echipamente;
- condiții juridice: legi, norme, valori, reglementări caracteristice privind funcționarea instituțiilor de specialitate;
- condiții politice: tipurile de politici educaționale și sociale, caracteristici ale acestora, interesul instituțiilor politice, gradul de stabilitate politică;
- condiții economice: nivelul de trai al populației, venitul pentru diferite categorii sociale și profesionale, inflația, fiscalitatea, dinamica pieței forței de muncă;
- condiții demografice: rata natalității, fenomenul migrației, caracteristici ale populației, precum vârsta, sexul, rasa, religia, etnia, natalitatea;
- condiții ecologice: caracteristici ale mediului ambiant, gradul de poluare, resursele naturale, caracteristici geografice ale zonei;
- condiții culturale: valori predominante, atitudini, tradiții, convingeri, cutume, procese de socializare privitoare la elemente precum structura familiei, practici politice, practici religioase.

Managementul serviciilor educaționale poate fi abordat din cel puțin două perspective:

- o perspectivă generală, integrată managementului serviciilor sociale (pot fi incluse, spre exemplu, serviciile educaționale, serviciile medicale, serviciile de asistență socială, serviciile de recuperare și terapie din centrele de zi, serviciile de consiliere);
- o perspectivă restrânsă, ca un proces de organizare și conducere a unor activități specifice, adresate unei populații-țintă sau unor beneficiari bine precizați (managementul unei școli, managementul unui program pentru educația adulților, managementul de la nivelul unei clase de elevi).

În sistemul românesc de învățământ postdecembrist, pe lângă sistemul public al serviciilor educaționale, legislația permite și funcționarea unor instituții care oferă servicii educaționale cu caracter privat sau confesional.

Apariția serviciilor educaționale în ansamblu și armonizarea nevoilor comunitare cu oferta instituțiilor și organizațiilor responsabile de promovarea și susținerea acestui tip de servicii vitale pentru o comunitate.

O caracteristică a instituțiilor și organizațiilor care oferă programe educaționale constă în caracterul eterogen al serviciilor oferite; de aceea, un management de succes poate însemna și armonizarea tuturor pozițiilor/diferențelor care decurg din această eterogenitate.

Având în vedere această premisă, managementul serviciilor educaționale presupune abordarea prioritara a trei direcții:

- managementul politicilor instituționale – identificarea nevoilor, analiza opțiunilor, selectarea programelor, criteriile de alocare a resurselor;
- managementul resurselor – stabilirea sistemelor de suport, precum realizarea bugetelor, managementul financiar, asigurarea aprovizionării și managementul personalului;
- managementul programelor – implementarea strategiilor sau operațiilor curente ale organizațiilor de-a lungul unor linii funcționale sau cicluri de pregătire.

Ca în alte domenii, și în domeniul serviciilor educaționale se poate vorbi despre o ierarhizare a nivelurilor managementului. Astfel, în literatura de specialitate se vorbește despre:

- management de vârf – vizează elaborarea politicilor educaționale, luarea deciziilor importante și elaborarea strategiilor pe termen lung și mediu la nivelul sistemului de învățământ;
- managementul intermediar – vizează conducerea structurilor medii, implementarea deciziilor de tip strategic și elaborarea planurilor pe termen mediu;
- managementul operativ – se referă la organizarea și la monitorizarea efectivă a activităților efectuate de personalul din subordine pentru atingerea finalităților din planurile/programele de dezvoltare instituțională/organizațională.

Noile abordări ale managementului serviciilor educaționale prezintă o serie de trăsături comune, care se focalizează asupra unor elemente cum ar fi:

- cultura organizațională;
- misiunea organizației/instituției;
- clarificarea obiectivelor;
- orientarea către beneficiar;
- obținerea unei calități superioare a serviciilor oferite;
- implicarea tuturor factorilor în procesul de adoptare a deciziilor.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Bibliografie:

1. Berlingher, V., *Managementul resurselor umane*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
2. Gherguț, A., *Management general și strategie în educație*, Editura Polirom, Iași, 2007.

-
-
4. Maior, C., *Management și cultură instituțională*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2009.
 5. Maior, C., *Management educațional*, Editura „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2011.

Comunicarea Managerială în Domeniul Educației

Comunicarea managerială este o funcție a managementului educațional care, în același timp, este și o condiție preliminară a realizării tuturor celorlalte funcții. S-a constatat ca 70% din timpul managerilor este folosit pentru comunicare.

Comunicarea a fost definită ca procesul de schimb substanțial, energetic și informational între elementul unui sistem sau a mai multor sisteme. Această definiție este referențială pentru sistemul educațional, care realizează atât schimburi intersistemice, între sistemul educațional și alte sisteme. Transferul de informație sub formă de cunoștințe, vehicularea de trăiri afective și de motivații, folosirea metodei și mijloacelor didactice și educaționale ca suporturi informaționale, fac parte componentă a comunicării instrumentale specifice procesului educațional. De asemenea, în procesul educațional și intersistemic au loc toate tipurile de comunicare: *verbal* - prin limbajul verbal, *nonverbal* - prin privire, mimică și gestică, și *paraverbală* - prin intonație, ritmul vorbirii, etc.

Funcțiile comunicării: cognitivă, afectivă și de reglaj, sunt valabile și în procesul comunicării educaționale.

Funcția cognitivă constă, nu atât în însușirea cunoștințelor, cât în dezvoltarea capacităților și competențelor, în realizarea performanțelor, în creșterea progresivă a caracterului formativ al cunoașterii.

Funcția afectivă a comunicării poate fi realizată prin intermediul obiectivelor afectiv-motivaționale, prin controlul asupra emoțiilor formate în școală, prin vehicularea conținuturilor educaționale sensibile, valoric superioare.

Funcția de reglare a procesului educațional, prin intermediul comunicării, se poate obține prin rezolvarea conflictelor, prin depășirea blocajelor și disfuncțiilor comunicării. Dacă blocajul comunicării înseamnă întreruperea acesteia din anumite motive, filtrajul comunicării se referă la selecția inadecvată a informațiilor, iar disfuncțiile de comunicare sunt cele mai numeroase. Acestea pot apărea datorită oboselii, incongruenței codurilor între partenerii comunicării, interferenței între cunoștințe, experiențe, deprinderi sau din alte motive.

Modalitățile de depășire a dificultăților de comunicare :

- * *cognitive*, prin schimbarea reprezentărilor, ideilor (modelarea cognitivă);
- * *comportamentale* prin modificarea comportamentelor deficitare (modelarea comportamentală);
- * *educaționale*, prin învățarea socială, pe bază de modele.

Condițiile unei bune comunicări manageriale sunt complexe:

- ✓ de natură psihică (intelectuală, afectivă, volitivă);

- ✓ de natură culturală (întâlnirea valorilor);
- ✓ de natură socială (de exemplul climatul de grup).

Toate aceste condiții ale comunicării eficiente în grupul primar, numit clasa de elevi, se pot realiza prin formarea managerială a profesorului, prin antrenarea funcțiilor manageriale ale comunicării. Procesul de comunicare facilitează îndeplinirea sarcinilor, favorizează coeziunea grupului, reprezintă grupul, rezolvă problemele comune, are rol terapeutic, este factor de omogenizare socio-culturală, facilitează devenirea grupului ca un cadru de referință pentru individ.

Comunicarea managerială este un act de tip interpersonal și reprezintă „un proces de transfer de informație și înțelesuri între indivizi, grupuri sau subcomponente organizaționale și organizații în ansamblul lor”.

Comunicarea managerială prezintă câteva *caracteristici esențiale*;

- ✓ Nu se confrundă cu comunicarea didactică, implicată în procesul de predare-învățare; Se bazează pe relațiile interpersonale profesor-elevi, prezente în managementul activității, din punctul de vedere al vehiculării informațiilor privind acțiuni, situații, participare etc.

- ✓ Poate fi privită și ca mijloc de influențare a elevilor, pentru a participa la managementul activității;

- ✓ Realizarea unei comunicări eficiente reprezintă una din condițiile de bază ale asigurării succesului managerial al profesorului;

- ✓ Trebuie create condițiile necesare pentru stimularea formării competenței comunicative a elevilor. Este considerată ca fiind situată la baza funcției de coordonare, dirijare.

Aceste forme ale comunicării interumane sunt valabile și în cazul comunicării manageriale. Utilizarea acestora depinde de stilul profesorului, de caracteristicile situației de comunicare, de trăsăturile psiho-individuale ale elevilor clasei.

Cele mai operante forme ale comunicării sunt cele în funcție de codul folosit.

Astfel, *comunicarea verbală* reprezintă acea formă a comunicării în care informația este transmisă prin intermediul cuvântului, într-o formă codificată. Ea are ca instrument limbajul, utilizat în comunicarea verbală simplă. *Comunicarea nonverbală* este folosită pentru a exprima stări psihice, pentru precizarea și nuanțarea ideilor transmise. *Comunicarea paraverbală* este reprezentată de modul concret în care vorbim (forța sau volumul, ritmul și fluența, înălțimea sau tonalitatea vocii, modul de articulare a cuvintelor). Elementele paraverbale însoțesc

limbajul, permițând nuanțarea, întărirea, sublinierea ideilor, a cuvintelor.

Comunicarea profesorului cu elevii implică respectarea unor condiții, exigențe multiple.

În condițiile nerespectării acestora, profesorul poate comite greșeli care pot face comunicarea dificilă.

O comunicare managerială eficientă, performantă, se bazează pe competențe manageriale specifice, pe autocunoaștere, pe stiluri personale, pe capacitatea de a asculta și de a avea opinii, pe autocontrol.

Un profesor - manager și lider eficient trebuie să fie nu numai un bun transmițător de informații, ci și un bun ascultător al întrebărilor, al opiniilor, al propunerilor, observațiilor, concluziilor elevilor/profesorilor/părinților. El trebuie să comunice eficient deopotrivă cu elevii, părinții, ceilalți profesori.

Atât dascălul, cât și elevii, trebuie să respecte câteva reguli pentru o ascultare eficientă: să înceteze să vorbească în timpul expunerii; să ajute emițătorul să se simtă liber în exprimare; să arate oponentului că dorește să-l asculte; să renunțe la gesturi care distrag atenția; să se pună în pielea interlocutorului; să fie răbdător, tolerant; să nu se înfurie; să nu fie dur în dispute, critici să se impună ca atotcunoscător; să pună întrebări la sfârșitul prezentării.

În cadrul ședințelor cu părinții, când dascălul - manager trebuie să ia cuvântul, să asculte și să dea ascultare celor prezenți, abilitatea de a comunica cu aceștia se poate ridica la nivel de artă, dacă dascălul dorește să preîntâmpine eventualele conflicte și să creeze impresia tuturor că au fost ascultați și înțeleși.

**Profesor Elena Vasii,
Liceul cu Program Sportiv Arad**

Bibliografie:

1. Cucuș, Constantin, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 2002.
2. Horst, Ruckle *Limbajul corpului pentru manageri*, Editura Tehnică, București, 2000.
3. Mogonea, Florentin, *Pedagogie pentru viitorii profesori*, Editura Universitaria, Craiova, 2008.
4. Preda, M., *Comportament Organizațional*, Editura Polirom, Iași, 2006.

PARTENERIATE ȘI PROIECTE

Descoperim tradiții și obiceiuri românești

Obiceiurile și tradițiile sunt parte importantă a culturii populare românești, sunt definatorii pentru români și dau identitate acestora. La începutul sec. al XXI-lea, nu ne dorim ca obiceiurile și tradițiile românești să reprezinte o sumă de valori perimate și inactuale, deoarece de ele depinde valoarea noastră ca oameni și bogăția spirituală în oricare comunitate am trăi. Acestea ne însoțesc în evenimentele cruciale ale existenței noastre, au rolul de a regla și consolida relațiile în comunitatea din care facem parte.

Proiectul „Cultură și civilizație în județul Arad și județul Olt” s-a desfășurat în semestrul al II-lea al anului școlar 2018-2019, la Liceul Tehnologic „Aurel Vlaicu” Arad. Prin activitățile propuse în cadrul proiectului, s-a urmărit cunoașterea și valorificarea obiceiurilor și tradițiilor populare în creații proprii ale copiilor, stimularea creativității, cultivarea și dezvoltarea spiritului de competiție, diversificarea activităților de timp liber ale copiilor, oferindu-le posibilitatea de a încerca sentimentul de admirație și de respect față de valorile estetice din creația populară și tradițională românească. Rolul cadrelor didactice, indiferent de nivelul de învățământ la care predă, este de a-i face pe copii să învețe, să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile poporului în care s-au născut, să iubească meleagurile natale, portul românesc, dar și sărbătorile care ne aduc în suflete atâta bucurie. În sprijinul desfășurării proiectului, atât preocuparea cadrelor didactice pentru conservarea și valorificarea patrimoniului tradițiilor și obiceiurilor românești, cât și realizarea unui schimb de experiență între cadre didactice și elevi sau cadre didactice din diferite unități școlare reprezintă căi de succes în promovarea și realizarea prezentei activități. Astfel proiectul a avut multiple obiective :

- ✓ Desfășurarea unor activități de tip schimb de experiență județul Arad-județul Olt
- ✓ Cunoașterea tradițiilor și obiceiurilor din cele două județe
- ✓ Stimularea curiozității elevilor în a cunoaște tradițiile și obiceiurile locale, și sprijinirea lor în activitatea culturală de viitor.
- ✓ Cercetarea și cunoașterea din punct de vedere istorico-geografică a localităților natale ale participanților la proiect sau a altor localități și zone geografice din țara noastră.
- ✓ Dezvoltarea personală a elevilor participanți la activitățile proiectului

Grupul țintă a fost reprezentat de elevii școlilor partenere beneficiarii indirecti fiind părinții elevilor, ceilalți elevi din unitățile de învățământ implicate respectiv comunitatea locală. Un

parteneriat de succes în buna desfășurare a proiectului a fost reprezentat de parteneriatul cu Consiliul Școlar al Elevilor. Activitățile proiectului au fost organizate pe trei mari secțiuni :

1. Elemente de cultură și civilizație în județul Arad și județul Olt - Prezentarea istorică, geografică, etnografică a județelor Arad și Olt/Schimb de experiență între școlile partenere; Vizionarea de materiale audio-vizuale;
2. Înapoi la origini - Creație literară: eseu, poezie, proză, etc.
3. Cunoaște România - Creație artistico-plastică: desen, pictură, grafică, colaj, afiș/poster – tehnică la alegere; orice format;

Dintre modalitățile de monitorizare ale activităților proiectului se pot aminti: monitorizarea atingerii obiectivelor de coordonatorii proiectului; măsurarea impactului asupra beneficiarilor direcți și indirecti, mediatizarea proiectului; expunerea lucrărilor realizate; realizarea unui portofoliu cuprinzând materiale care promovează acest proiect; 25 % din elevii participanți la activitățile proiectului cunosc și promovează tradițiile din județul Arad și județul Olt. Proiectul a fost promovat pe site-ul și pagina de facebook a Liceului Tehnologic „Aurel Vlaicu” Arad, portofoliu cu materialele realizate în cadrul proiectului, diplomele, colajele de imagini constituind dovezi ale desfășurării activităților.

Implicarea elevilor noștri în această activitate este benefică, oferind cadrelor didactice prilejul de a-i sensibiliza în privința valorilor naționale. Relația dintre identitate, memorie și tradiție reflectă că recuperarea trecutului nu este un lucru facil și gratuit, iar elementele tradiției trebuie să se regăsească în ceea ce reprezintă imaginea cotidiană. Continuarea proiectului urmărește dezvoltarea de parteneriate cu alte școli din țară, și elaborarea de noi proiecte în viitor susținute prin surse proprii de finanțare.

Tot ceea ce se întâmplă în jurul nostru invită la o revalorizare a locului educației în contextul vieții contemporane. Educația bazată pe proiecte școlare și extrașcolare, desfășurată în medii formale sau nonformale poate fi unul dintre răspunsurile școlii la problematica complexă a societății mileniului III. Dacă pentru mult timp copilul trebuia să se adapteze școlii, în zilele noastre este din ce în ce mai evident că școala trebuie să se adapteze nevoilor specifice și particularităților copilului. Fiecare copil reprezintă o provocare pentru educatori, de a găsi soluții, de a răspunde nevoilor afective, de cunoaștere, de acțiune și de afirmare a individualității. Centrarea pe copil poate fi considerată o cale de abordare a procesului educațional ce are ca finalitate valorificarea optimă a acestuia ca subiect al învățării. În aplicarea strategiilor didactice se pune accentul pe: oferirea de oportunități fiecărui elev de a-și valorifica potențialul intelectual, aptitudinile personale și experiența individuală; stimularea spiritului critic constructiv, a capacității de argumentare și de identificare a alternativelor; favorizarea accesului la cunoaștere prin forțe proprii, stimulând atitudinea reflexivă asupra propriilor demersuri de învățare; cultivarea independenței cognitive, a

spontaneității și a autonomiei în activitate; formarea la elevi a unor atitudini și comportamente conforme valorilor general–umane și naționale.

**Profesor Alina Popescu,
Liceul Tehnologic „Aurel Vlaicu” Arad**

Dinți sănătoși, copii frumoși

Școala Gimnazială Peregu Mare este o unitate școlară din comuna Peregu Mare cu predare în limba română, din mediul rural, fiind situată la 40 de km de municipiul Arad și are arondată ca structură Grădinița P.N.

Parteneriatul educational, ca formă de comunicare, cooperare și colaborare în procesul educational presupune o unitate de cerințe, opțiuni, decizii și activități educaționale între factorii educaționali. Într-o societate actuală cu o viziune pe termen lung idealul învățământului trebuie să fie proiectat și desfășurat cât mai eficient și eficace pentru actorii implicați.

În data de 19.11.2021 la Școala Gimnazială din Peregu Mare s-a desfășurat o altă etapă din parteneriatul dintre școală și organizațiile Rotary și Rotaract. Proiectul „Dinți frumoși copii sănătoși”- o inițiativă a clubului Rotary. Acțiunile din cadrul parteneriatul dintre Școala Gimnazială Peregu Mare și Cluburile Rotary Arad și Rotaract Arad au debutat cu un real succes în luna iunie a anului 2021. Activitatea a vizat dezvoltarea comportamentelor cu privire la modul de îngrijire a dinților și prezentarea obiectelor de uz personal necesare periajului zilnic, precum și punerea bazelor trainice formării unui comportament igienic prin învățarea copilului, de la cea mai fragedă vârstă, să fie îngrijit și să respecte regulile de igienă personală.

La activitate au participat 20 de preșcolari de la Grădinița cu Program Normal Peregu Mare, elevii claselor primare, gimnaziale, precum și cadrele didactice, care au transmis informații și au desfășurat exerciții pe tema îngrijirii și păstrării unei dentiții sănătoase, provocându-i pe copii prin jocuri de rol, urmărindu-se prin acestea formarea deprinderilor de alimentație rațională – un rol important în prevenirea cariilor dentare, formarea și cultivarea interesului pentru problematica sănătății dinților, cunoașterea modului de periere corectă a dinților, cunoașterea noțiunilor legate de sănătate și boală în vederea unei igiene dentare corecte și dezvoltarea capacității de utilizare a normelor igienico-dentare prin corectarea practicilor greșite și încurajarea celor corecte.

„Formarea deprinderilor igienice începe în familie și este completată în grădiniță și mai târziu în școală. Formarea unor moduri de execuție corecte a obiceiurilor, cât și formarea motivației necesare executării activităților igienice revine în mod direct binomului școală-familie. Prin derularea unei astfel de activități s-a doborât conștientizarea importanței igiene orale în rândul elevilor”, a declarat profesor pentru învățământ primar Silvia Borșan.

„Ne bucurăm că și anul acesta putem desfășura diverse activități din cadrul proiectelor inițiate de cluburile Rotary Arad și Rotaract Arad. Desfășurarea activității de astăzi, din cadrul proiectului „Dinți frumoși, copii sănătoși” a avut un real succes în rândul elevilor noștri. Doresc să le mulțumesc pe această cale, clubului Rotary Arad și cadrelor didactice implicate, care și-au adus

aportul pentru buna organizare a acestei activități”, a declarat directorul instituției de învățământ, prof. Mazuch Vlandenka.

**Profesor învățământ preșcolar Vlandenka Mazuch,
Școala Gimnazială Peregu Mare**

Erasmus+, experiență europeană pentru toți elevii

Viziunea Liceului Tehnologic Chișineu-Criș este ca, printr-o instruire la standarde modern, să devină o școală ce oferă oportunități pentru o carieră profesională de succes în domenii profesionale, în care asigură școlarizare prin:

- ✓ imagine bună recunoscută pe plan regional, național și internațional și promovare corespunzătoare;
- ✓ un climat educațional îmbunătățit, cu un nivel de motivație și implicare crescută din partea tuturor categoriilor de persoane implicate;
- ✓ ofertă educațională bazată pe un curriculum modernizat și actualizat, având un conținut relevant pentru noile cerințe ale pieței muncii și schimbărilor tehnologice și metode activ-participative;

În acest sens, în perioada octombrie 2021 – martie 2022, Liceul Tehnologic Chișineu-Criș, a implementat 3 mobilități din cadrul proiectelor Erasmus+, nr. 2019-1-RO01-KA116-061449 și 2020-1-RO01-KA116-078896, pentru a îmbunătăți capacitatea de tranziție de la școală la viața active, și inserția profesională a unui număr de 37 de elevi din învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional tehnic, înmatriculați în cadrul unității noastre școlare, domeniile de calificare fiind economic și mecanic auto.

Nevoile elevilor identificate de școală au fost de a-și dezvolta competențele descrise de SPP-uri (Aplicarea procedurilor statistice și financiare, Utilizarea software-ului în contabilitate, Defecte în funcționarea autovehiculelor și metode de remediere) printr-o instruire într-un mediu real de lucru; de a-și transforma cunoștințele teoretice în competențe și abilități practice cerute de

standardele de calificare actuale și la viitorul loc de muncă, sub îndrumarea specializată a unor tutori de stagiu profesioniști; de a-și forma o vedere de ansamblu asupra domeniului de calificare și a ofertei locurilor de muncă la nivel european în domeniu, care să-i ajute în exprimarea opțiunii de specializare și obținerea unei calificări profesionale. Organizațiile de primire din țara gazdă, Portugalia, au fost Santogal P. Comércio E Reparação De Automóveis, din Lisabona, pentru calificarea mecanic auto, și E. Leclerc din Montijo, pentru calificarea tehnician în activități economice.

Obiectivele specifice urmărite prin aceste proiecte vizează:

- ✓ Îmbunătățirea abilităților profesionale și competențelor cheie, lingvistice, sociale a elevilor Liceului Tehnologic Chișineu-Criș, prin mobilități internaționale în vederea optimizării capacității de inserție profesională.
- ✓ Dezvoltarea experienței și expertizei personalului didactic, furnizor de educație VET, în cadrul liceului pentru adaptarea metodelor de predare și formare la complexitatea evoluțiilor rapide și nevoilor pieței muncii din domeniul lor de specializare.
- ✓ Extinderea parteneriatului la nivel internațional, în scopul creșterii oportunităților de formare profesională pe toate domeniile pentru care furnizăm educație VET.

Prin aceste proiecte ne dorim să îmbunătățim capacitatea de tranziție de la școală la viața activă și inserția profesională a unui număr cât mai mare de elevi din învățământul liceal tehnologic și învățământul profesional tehnic, domeniile de calificare economic, protecția mediului, construcții și lucrări publice și mecanică, prin dezvoltarea abilităților cheie și competențelor lingvistice și interculturale . Aceste obiective s-au concretizat prin:

- ✓ Obținerea de către elevii participanți a documentelor Europass Mobility.
- ✓ Sistemul European de Credite Transferabile ECVET utilizat pentru a transfera, valida și recunoaște rezultatele învățării dobândite de participanți în Portugalia, în România via ECVET.
- ✓ dezvoltarea de parteneriate ECVET, formalizate prin Memorandum of understanding și Acorduri de formare, care vor asigura o calitate crescută a stagiilor de practică internaționale, și va crește volumul mobilităților (prioritate națională Erasmus+). Acest obiectiv s-a materializat prin încheierea unui nou parteneriat cu Handwerkskammer Potsdam, Germania, pentru mobilități de formare ale staffului VET de tip job shadowing.
- ✓ obținerea acreditării în cadrul noului Program Erasmus + 2021-2027, în domeniul formării profesionale (în acest an școlar se află în curs de implementare proiectul cu nr. 2021-1-RO01-KA121-VET-000006702).

Provocarea pentru Liceul Tehnologic Chișineu-Criș este să țină pasul și să furnizeze forță de lucru bine pregătită, și să se adapteze în mod constant mediului economic aflat în permanentă schimbare. Este însă dificil să utilizăm facilitățile și noile tehnologii în formarea viitorilor angajați atâta timp cât furnizarea educației se face departe de companii a căror implicare în VET este redusă la nivel local. În aceste condiții, colaborarea cu instituții și centre de formare din alte țări, care

implementează astfel de proiecte și care au ca scop imaginarea modului în care se pot folosi noile tehnologii, este foarte importantă și trebuie să o luăm în considerare în planificarea acțiunilor noastre privind internaționalizarea. De asemenea, în scopul de a dezvolta cunoștințe aplicate și abilități tehnice, competențe cheie și abilități interpersonale este nevoie să dezvoltăm colaborarea cu întreprinderile și companiile în vederea ajustării programelor școlare pentru a răspunde nevoilor industriei și agenților economici, organizării de mai multe stagii de înaltă calitate la locul de muncă, formării continue a profesorilor cu privire la practicile actuale de pe piața muncii. Contactele internaționale, cooperarea și proiectele europene, creează oportunități și ne ajută să găsim soluții pentru a răspunde nevoilor actuale.

**Profesor Daniel Lupu,
Liceul Tehnologic Chișineu-Criș**

Misterele celeilalte mări

Din dorința de a cultiva sentimente de prețuire și dragoste pentru carte, creații literare, lectură, cât și pentru frumusețea și armonia limbii române, fiind profesor de Limba și literatura română, i-am invitat pe elevii clasei a VII-a ai Liceului Tehnologic „Moga Voievod” Hălmagiu, la o călătorie în „Misterele celeilalte mării”, o carte scrisă de Luca di Fulvio, în cadrul Proiectului național „Misterul din cărți” realizat în parteneriat cu Asociația pentru dezvoltarea profesională continuă - PRAED și Biblioteca Orășenească Chișineu-Criș din județul Arad.

Proiectul de parteneriat are următorul argument: „În ciuda progresului rapid al științei, cartea rămâne nemuritoare în educarea și formarea personalității fiecărui om.

Copiii de astăzi nu mai au copilărie. Trăiesc în spații închise, limitate aproape tot timpul, în fața ecranului luminos al calculatorului, vorbind ziua și mai ales noaptea cu prietenii de peste mări și țări, dar neștiind să bată la ușa vecinului și să-l invite pe fiul acestuia la o plimbare cu bicicleta sau o „expediție” prin pădurile din apropiere. Copiii noștri trăiesc acum într-o lume virtuală, dominată de monștrii imaginari, filme de groază, muzică grea, joasă, care nu reușește să atingă nicio coardă a sufletului lor, cercei sfredeliți și împlântați în cele mai ciudate părți ale corpului. Este de datoria noastră să le povestim că se poate și altfel, că există și un alt mod de a-ți trăi copilăria, mai puțin confortabil și automatizat, ce-i drept, dar mai aproape de Dumnezeu. Este de datoria noastră să le spunem povești, să le așezăm cartea în mână și să-i îndemnăm să citească, să le vorbim despre frumos și bine, despre păsări și fluturi.

Prin acest proiect, ne dorim să motivăm copiii să descopere lumea cărților și să întărim parteneriatul dintre ei și bibliotecă.

La rândul ei, biblioteca va trezi în sufletele prichindeilor curiozitatea și plăcerea de a parcurge paginile cărților, multiple, variate și pline de învățături.

Copiii vor deveni mai responsabili, mai atenți, mai pregătiți pentru viitor. Vor descoperi multe din micile (dar esențiale) secrete ale vieții.

Am invitat, mai întâi, elevii la CDI-ul școlii lor, pentru a-și alege o carte, însă din doisprezece elevi, doar șapte elevi și-au ales o carte, neavând foarte multe cărți în biblioteca acestui centru. Așa că, le-am oferit câte un exemplar, de la mine, pentru a putea înțelege textul ficțional, pentru a înțelege ce înseamnă una dintre valorile fundamentale despre care li se cere să știe să-și motiveze opinia, de a uita de problemele societății de care sunt și ei afectați.

Am căutat a le oferi și câteva citate despre bibliotecă, despre carte și despre lectură, pe care le-au transcris în caietele lor, cerându-le să realizeze un portofoliu despre personajul preferat, de

această dată, din cartea „Misterele celeilalte mări”, de Luca di Fulvio: „Un golf misterios, unde copiii dispar fără urmă. Un răufăcător care adună suflete. O lume de dincolo magică. Lily, Red, Max și pescărușul Luigi încearcă să dezlege misterul Golfului Părăsit. Acolo se află poarta către lumea de dincolo de lume, unde totul se petrece invers decât în realitate. Dar călătoria lor este plină de primejdii. Sunt trași într-un vârtej amețitor, sunt urmăriți de un monstru marin înfricoșător, apoi cad în ghearele întunecatului Egon Dragon, care vrea să le ia sufletele. Oare vor reuși cei patru prieteni să scape cu bine din toate aceste încercări?” (coperta a patra a cărții „Misterele celeilalte mări”)

Voi trimite unor edituri contracte de sponsorizare pentru a primi cărți și reviste, deoarece elevii au nevoie de cât mai diversificate și atractive teme literare.

**Profesor Ionela Cristina Mateș,
Liceul Tehnologic „Moga Voievod” Hălmagiu**

Bibliografie:

1. <https://www.jovis.ro/blog/dezvoltare-personala/motivational/51-de-citate-inspirationale-despre-carti-si-citit/>
2. Luca di Fulvio, *Misterele celeilalte mări*, ilustrații Max Mainzold, Editura Univers Enciclopedic Gold, București, 2021.

Școala care învață cu Erasmus+

Pentru a rămâne relevantă ca instituție educațională a secolului XXI, pentru adaptarea la piața europeană a muncii, Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana, se focusează pe învățare instituțională europeană, printr-un Planu Erasmus elaborat în corelație cu aceste nevoi, materializat prin acreditarea școlii pentru două domenii Erasmus+: domeniul Formare Profesională (VET) și domeniul educație școlară, pentru perioada 2021- 2027.

La nivelul școlii exista deja o echipa de management a internaționalizării, coordonată de directorul adjunct, care a corelat elaborarea planurilor manageriale cu Planul Erasmus. Aceste activități au fost realizate cu lărgă consultare a partenerilor interni și externi relevanți. Am avut în vedere în mod deosebit demersul inclusiv-participativ de elaborare a documentelor strategice pentru perioada 2020-2025, respectiv PAS, Strategia de internaționalizare și Planul Erasmus. Obiectivele Planului Erasmus propuse abordează în mod clar nevoile organizației și răspund intervențiilor viitoare prin mobilitati Erasmus.

Derularea activităților în domeniul formării profesionale (VET), a început în acest an cu mobilității job shadowing în Portugalia și în Spania finanțate de Uniunea Europeană în cadrul Programului Erasmus+, Acțiunea-cheie 1: Mobilitatea persoanelor în scopul învățării, în perioada 21-25.03.2022, la care au participat patru cadre didactice membre ale consiliului de administrație, având ca scop importul de strategii, metode, materiale didactice necesare învățării online, blended learning.

Cadrele didactice participante la job shadowing în Portugalia

Instituțiile VET gazdă pentru program în Portugalia au fost: Compania Villa Work – Bracleos Business Center <https://vilawork.pt/>, Liceul Escola Secundária de Barcelinhos <https://esbarcelinhos.pt/>, Liceul Tehnologic Gestão de Barcelos <https://www.webout.pt/etgbarcelos/>, Compania Comprensa <https://com-prensa.com/>, .Associação Intercultural Amigos da Mobilidade pentru prezentarea sistemului educational of portugez, Compania Ecosteel S.A. <https://www.ecosteel.pt/pt>

In Spania s-a lucrat cu precădere în Liceul Tehnologic Hurtado de Mandoza din Granada și Liceul Luis Bueno Crespo, ilustrat în imaginea de mai jos.

Mabilitățile de formare au avut la bază acorduri de învățare care definesc condițiile și rezultatele așteptate ale mobilităților de învățare organizate în cadrul programului Erasmus+. Părțile din aceste acorduri au respectat regulile și standardele de calitate ale programului.

Activitatea de job shadowing în școli a inclus:

- ✓ prezentarea structurii instituției
- ✓ cunoașterea unor metode de predare inovative
- ✓ schimb de bune practice cu profesorii gazdă
- ✓ discuții despre provocările și nevoile pieței muncii
- ✓ dezbateri privind modalitățile de corelare a conținutului învățării cu modalitățile de evaluare așa încât școala să poată fi satisfăcute nevoile pieței actuale a muncii
- ✓ schimb de bune practici cu coordonatorul Erasmus
- ✓ dezbateri privind strategiile de dezvoltare a procesului didactic de tip hibrid, a utilizării echilibrate a noilor tehnologii în educație.

Școlile VET se focalizează pe proiecte transdisciplinare, la care clasele tehnologice lucrează în parteneriat cu clasele teoretice. Pentru derularea acestor proiecte numeroase activități se desfășoară în cadrul Centrului de documentare și informare (CDI, foarte bine amenajat și dotat), cu implicarea profesorului documentarist.

Liceele vizitate are proiecte Erasmus în derulare, unele chiar cu școli din România, iar coordonatorul Erasmus și profesorii cu care s-a lucrat sunt dispuși să colaborăm în continuare, pentru ca fiecare participant să obțină rezultatele concrete așteptate.

Liceul Tehnologic "Stefan Hell" Sântana implementează și proiectul Erasmus + cu titlul *inteGREATingstories*, 2020-1-DK01-K A229-075085_4, care are ca obiectiv scrierea de povești pentru copii. În acest an școlar, școala noastră a găzduit o întâlnire de proiect cu câte 6 elevi și 2 profesori din fiecare țară parteneră (Danemarca, Italia, Turcia, Portugalia).

Liceul Tehnologic "Stefan Hell" găzduiește întâlnirea de proiect Erasmus +
inteGREATingstories

Activitățile derulate au relevat necesitatea colaborării strânse între instituții școlare și companii, pentru adaptarea școlii la cerințele pieței muncii, orientată tot mai mult spre automatizare și robotizare, rezistență la stress, versatilitate în contexte de comunicare complexe. Formarea adecvată a personajului didactic, dotarea școlilor în pas cu dezvoltarea tehnologiei, mobilitatea elevilor și a cadrelor didactice, colaborarea, schimbul de bune practici, devin esențiale.

Profesor dr. Ana Höniges,
Liceul Tehnologic „Stefan Hell” Sântana

PEDAGOGIE INTERACTIVĂ, PRACTICI PEDAGOGICE

Documentul autentic - abordări în didactica limbii franceze

Demersul didactic în sine resimte necesitatea prezenței textului autentic, a documentului autentic la orice nivel, acesta constituindu-se drept o parte esențială a metodelor active pentru că este nevoie de calitate și autenticitate în a reuși să atingi obiectivele unei învățări centrate pe elev, mai ales în societatea contemporană, o societate a comunicării și a informațiilor.

Este important să se rețină faptul că un document autentic permite oricărei ființe omenești să relaționeze cu sinele și cu ceilalți, reducându-se constrângerile spațiale, temporale, funcția dublă de memorie și comunicare, îndeplinită de documentele autentice, fiind prezentă în acest tip de resursă didactică (această funcție dublă este exact la fel și astăzi ca și în momentul inventării scrisului, marile etape ale evoluției documentului, obiectele gravate, picturile rupestre, tăblițele de argilă, papyrusurile, tiparul, fotografia, cinematografia marcând profund modul omenesc de raportare la cunoaștere, cultură, artă, informație).

În ceea ce privește predarea limbii franceze ca limbă străină (FLE), adjectivul „autentic” se referă la orice document, fie de tip sonor, fie de tip scris, care nu a fost elaborat cu scop didactic. Această accepțiune a termenului a apărut pentru prima dată în anul 1970. Aceste resurse au fost concepute de francofoni pentru francofoni și răspund unei funcții de comunicare, sunt foarte importante pe parcursul unei ore de FLE pentru că folosirea lor corespunde unui învățământ bazat și ancorat în viața reală, actualitate, este dedicat nevoilor și motivațiilor celor care învață. Învățarea nu mai este pasivă, determinată de stimuli exteriori, devine un proces activ care se derulează în interiorul individului și este susceptibil de a fi influențat de individ. Este important de remarcat faptul că rezultatul depinde de tipul de informație prezentată celui care învață și de maniera în care acesta o va trata. Aceste resurse, documente autentice, pot fi articole de ziar, emisiuni radio, resurse audio-video.

Documentul autentic poate fi văzut ca o adevărată forță capabilă să diversifice demersul didactic comunicativ și activ. Există avantaje numeroase oferite de utilizarea lui ca material complementar: se poate individualiza învățarea, se poate lucra mai ușor, progresul e vizibil, cei care învață pot comunica în mod real autentic.

Odată introdus în predarea limbii franceze documentul autentic a devenit un bun suport în facilitarea învățării, chiar dacă uneori a fost subvalorizat sau supravalorizat; astăzi s-a atins un echilibru grație posibilității de a nu ignora nici o competență lingvistică, elevii se confruntă în mod benefic cu o serie de situații de comunicare reală, facilitându-le accesul mai ușor la cultura

francofonă. Folosind în același timp limba, cultura, documentul autentic este un suport polivalent care stimulează și motivează învățarea unei limbi străine în mediul școlar.

**Profesor Adelina Maria Iuhasz,
Liceul Tehnologic "Aurel Vlaicu" Arad**

Bibliografie:

1. Abric, J.- C., *Psihologia comunicării*, Editura Polirom, Iași, 2002.
2. Beacco, J.- C., *L'approche par compétences dans l'enseignement des langues*, Les Editions Didier, Paris, 2007.
3. Robert, J.- P., *Dictionnaire pratique de didactique du FLE*, Ophrys, Paris, 2008

Eficiență și calitate în didactica interactivă și interdisciplinară

Tendința de organizare interdisciplinară a conținuturilor învățământului reprezintă o constantă a politicii curriculare din ultimele decenii. Comunitatea științifică consideră interdisciplinaritatea un nou cadru epistemologic și un factor normativ al demersului paideutic. Preocupările pentru promovarea unei viziuni interdisciplinare în investigarea realității nu sunt noi. Ele au fost impuse permanent de necesitatea firească a cuprinderii integrale a fenomenelor, prin corelarea informațiilor dobândite din domenii diferite și prin metode de cercetare specifice.

Una dintre exigențele contemporane privind structurarea conținuturilor o constituie promovarea interdisciplinarității. Principiul interdisciplinarității derivă din spațiul cercetării științifice, iar ca demers epistemic, în domeniul educației, poate fi sesizat sub două aspecte: conceperea conținuturilor în perspectivă interdisciplinară și proiectarea și organizarea proceselor didactice în viziune interdisciplinară.

În învățământ, interdisciplinaritatea implică stabilirea și exploatarea unor conexiuni între limbaje explicative sau operații, în scopul diminuării diferențelor ce apar între disciplinele de învățământ clasice. Un conținut școlar structurat în chip interdisciplinar este mai adecvat realității descrise și asigură o percepere unitară, coerentă a fenomenologiei existențiale.

Interdisciplinaritatea reprezintă o modalitate de organizare a conținuturilor învățării, cu implicații asupra întregii strategii de proiectare a curriculum-ului, care oferă o imagine unitară asupra fenomenelor și proceselor studiate în cadrul diferitelor discipline de învățământ și care facilitează contextualitatea și aplicarea cunoștințelor școlare, în diferite situații de viață.

Conceptul de interdisciplinaritate poate fi înțeles mai bine prin comparație cu alte concepte corelate: mono-disciplinaritatea, multidisciplinaritatea, pluridisciplinaritatea, trans-disciplinaritatea. În practica școlii, se regăsesc demersuri interdisciplinare la nivelul corelațiilor minimale, obligatorii, sugerate chiar de planul de învățământ sau de programele disciplinelor sau ariilor curriculare. În afara acestora, există demersuri interdisciplinare sistematice, ce presupun o analiză epistemologică a disciplinelor predate pentru identificarea conceptelor și metodelor comune, transferabile sau extrapolabile. Dacă primul tip de concepte este aplicat de toți profesorii, cele invocate la urmă se realizează prin colaborarea mai multor profesori în echipă. Proiectarea acestor demersuri sistematice necesită un antrenament special din partea profesorilor, o pregătire inițială sau postuniversitară pentru predarea interdisciplinară.

Pregătirea viitorilor profesori se face în perspectiva mono- sau bi-disciplinară. De altfel, realitățile actuale nu îngăduie o altă formulă de pregătire a formatorilor. În cadrul proceselor didactice obișnuite, la discipline diferite, se pot identifica obiective comune care pot fi, de

asemenea, prilejuri de realizare a unor conexiuni disciplinare ce țin de inspirația și de tactul profesorilor pregătiți din perspectiva monodisciplinară. În același timp, tendința de a integra în clasă elemente informaționale provenite din mediul informal constituie o cale profitabilă, de întărire a spiritului interdisciplinar. Interdisciplinaritatea trebuie aplicată în combinație cu monodisciplinaritatea și cu pluridisciplinaritatea, pentru a putea fi accentuate avantajele și pentru a limita riscurile pe care le impune fiecare dintre formele respective. De asemenea, interdisciplinaritatea trebuie asociată cu alte strategii inovatoare de organizare a conținuturilor, cum ar fi modularizarea sau informatizarea.

Organizarea modulară a conținutului învățământului constituie o altă modalitate de modernizare și adecvare a acestuia la cerințele școlii contemporane. Învățământul modular constă în structurarea conținuturilor în moduli didactici, aceștia incluzând seturi de cunoștințe, situații didactice, activități și mijloace de învățământ delimitate, menite să se alinieze pe cerințele și posibilitățile unor grupe sau clase de elevi. De altfel, unul dintre scopurile învățământului modular se referă la accentuarea flexibilității conținuturilor în funcție de interesele și capacitățile elevilor, de particularitățile lor psihice. Din perspectiva educației permanente și din cea a educației adulților, modularizarea este una dintre formele privilegiate de organizare a conținuturilor, permițând demersurile instructiv – educative de tip integrat și interdisciplinar.

**Profesor pentru învățământul preșcolar Florentina Moisă,
Grădinița P.N. Archiș - Școala Gimnazială Groșeni**

Bibliografie:

1. Cucuș, C., 2002, *Pedagogie*, Editura Polirom, București.
2. Cucuș C., Balan B, Boncu Ș., 2005, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, București.

Jocul lexical în orele de limbă engleză

Jocul este o activitate distractivă încadrată în anumite reguli. Gibbs a definit jocul ca „o activitate efectuată de participanți sau concurenți care se străduiesc să-și realizeze scopurile în limitele unor anumite reguli.”

Eficiența jocurilor didactice a fost dovedită deja de-a lungul timpului, deoarece această strategie este deosebit de utilă pentru realizarea diferitelor sarcini care stau în fața profesorului, asigurând, în același timp, dezvoltarea multilaterală a personalității elevului.

Jocul didactic poate îndeplini numeroase funcții în procesul de predare-învățate-evaluare. O funcție esențială a jocurilor didactice este cea organizatorică, ele permițând o mai bună planificare a timpului elevului și a profesorului. În timpul jocului toți elevii sunt activi, iar acțiunile lor sunt controlate prin regulile jocului. Jocurile fac posibilă desfășurarea unor interacțiuni în care elevii se întrec cu ei înșiși, colaborează în cadrul unui grup concurând în același timp cu un alt grup, lucrează în perechi. Aceasta le permite să se cunoască mai bine și să-și asume responsabilitatea pentru actele proprii.

O altă funcție importantă a jocurilor în orele de limba engleză este cea motivațională. Jocurile se deosebesc de alte sarcini din cadrul activităților școlare prin climatul care se creează în timpul desfășurării lor (absența sentimentului de amenințare, colaborarea cu colegii, așteptarea tensionată a rezultatului, etc.) Tocmai din aceste motive jocul didactic îi activează pe participanți.

Atât pentru profesor cât și pentru elevi, jocurile pot avea o funcție cognitivă. Obiectul cunoașterii pentru profesor este elevul însuși, personalitatea, aptitudinile, realizările și lipsurile lui.

Jocurile lexicale permit consolidarea vocabularului și a ortografiei, precum și formarea deprinderilor cu caracter general, de exemplu de concentrare a atenției, de realizare a unor asociații de idei, de dezvoltare a memoriei. Este un fapt binecunoscut că cele mai mari greutăți în domeniul comunicării apar ca urmare a lacunelor de vocabular. Limitele lexicale îl blochează atât pe emițător, cât și pe receptor, în timp ce lacunele gramaticale perturbă doar cursivitatea transmiterii mesajului. Stăpânirea vocabularului reprezintă o problemă importantă în procesul de însușire a limbilor străine. Vocabularul tematic trebuie repetat sistematic, dar acest proces este insuficient. Sunt necesare exerciții suplimentare și variate, care au ca scop consolidarea și folosirea lexicului cunoscut în diverse moduri. Sarcina jocurilor lexicale este să evite uitarea fondului de cuvinte deja cunoscut. Multitudinea de asociații posibile, care decurg din regulile jocurilor, permite memorarea durabilă a expresiilor respective. În afară de aceasta, jocurile reprezintă activități atractive pentru elevi. Desfășurate într-un ritm rapid, jocurile produc acestora momente de emoție și de gimnastică mintală, fără a necesita mult timp, de obicei până la 15 minute, iar după o perioadă ele pot fi reluate.

În cele ce urmează am să exemplific câteva din jocurile lexicale pe care le-am utilizat cu succes în cadrul orelor de limba engleză la nivel primar și gimnazial.

Litere amestecate

Vârsta: peste 9 ani

Durata: circa 5 minute pentru zece cuvinte

Scopul: exersarea ortografiei, verificarea cunoașterii unor cuvinte, pe baza unor categorii semantice

Material didactic: lista de cuvinte cu literele amestecate

Descrierea: Profesorul scrie la tablă cuvintele, informându-i pe elevi că literele sunt amestecate.

Cuvintele sunt substantive care denumesc nume de ocupații în limba engleză. Fiecare elev încearcă singur să ordoneze literele pentru a obține cuvintele. Câștigă cel care corectează primul lista. Elevii pot fi împărțiți în grupe, iar jocul va fi o competiție între grupe.

Perechea mea

Vârsta: 8–15 ani

Durata: 5-10 minute

Scopul: fixarea lexicului, verificarea ortografiei

Material didactic: ilustrații cu obiecte cunoscute elevilor (una pentru fiecare elev, dar pereche)

Descrierea: profesorul împarte elevilor câte o ilustrație. Sarcina fiecărui jucător este să-și găsească perechea, adică pe posesorul ilustrației reprezentând obiectul a cărui denumire începe cu ultima literă din numele obiectului de pe ilustrația sa.

Ping-pong lexical

Vârsta: peste 12 ani

Durata: depinde de numărul de jucători

Scopul: consolidarea vocabularului

Material: didactic o minge

Descrierea: Elevii sunt împărțiți în două echipe care stau față în față. Profesorul rostește un cuvânt și aruncă mingea spre un elev. Acesta trebuie să răspundă cu un cuvânt care îi vine în minte prin asociere, apoi aruncă mingea spre un elev din echipa adversă, care trebuie să spună un cuvânt asociat celui precedent. Poate răspunde doar elevul căruia i s-a aruncat mingea, iar absența răspunsului sau suflatul înseamnă câte 1 punct penalizare pentru echipă. Câștigă echipa care are cele mai puține puncte de penalizare.

Jocurile lexicale asigură elemente de noutate și diversitate, stârnind interesul și curiozitatea elevilor și, în același timp, reușesc să îmbine armonios activitatea individuală cu cea în grup, mărindu-se astfel caracterul activ-participativ al acestei metode didactice.

Profesor Agneta Nistora,

Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad

Bibliografie:

1. Crețu, P., *Psihologia vârstelor*, Editura Credis, București, 2001.
2. Gibbs, G. I., *Dictionary of Gaming, Modelling and Simulation*, London, Editura E&FN Spon Ltd, 1988.

Stimularea și dezvoltarea psiho-emoțională a copilului prin joc

„Procesul de stimulare și dezvoltare psiho-emoțională prin joc” vizează înțelegerea demersului creativ de soluționare a problemelor, prin utilizarea tehnicilor specifice jocului. Aceste modalități sunt prezentate succesiv, mai întâi prin abordarea teoretică a informației și mai apoi, prin exemplificarea concretă.

Stimularea prin joc vizează parcurgerea unui program structurat conținând activități ludice care să conducă la dezvoltarea armonioasă a copiilor în plan fizic, psihic și motor. Jocul, ca instrument pedagogic este folosit în achiziționarea unor cunoștințe, dar și în construirea unor conduite, prin care cadrul didactic modelează comportamente, atitudini și nu numai. El eliberează stresul, stimulează creativitatea, iar pentru copii este un mediu sigur de exprimare a sentimentelor, de explorare a relațiilor și de mărturisire a dorințelor. Limbajul copiilor rămâne în urma dezvoltării lor cognitive, iar ei comunică prin joacă ceea ce înțeleg din lumea care îi înconjoară. Dintre obiectivele principale ale stimulării prin joc amintim:

- ✓ consolidarea deprinderilor motrice de bază; consolidarea abilităților manuale;
- ✓ creșterea autonomiei personale;
- ✓ dezvoltarea motricității general;
- ✓ dezvoltarea capacității de discriminare;
- ✓ dezvoltarea capacității de identificare a unor obiecte/animale/culori/forme;
- ✓ creșterea capacității de concentrare a atenției;
- ✓ anularea absenteismului în timpul desfășurării activităților;
- ✓ stimularea capacităților perceptive;
- ✓ creșterea achizițiilor cognitive;
- ✓ dezvoltarea capacității de realizare a unor sarcini împreună cu alți copii;
- ✓ stimularea creativității.

Efectele benefice ale jocului au ca scop satisfacția copiilor de a face ei înșiși ceva, le dă sentimentul că dețin controlul acestor acțiuni și reconstituie aspecte normale ale vieții. Îngrijorarea, confuzia și frica pot fi experimentate cu ajutorul situațiilor imaginative prin joc, ex. „hoții și vardiștii”, accidente, ambulanțe, copiii pot fi implicați în jocul cu roluri în care anxietatea poate fi exprimată fără restricție. Învățarea prin joc este o abordare foarte accesibilă pentru copii și persoane cu dizabilități și poate deveni o experiență plăcută. Aceștia TRĂIESC jocul, nu doar AUD despre joc. Implicarea adulților poate fi educativă și poate stimula gândirea și promova diferite puncte de vedere. Astfel jocul este folosit de cadrele didactice pentru educarea limbajului. În acest sens voi

prezenta aspecte practice referitoare la importanța jocului didactic în prezentarea subiectului:

Călătorie în lumea poveștilor.

Activități pe domenii experiențiale: domeniul limbă și comunicare: Educarea Limbajului

SUBIECTUL: „Călătorie în lumea poveștilor ”

MIJLOC DE REALIZARE: Joc didactic

SCOPUL:

- ✓ verificarea, consolidarea și sistematizarea cunoștințelor copiilor cu privire la personajele și poveștile învățate;
- ✓ dezvoltarea creativității/expresivității verbale, a fluenței și originalității în vorbire și gândire prin redarea unor conținuturi reprezentative din cadrul acestora;
- ✓ formarea și consolidarea unor abilități practice specifice nivelului de dezvoltare motrică;
- ✓ stimularea imaginației, a creativității și potențialului creativ al copiilor.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- ✓ să recunoască povești și personaje, pe baza unor imagini, ghicitori, replici folosite sau pe baza descrierii făcute de educatoare/copii;
- ✓ să așeze imaginile, ce ilustrează scene dintr-o poveste, în ordinea desfășurării evenimentelor;
- ✓ să povestească episoade reprezentative din povestea indicată;
- ✓ să stabilească corectitudinea/incorectitudinea unor enunțuri referitoare la anumite situații, întâmplări din poveștile învățate;
- ✓ să utilizeze cuvinte și expresii consacrate din poveștile cunoscute;
- ✓ să redea dialogul dintre personaje, interpretând rolul acestora;
- ✓ să-și exprime propriile opinii, sentimente și atitudini;
- ✓ să respecte regulile și sarcinile date

SARCINA DIDACTICĂ:

- ✓ identificarea personajelor și a poveștilor prezentate
- ✓ stabilirea corectitudinii sau incorectitudinii unor enunțuri referitoare la anumite situații, întâmplări din povești

REGULILE JOCULUI:

- ✓ Copilul atins cu bagheta: descoperă răspunsul la ghicitoare;
- ✓ ordonează cronologic imaginile și reproduce un fragment din poveste denumind personajul sau povestea din care face parte fragmentul prezentat de educatoare;
- ✓ caracterizează, interpretează rolul unor personaje; stabilește corectitudinea sau incorectitudinea unor enunțuri referitoare la anumite situații, întâmplări din povești (adevărat-fals).

ELEMENTE DE JOC: surpriza, bagheta fermecata, ghicitoarea, aplauzele, mimica, limitarea timpului, imitarea personajelor din povesti, palatul fermecat, aplauzele, folosirea versurilor, ghicirea.

STRATEGII DIDACTICE :

a) Metode și procedee: conversația, explicația, piramida, demonstrația, exercițiul, jocul, brainstorming-ul, jocul de rol, povestirea, problematizarea

b) Material didactic: palatul Zânei poveștilor, jetoane cu personaje din povesti, tăblița magnetică cu piramida personajelor din povesti, cutii cu cerințele fiecărei probe, imagini din povesti cunoscute, imagini din povesti tip puzzle, bagheta magică

c) Forme de organizare: frontal, pe grupe, individual

RESURSE:

a) Umane: educatoarea, grupa de copii

b) Temporale: 40 de minute

Concluzionând, jocul didactic, încadrat în activitățile de educare a limbajului, conduce la îmbogățirea aspectelor pozitive în ceea ce privește rezultatele copilului pe mai multe planuri: dezvoltă imaginația, creativitatea, auzul fonematic, spiritul de echipă, îmbogățește vocabularul.

**Profesor Lavinia- Janina Biț,
Liceul cu Program Sportiv Arad**

Bibliografie:

1. Antonovici, Ștefania, Ciubotaru, Melania (2005) *Educarea limbajului-extindere Îndrumător pentru educatoare*, Editura Aramis, București.
2. Cerghit, Ioan (2006), *Metode de învățământ*, Editura Polirom, București.
3. Dumitru, Alexandrina, Dumitru Viorel-George (2009), *Activități transdisciplinare pentru grădiniță și ciclul primar. Jocuri didactice*, Editura Paralela 45, Pitești.
4. Neagu, Maria-Ramona (2001), *Jocul didactic- cale de acces spre sufletul copilului*, Editura Vladimed-Rovimed, Bacău.

ȘCOALĂ, CULTURĂ ȘI TRADIȚIE

Atanasie Marian Marienescu - important reprezentant al culturii române din Transilvania secolului al XIX – lea

Secolul XIX este cunoscut în istoria universală sub numele de „secolul națiunilor”. A fost în fapt, o continuă luptă a națiunilor de pe Bătrânul Continent pentru obținerea unității lor în granițele unui stat național, sau cel puțin obținerea de drepturi egale cu restul națiunilor din respectivul stat. În acest ultim caz, se înscrie și lupta românilor din Transilvania pentru obținerea de drepturi egale cu ale celorlalte națiuni din Imperiul Habsburgic, devenit după 1867 Austro-Ungaria. În același timp, pentru a susține acest efort, se formează treptat o întreagă elită culturală și politică a românilor. Nume precum Andrei Șaguna, Simion Bărnuțiu, George Barițiu și spre sfârșitul secolului, Mihai Veliciu, Ion Rațiu și alții vor avea o strălucită carieră politică în slujba afirmării românilor din Imperiul Habsburgic, devenit în 1868, Imperiul Austro-Ungar. Au existat și alții care nu au avut neapărat aspirații politice, dar care au sprijinit eforturile poporului român prin scrieri, prin cultură și mai ales prin redescoperirea tradițiilor românilor. Un astfel de exemplu îl constituie numele lui Atanasie Marienescu. Jurist, prin formație, Atanasie Marienescu a fost preocupat de asemenea de cercetări folcloristice, istorice, filologice și literare.

Astăzi, activitatea lui Marienescu este de multe ori uitată, dar contemporanii săi au apreciat-o la adevărata ei valoare, dovadă fiind calitatea de membru a Academiei Române care i-a fost acordată pe 24 martie 1881, încununare a unei munci de peste 20 de ani pe tărâm cultural. În aceeași notă se înscriu și cuvintele lui Aron Pumnul: *„Este unul dintre cei mai talentați și mai de folos fii ai națiunii române, care ar dori să-și vadă națiunea cât mai curând înzestrată cu toate drepturile cuvenite și cu toate așezămintele mici și înalte și pentru aceea jertfește din parte-și tot ce-i stă în ființă spre atingerea acestui scop.”*⁴⁴

Atanasie Marian (pe numele său real, Marienescu fiind un pseudonim) se naște la Lipova la 21 martie 1830, în familia comerciantului Ion Marian. Tot aici termină și școala primară, continuând clasa a VI-a la Gimnaziul din Arad. Vor interveni însă tumultoasele evenimente ale revoluției din 1848, iar tânărul Marian este nevoit să întrerupă studiile un an.⁴⁵ După așezarea apelor tulburate de evenimentele anului 1848, viitorul academician își va relua studiile, dar nu la Arad, ci la Timișoara, pentru a se familiariza cu limba germană, iar mai apoi la Pesta, în cadrul Gimnaziul Piarist, unde studiile se țineau în aceeași limbă ca și Arad, maghiara, dar la un cu totul

⁴⁴ Doina Radu, *Atanasie Marian Marienescu (1830-1914)*, în Ziridava, nr. IX, 1978, p.341.

⁴⁵ Nicolae Nicoară – Horia, *Atanasie Marian Marienescu*, în Dioariu (Jurnal) intim, editura Nigredo, Arad, p. 7

alt nivel. Aici se va înscrie și la Facultatea de Drept.⁴⁶ După trei ani petrecuți la Budapesta va continua la Viena, unde în 1857 devine doctor în drept.⁴⁷

Începând cu 1861, își începe cariera de jurist cu obținerea doctoratului și cu numirea ca viconotar al comitatului Caraș. În acea vreme, comite suprem era o altă personalitate importantă a Transilvaniei, Emanoil Gojdu, pe care Marienescu îl cunoștea din anii petrecuți la Budapesta.

Carierea juridică va continua cu ocuparea funcției de asesor la Tribunalul Lugoj, asesor la tribunalul din Oradea, la cel din Timișoara (începând cu 1876), iar din 4 decembrie 1880, este numit judecător la tala regească (tribunalul suprem) din Budapesta. Cinci ani mai târziu, este avansat la gradul de judecător „ordinar” al acestei instituții.⁴⁸, pentru ca mai apoi să fie mutat la Oradea, de unde se va și pensiona.

Cea mai înaltă recunoaștere a vastei sale activități literare, istorice și folcloristice și nu în ultimul rând juridice o reprezintă fără îndoială alegerea ca membru corespondent al Academiei Române (13 septembrie 1877), pentru ca cinci mai târziu, la 24 martie 1881, să devină membru deplin, secțiunea istorică a acestui prestigios for cultural al României. În discursul său de recepție, Atanasie Marienescu aduce un omagiu unui alt mare cărturar transilvan al acelor ani, Petru Maior. În răspunsul la acest discurs, adresat de secretarul academiei, V.A. Urechia relevă contribuția folcloristică a lui Marienescu, asemuindu-l din acest punct de vedere cu Vasile Alecsandri.

În calitatea de membru al Academiei, Atanasie Marienescu a prezentat adeseori comunicări istorice și filozofice, dar a întreprins și laborioase studii de onomastică și toponimie, fiind de asemenea chemat să completeze monografiile unor sate bănățene sau moldovenești.

Toponimia a fost unul din domeniile preferate de studiu ale academicianului, el văzând în culegerea și cercetarea toponimelor o datorie a românilor, o necesitate în interesul națiunii. Va fi influențat în acest domeniu de predecesori iluștrii precum: Grigore Tocilescu, și Bogdan Petriceicu Hașdeu. Se prea poate ca Marienescu să fi fost fascinat de personalitatea enciclopedică a acestuia din urmă și de aici și înclinațiile sale și spre istorie și lingvistică, unde din păcate contribuția sa rămâne însă într-un plan secund. În ceea ce privește onomastica, Marienescu întreprinde cercetări ale numelor culese din cărțile funduare. Se bazează pentru acest lucru pe metoda comparativă, dovedind o erudiție deosebită în comentarea termenilor din limbile sanscrită, latină, greacă, sau celtice. Este remarcabil că Marienescu nu se limitează doar la explicații de natură lingvistică, recurgând și la istorie.⁴⁹

⁴⁶ Liviu Mărghitan, *Academicienii originari din județul Arad (secolele XIX – XX)*, editura Fundației „Moise Nicoară”, Arad, p. 16

⁴⁷ Alexandru Roz, *Monografia Colegiului Național „Moise Nicoară” din Arad*, Editura Fundației „Moise Nicoară” Arad, 2008, p. 101

⁴⁸ Doina Radu, *op.cit.*, p. 343-344.

⁴⁹ *Ibidem*, p. 357

A fost în domeniul istoriei un adept al latinității poporului român și al limbii române. A scris din această perspectivă mai multe lucrări privind Dacia și romanii.⁵⁰ Se remarcă în domeniul istoriei manualul: *Istoria română națională* (utilizată de învățători în școlile populare, până la interzicerea sa din anul 1876 de către autoritățile maghiare, sub pretext că lezează interesele statului), Ilirii, Macedo-românii și Albanezii, Luteranismul, calvinismul și introducerea limbii române în bisericile din Ardeal (cuprind probleme ale vieții politice, culturale și religioase pe teritoriul național), dar și alte broșuri sau articole publicate în diverse reviste, precum *Transilvania a lui George Barițiu*, *Amicii școlii*, sau altele.⁵¹

Atanasie Marienescu a fost așadar o personalitate culturală importantă a secolului XIX și a începutului de secol XX în spațiul transilvan, dar și dincolo de Carpați, dovada faptului că a fost ales în 1881 membru al Academiei Române, atunci, ca și astăzi cel mai înalt for științific din România.

**Profesor Sergiu Duma,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad”**

Bibliografie:

1. Mărghitan, Liviu, *Academicienii originari din județul Arad (secolele XIX – XX)*, Editura Fundației „Moise Nicoară”, Arad, 2004.
2. Negrilă, Iulian, *Dicționarul scriitorilor arădeni sec. XIX-XX*, Editura „Vasile Goldiș University Press”, Arad, 2009.
3. Nicoară, Nicolae, *Atanasie Marian Marienescu*, în „Dioariu (Jurnal) intim”, Editura Nigredo, Arad, 2008.
4. Popa, Luana, *Atanasie Marian Marienescu corespondent al publicațiilor brașovene*, în „Ziridava”, nr. XII, 1978.
5. Radu, Doina, *Atanasie Marian Marienescu (1830-1914)*, în „Ziridava”, nr. IX, 1978.
6. Roz, Alexandru, *Monografia Colegiului Național „Moise Nicoară” din Arad*, Editura Fundației „Moise Nicoară” Arad, 2008.
7. Vesa, Pavel, *Clerici cărturari arădeni de altădată*, Editura Guttenberg Univers, Arad, 2008.

⁵⁰ Alexandru Roz, *op. cit.*, p. 101

⁵¹ Doina Popa, *op. cit.*, p. 355

Domesticirea matematicii

Pasiunea pentru știința numerelor am cunoscut-o încă din copilărie, o certă influență asupra devenirii mele profesionale ulterioare având-o părinții mei, ambii profesori de matematică.

Anii au trecut ca un fulg, iar din 1990 sunt profesor de matematică la Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad, cea mai prestigioasă instituție de învățământ preuniversitar din județul nostru, liceu pe care, de altfel, îl și absolviseam cu patru ani înainte la secția matematică-fizică, pe vremea când se numea Liceul „Ioan Slavici” Arad.

Din totdeauna mi-a plăcut să lucrez atât cu elevii de gimnaziu, cât și cu cei de liceu, străduindu-mă de fiecare dată să-mi îmbunătățesc modalitatea de predare, să-mi actualizez continuu tehnicile de susținere a orelor de curs, în scopul unei mai bune înțelegeri a conceptelor teoretice, dar mai ales al relevării aplicabilității practice a acestor noțiuni. Am încurajat permanent participarea elevilor mei la numeroase proiecte europene interdisciplinare desfășurate în școală, unele dintre acestea conducându-le eu însămi în calitate de coordonator de proiect.

În aceeași direcție, am început un proiect de creare a unui blog și, de asemenea, am creat un canal de youtube, ambele cu tematici de matematică, care se doresc a fi două instrumente utile pentru înțelegerea mai ușoară a elementelor matematice de bază, în speranța că tot mai mulți tineri vor descoperi farmecul provocărilor matematicii și frumusețea acestui adevărat sport al minții: <https://www.youtube.com/c/LilianaNegri>

În vara trecută am fost cooptată ca profesor activ al Școlii Remediale de Vară 2021. Acest proiect s-a reluat și în noiembrie – decembrie 2021 și am participat tot ca profesor activ și în această a doua fază. Am lucrat cu oameni minunați, profesori și elevi. Împreună am împărtășit experiențele noastre dobândite în timpul școlii online, perioadă care pentru noi toți a fost o adevărată provocare!

Ce a însemnat Școala Remedială de Vară pentru mine?

A însemnat mult: a însemnat bucuria de a fi colegă cu profesori dedicați, adevărați profesioniști, dornici să-și împărtășească experiențele de bună practică, profesori amabili și veseli, cu mult umor, oameni cu sufletul deschis și cu vederi largi.

De asemenea, a însemnat un loc de întâlnire cu mulți elevi care și-au dorit să învețe lucruri noi sau să consolideze ceea ce au învățat. Mă bucur că am reușit să-i ajut pe elevii mei de la Școala Remedială de Vară, aceștia fiind fericiți la final pentru faptul că am reușit să le „domesticesc matematica”!

În cadrul acestui proiect, am creat trei lecții recapitulative care au fost selectate și publicate în biblioteca Livresq, ocazie cu care mi s-a decernat „Certificatul de creator de software educațional Livresq”.

Cele trei lecții realizate de mine pot fi accesate aici:

1. Puteri – scurtă recapitulare – clasa a V-a

<https://library.livresq.com/details/617eafbadd651b00084b6a25>

2. Divizibilitate – clasa a VI-a

<https://library.livresq.com/details/617ead11dd651b00084b569c>

3. Poligoane regulate – clasa a VII-a

<https://library.livresq.com/details/61824788dd651b000858975a>

Am rezolvat multe exerciții frumoase din testele Brio, exerciții la care elevii mei întâmpinaseră dificultăți. Aplic și acum aceste teste Brio la clasele cu care lucrez în acest an școlar. Sunt interesante, cu grad mediu și ridicat de dificultate. Știam de existența lor încă de anul școlar trecut, perioadă când mi-am îndrumat elevii capabili de performanță la matematică să se familiarizeze cu ele. Lăutaș Luca Dragoș, elev anul trecut în clasa a X-a, a continuat munca intensă depusă la matematică în anii anteriori. El a obținut locul VIII la etapa finală a Concursului Național de Matematică „Brio Challenge”, prima olimpiadă digitală de matematică! A fost recompensat cu abonamentul Start și a avut acces gratuit, timp de șase luni, pe platforma educațională BRIO la teste de matematică și limba română, la teste de inteligență și personalitate. Aceleași facilități le-am avut și eu, profesorul lui îndrumător.

Tot în cadrul Școlii Remediale de Vară am corectat teme, le-am discutat cu elevii mei și le-am acordat și note, cu justificări, exact ca la cursurile școlii clasice. Am creat videoclipuri cu părți din lecții sau exerciții rezolvate, toate putând fi accesate pe canalul meu de youtube.

Acest proiect a însemnat multă muncă pentru mine, muncă care mi-a fost și îmi va fi de folos și de acum înainte. Am fost încântată că am participat în acest proiect deosebit, proiect care va fi sigur continuat și în viitor. Îmi doresc să fie doar un început al activității mele viitoare!

**Profesor Liliana Lavinia Negrilă,
Colegiul Național „Moise Nicoară” Arad**

Educație prin tradiții la preșcolari

„Un popor fără cultură este ușor de manipulat”, spunea Kant. Un popor fără educație nu este cu adevărat liber, în sensul în care libertatea înseamnă și dezvoltarea creativității, a geniului uman în orice domeniu de activitate, de la cel antreprenorial, la cel artistic, cultural, istorie, tradiții. Un popor care nu este educat și nu-și cunoaște istoria și tradițiile este un popor subjugat, un popor dependent de alții sau altfel spus, un popor fără țară.

Tot mai mult se vorbește despre un fenomen al modernizării, o altă formă de evoluție a civilizației, ce ar putea avea efecte nedorite în ceea ce privește identitatea națională și culturală a fiecărui popor. Este momentul pentru a trage un semnal de alarmă; este momentul redescoperirii valorilor culturale românești; este momentul reînvierii tradițiilor și obiceiurilor strămoșești, este momentul resuscitării înțelepciunii.

Școala, alături de familiile copiilor și de comunitatea din care acestea fac parte, sunt responsabile, nu doar cu instruirea, ci și cu educarea copiilor, pentru a putea înlătura această „pojghiță” sub care se ascunde firea unui om, pe care doar un bun dascăl o poate modela, o poate construi, prin sedimentarea valorilor neamului românesc încheiate în folclor, obținând creșterea calității vieții tinerilor, asigurându-le supraviețuirea în această lume supusă autodistrugerii.

În învățământul preșcolar, familiarizarea majorității cu limba, cultura, tradițiile minorităților revine educatoarelor. În primul rând, educatoarele trebuie să fie persoane deschise spre toți copiii, să fie tolerante, indiferent din ce familie provin copiii grupei din punct de vedere etnic, religios, rasial, social etc. Pornind de la principiile generale ale educației culturale, ele se pot adapta la obiectivele educației preșcolare, astfel încât se conturează câteva jaloane:

- ✓ dezvoltarea capacității de comunicare cu semenii;
- ✓ acceptarea celuilalt ca fiind altul;
- ✓ stimularea curiozității copiilor pentru diferențele dintre ei în plan cultural;
- ✓ deschiderea spre acceptarea diferențelor etnice (limba, obiceiuri, tradiții);
- ✓ formarea înțelegerii identității de sine, a apartenenței la neam;
- ✓ formarea conduitei morale, religioase, civice.

Pentru familiarizarea copiilor cu folclorul românesc putem alege diverse forme de realizare a activităților didactice în cadrul domeniului om și societate, știință sau domeniul estetic și creativ, prin serbări, șezători și dansuri populare. Copiii îndrăgesc dansul popular pentru ritm, dar și pentru simțire și îl învață cu plăcere, imitându-i pe cei mari. Cu ocazia sărbătorilor de iarnă copiii învață colinde, adevărate comori de simțire, de gingășie sufletească, și nu în ultimul rând, de frumusețe literară. Cântecul popular întâlnește la toate serbările antrenează, tonifică și energizează gândirea,

memoria, atenția, imaginația, creativitatea, spiritul de disciplină, prietenia. Dacă jocul și cântecul nu este trăit, nu poate pune în rezonanță corzile sufletești ale ființei umane. Când priviți o serbare cu obiceiuri străvechi ale românilor, cu cântece și dansuri populare, gândiți-vă că priviți un moment oglinda și sufletul acestui popor, ce a considerat păstrarea tradiției o datorie și o onoare.

„Folclorul este singura disciplină care se studia în acea „școală a vieții” în care protagoniștii aveau o inteligență caldă, mlădioasă, erau oameni onești, generoși, neștiutori de carte, însă formați în această lege supremă - tradiția și frica de Dumnezeu”, spunea Eminescu. Folclorul nu înseamnă doar tradiții și obiceiuri, el cuprinde basme, povești, snoave, proverbe și zicători, în care te identifici adeseori, doine și balade care te fac să plângi, cântece și jocuri populare ce stârnesc emoții și chiote de bucurie ... amintiri; Un început îmbucurător ar fi introducerea folclorului în viața urbană, fiindcă, de ce să nu recunoaștem, majoritatea dintre noi avem rădăcinile la țară, acest fapt, cred eu, ar aduce rezultate pozitive pe termen lung, devenind astfel folclorul o „știință națională”, alături de istoria și geografia unui popor, care nu pot fi înțelese pe deplin, fără aportul literaturii populare . Activitățile artistice, șezătorile literare sau serbările cu caracter folcloristic oferă situații bazate pe cooperare și muncă în grup, pe antrenarea copiilor în activități colective, indispensabile pentru conturarea propriei personalități și pentru definirea portretului spiritual al poporului român, dar, în aceeași măsură, îmbină punctele de vedere a mai multor discipline, într-o ambianță destinsă, unindu-i pe copii, stimulându-le creativitatea, imaginația, trezindu-le respectul pentru oamenii simpli, pentru bătrâni, aceste „vertebre ale naționalității”. Este o tradiție pentru mulți dintre noi, românii, să purtăm cu cinste și mândrie costumul popular în cadrul serbărilor desfășurate cu ocazia sărbătorilor naționale, și nu numai, spre admirația străinilor, părinților și a bunicilor. Folclorul românesc reprezintă o valoare inegalabilă și incontestabilă, o amprentă a poporului nostrum, astfel ca avem datoria de a nu lăsa timpul și evenimentele lumii modern să afecteze, să influențeze neglijarea sau uitarea lui. Ca educatori avem datoria morală să-i învățăm pe copii să iubească locurile natale, portul românesc și pe români, să prețuiască și să respecte obiceiurile și tradițiile zonei în care s-au născut, practic să le sădim în suflet aceste elemente definitorii ale identității neamului românesc, fără de care nu am mai putea ști cine suntem de fapt noi, românii pe acest pamânt.

**Profesor învățământ preșcolar Crina Tuduțe,
Grădinița P.P. „Casa Piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. Noica, Constantin, *Sentimentul românesc al ființei*, Editura Humanitas, București, 1996.
2. Pop, Mihai, *Obiceiuri tradiționale românești*, Editura Univers, București, 1999.
3. Prahoveanu, I., *Etnografia poporului român*, Editura Paralela 45, București, 2001.

Importanța studierii istoriei locale

Marcus Tullius Cicero spunea că „istoria este martorul care confirmă trecerea timpului, iluminează realitatea, vitalizează memoria și oferă călăuzire în viața de zi cu zi”. Pornind de la aceste cuvinte ajungem să înțelegem importanța studierii istoriei în școala contemporană, ajungem să înțelegem sensul și urmările pe care cunoașterea istoriei le poate avea în formarea unui tânăr.

Așadar, la întrebarea „de ce istorie?” se pot așterne pe hârtie următoarele răspunsuri:

Pentru că istoria ne ajută să ne definim pe noi înșine;

Pentru că istoria ne oferă identitate și empatie;

Pentru că istoria ne ajută să înțelegem cum a funcționat și funcționează lumea;

Pentru că istoria ajută judecata și este utilă într-o bună educație cetățenească democratică;

Pentru că istoria ne poate determina să nu repetăm greșelile trecutului;

Pentru că istoria promovează dragostea față de patrie dar și toleranță și înțelegere față de aproapele tău și față de „vecinul” tău.

În acest context și în încercarea continuă de a înțelege de unde venim și încotro ne îndreptăm, de a înțelege rolul nostru în lumea prezentă, de a ne desăvârși ca oameni și cetățeni, studierea elementelor de istorie locală ne facilitează înțelegerea mult mai concretă a tainelor istoriei, pentru ca la final să putem afirma că istoria nu este o poveste ci este viața noastră însăși!

Cunoașterea istoriei locale reprezintă pentru fiecare elev și cadru didactic, în parte, o îndatorire de suflet, o misiune ce va duce la cunoașterea, îmbogățirea și respectarea tezaurului lăsat moștenire de generațiile trecute.

Iubirea față de învățătură începe cu atașamentul față de locurile natale, față de trecutul și prezentul comunității în care ai realizat primii pași ai procesului de desăvârșire ca individ. Cunoașterea limbii, a obiceiurilor, a tradițiilor, a trecutului local va contribui în mod cert la realizarea dorințelor și visurilor oricărui educabil.

Astfel, din punct de vedere formativ, studierea elementelor de istorie locală duce la dezvoltarea spiritului de observație, la dezvoltarea imaginației și a gândirii, la înțelegerea mult mai clară a unor fapte și evenimente. Totodată, se dezvoltă sentimentul patriotic, educarea spiritului de dragoste față de muncă, față de locul natal, precum și o atitudine pozitivă față de cunoașterea istoriei în particular, respectiv față de învățătură și dezvoltare în general.

Din punct de vedere informativ, cunoașterea elementelor de istorie locală ajută elevii în procesul de însușire, înțelegere și aprofundare a cunoștințelor, la explicarea mult mai clară a procesului de cauzalitate și a sensului unor evenimente și fapte derulate, la formarea unor concepții care să conducă, în final, la desăvârșirea elevului.

În cadrul orelor de istorie argumentele științifice, chiar dacă sunt prezentate într-un mod interesant, folosind materiale didactice moderne, riscă să fie înțelese pe deplin, să ajute la înțelegere și dezvoltare doar dacă elevul este pasionat de această materie. Dublarea lor cu argumente de natură emoțională, prezența unor localnici la un eveniment istoric marcant, cum ar fi al doilea război mondial, povestirea unor întâmplări cu însemnătate istorică locală vor crește interesul elevilor ajutând astfel la atingerea obiectivului propus.

Înțelegerea și integrarea istoriei locale în istoria națională oferă astfel posibilitatea elevilor de a cunoaște mult mai ușor evenimente istorice, analiza și înțelegerea lor fiind mult mai ușor de realizat atunci când elevii intră în contact direct cu anumite fapte și procese istorice. Acest lucru poate fi realizat prin activități extrașcolare, vizite la muzeu, discuții cu veterani de război și altele, sau prin fixarea, problematizarea și sistematizarea cunoștințelor acumulate prin predare.

Studierea elementelor de istorie locală își găsește aplicabilitatea și necesitatea în:

- dezvoltarea capacităților și a deprinderilor în ceea ce privește munca individuală completată de munca în echipă, finalizate prin: cercetări pe teren, interviuri sau realizarea de portofolii și proiecte; - aplicarea cunoștințelor dobândite și în cadrul altor materii, cum ar fi geografia, educația socială, religia, reprezentând astfel o certitudine a interdisciplinarității;

- îmbogățirea culturii generale prin dobândirea de noi informații, concepte și noțiuni, precum și înțelegerea lor mult mai aprofundată;

În ceea ce privește introducerea elementelor de istorie locală în cadrul orelor de istorie, pentru a fi însușite și înțelese pe deplin, pentru a avea urmări precum cele amintite mai sus, trebuie să se țină cont de anumite principii didactice și competențe generale ale istoriei, cum ar fi: accesibilitate, sistematizare și continuitate, respectiv utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu, utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice, manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale, folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare educației permanente, acestea din urmă, regăsite în *Programa școlară pentru disciplina istorie*.

**Profesor Raul Pavel Petcuț,
Școala Gimnazială Livada**

Bibliografie:

1. Roaită, A., *Didactica istoriei, un manual pentru profesorul de istorie*, Editura Paralela 45, București, 2017.
2. Stănculescu, F., *Probleme privind modernizarea predării istoriei*, Editura EDP, București, 1978.

Moartea din perspectiva religiilor popoarelor antice

În Orientul Mijlociu exista credința că morții sunt încă vii, moartea nu înseamnă decât o separare a sufletului de trup. În mitologia persană, după stingere omul se divide în trup și suflet. Trupul este considerat a fi impur, este văzut ca o parte materială a ființei umane, de care nu mai este nevoie după dispariție. Vechii perși nu își îngropau defuncții și nici nu îi încinerau, deoarece pentru ei focul și pământul erau elemente sacre și nu trebuiau pângărite de trupul defunctului. De aceea, morții erau duși în așa-zisele „turnuri ale tăcerii”⁵².

Soarta sufletului uman era hotărâtă de faptele făcute în timpul vieții. Oamenii răi erau sfâșiați în întregime de demoni, conform profețiilor lui Zarathustra. Se spune că „demonul Vizaresa se arată în zorii celei de-a treia nopți și duce sufletul legat al omului rău la demoni”⁵³. Sufletele celor drepti sunt duse de Vohu Manah într-o lume lipsită de pericole, în Paradis, loc unde se ajunge numai prin trecerea podului Chinvat, păzit de Rasnaw. Sufletul omului va ajunge astfel să trăiască alături de Ahura Mazda și de zeii Amesha Spentas, în Casa Cantecului.

Religia ocupă un loc proeminent în cultura și civilizația sumerobabiloniană, fiecare oraș-stat își avea zeul său principal, considerat fondatorul, stăpânul și protectorul său, care îl delega pe rege ca locțiitor și mare preot al său. Orașul stat Eridu îl avea ca divinitate supremă pe Enki, Larsa pe Șamaș, Uruk pe Anu, Nippur pe Enil. Cu timpul, numărul zeilor a atins o cifră impresionantă, sumerienii susținând a avea în jur de 3 600 de zei.

Religia sumerienilor era în primul rând naturistă. Zeul vegetației, al furtunii și al ploii, considerat un binefăcător, era venerat aproape în fiecare oraș-stat. De asemenea, marea zeiță a fecundității, era și patroana familiilor, a turmelor și a câmpurilor. În mitologia sumeriană elementul primordial este apa, astfel din amestecul apei dulci (Apsu) cu apa sărată (Tiamat) s-au născut zeii și oamenii. Marele zeu Bel-Marduk a învins-o pe Tiamat și, despiciându-i trupul în două, a făcut din cele două părți bolta cerului și lumea pământului. Dar fiii zeilor, oamenii, nu le-au mai dat cinstire zeilor, au neglijat să le aducă jertfe, drept care au fost pedepsiți trimițându-li-se distrugătorul potop.

În fruntea panteonului sumerian figura din cele mai vechi timpuri triada Anu-Enlil-Enki. Divinitatea supremă era Anu, zeul cerului și părintele zeilor. Consoarta sa era Ki-pământul. Fiul lui Anu era Enlil, zeul principal al orașului-stat Nippur, zeul aerului, care a despărțit pe Anu de Ki. Enlil era domnul și stăpânul furtunilor, cel care provoacă marile cataclisme. Soția sa era Ninlil – doamna furtunilor. Al treilea zeu era Enki, căruia sumerienii îi rezervau cea mai adâncă venerație. Enki era prietenul oamenilor, zeul înțelepciunii, al meșteșugurilor, al artelor și al vrăjilor; era zeul

⁵² Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2000, p.102;

⁵³ *Ibidem*, p.103;

care a salvat neamul omenesc de la pierire în timpul potopului, dându-i de știre lui Ninsudra (în mitologia ebraică, Noe).

La această triadă cosmică a zeităților sumeriane, babilonienii au adăugat și o triadă astrală, formată din Sin (zeul Lunii), din fiul său Șamaș (zeul Soarelui, al justiției și al oracolelor) și din fiica sa Iștar – singura divinitate feminină importantă, identificată în timpurile străvechi cu planeta Venus. Iștar era zeița vieții, a fecundității, a vegetației și a dragostei senzuale. Seria acestor zeiități principale era urmată de o serie de divinități nu mai puțin importante, apărute mai târziu șienerate doar în anumite orașe. Dintre acestea, scrierile literar-religioase sumero-babiloniene au dat un relief deosebit lui Nergal, zeul Infernului, soției sale Ereškigal, și ea stăpână a „țării de unde nu este întoarcere”⁵⁴, și înconjurată de numeroasele duhuri ale adâncurilor (numite Anunaki).

În religia mesopotamiană nu găsim urme de animism, de totemism sau de fetișism – acestea fiind forme primitive, primare ale religiei – și nici acea formă de zoolatrie care, era atât de persistentă în lumea Egiptului antic, diviniza animalul sau hibridul om-animal (cum este, de exemplu Sfînxul). Dacă într-o epocă mai târzie, adică la asirieni, întâlnim des taurul cu cap de om și cu aripi; acesta nu este altceva decât reprezentarea unui presupus spirit protector, care însă nu este înzestrat cu puteri proprii unui zeu. Spre deosebire de zeițiile hibride ale Egiptului, panteonul Mesopotamiei însumează numai zei antropomorfi, zei umanizați; descrierea lor în mituri și reprezentarea lor în artele figurative păstrează aparența și caracterul lor pur uman. Sub acest raport, religia mesopotamienilor apare incontestabil mai evoluată decât cea egipteană.

Practicile cultului religios se desfășurau exclusiv în temple. Cum gândirea religioasă a mesopotamienilor îi concepea pe zei ca fiind asemenea oamenilor (organizați în familii, făcând călătorii, având aventuri, fiind înzestrați cu patimi sau cu sentimente frumoase, asemeni oamenilor), firește că zeul își avea și o casă a lui, pentru el și familia sa, care era templul. Și cum zeii aveau și ei nevoia umană firească de a se hrăni, preocuparea principală a preoților templului era de a le prezenta – zilnic și la ore fixe – mâncarea copioasă și variată prescrisă de ritual, pe o masă sfințită îmbodobită cu flori și învăluită în fum de tămâie.

Unele sărbători aveau în program și anumite „ritualuri sacre”⁵⁵, de fapt orgii, care însă nu scandalizau întrucât erau interpretate ca acte de cult. Templul nu era niciodată deschis mulțimii de credincioși, aceștia participau numai la ceremoniile oficiale la sanctuarele, la altarele din curtea templului. Actele rituale ale cultului constau în ofrande și sacrificii de animale, în cântare de psalmi și litanii, în recitări de imnuri și rugăciuni.

Dar, spre deosebire de egipteni, ale căror imnuri celebrau gloria zeilor, și mărturiseau dragostea și recunoștința credincioșilor, mesopotamienii se dovedeau a fi mai practici și mai

⁵⁴ Will Durant, Ariel Durant, *Civilizații istorisite*, Vol. I, București, Editura Prietenii Cărții, 2002, p. 235;

⁵⁵ *Ibidem*, p. 226;

interesați: căci fiecare imn se încheia prin a cere zeului o favoare, conform *Religiilor antice*. Corpul sacerdotal era format din magi (care făceau vrăji, descântece), prezicători, interpreți de vise, sacrificători, bocitori, cântăreți. Alții aveau funcții pur administrative; se îngrijeau de arhive, de școlile de scribi, de terenurile agricole, de lucrători, de depozite și magazii, de canale și diguri.

Un loc important în practicile cultice aveau exorcismele și variatele forme de divinație. Prin procedee magice, prin exorcisme, erau alungați demonii, care îi pândeau pe oameni la fiecare pas, aducându-le boli și alte nenorociri, sau împingându-i să săvârșească păcate. Împotriva lor, mijlocul magic de apărare era stropirea (bolnavului sau a casei) cu apă dintr-un izvor sacru, sau ungerea lui cu un ulei purificator.

**Profesor limba și literatura română Andreea Colțiș,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea**

Bibliografie:

1. Constantin, Daniel, *Civilizația Egiptului antic*, Editura Univers, București, 1976.
2. Cornea, Andrei, *Scrieri și oralitate în cultura antică*, Editura Cartea Românească, București, 1988.
3. Creția, Petru, *Catedrala de lumini*, Editura Humanitas, București, 1997.
4. Culianu, Petru, *Călători în lumea de dincolo*, traducere din engleză de Gabriela și Andrei Oișteanu, Editura Nemira, București, 1994.
5. Durant, Will, Durant, Ariel, *Civilizații istorisite*, Vol. I, Editura Prietenii Cărții, București, 2002.
5. Eliade, Mircea, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, Editura Univers Enciclopedic, 2000;

Monumentul Eroilor din incinta școlii. Sat Șiclău, județul Arad

„N-a știi nimeni că m-am dus,

Numa or vedea că nu-s!”

În fiecare zi trec tot felul de oameni prin fața acestui monument al Eroilor, ridicat în memoria celor care au plecat din acest colț de sat pentru reîntregirea neamului, dar și pentru apărarea pământului pe care înaintașii noștri l-au câștigat cu sângele lor.

Un monument tăcut, ascuns undeva în curtea școlii din saltul Șiclău, printre pomii ce parcă se înclină în fața acestuia, un monument ce parcă și acum așteaptă să mai treacă vreun român, nu doar copiii și autoritățile locale cu ocazia „Zilei Eroilor”.

Un monument ce îți dă sentimentul unei mari suferințe, a unei drame a familiei românești de altădată, îngenunchiată de atâta așteptare și lacrimi, de atâtea gânduri ce trec prin inima unei mame, ce-și vede fiul cum se îndepărtează de vatra satului pentru a merge la război.

Nu prea mă pricep eu la descrieri și la cuvinte alese, însă mă simt dator să prezint acest monument care pentru mine este unic, și în același timp să fac o modestă interpretare din suflet a acestui monument al *lacrimilor*.

Cum te abați de la drumul județean ce duce spre vama Vărșand, la ieșire din Comuna Socodor, undeva pe partea stângă, se face un drum ce te rupe parcă de agitația șoselelor aglomerate, se face, după cum spuneam, un drum ce duce spre satul Șiclău, un sat ce parcă te întoarce în timp, un sat ascuns oarecum de privirile tăioase ale modernismului, dar plin de farmec și de oameni frumoși la suflet, pe unii bătrâni încă îi mai poți zări la uliță pe o laviță uitată de timp.

La o casă o bătrânică văduvă, la alta un bătrân sprijinindu-și barba în bastonul ce i-a devenit ajutor la vârsta senectuții și poate copiii lui sunt plecați prin țări străine. La altă casă, o măicuță ce-și pierduse privirea undeva în zare, de parcă ar aștepta pe cineva sau poate ceva veste despre nepoții ei plecați de multă vreme.

În centru satului, unde odinioară era târg și unde se aflau toate veștile din țară, au mai rămas doar câteva magazine și școala, o școală micuță, dar plină de suflete minunate cu dascăli deosebiți. Copii care zburdă nestingheriți printre atâția copaci, auzindu-se din depărtare urletele lor angelice, dar printre copaci și jocurile acelor copii, ceva parcă îți atrage atenția, ceva parcă e atipic în curtea școlii, în multitudinea de culori se vede din depărtate un monument parcă din alte vremuri, peste care timpul și-a pus amprenta.

Monumentul, de o frumusețe aparte, este compus din mai multe piese, pe o lespede ca de laviță stă o măicuță cu o broboadă pe cap și cu fața brăzdată de tristețe lăsată în palmă, în spatele ei doi stâlpi unul mai înalt, oarecum curbat, iar la doilea ceva mai îngust în aceiași poziție, la stânga

acelei femei, parcă ieșind din inima pământului, o Cruce, iar tot acest ansamblu monumental este înconjurat de o bordură ca o curte, având un spațiu deschis chiar în fața lui.

În câteva cuvinte, cam astfel arată acest monument, după cum se poate observa și în imaginile de mai jos.

Acum totuși, veți spune ce-i atât de mistic și de interesant la acest monument, poate sunt altele mai frumos sculptate. Da..., poate sunt, dar ceea ce transmite acest monument din curtea școlii, cred că e unic în țară, iar la finalul acestui material poate veți fi în asentimentul meu.

În fundalul monumentului, doi stâlpi înalți și falici ca brazii, ambi aplecați oarecum spre rugăciune, este sesizabil de departe că unul este mai mare, iar altul mai mic, cel mare, tatăl, stâlpul familiei, parcă l-ar săruta pe creștet pe fiul ce se pregătește de front, e o dulce îmbrățișare într-o armonie perfectă și totuși, acel stâlp al casei e plecat, îngândurat, trist de plecarea fiului.

Stâlpul cel mic, și el aplecat în partea de sus, parcă așteaptă binecuvântarea părintelui, parcă s-ar apleca să-i sărute mâna, ca și cum nu s-ar mai întoarce, dar cine știe ce destin va avea feciorul pe front, cine știe câtă frică și câtă groază va trăi acolo departe.

Pe o lespede de piatră stă cu cu fața proptită în palmă o măicuță cu broboada pe cap, cu o privire pierdută, parcă brăzdată de lacrimi, o măicuță ce la început e tristă că i-a plecat feciorul pe front și nu știe dacă mai vine, nu știe dacă vreun glonte i-a răpus trupul firav și tânăr, și prin ce tranșee stă căzut sau poate că încă mai e în viață. E drama unei mame, pe care noi cei de azi poate nu o mai înțelegem așa cum se cuvine.

Abătută și îngândurată, îți dă senzația că stă pe o lespede din fața casei, uitându-se undeva în depărtare cu speranța că fiul ei se va întoarce sănătos de la război, sau poate se gândește la ce e mai rău. Câte nopți nu a dormit stând la fereastra casei, câte zile i s-a mistuit inima de dorul lui.

Și parcă monumentul nu ne-ar fi spus îndeajuns despre drama unei familii de țărani români, lângă acea măicuță e ridicată o cruce, pe semne că odorul ei cel scump a murit, a fost răpus de gloanțele inamice, frângându-i trupul, și cine știe ce a fost în sufletul lui, care acum se odihnește în pământul țării, cine știe, în agonia morții la ce se gândea, rănit și căzut pe front, cu privirea suferindă spre cer, parcă cerea iertare, parcă viața lui a fost prea scurtă și nu s-a putut bucura de tinerețea lui, nu s-a putut bucura de familie și simțea cum se scurge sângele din el picătură cu picătură, simțea cum viața lui se stinge, iar în agonia aceasta nu-și dorea decât să fie îngropat acasă, acolo unde odinioară bătea ulițele satului și se bucura de ploile de vară, de colindele iarna și de focul ce trosnea în soba casei.

„Acum, e gata, s-a terminat, mă duc”, poate acestea au fost ultimele lui cuvinte, „iartă-mă mamă că am pierit” își spune în sinea lui, și cu privirea tristă spre cer se stinge. O săgeată parcă-i fulgera în inima mamei ce aștepta în poarta casei și simțea că ceva nu-i bine cu fiul ei. Acum ea stă tristă lângă crucea ce-i veghează mormântul fiului și nu vrea să fie mângâiată.

A pierdut tot ce avea mai scump pe lume, odată cu el a murit și zâmbetul de pe chipul acestei măicuțe, a murit pentru totdeauna și, parcă, se transformase în stană de piatră care și azi se găsește în curtea școlii din Șiclău.

Nu știu dacă această interpretare este exhaustivă sau doar o părere personală, un lucru este cert, veniți și vedeți acest monument cutremurător, sau dacă nu priviți măcar imaginile triste și pline de simbolism.

**Director Profesor drd. Paul Krizner,
Școala Gimnazială Grăniceri**

Nemurirea fizică a lui Ghilgameș

Ghilgameș este prima ființă umană despre care avem relatări că a aspirat la obținerea nemuririi, la o viață de dincolo de moarte, ce asigură o existență nesfârșită. Din motive ce nu le cunoaștem, încercarea lui este sortită eșecului. Consolarea și-o găsește în ridicarea de clădiri durabile, în orașul său, Uruk. Părerea generală legată de textul epopeii, este că acesta s-ar baza pe întâmplări reale, Ghilgameș reprezentând un personaj istoric cu fapte impresionante, rege al Urukului în jurul anului 2600 î. Chr. Ca și *Odiseea*, dar într-un mod mult mai explicit, *Epopeea lui Ghilgameș* este relatarea călătoriilor într-o altă viață. Ghilgameș, cel care realizează această călătorie în spații nemaîntâlnite este un muritor deosebit de înzestrat. El întreprinde o căutare religioasă autentică, în afara hotarelor și sferei unui cult oficial. De la început, textul exaltă omnisciența sa și marile construcții pe care le-a facut.

Dar imediat după aceea, ni se prezintă imaginea unui despot care violează femeile și fetele, și-i extenuază pe bărbați în munci grele. Supradimensionatul Ghilgameș, două treimi zeu și o treime muritor, se înfruntă cu Enkidu, creatura zeilor care doresc să-l înlăture pe Ghilgameș. Lupta celor doi se sfârșește cu o prietenie de nedespărțit. Cei doi, uniți, pornesc împotriva monstrului Huwawa, din pădurea de cedri. Acest episod este o parte a cuceririi imortalității, în poemul *Ghilgameș și țara celor vii*. Confruntarea cu misterul morții are loc atunci când, din pricina blestemului proferat de zeul Enlil, moare temerarul prieten al lui Ghilgameș, Enkidu. După ce jelește trupul mort al acestuia, Ghilgameș are neașteptata revelație că va muri: „Când am să mor, eu n-am să fiu ca Enkidu?”.

Această revelație îl determină pe Ghilgameș să pornească către îndepărtatul și ipoteticul ținut al strămoșului său Utanapiștim, care devenise nemuritor. După ce se luptă cu leii și îi răpune, el ajunge la uriașul munte cosmic, Masu. Însăpăimântătorii oamenii-scorpioni străjuiesc poarta Soarelui, dar aceștia îl lasă să treacă pe Ghilgameș, ținând cont de natura sa parțial divină. Ajuns la adâncă mare ce înconjoară Pământul, după ce străbate douăsprăzece leghe de beznă, Ghilgameș stă de vorbă cu hangița Siduri, care încearcă să-l abată de la hotărârea sa de a străbate apele fără sfârșit ale oceanului cosmic, ape aducătoare de moarte pentru oricine, cu excepția lui Samas, Soarele. Ajutat de luntrașul Unsanabi, Ghilgameș ajunge în fața lui Utanapiștim, omologul babilonian al lui Noe. Rămas nemuritor împreună cu soția sa, Utanapiștim ar putea vorbi în favoarea lui Ghilgameș în adunarea zeilor, dacă acesta ar putea să rămână treaz timp de șase zile și șase nopți.

Dar, din păcate, eroul adoarme și nu se trezește înaintea celei de-a șasea zile. Chiar dacă Ghilgameș nu poate obține nemurirea, Utanapiștim îi împărtășește secretul plantei reîntineririi, o iarbă țepoasă care crește în adâncul oceanului, iar eroul o culege și o păstrează pentru mai târziu,

când va îmbătrâni în Uruk. Și acest lucru stă sub semnul eșecului, un șarpe, același motiv ca cel biblic, cand Eva este ademenită să guste din pomul cunoștinței binelui și răului, îl adulmecă și-i fură planta lui Ghilgameș. De atunci, se spune, șerpii își leapădă pielea cea veche și reîntineresc. Ghilgameș plânge amar, el găsimându-și consolarea numai între zidurile temeinice ale Urukului, cu a căror construcție perfectă se mândrește. Prin modul cum își amăgește frustrarea, Ghilgameș pare a fi o străveche variantă a lui Faust, care, înainte de a muri, devine filantrop pentru a scăpa de Mefistotel. Perspectiva sumeriană este o perspectivă pesimistă, total opusă celei românești.

Ea ilustrează condiția dramatică a ființei umane de a fi incapabilă să evite moartea. Unele ființe ar fi susceptibile să obțină nemurirea, fără ajutorul zeilor, dacă ar trece victorioase prin anumite probe inițiatice. Însă aceste inițieri stau până acum sub semnul ratării. Dacă folclorul românesc susține o mântuire a sufletelor celor morți chiar și după ajungerea acestora în iad, întotdeauna existând o speranță, Sumerul înalță ideea incapacității omului de a dobândi nemurirea. Moartea nu este nimic altceva decât un sfârșit absolut. Nemurirea, dacă se poate obține de către cineva, este de domeniul contingentului. Infinitul este al lumii celor vii. Soluțiile sunt de pe pământ și destinate celor de pe pământ. Misterul morții este înfricoșător pentru că este o amenințare prin sfârșitul fără început care îl aduce.

Figura lui Ghilgameș a influențat probabil unele legende ebraice sau grecești. Printre sensurile bogate ale poemului este și acela că în timp ce, peste 12 veacuri, muza lui Homer va celebra figura unui luptător aspru, cântând mânia, războiul, masacrele, viclenia, muza poetului popular sumero-babilonian cântă pasionata sete de viață și devotamentul unei prietenii ce nu cedează nici în fața obstacolului morții, celebrând totodată curajul, simțul de dreptate și impresionanta ținută morală a unui erou, care luptă pentru el, dar nu împotriva oamenilor. Ghilgameș nu varsă o picătură de sânge omenesc, căci supremul său țel nu este războiul și uciderea, ci cultul prieteniei și dorul nemuririi.

**Profesor limba și literatura română Andreea Ioana Colțiș,
Școala Gimnazială „Virgil Iovănaș” Șofronea**

Bibliografie:

1. *Epopoea lui Ghilgameș*, traducere de Virginia Șerbănescu, Alexandru Dima, Editura Mondero, București, 1996.
2. Bayet, Jean, *Literatura latină*, traducere de George Creția, Editura Humanitas, București, 2001.
3. Borbely, Ștefan, *De la Heracles la Eulenspiegel*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
4. Borbely, Ștefan, *Mitologie Generală*, Cluj-Napoca, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2004.

5. Boyance, Pierre, *Vergiliu și religia*, P.U.F., Paris, 1963.
6. Buffiere, Felix, *Miturile lui Homer și gândirea greacă*, Editura Univers, București, 1987.
7. Chevalier, Jean, Gheerbrant, Alain, *Dicționar de simboluri, mituri, vise, obiceiuri, gesturi, forme, figuri, culori, numere*, Editura Artemis, București, 1994.
8. Cizek, Eugen, *Publius Vergilius Maro*, Editura Societatea Adevărul S.A., București, 1994.
9. Cizek, Eugen, *Istoria literaturii latine*, Editura Societatea Adevărul S.A., București, 1996.
10. Constantin, Daniel, *Civilizația Egiptului antic*, Editura Univers, București, 1976.

Obiceiuri de Crăciun

Colindul

Dintre obiceiurile românești cel care a ajuns să se identifice cu ajunul Crăciunului și cu noaptea de Crăciun este colindul.

În ajunul Crăciunului, cetele de colindători sunt alcătuite cu precădere din copii, obiceiul numindu-se de altfel, *colindele copiilor*. Se face deosebire de colindul propriu-zis, la care participă feciorii și oamenii maturi. După miezul nopții de 24 decembrie, copiii pornesc în cete mici să colinde din casă în casă.

Dacă gazda binevoiește să le deschidă, copiii vor avea parte de obișnuitele daruri: colaci, covrigi, cozonaci, nuci, mere și chiar bani.

Alături de colindatul copiilor, în ajunul Crăciunului se mai întâlnește în unele regiuni *obiceiul umblatului cu icoana*. Preoții sau cântăreții bisericii poartă din casă în casă o icoană reprezentând nașterea lui Iisus, pe care membrii casei o săruta cu evlavie.

Adevăratul colind se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun. Colindătorii tineri și oameni în toată firea se adună în cete bine rânduite. Fiecare grup își alege un conducător, numit de obicei *vătaf sau jude*. Colindătorilor propriu-zisi, li se alătură câțiva flăcăi cu sarcina să poarte, în saci și traiste, darurile primite. Pe vremuri, fiecare ceată putea să ia la colindat numai o anumită parte a satului, având grijă să nu pătrundă în zona ce se cuvenea alteia. Odată intrați în curte, colindătorii își depăneau repertoriul înaintea membrilor casei, adunați în prag. Cântecurile sunt întotdeauna însoțite de dansuri. După ce cântecurile și dansurile din fața casei s-au terminat, gazda își invită colindătorii în casă. Aici, înainte de așezarea la masă pentru ospățul comun, vătaful casei poruncește să se cânte alte câteva colinde. Numărul colindelor depinde în mare măsură de belșugul de daruri pe care gazda urmează să le ofere colindătorilor.

Știați că...

În America, Moș Crăciun e cunoscut sub numele de Santa Claus?

În Europa, Santa Claus a pătruns în timpul celui de-al doilea război mondial, adus de către zecile de mii de soldați americani? Marșul lui triumfal nu a mai putut fi stăvilit. Rând pe rând, francezul Pere Noel, germanul Weihnachtmann, englezul Father Christmans, au trebuit să se aplece în fața americanului. Numele din fiecare limbă s-a păstrat, bineînțeles, dar ele au început să desemneze personaje dinapoia cărora se profila, din ce în ce mai clar, imaginea lui Santa Claus.

Unul dintre cele mai frumoase obiceiuri de Crăciun, bradul, (Tannenbaurin), provine din Germania?

Norvegienii merg ei însuși în pădure să aleagă și să taie pomul de Crăciun?

În Danemarca, lui Moș Crăciun i se spune Jule Mandel?

În Islanda, copiii care au fost obraznici în timpul anului vor primi în loc de cadouri...un cartof?!

În Spania, copiii nu primesc daruri de la Sf. Nicolae sau de la Moș Crăciun, ci de la cei trei magi?

Obiceiuri de Anul Nou

Umblatul cu ursul

Această datină e întâlnită doar în Moldova, de Anul Nou. Ursul este întruchipat de un flăcău purtând pe cap și umeri blana unui animal ucis, împodobită în dreptul urechilor cu ciucuri roșii. Alteori masca este mai simplă: capul ursului se confecționează dintr-un schelet de lemn acoperit cu o blană, iar trupul dintr-o pânză solidă, astfel ornată încât să sugereze perii maronii caracteristici. Masca este condusă de un *ursar*, însoțită de muzicanți și urmată, adesea, de un întreg alai de personaje (printre care se poate afla un copil în rolul *puiului de urs*). Ațâțat de ursar (Joacă bine, măi Martine./Că-ți dau pâine cu măslină), în răpăitul tobelor sau pe melodia fluierului, ținându-și echilibrul cu ajutorul unui ciomag, masca mormăie și imită pașii legănați și sacadați ai ursului, izbind puternic pământul cu tălpile.

Cu sorcova

Aparținând obiceiurilor de Anul Nou, umblatul cu sorcova e mai cu seamă bucuria copiilor. Aceștia poartă o crenguță înmugurită sau o sorcovă confecționată dintr-un băț în jurul căruia s-au împletit flori de hârtie colorată. Numele de sorcova vine de la cuvântul bulgar *surov* (verde, fraged), aluzie la ramura abia îmbobocită, ruptă odinioară dintr-un arbore. Înclinată de mai multe ori în direcția unei anumite persoane, sorcova joacă întrucâtva rolul unei baghete magice, înzestrate cu capacitatea de a transmite vigoare și tinerețe celui vizat. Textul urării, care amintește de o vrajă, nu face decât să întărească efectul mișcării sorcovei.

Obiceiuri din prima zi a anului

Cel mai răspândit ritual de „citire” a viitorului este, probabil, *obiceiul punților*. Puntea se alcătuiește din două crăci în formă de furcă, între ramurile cărora se pune, de-a curmezișul, un băț. Ea simbolizează un pod aruncat între malul anului ce se încheie și cea al anului care stă să vină. Fiecare fată trebuie să aibă puntea ei, ca să poată visa noaptea ce i-a fost hărăzit să i se întâmple în noul an.

Un alt obicei practicat încă, este *masa de Sfântul Vasile*. În jurul mesei se adună un grup de flăcăi și fete. Sub pânza feței de masă se așază, în fiecare colț, un obiect a cărui semnificație e cunoscută de toți participanții. Într-un colț se așază un ban, în altul o bucată de mămăligă, în al treilea o oglindă, iar în ultimul o bucată de cărbune. Așezarea obiectelor se face fără știința băiatului

sau a fetei ce urmează să aleagă unul dintre colțuri. Obiectul aflat sub fața de masă în locul ales va indica lucrul de care tânărul va avea parte în cursul anului viitor: cel care a nimerit banul va fi bogat, cel care a aflat mămăliga va avea parte de bucate din belșug, cel care a gasit oglinda va avea chip frumos, iar cel care a dat peste cărbune va fi rău și cu inimă rea.

Obiceiuri de Crăciun și Anul Nou

Vicleimul

Jucat de la Crăciun până la Bobotează, Vicleimul este o formă de teatru popular care înfățișează nașterea lui Iisus. Inspirat din literatura bisericească creată pe marginea textelor biblice, Vicleimul păstrează urme din colindatul cu măști alte forme de teatru popular s-au dezvoltat pe structura poveștilor cu haiduci (Jian, Bujor, Radu....) care circulă în diferite zone ale țării. Spectacolul este adesea precedat de o ceartă între anul vechi și anul nou, iar sfârșitul său ia forma unei urări.

Umblatul cu capra

Acest obicei ține, de regulă, de la Crăciun până la Anul Nou. Măștile care evocă la *Vicleim* personaje biblice sunt înlocuite aici cu masca unui singur animal, al cărui nume variază de la o regiune la alta: *cerb* în Hunedoara, *capră sau turcă* în Moldova și Ardeal, *boriță* (de la bour) în Transilvania de sud. În Muntenia și Oltenia capra e denumită *brezaia*, din cauza înfățișării pestrițe a măștii. Obiceiul se practică mai ales de Anul Nou. Masca este însoțită de o ceată zgomotoasă, cu nelipsiții lautari ce acompaniază dansul caprei. Capra saltă și se smucește, se rotește și se apleacă, clămpănind ritmic din fălcile de lemn. La oraș spectacolul se remarcă mai ales prin originalitatea costumului și a coregrafiei.

Plugușorul

Urare tradițională la români în preajma Anului Nou, plugușorul a păstrat scenariul unei invocări magice legate de pământ. El este întotdeauna însoțit de strigături, pocnete de bici și sunete de clopoței. Cu timpul plugul adevărat tras de boi a fost înlocuit de un plug în miniatură, mai ușor de purtat, sau cu buhaiul care imită mugetul boilor. Recitată într-un ritm vioi, urarea devine tot mai veselă, mai optimistă pe măsură ce se apropie de sfârșit.

Știați că...

În folclorul românilor se face o distincție clară între Moș Nicolae și Moș Crăciun, cele două personaje având chipuri și rosturi diferite?

Tot în folclor, Sfântul Nicolae apare deseori sub numele de Sân-Nicoară?

Țăranii cred că un porc neînjunghiat în Ziua Ignatului (20 decembrie) nu se va mai îngrășa, pentru că atunci el își visează cuțitul?

De Anul Nou țiganiile poartă din casă în casă o tavă pe care se află căpățâna porcului

înjunghiat la Ignat, împodobită cu mărgele și panglici (acest obicei se numește *Vasilcă*)?

Obiceiuri de Anul Nou pe glob

În noaptea de 31 decembrie, **italienii** obișnuiesc să arunce în stradă de pe balcoane și ferestre tot soiul de vechituri. În acest timp, fac să explodeze petarde și pocnituri de toate mărimile. În clipa când încep să se audă cele douăsprezece bătăi ale ceasului, pietonii trebuie să fie foarte atenți să nu se pomenească cu ceva în cap.

La triburile din **Africa de Sud**, Anul Nou coincide cu Ziua Recoltei. Întreaga populație a tribului se adună într-o poiană și într-o tăcere deplină, formează un semicerc, în jurul căruia șeful tribului execută un dans ritual, după care dă de pământ cu un dovleac. În clipa în care acesta se sparge în bucăți, oamenii încep să scoată strigăte de bucurie, salutând noul an și noua recoltă.

La **Budapesta** s-a păstrat un obicei cunoscut sub numele de „*Rămas bun de la cartof*”. În această zi, locuitorii din Budapesta mănâncă cartofi copti, aleg „regele și regina cartofului”, precum și cavalerul care va purta în noul an „Ordinul Cartofului”.

Care este originea acestei datini?

La sfârșitul lui 1838, Dunărea a inundat Buda și Pesta, iar locuitorii s-au refugiat pe dealurile din împrejurimi și s-au hrănit în casele țăranilor cu cartofi copti. În anul următor, oamenii nu i-au uitat pe binevoitorii țărani și în cinstea ospitalității lor, au organizat praznice sărbătorești cu ... cartofi copti!

În **Sudan**, oamenii consideră că de Anul Nou trebuie să facă altceva decât în restul anului. Astfel bătrânii sunt invitați să execute în fața asistenței dansuri tinerești, în vreme ce tinerii trebuie să interpreteze balade bătrânești pentru delectarea celor vârstnici.

În **Birmania**, noul an începe în aprilie. În cele patru zile dinaintea Anului Nou birmanez, tinerii și bătrânii participă la tradiționala „Sărbătoare a apelor”. Obiceiul constă în a stropii pe cei dragi și apropiați cu apă, simbolul rodniciei.

Profesor Valeria Roman,

Liceul Tehnologic de Construcții și Protecția Mediului Arad

Bibliografie:

1. Almaș, Andrei, *Popasuri la vetrele istoriei românești*, Editura didactică și Pedagogică, București, 1981.
2. Preot Demian, Tudor, Preot Doctor Sauca, Ioan, *Manual de religie*, clasa a II-a, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe române, București, 1992.
3. Iordăchescu, Carmen, *Să dezlegăm tainele textelor literare*, clasa a IV-a, editura Carminis, Pitești, 1998.
4. Lavric, Sorin, *Cartea de Crăciun*, Editura Humanitas, București, 1997.
5. *** *Mic dicționar enciclopedic*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.

Ocupații tradiționale

Prelucrarea cânepii

Până în perioada interbelică, gospodinele realizau produsele textile în gospodăria personală, utilizând ca materii prime cânepa, lâna și inul. Cânepa era semănată manual în rotație după cartofi, pe un teren bine gunoit, arat și grăpat mărunț. Pentru a păzi sămânța de lăcomia vrăbiilor, până la răsărirea plantei, se împlânta din loc în loc câte o „ciuhă” (sperietoare), se întindeau pe sfori și pe sârme obiecte zdrăngănitoare și fâșii colorate, iar una din ocupațiile copiilor era păzirea cânepii de păsări. Se culegea manual prin smulgere, în mănunchiuri numite „mănuși”, separând cânepa de vară de cea de toamnă. După ce se tăiau rădăcinile mănunchiurile se aranjau „stavilă” la soare, iar când erau uscate se scutura sămânța de la cea de toamnă, apoi se introducea în „topilă” (o „dalbină” în vale sau o groapă săpată pe malul Crișului Alb umplută cu apă), acoperindu-se cu bolovani. Se ținea la topit două săptămâni, apoi se punea la uscat pe lângă garduri.

Următoarea operație era „melițatul”, care consta în zdrobirea cu melița a fibrelor lemnoase („pozdării”). O parte din acestea erau strânse „cituș” și atârdate în grindă, servind în cursul anului la aprinderea lămpii cu petrol, a pipei și țiğărilor de la jarul din vatră. Partea fibroasă era scărmanată, adică trecută succesiv prin pieptenii de fier, apoi printr-o perie tot de fier, mai deasă, obținându-se: fuioare, „bărbi”, „caiere” și „drugalei” (câlți), fiecare sortiment având întrebuințări specifice: din fuioare se făcea urzeală pentru haine, cămăși și izmene, bărbile erau folosite ca băteală pentru pânză, caierele ca urzeală pentru saci, „strujace” și „lipigeie”, iar din drugalei se realiza băteala pentru acestea.

Pentru obținerea firului torsul se făcea cu furca și fusul. Firul de pe fus se făcea ghem, apoi se punea la „râșcitor”, realizând „jârebia”. Jirebiile se opăreau cu leșie în pârlău, apoi puse pe „vârtelnițe”, făcându-se din nou gheme. Firele de pe mai multe gheme se puneau pe „urzoi”, iar după urzire se „învăleau” pe fusul mare al războiului de țesut. Aici se „nevedea”, trecându-se firele prin două sau patru ițe și spată și se țesea pânza pentru îmbrăcăminte, haine de pat, saci și ștergare. Pânza nouă era „pârluită”, apoi întinsă pe iarbă și albită la soare.

În perioada hibernală țesutul constituia principala ocupație a femeilor. Se continua primăvara dar, în nici un caz, sărbătoarea Sf. Paști nu trebuia să le prindă cu războiul în casă. Femeile care nu se încadrau în perioada tradițională erau usturător ironizate la șezători, hore, nunți: „Pusăi pânza când să pune/ Ș-o gatai mâncând pa prune!”. Copiii ajutau învățând cu multă plăcere „sucala”, adică bobinând pe „țăvi” de lemn de soc firele pentru suveică. Pânzele țesute se păstrau până dădea iarba rulate strâns în „valuri”. „Această ocupație presupune implicații mitico-magice referitoare la magia stimulativă (colindătorii joacă găzdărițele și fetele lor ca să se facă cânepa), cât

și tabuizările referitoare la anumite activități în zile nefaste, patronate de Justițiere (Marț-Sara, Joi-Sara, Vineri-Sara)”.
Pentru albirea pânzelor țesute din cânepă acestea se înmuiau în râu și se întindeau pe iarbă la soare. Operația se repeta întorcând pânzele de pe o parte pe alta. Femeile care lucrau la Mneză-Păresă (mijlocul Postului Mare) sau în Joia Verde (a șaptea joi după Paști) riscau să le fie luate pânzele de Vântoaie și să nu le mai poată recupera de prin copaci.

Pârluitul consta în spălarea hainelor murdare într-un „pârlău”, care putea fi un ciubăr sau o „butură” de fag scobită, așezată pe trei pietre și având în partea de jos o gaură laterală. Aceasta se înfunda cu o cârpă („pișatoare”) îndoită cu capetele în jos pentru ca scurgerea leșiei să se facă lent. Sub ea se puneă un vas pentru colectarea leșiei. Hainele murdare, după ce se înmuiau bine, se clădeau în pârlău și se acopereau cu o măsurită veche numită cenușar. Se puneă deasupra cenușă, cam de un lat de palmă, iar peste cenușă se turna apă fierbinte. Leșia colectată se turna din nou peste haine. A doua zi, după ce se răceau, hainele erau duse la vale și „lăute”.

Lăutul consta în baterea cu „maiul” a hainelor pârluite la marginea râului, pe o piatră netedă numită „lăutoare” și „clătărirea” lor în apa curgătoare. Și operațiunea pârluitului era supusă unor tabuizări, cea mai cunoscută fiind seara zilei de marți. În imaginea de mai jos elevii au văzut elevii au văzut pârlăul, melița și alte obiecte casnice.

Cu scopul de a cunoaște aceste lucruri elevii mei, în clasa a II-a, au vizitat pentru prima dată un muzeu, anume Muzeul de Istorie Locală și Etnografie Brad, Casa Memorială Crișan, județul Hunedoara, unde au admirat costume populare și obiecte folosite de străbunii noștri moți în veacurile anterioare. Expozițiile deschise vizitatorilor: cea de istorie locală, la parter și cea de etnografie, la etaj, i-au fermecat pe copii cu bogăția de culori, de obiecte vestimentare, de diferite

unelte folosite în gospodărie, pe care ei nu aveau de unde să le cunoască (exemplu: un băiețel a văzut „piepteni” pentru câlții de cânepă și a zis că e instrument de tortură).

**Profesor Corina Tulea,
Liceul „Ioan Buteanu” Gurahonț, jud. Arad**

Bibliografie:

1. Paul, N., *Întoarcerea urmei*, Monografie spirituală a Gurahonțului și împrejurimilor, partea I, Editura Gutenberg, Arad, 2001, p. 18-23.
2. Rizea, M., Rizea, E, Moț, D. C., Geamănu, C., *Gurahonț – gură de rai*, Editura Universității Petrol și Gaze, Ploiești, 2009, p. 15.

Omul și mediul înconjurător

Viața, un dar inegalabil, pe care trebuie să-l prețuim și să-l apărăm, este uneori amenințat de transformări politice, economice și sociale. În prezent, mai mult de cinci miliarde de oameni folosesc resursele naturale. În fiecare colț al lumii se taie păduri, se extrag minerale și surse de energie, erodând solul, poluând aerul și apa, creând deșeuri periculoase. Poluarea înseamnă modificarea compoziției aerului, apelor, solului, datorată unor substanțe chimice, praf și fum care aduc impurități și determină un dezechilibru ecologic natural. Această poluare duce la dispariția speciilor, extinderea deșerturilor, contaminarea cu pesticide, înmulțirea problemelor de sănătate, foametea, sărăcia sau chiar pierderea de vieți omenești. Mulți experți sunt îngrijorați de faptul că, dacă acest ritm al degradării continuă, vom fi martorii distrugerii treptate a sistemelor care sprijină viața pe pământ.

Omul este principalul vinovat de poluarea mediului și tot el suportă efectele ei negative asupra sănătății sale, de la o banală îmbolnăvire până la pierderea vieții.

Coordonatele actuale ale vieții cotidiene impun abordarea unor teme specifice în școală, alături de alte elemente de educație și probleme legate de calitatea mediului înconjurător. Astfel, se evidențiază prioritatea majoră a noastră, a tuturor, de a cunoaște, proteja și conserva mediul de viață, păstrarea particularităților naturii devenind eficientă și reală numai atunci când aceasta va face parte integrantă din filozofia și comportamentul nostru.

Se impune ca, încă din grupele preșcolare, copiii să cunoască formele de viață existente în mediul înconjurător și să învețe să le ocrotească. Ei trebuie să cunoască și resursele naturale care asigură viața, dar și cauzele și formele de manifestare ale dezechilibrelor naturale din mediul înconjurător, în special a celor produse de om.

Ceea ce învață copiii în primii ani reprezintă mai mult de jumătate decât vor învăța în restul vieții. Astfel, educația omului începe din copilărie, componentele dezvoltării sale fizice și psihice mergând în paralel cu trăsăturile de personalitate.

Educarea copiilor a devenit o preocupare și o necesitate prefigurate de schimbările majore ce au avut loc asupra mediului înconjurător, ceea ce ne solicită să trăim într-o permanentă stare de adaptare pentru a putea face față schimbărilor potențiale și a preveni eventualele dezastre ecologice.

Educația de mediu este mai mult practică, în sensul învățării unor aspecte pozitive sau negative legate de mediul ambiental.

Nu există modele universale pentru integrarea educației privind mediul înconjurător în procesul instructiv-educativ. Modalitățile acestei integrări sunt definite în funcție de condițiile,

finalitățile și structurile educative și socio-economice ale fiecărei țări. În funcție de vârsta copiilor, se aplică practici pedagogice diferite.

Bazate pe cooperare și colaborare, diversitatea activităților practice desfășurate cu copiii asigură asimilarea regulilor de comportament care se constituie în elemente de bază în formarea unei educații a oamenilor de mâine.

Școala, prin definiția și rolul său, asigură cadrul adecvat în care se desfășoară un complex de formare a copiilor, sub cele două laturi ale sale: instructivă și educativă.

Școala este chemată să determine nu numai sentimentele de admirație pentru frumusețile naturii, ci și deprinderi de apărare, conservare și dezvoltare a mediului înconjurător-condiție de viață civilizată și sănătoasă.

Este important ca în amplul proces de formare a omului, viața din afara instituțiilor de învățământ să continue să completeze, să consolideze și să desăvârșască opera educativă din școală într-un adevărat comportament european. Cercetarea mediului în mijlocul naturii cu copii permite îmbogățirea volumului de cunoștințe, lărgirea orizontului științific, sesizarea legăturilor reciproce între fenomene, modul cum se interferează și se influențează reciproc și, de asemenea, permite formarea unei gândiri sănătoase despre lume și viață.

În concluzie, și copiii, educați, îndrumați de către cadrele didactice, pot să se implice, să lupte activ împotriva poluării pentru păstrarea unui mediu curat, pentru că un mediu poluat dăunează foarte mult sănătății omului.

Mediul înconjurător este un mecanism viu cu o complexitate deosebită, de a cărui integritate și bună funcționare depinde întreaga activitate umană. A înțelege natura înseamnă a înțelege viitorul, dar a face ceva pentru salvarea naturii, atât de amenințată astăzi, înseamnă a contribui la fericirea fiecăruia dintre noi.

Profesor învățământ primar Loredana Baci,
Școala Gimnazială Vladimirescu

Bibliografie:

1. Dițoiu, Valeria, Holban, Nina, *Modificări antropice ale mediului*, Editura Orizonturi Universitare, Timișoara, 2005.
2. Duțu, Mircea, *Ecologie. Filozofia naturală a vieții*, Editura Economică, București, 1999.
3. Vișan, Sanda, Crețu, Steliana, Alpopi, Cristina, *Mediul înconjurător. Poluare și protecție*, Editura Economică, București, 1998.

SPRIJIN, SUPT, ASISTENȚĂ EDUCAȚIONALĂ

De la știință la educație

În anul școlar 2020 – 2021, am urmat programul de formare continuă *CRED (Curriculum Relevant, Educație Deschisă)* – program care avea să aducă învățământului românesc ceea ce avea nevoie de câteva decenii bune: plusvaloare, inovație, resurse și strategii educaționale mult mai variate, creșterea calității actului didactic și, în special, adaptarea noii Programe Școlare pentru gimnaziu (2017) la necesitățile actuale - atât ale dascălilor cât și ale educabililor.

Astfel, obiectivele propuse în cadrul programului au fost îndeplinite cu success, fapt datorat atât formatorilor cu experiența acumulată în timp prin bune practici de predare - învățare – evaluare cât și a interacțiunii complexe între cadrele didactice participante în diferitele activități care s-au derulat pe parcurs.

Nevoile și necesitățile elevilor au fost cele care au stat la baza fiecărui modul parcurs, astfel încât în cadrul uneia dintre temele primite și anume elaborarea unei programe de opțional am decis să aplic tot ceea ce învățasem până atunci.

Disciplina opțională propusă este personală 100% și este intitulată „*Geografie și imagine - Importanța fotografiei în redarea realității geografice*”. Aceasta își propune încă de la început să dezvolte cât mai complex unele dintre cele mai importante competențe la elevii din ciclul gimnazial. Un alt aspect important al acestei discipline este acela că elevii își vor deschide noi orizonturi, vor avea o privire de ansamblu asupra realității și pot descoperi în ei îșiși diferite pasiuni pe care să le dezvolte la un alt nivel, care să îi ajute în alegerea chiar a unei meserii.

Ca o sinteză, menționăm astfel principalele competențe generale, cele specifice dar și conținuturile elaborate:

Competențe generale:

1. Analizarea și expunerea complexă a mediului geografic - natural și antropic prin perspectiva fotografiei, într-o manieră investigativă care să conducă la soluționarea unor probleme actuale.
2. Crearea de conținuturi cu caracter geografic, folosind instrumente TIC și din domeniul informaticii și altor științe care să aibă în vedere atât dezvoltarea durabilă dar și dobândirea unor deprinderi anteprenoriale.

Competențe specifice:

- 1.1. *Descrierea și analizarea diversității mediului natural sau antropic folosind un limbaj științific, pe baza observației directe sau indirecte.*

1.2. *Obsevrarea direct sau indirectă a elementelor de mediu și a proceselor, fenomenelor care se desfășoară în cadrul acestuia*

1.3. *Prezetarea și formularea de soluții în ceea ce privește problemele cu care se confruntă atât mediul natural cât și antropic, folosind resurse variate.*

1.4. *Utilizarea metodelor de investigare care să conducă la procesul dezvoltare durabilă a mediului natural și antropic*

1.5. *Aplicarea cunoștințelor dobândite la alte discipline și în viața de zi cu zi.*

1.6. *Formarea unor deprinderi antreprenoriale*

Conținuturi:

I. Fotografia și mediul natural

1. Litosfera

- 1.1. Structura internă a Terrei și impactul asupra peisajului
- 1.2. Vulcanii și cutremurele prin ochii noștri
- 1.3. Relieful Terrei și peisajele naturale
- 1.4. Aplicație practică: locuri inedite de pe Terra

2. Atmosfera

- 2.1. Diferențieri altitudinale și componența acesteia
- 2.2. Tipuri de peisaje influențate de climat
- 2.3. Fenomene meteorologice în orizontul local
- 2.4. Aplicație practică: vânătorii de fenomene meteo

3. Hidrosfera

- 3.1. Oceanele și abisul
- 3.2. Apele continentale și importanța lor în dezvoltarea unor regiuni
- 3.3. Țări cu potențial turistic estival
- 3.4. Aplicație practică: poluarea apelor în imagini

4. Biosfera

- 4.1. Fauna și vegetația pe glob
- 4.2. Animale și plante pe cale de dispariție (grădinile zoologice)
- 4.3. Jungla și bogăția ei
- 4.4 Aplicație practică: impactul uman asupra biosferei

5. Recapitulare

H. Fotografia și mediul antropic

1. Peisaje culturale

- 1.1. Culturi asiatice
- 1.2. Culturi africane

- 1.3. Culturi americane
- 1.4. Culturi europene
- 1.5. Cultura australiană

2. Așezările omenești

- 2.1. Tipuri de așezări de pe glob
- 2.2. Peisaje urbane
- 2.3. Marile orașe în imagini
- 2.4. Peisajele rurale
- 2.5. Viața la sat
- 2.6. Aplicație practică: Viața la sat/oraș în imagini

3. Omul și mediul natural

- 3.1. Cum distinge omul mediul?
- 3.2. Probleme de mediu raportate prin fotografii

4. Turismul

- 4.1. Zone turistice de pe glob
- 4.2. Turismul în țara mea
- 4.3. Aplicație practică: promovăm turismul orizontului local

5. Recapitulare finală

Desigur, programa realizată cuprinde toate celelalte elemente necesare – notă de prezentare, activități propuse, planificare anuală, sugestii metodologice (inclusiv pentru evaluare) și bibliografie, dar dat fiind scopul acestui articol, am expus doar părțile sale esențiale.

**Profesor Bianca Maria Blidar,
Școala Gimnazială „Caius Iacob”, Arad**

Despre Geografie, pentru părinți

În urmă cu un an am participat la programul național C.R.E.D. (*Curriculum Relevant pentru o Educație Deschisă*), în cadrul cursurilor luând contact cu modificările survenite în programa de geografie pentru gimnaziu după anul 2017, cu experiența bogată a colegilor de grupă și cu diverse metode și mijloace moderne de lucru la clasă (reunite sub titulatura R.E.D.).

Între sarcinile stimulative din cadrul acestui curs una mi-a captat mai mult atenția, fiind legată de comunicarea cadrului didactic cu părintele, al treilea partener în misiunea noastră la clasă. Adesea auzim elevii sau adulții din jur vorbind despre faptul că programa este încărcată, că unele părți sau chiar discipline din planul cadru nu își mai găsesc rostul, ajungându-se până la contestarea unor aspecte pe care științele educației le-au certificat (și nu doar la nivelul țării noastre).

În acest sens, sarcina menționată solicita o argumentație pe care profesorul unei discipline școlare (în cazul meu Geografia) să o explice unui astfel de părinte nedumerit, ne/dezinformat, care susține inutilitatea acestei discipline pentru dezvoltarea intelectuală a elevului. Această explicație, simplificată pentru a putea fi ușor înțeleasă, este făcută chiar pe baza celor 8 competențe cheie certificate la nivel european, care sunt considerate absolut necesare unei bune educații a viitoarelor generații de adulți.

1. *Competențe de comunicare în limba maternă*

✓ Căutarea, colectarea, procesarea de informații și receptarea de opinii, idei, sentimente într-o varietate de mesaje ascultate/texte citite: de exemplu, elevii din clasa a VIII-a pot realiza prezentări/plașe în urma realizării unei excursii cu părinții în Munții Apuseni, comunicând astfel colegilor și descriind cu ușurință formele de relief observate și de asemenea elemente de flora și fauna specifice.

✓ Exprimarea unor informații, opinii, idei, sentimente, în mesaje orale sau scrise, prin adaptarea la situația de comunicare: la clasa a V-a la lecția Relieful orizontului local – elevul poate descrie cu ușurință relieful din propria localitate precizând principalele elemente care definesc spațiul respectiv: râul Mureș, Câmpia Aradului, Munții Zărand.

2. *Competențe de comunicare în limbă străină*

✓ Identificarea unor informații, opinii, sentimente în mesaje orale sau scrise în limba străină pe teme cunoscute - elevii care desfășoară schimburi de experiență cu alte state din Europa, pot pregăti materiale și pot prezenta în una din limbile învățate în școală elementele definitorii ale spațiului românesc ale județului Arad și ale orașului.

✓ Participarea la interacțiuni verbale la nivel funcțional, pe teme cunoscute, în tabere, în deplasările în străinătate sau atunci când participă la simpozioane internaționale, pot utiliza cu

ușurință termeni geografici și interacționează fără probleme legate de comunicarea într-o altă limbă.

3. *Competențe matematice și în științe*

- ✓ Rezolvarea de probleme în situații concrete, utilizând algoritmi și instrumente specifice

matematicii în clasa a VIII-a, la lecțiile legate de populație, de numărul și evoluția acesteia, elevii pot calcula densitatea populației atâta vreme cât cunosc suprafața României și numărul locuitorilor și bineînțeles formula de calcul ($Dp = \text{nr. loc}/\text{suprafață}$).

✓ Prelucrarea și interpretarea datelor și dovezilor experimentale și reprezentarea grafică acestora în clasa a VIII-a, în urma lecției Piramida vârstelor, elevii înțeleg atât utilitatea acestui grafic cât și concluziile care se pot trage în urma analizei acestuia.

- ✓ Manifestarea interesului pentru o viață sănătoasă și pentru păstrarea unui mediu curat.

✓ Prin aplicarea unor reguli simple de menținere a unei vieți sănătoase și a unui mediu curat, elevii înțeleg necesitatea respectării unui mediu curat și își arată disponibilitatea de a participa la activități de ecologizare, atât cele organizate de școală cât și cele legate de locuință, colectarea selectivă.

4. *Competențe digitale*

✓ Utilizarea unor dispozitive și aplicații digitale pentru căutarea și selecția unor resurse informaționale și educaționale digitale relevante pentru învățare - pregătirea unui material despre fluviul Dunăre – în clasa a VI-a, folosirea unor aplicații care îi permit să folosească cu ușurință materialele necesare și să le integreze într-un material final - film, ppt, colaj etc.

✓ Respectarea normelor și regulilor privind dezvoltarea și utilizarea de conținut virtual, în clasa a VI-a, la lecția legată de Uniunea Europeană, verifică cu ușurință dacă materialele pe care dorește să le utilizeze, nu sunt proprietatea cuiva sau dacă le poate descărca fără să lezeze imaginea și legile aflate în vigoare în U.E.

5. *Competențe de a învăța să înveți*

✓ Gestionarea timpului alocat învățării și monitorizarea progresului în realizarea unei sarcini de lucru, elevul din clasa a VIII-a a înțeles în timpul orei de geografie, importanța gestionării timpului și a autoevaluării pentru a avea rezultatele dorite.

✓ Aprecierea calităților personale în vederea autocunoașterii, a orientării școlare și profesionale, elevul din clasa a VIII-a își cunoaște potențialul și își poate folosi cunoștințele acumulate la geografie în alegerea profilului liceului la care urmează să studieze.

6. *Competențe sociale și civice*

✓ Relaționarea pozitivă cu ceilalți în contexte școlare și extrașcolare, prin exercitarea unor drepturi și asumarea de responsabilități: elevii participă cu plăcere la activități care au rolul de a

promova valorile celorlați membri ai societății, contribuind la conștientizarea valorilor care leagă comunități, Aradul Multicultural, voluntariat etc.

✓ Manifestarea disponibilității pentru participare civică în condițiile respectării regulilor grupului și valorizării diversității, în timpul școlii gimnaziale, elevii participă la numeroase activități: vizite la casele de bătrâni, „9 mai – ZIUA EUROPEI”, etc.

7. Competențe de inițiativă și antreprenoriat

✓ Manifestarea interesului pentru identificarea unor soluții noi în rezolvarea unor sarcini de învățare de rutină și/sau provocatoare: alegerea momentelor potrivite în programul zilnic pentru desfășurarea de activități remediale pentru elevii/collegii din școală care nu au rezultate bune .

✓ Manifestarea inițiativei în rezolvarea unor probleme ale grupurilor din care face parte și în explorarea unor probleme ale comunității locale: realizarea Târgului de Crăciun, alegerea produselor care urmează să fie confecționate și apoi vândute, le dezvoltă elevilor spiritul de inițiativă și antreprenoriat, urmând ca apoi banii rezultați în urma acestei activități să fie donați unor familii nevoiașe.

✓ Aprecierea calităților personale în vederea autocunoașterii, a orientării școlare și profesionale, respectiv identificarea unor parcursuri școlare și profesionale adecvate propriilor interese, pornind de la categoriile principale de locuri de muncă din ramurile economice (predate la clasă)

8. Competențe de sensibilizare și exprimare culturală

✓ Aprecierea unor elemente definitorii ale contextului cultural local și ale patrimoniului național și universal: elevii din clasa a VIII-a au participat la activitatea „ARAD - orașul unde a început unirea din 1918”; au vizitat casele memoriale ale corifeilor marii uniri, au realizat materiale foto și au confecționat cocarde apreciind astfel istoria locului și a neamului românesc.

✓ Realizarea de lucrări creative folosind diverse medii, inclusiv digitale, în contexte școlare și extra-școlare: elevii au realizat materiale în care au descris principalele obiective ale Aradului, pregătind ppt-uri pentru elevii veniți din Belgia și Polonia în proiecte europene.

**Profesor Georgeana Țiu,
Colegiul Economic Arad**

Familia – cadrul favorabil de formare a copilului

„Familia constituie mediul natural de creștere și dezvoltare al copilului, însă acest mediu, a cărui influență asupra copilului este esențială, diferă de la o familie la alta, în funcție de societatea pe care o reflectă și de propria structură internă”, afirmă Debesse.

În Constituția României, articolul 48, familia este definită astfel: „Familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între soți, pe egalitatea acestora și pe dreptul și îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor.”

Familia este primul model pe care îl urmăm în viață. Dacă vedem că familia are o atitudine pozitivă, îi acordă o importanță deosebită educației și școlii, cu siguranță rezultatele vor fi pe măsura așteptărilor.

Implicarea familiei influențează foarte mult atât adaptarea școlară, cât și reușita, și obținerea de performanțe școlare ale copilului. Când părinții sunt implicați în educația copiilor lor, aceștia obțin rezultate bune, trec prin procesul educațional școlar cu mai multă seriozitate, dau dovadă de atitudini și comportamente pozitive și au șanse mai mari de reușită în celelalte etape ale educației, decât copiii ale căror familii dau dovadă de o implicare mai redusă în educația lor. Așadar, implicarea părinților este extrem de importantă atât pentru copii cât și pentru școală, din acest motiv acestea, împreună trebuie să formeze un parteneriat care să reducă riscul în eșecul școlar.

Instituția de învățământ este cadrul formal în care se desfășoară activități instructiv-educative și, nu în ultimul rând, este a doua familie. Familia și educatorii au roluri diferite în educația copiilor. Copiii beneficiază cel mai mult atunci când relația dintre părinți și profesori este bazată pe respect și încredere. Părinții trebuie să discute cu profesorii copilului pentru a-și clarifica diferite aspecte, iar profesorii le apreciază interesul și îi văd ca parteneri reali în educația copiilor. În ambele locuri, și în familie și în instituțiile de învățământ, avem parte de continuă educație. Educația este cea care ne unește.

Pentru majoritatea familiilor se impune a fi respectate următoarele principii:

- ✓ părinții să fie conștientizați că sunt „primii profesori” ai copiilor lor și au o influență permanentă asupra sistemului de valori al copiilor;
- ✓ succesul copiilor se obține atunci când sistemul de valori al familiei coincide cu cel promovat de școală;
- ✓ majoritatea părinților sunt interesați de educația copiilor dacă li se dă ocazia să se implice efectiv;
- ✓ școala să elimine barierele tradiționale în implicarea părinților, promovând o comunicare eficientă și reală, conștienți că fiecare are de învățat de la celălalt.

Funcțiile familiei, așa cum au fost ele stabilite, sunt de două tipuri: funcții interne, care au în vedere crearea, menținerea și consolidarea statutului familial, unității și integrității sale, și funcții externe, ce constau în încadrarea vieții, familiei în ansamblul celei sociale, precum și încadrarea maturilor apti de muncă în procesul producției.

Funcțiile interne:

- ✓ biologică
- ✓ sexuală, sanitară
- ✓ economică
- ✓ de solidarizare
- ✓ educativă
- ✓ emoțional-terapeutică

Cea mai importantă dintre funcțiile familiei este cea educativă, de socializare a copilului, pentru că familia este mediul cel mai favorabil pentru educația acestuia, într-o perioadă în care este cel mai ușor de a fi influențat. Căldura și afecțiunea arătate de părinți, legăturile informale stabilite cu aceștia, sunt stimulente puternice ajutând la formarea deprinderilor și aptitudinilor copilului, care ajută la integrarea sa socială corespunzătoare. Esența și importanța familiei sunt definite de socializarea copilului și stabilizarea personalității adultului.

În familie copilul învață tipurile de comportament necesare pentru a exista în mediul său, învață cum să se comporte în societate. Educația familială este o educație funcțională, constând în influențarea cu ajutorul exemplelor și, imitându-i pe adulți, jucându-se și, în final, respectând anumite cerințe sociale, modele de comportare, deoarece copiii observă cum se comportă părinții lor, interiorizând deseori aceste modele prin jocul lor. Întregul univers al părinților - activitatea, comportamentul, atitudinea, gestul acestora - devine factorul principal în formarea personalității copiilor. Observându-și mama și tatăl, copilul învață că vârsta generează comportamentul. Încă din primele luni de viață, copilul învață comunicând.

**Profesor învățământul preșcolar Ioana Unc,
Grădinița „Dumbrava minunată” Satu Mare**

Bibliografie:

1. Cf. Ciofu, C., *Interacțiunea părinți-copii*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 98.
2. Mircea, T., *Familia de la fantasmă la nebunie*, Editura Marineasa, Timișoara, 1994, p. 45.

Hărțuirea – probleme și soluții

„*Îmi place foarte mult să merg la școală*”, este o frază pe care nu mulți elevi au declarat-o vreodată.

Școlile sunt esențiale pentru dezvoltarea individuală, deoarece sunt primul loc în care copiii întreprind un proces formal de învățare care le oferă cunoștințe de bază și astfel le permite să descopere și să aprofundeze abilitățile de care au nevoie pentru a fi adulți de succes și oameni independenți. Rezultatul acestui proces inițial de învățare determină atât probabilitatea de a avea acces la învățământul terțiar, cât și rezultatele pe termen lung, cum ar fi statutul viitor. Din aceste motive, este esențial să înțelegem ce factori din cadrul școlilor influențează în mod direct calitatea educației pe care o experimentează elevii și, în consecință, învățarea acestora.

Bullying-ul, un proces în care o persoană își folosește în mod repetat forța sau influența superioară pentru a maltrata, ataca sau forța o altă persoană să facă ceva, este una dintre principalele probleme ale mediului școlar (Unicef, 2007b). Exemple de astfel de comportament includ comentarii derogatorii, agresiuni fizice și excluziune socială, în care factorul cheie este existența unui dezechilibru de putere între făptuitor și victimă. Este o problemă gravă care poate afecta experiența școlară a unui copil și una care a început să primească atenție abia recent. Pe lângă afectarea stimei de sine a celor agresați, deseori rezultă în situații în care atât victimele, cât și făptuitorii ratează oportunitățile de învățare, diminuându-le calitatea educației și, prin urmare, performanța academică.

Factorii care declanșează acest fenomen sunt varii dar din studiile efectuate s-a ajuns la concluzia că există cel puțin unul dintre următorii *factori de risc*:

- ✓ Supraponderal sau subponderal;
- ✓ Poartă ochelari sau haine „necool”;
- ✓ Este nou la o școală;
- ✓ Percept ca fiind slab sau incapabil să se apere;
- ✓ Suferă depresie, anxietate;
- ✓ Are o stimă de sine scăzută;
- ✓ Nu este popular sau are puțini prieteni;
- ✓ Incapabil să se înțeleagă bine cu ceilalți;

Tipuri de intimidare

Există trei tipuri de agresiune - **verbală, socială și fizică**.

Cele mai comune două tipuri de intimidare sunt bullying-ul verbal și social. Hărțuirea verbală include lucruri precum tachinarea, invocarea de nume, batjocură, amenințarea cu vătămarea și comentariile sexuale neadecvate.

Bullying-ul social implică rănirea reputației sau a relațiilor cuiva. Include răspândirea de zvonuri, îndemnarea altor studenți să nu fie prieteni cu cineva, excluderea intenționată a cuiva și a agresia pe cineva în public.

Atât hărțuirea verbală, cât și cea socială pot fi făcute și prin intermediul internetului, adică hărțuirea cibernetică.

Hărțuirea fizică are loc mai rar, deși devine din ce în ce mai răspândită. În cazul hărțuirii fizice, ar putea exista loviri, lovituri cu piciorul, împiedicare, împingere, scuipat, ciupire, luarea sau ruperea bunurilor altcuiva și gesturi răutăcioase sau nepoliticoase cu mâinile.

Indiferent de tipul de agresiune, este un prejudiciu serios pentru experiența educațională a unui elev.

Oare acest ciclu poate fi oprit?

Nu există nicio îndoială că bullying-ul are un impact asupra performanței școlare indiferent asupra cui se manifestă, și acolo unde există, ciclul se autoperpetuează.

Elevii care sunt hărțuiți prezintă mai puține îmbunătățiri școlare, deoarece le este frică să iasă în evidență. Ca urmare, unii profesori îi identifică pe acești elevi ca fiind niște elevi nemotivați.

Acești elevi cu rezultate aparent slabe primesc apoi mai puțină atenție din partea profesorilor, împingându-i astfel și mai adânc în prăpastie.

Totuși, acest lucru nu este valabil pentru toate școlile, dar pentru elevii care se confruntă în mod regulat cu hărțuirea, școala nu este doar un obstacol, acesta poate deveni un loc înfricoșător și periculos.

Există persoane care susțin că puțină hărțuire nu strică pentru că îți întărește caracterul. Este totuși o linie periculoasă de demarcație pentru că, cum ar putea cineva să stabilească care este acest „un pic”?

În plus, atunci când acest mic pic devine prea mult, bullying-ul afectează personalitatea, viața copilului și, nu în ultimul rând, performanța școlară.

În prezent, problema hărțuirii școlare este o problemă pentru multe țări din întreaga lume. Fiecare elev, atât din ciclul primar, gimnazial dau liceal, va avea cu siguranță o experiență de hărțuire sau povești despre oameni pe care îi cunosc și care au fost hărțuiți.

Din păcate, există profesori și părinți care deopotrivă nu reușesc să înțeleagă de ce este esențial să se confrunte cu hărțuirea școlară și ce impact are asupra copiilor lor. Mulți adulți pot

respinge hărțuirea ca o formă de joc social dur, care poate fi periculoasă și poate avea un impact de durată asupra copilului.

Există multe modalități de a face față bullying-ului, dar dacă vrem să se oprească, toate persoanele implicate trebuie să contribuie la această campanie.

O modalitate bună de a răspunde la hărțuire, dacă cineva este victima uneia, este de a contacta colegii lor, părinții, profesorii și alți adulți care îi pot învăța cum să facă față hărțuirii.

Unele dintre lucrurile pe care le pot face pentru a se proteja includ evitarea situațiilor în care sunt larg deschise pentru atac, a fi sociabili, a învăța să devină încrezători în sine și să fie încurajați să raporteze și să recunoască orice agresiune pe care o văd sau experimentează.

**Profesor metodist Alina Șugar,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. Bauman, S. (2008), „The role of elementary school counselors in reducing school bullying”, *The Elementary School Journal*, 108:362-375.
2. Mundbjerg, T.L., Nielsen, H. S., And Simonsen, M. (2014), „Bullying in elementary school”, *Journal of Human Resources*, 49(4):839-871.
3. UNICEF. (2007a), *Stop violence in schools! The scope and impact of bullying. Fact Sheet*, Malaysia, Unicef Malaysia Communications.

Plan de intervenție personalizat

Nume și prenume: I. D.

Vârsta: 11 ani

Clasa: a V-a

Identificarea problemelor de la școală:

Elevul I. D. are comportamente neconforme în cadrul școlii, acestea se manifestă pe parcursul orelor de curs dar și în timpul pauzelor. Elevul provine dintr-o familie monoparentală, părinții au divorțat la finalul clasei a IV-a. În prezent elevul se află în grija mamei, conform sentinței judecătorești. Tatăl nu se interesează de copil, mama ține legătura cu dirigintele clasei prin telefon, foarte rar participă la ședințele cu părinții, motivează absența cu faptul că lucrează mult și pe schimburi.

Când este informată despre abaterile disciplinare, aceasta nu crede cele spuse de director, diriginte și profesori. Spune că unii profesori nu știu să îi atragă atenția la orele de curs, folosesc metode de predare învechite, că acasă este cuminte și că colegii de clasă/școală îl provoacă în mod repetat. Cadrele didactice se plâng de comportamentul deviant elevului, îi fac observații și îi întocmesc abateri disciplinare scrise pentru scăderea notei la purtare. După multe insistențe, realizate de diriginte și consilierul școlar, mama a acceptat ca elevul să participe la ședințele de consiliere psihologică. Elevul participă cu plăcere la aceste ședințe, spune că e bine atunci când îl ascultă cineva.

În cadrul orelor:

- vorbește neîntrebat, de cele mai multe ori abordează subiecte care nu au legătură cu activitatea de la clasă;
- atrage atenția colegilor din clasă prin diverse metode – îi face să râdă, scoate diverse sunete și aruncă cu anumite obiecte prin clasă;
- utilizează cuvinte jignitoare către cadre didactice și colegi;
- râde fără motiv;
- nu realizează sarcinile pe care le primește la școală.

În cadrul pauzelor:

- intră în alte clase și amenință elevii mai mici;
- face gesturi nepoliticoase;
- nu respectă regulile de comportament față de cadrele didactice de serviciu pe școală;
- își creează propriile reguli în cadrul jocurilor cu alți elevi.

Obiectivele planului de intervenție:

- scăderea numărului faptelor care implică violență fizică și verbală, pentru obținerea unei înțelegeri situaționale și de sine mai bune;
- formarea unui comportament responsabil, pentru armonizarea funcțiilor logice cu funcțiile emoționale;
- realizarea unor activități prin care elevul să fie atent, prin integrarea atenției;
- creșterea stimei de sine, prin exerciții de autocunoaștere;
- implicarea în activități care să îi dezvolte competențele sociale și civice, prin folosirea inteligenței.

Strategia de intervenție - „Identifică pentru a rezolva” - integrarea celor două emisfere cerebrale

a) Elevul va reuși să evite să trăiască într-un potop emoțional sau într-un deșert emoțional. Prin permiterea imaginilor nonraționale, amintirilor autobiografice și emoțiilor vitale să-și joace rolurile lor importante, viața elevului va fi ordonată și structurată;

b) Punerea detaliilor în ordine și prin exprimarea experienței în cuvinte, iar apoi a retrăirii emoțiilor din acel moment. Elevul o să-și identifice temerile și emoțiile, astfel încât să le poată controla;

c) Implicarea povestirii – prin citirea unor texte care descriu problemele cu care se confruntă copilul în cauză. În urma acestei tehnici, elevul va spune anumite lucruri care îl deranjează sau va povesti/descrie amintiri sau evenimente care îi produc diverse stări emoționale;

d) Metoda se bazează pe interacțiunea dintre elev și cadrul didactic.

Elevul va citi un scurt text în care este prezentată viața unui copil cu probleme emoționale, acestea se aseamănă cu problemele lui (familie monoparentală, vorbitul neîntrebat, atragerea atenției colegilor din clasă prin diverse metode, utilizarea de cuvinte jignitoare către cadre didactice și colegi, râs fără motiv, facerea de gesturi nepoliticoase, crearea propriilor reguli în cadrul jocurilor cu alți elevi). Apoi va viziona un scurt videoclip despre importanța dialogului interuman.

Elevul va fi provocat de către profesor să își exprime părerile despre ceea ce a citit în textul suport sau ceea ce a văzut în videoclip, și să povestească anumite evenimente din familie și de la școală, care l-au impresionat cel mai mult. Sarcina de lucru practică va consta în identificarea problemelor personale de către elev, apoi scrierea lor pe foi colorate. În final, elevul va trebui să găsească soluții pentru ameliorarea/stoparea problemelor identificate. Prin utilizarea dialogului, elevul va deveni conștient de minusurile cu care se confruntă în viața cotidiană. Pot fi folosite și fotografii pe baza cărora să poată fi studiată starea/stările emoționale ale elevului la privirea acestora. Prin această metodă se realizează controlul asupra trăirilor și emoțiilor elevilor.

Durata planului și frecvența activităților propuse:

Perioada de desfășurare a planului este de 1 semestru. În toate orele de curs se vor realiza activități curriculare la clasă. Activitățile de consiliere și orientare vor fi realizate de două ori pe săptămână, după terminarea orelor. O dată pe săptămână se vor desfășura activități de modelare comportamentală și restructurare cognitivă, pe parcursul programului școlar sau după încheierea acestuia.

Modalități de evaluare a reușitei/ajustarea planului în funcție de rezultate:

- scăderea frecvenței comportamentelor nedorite (elevul și-a revizuit comportamentul față de colegi);
- scăderea intensității comportamentelor nedorite (pe parcursul anumitor ore, vorbește mai puțin, în schimb deranjează în continuare orele de biologie și matematică).

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Satisfacția de a fi voluntar la vârstă preșcolară

A trezi și a dezvolta spiritul voluntariatului la copii, a cultiva valorile lui sunt unele din sarcinile de seamă ale educatorilor, pe care le vom forma participând direct la activitățile de voluntariat. „Nu numai în prag de sărbătoare, lumina și zâmbetul ar trebui să fie pe fețele celor de lângă noi”. Ar trebui să desfășurăm mai des activități de voluntariat pentru că ele constituie o experiență bogată de învățare, facilitează dezvoltarea de capacități și competențe sociale și contribuie la dezvoltarea la elevi a sentimentului de solidaritate.

Perioada preșcolară este o perioadă importantă în formarea și dezvoltarea personalității și a sistemului propriu de valori, în formarea imaginii de sine și față de ceilalți precum și a conduitelor și a modului de viață. La această vârstă copiii au nevoie de sprijin, de un mediu informativ care să fie alături de ei, pentru a putea trece cu succes la autonomie și responsabilitate.

Dacă preșcolarii de astăzi cresc și se dezvoltă în spiritul voluntariatului, poate oglinda societății de mâine va fi una diferită, încununând munca tuturor dascălilor care sunt implicați în consolidarea educației permanente în viețile copiilor pe care îi modelează de-a lungul carierei, insuflându-le valori ca: iubirea, bunătatea, respectul, credința.

În calitate de cadru didactic, este recomandabil să formezi copiilor gustul pentru activități, care să le facă bine din punct de vedere sufletește și de pe urma cărora să beneficieze și alții. Vizitele la centre de copii sau de bătrâni, concursuri, baluri mascate și evenimente organizate, la care se pot face donații, pot fi ocaziile potrivite pentru a-i implica pe adolescenți și a-i obișnui să se acomodeze în rolul de voluntari. Prezintă-i toate beneficiile pe care le poate obține de pe urma activităților de voluntariat. De asemenea, gândește-te la faptul că ești un model pentru el. Cu cât observă și este învățat de mic că este important să îi ajuți pe alții, să te implice în activități de pe urma cărora să nu te aștepte neapărat să obții beneficii materiale, cu atât va tinde mai mult să introducă voluntariatul în viața lui de adolescent. Cu cât începe mai repede să facă astfel de activități de voluntariat, cu atât își va creiona un traseu mai clar în viață. Astfel de lucruri îl formează ca om și îl pregătesc pentru viața de adult.

În această epocă a globalizării și a schimbărilor continue, lumea devine din ce în ce mai mică, mai interdependentă, mai complexă. Voluntariatul, la nivel individual sau de grup, reprezintă o modalitate prin care:

- ✓ pot fi întărite și susținute valorile legate de comunitate, de serviciul adus aproapelui și de atașamentul față de aproapele;

- ✓ persoanele pot să își exercite drepturile și responsabilitățile de membri ai comunităților, în timp ce învață și se dezvoltă pe parcursul întregii vieți, realizându-și astfel întregul potențial uman;
- ✓ se pot stabili puncte de legătură între diferențele care ne despart, astfel încât să putem trăi împreună în comunități sănătoase, puternice, și să lucrăm împreună la identificarea de soluții la provocările pe care le întâlnim și să conturăm destinul nostru comun.

Al doilea element definitoriu al voluntariatului este comunicarea. Prin voluntariat, cel mai rapid se dezvoltă abilitatea de comunicare. Barierele ridicate de timiditate, frica de vorbit în public, greutățile întâmpinate în crearea unor legături de prietenie sunt spulberate. A voluntaria înseamnă, de asemenea, apartenența la un grup, un grup care devine în scurt timp o familie, iar relațiile deși sunt de natură profesională, devin și personale. Sub marea umbrelă a comunicării, socializarea joacă un al treilea rol foarte important. Voluntariatul creează punți între oameni și comunități. Fără să vrem, suntem nevoiți să socializăm în viața de zi cu zi pentru a putea exista. Însă, voluntariatul te învață tehnici și metode de socializare, astfel încât, timiditatea, teama și frica să dispară, toate acestea ajutând la crearea ta din punct de vedere profesional.

În Programa activităților instructiv-educative din grădiniță sunt prevăzute o serie de obiective, a căror transpunere în activități specifice, conduc copiii spre descoperirea și înțelegerea tainelor naturii. Activitățile pe domenii experiențiale (cunoașterea mediului, educarea limbajului, activități artistico-plastice și practice, activități muzicale), dar și activitățile extracurriculare (excursii, drumeții, activități practic-gospodărești-plantări, acțiuni de ecologizare), contribuie la atingerea obiectivelor educației ecologice. Acestea vizează aspecte de natură cognitivă, intelectuală, moral-civică, estetică, afectivă, practică:

- ✓ să cunoască ființe și fenomene din mediul înconjurător și caracteristicile acestora;
- ✓ să-și însușească cunoștințe din domeniul ecologiei prin activități cu caracter experimental și demonstrativ și antrenarea copiilor în îndeplinirea acestora;
- ✓ educația capacității de a ocroti, de a proteja și respecta natura;
- ✓ cultivarea dragostei pentru Terra cu tot ce intră în componența acestuia: apă, aer, plante, animale;
- ✓ conștientizarea necesității de a economisi apa, energia electrică și toate resursele naturale;
- ✓ educarea copiilor în sensul păstrării sănătății mediului natural în care trăiește;
- ✓ formarea unui comportament civic, a dorinței de a contribui la păstrarea frumosului prin antrenarea în activități de îngrijire a unor arbori, a spațiilor verzi;

La nivelul educației preșcolare putem desfășura activități de educație ecologică care, pe de o parte formează deprinderi, dezvoltă capacități și cultivă interesul copiilor pentru conduite ecologice,

iar pe de altă parte, contribuie direct la menținerea unui mediu echilibrat, curat, benefic unei dezvoltări fizice și mentale sănătoase a copiilor. Fiecare dintre noi avem responsabilitatea de a participa la acțiuni de protecție a mediului în interesul sănătății noastre. Educația ecologică presupune dezvoltarea abilităților de a acționa concret, de a ne implica activ în identificarea problemelor de mediu, capacitatea de a găsi soluții pentru remedierea problemelor de mediu.

Pentru a descifra tainele voluntariatului pentru dezvoltare durabilă, cadrele didactice trebuie să implice copiii chiar de la vârste fragede în acțiuni de îngrijire și protejare a mediului. Formarea voluntarilor pe probleme de mediu presupune formarea unor comportamente globale de protecția mediului, în funcție de diversitatea situațiilor, impune implicarea membrilor comunității, necesită o gândire constructivă, integrată care să faciliteze educarea populației pentru a fi responsabilă față de problemele mediului.

Inițierea copiilor mici în ABC-ul voluntariatului de mediu începe cu:

- ✓ identificarea problemelor de mediu în grădiniță, în familie, în comunitatea locală și intervenția în schimbarea comportamentului și atitudinii față de mediu;
- ✓ furnizarea de informații și instrucțiuni pe înțelesul tuturor;
- ✓ identificarea propriilor greșeli de comportament față de mediu și anihilarea lor prin asumarea de responsabilități de ecologizare, de plantare, de informare cu obținerea de performanțe pentru sănătatea mediului
- ✓ găsirea soluțiilor de rezolvare a problemelor de mediu și conștientizarea rolului pe care îl au voluntarii în transmiterea valorilor: respectul față de mediu, iubire față de natură, cooperare pentru rezolvarea problemelor.

În scopul formării conduitei ecologice, am implicat preșcolarii în desfășurarea unor activități de ecologizare a mediului din curtea grădiniței, sub îndemnul „Pentru un mediu mai curat”. În familie, părinții transmit copiilor cele mai elementare norme de comportament ecologic, care să constituie fundamentul acțiunilor unui cetățean preocupat de mediul în care trăiește.

Promovarea voluntariatului, ca formă de educație pentru tot restul vieții este un răspuns dat necesității de a acționa ca cetățeni responsabili la nivelul comunității în care trăim. Promovarea voluntariatului în unitățile de învățământ, în familiile copiilor, în comunitate solicită calități legate de comunicare, spiritul de echipă, curajul ieșirii din rutină prin activități de voluntariat desfășurate din proprie inițiativă în scopul cultivării normalității în comunitate și contribuie la creșterea gradului de sensibilizare a populației cu privire la valorile și importanța voluntariatului.

De multe ori, preșcolarii sunt considerați prea mici pentru a-și asuma responsabilități, însă, dacă li se oferă o șansă, se pot transforma într-un adevărat model pentru adulții din jurul lor. Manifestând deseori un entuziasm molipsitor, fiind creativi și foarte activi, pot antrena alți membri ai comunității în procesul de schimbare și tocmai de aceea implicarea activă a preșcolarii în

activități de voluntariat pot genera schimbări pozitive, fiind benefice pentru voluntar ca individ, pentru comunitate și societate în întregul ei.

**Profesor învățământ preșcolar Paula Măgulean,
Grădinița PP „Căsuța Piticilor” Arad**

Bibliografie:

1. *Curriculum pentru învățământul preșcolar*, București, 2019.
2. Fițiu, A., *Ecologie și protecția mediului*, Editura Academic Press, București, 2004.

Strategie de evaluare a unui elev cu TSA sau Sindrom Down la disciplina istorie

Nume și prenume cadru didactic: Julan Cosmin-Mircea

Unitatea de învățământ: Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: Lumea Nouă

Date generale despre subiect:

Numele și prenumele: B. G.

Clasa: a VI-a

Elevul face parte dintr-o familie monoparentală, care are condiții materiale precare. Sindromul Down a fost diagnosticat încă de la naștere.

Copilul B.G. este înscris în școala incluzivă, fiind integrat din clasa pregătitoare.

Acesta este independent, realizează anumite lucruri sociale și personale în viața de zi cu zi, se hrănește și se îmbracă-dezbracă fără ajutor din partea altor persoane din jurul lui. Deține practici elementare de igienă proprie. În deplasarea spre școală și spre casă este ghidat de un însoțitor.

Competențe specifice la nivelul unității de învățare	Competențe specifice adaptate
1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu 1.1. Localizarea în spațiu a lumii cunoscute în diferite perioade istorice - examinarea spațiilor istorice pe baza hărților - compararea „lumii cunoscute” în diferite perioade istorice - localizarea pe harta mută a spațiilor istorice pe măsura extinderii ariei de cunoaștere.	1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu 1.1. Indicarea și compararea diferitelor spații istorice ale lumii cunoscute și localizarea lor pe harta mută, pe baza hărților istorice referitoare la Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu.
2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice 2.1. Utilizarea adecvată a termenilor istorici/limbajului de specialitate în prezentarea unui fapt/proces istoric - alcătuirea unui glosar de termeni specifici - folosirea termenilor istorici cunoscuți în situații noi de comunicare - realizarea unor texte folosind adecvat termenii istorici. 2.2. Utilizarea gândirii critice în analiza surselor de informare - analiza surselor scrise sau vizuale pe baza unor cerințe - alcătuirea unor fișe de personaj istoric pe baza unor surse diverse - compararea surselor istorice oficiale cu cele neoficiale.	2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice 2.1. Folosirea termenilor istorici simpli în realizarea unui glosar de termeni specifici, conceperea unor propoziții sau fraze utilizând termeni istorici, completarea unor texte lacunare. 2.2. Citirea unor texte istorice și realizarea rezumatului, analiza unor imagini care reproduc diferite procese istorice din perioada Marilor descoperiri ale europenilor. Realizarea unor texte simple în care să fie prezentate anumite personaje istorice, pe baza unor texte și imagini suport – Cristofor Columb și Fernando Magellan.

<p>3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale</p> <p>3.1. Utilizarea dialogului intercultural - identificarea consecințelor interacțiunii culturale în evoluția comunităților umane - analiza unor evenimente istorice prin utilizarea surselor care oferă perspective multiple - identificarea valorilor comune ale religiilor pe baza surselor - realizarea unui produs care ilustrează contribuția diferitelor civilizații la dezvoltarea patrimoniului cultural comun.</p> <p>3.2. Asumarea cooperării în grupuri de învățare - îndeplinirea unor sarcini/roluri diferite în cadrul grupului de lucru - alcătuirea unor jurnale cu impresii, sentimente și rezultate ale activității personale/de echipă - realizarea de produse care să fie rezultatul dialogului și negocierii în cadrul unei echipe de lucru.</p>	<p>3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale</p> <p>3.1. Identificarea, pe baza surselor a unor urmări ale interacțiunii dintre diverse culturi, după marile descoperiri geografice. Citirea unor texte istorice și sublinierea pe text a anumitor valori religioase. Realizarea unui poster cu imagini care ilustrează patrimoniul cultural comun. Povestirea unor evenimente istorice, după citirea mai multor texte despre Lumea Nouă.</p> <p>3.2. Realizarea unui jurnal care să conțină impresii, sentimente și rezultate ale activității prestate în cadrul grupului. Conceperea unui proiect de grup în care să fie prezentate mijloacele de transport ale epocii. Responsabilizarea în cadrul grupului de lucru prin primirea unor sarcini – decuparea unor cuvinte sau imagini, lipirea acestora pe planșă și prezentarea proiectului realizat în grup.</p>
---	--

În timpul activităților didactice manifestă următorul comportament: participă cu plăcere la activități, reacționează conform, realizează activități de grup, vrea să participe, docil, binevoitor, pricepe mesajele transmise, are înclinații spre activitățile muzicale.

Vorbește greu, cuvintele sunt pronunțate cu dificultate, posedă o structură gramaticală parțială, are un vocabular de limită dat fiind faptul că de obicei utilizează termeni simpli.

Gândirea: de obicei precisă, lină.

Atenția: oscilantă, se menține pentru câteva minute.

Memoria: deține o memorie mecanică, poate să reproducă anumite cunoștințe.

Structura spațiului grafic: ocazională, la scriere înghesuie sau lasă distanțe mari între cuvinte.

Prezintă un nivel scăzut și de dificultate mare în asimilarea formei, mărimii și culorii.

Motricitatea fină și grosieră sunt nedezvoltate în comparație cu vârsta copilului.

Strategie de evaluare la disciplina Istorie

Conținuturi de evaluat:

Călătoriile și percepția spațiului în Evul Mediu; mijloace de transport

Marile descoperiri ale europenilor: drumuri și teritorii; consecințe asupra vieții oamenilor

Studii de caz: Cristofor Columb și Fernando Magellan, Lumea Nouă: cunoaștere, misionarism și exploatare

Metodele, procedeele sau strategiile de evaluare utilizate:

✓ evaluarea este realizată prin observarea anumitor aspecte: activitatea elevului în timpul orei, reproducerea corectă a conținuturilor care au fost adaptate cerințelor elevului, utilizarea termenilor istorici învățați la oră, realizarea sarcinilor primite.

✓ evaluarea elevului se face pe baza răspunsurilor orale, completarea exercițiilor de pe fișele de evaluare care au fost adaptate elevului, folosirea unor mijloace specifice disciplinei istorie – atlasul istoric, harta, axa cronologică, fișele biografice, sursele istorice și diverse imagini.

Exemple de itemi cuprinși în procesul evaluării

I. Încercuiți litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Vasco da Gama a descoperit

a China b America c India d Japonia

2. Bartolomeo Diaz a descoperit:

a Australia b Capul Bunei Speranțe c Coreea d America

3. Cristofor Columb a descoperit:

a China b America c India d Japonia

4. Înconjurul lumii a fost realizat de către:

a Vasco da Gama b Cristofor Columb c Fernando Magellan d Bartolomeo Diaz

II. Completați spațiile libere, alegând cuvintele din lista dată:

„Instaurarea stăpâniriișiîn America a fost însoțită de o activitate intensă de impunere aîn rândul populațiilor cucerite. Biserica, prin- reprezentanți ai acesteia însărcinați cu răspândirea religiei- a urmărit convertirea la creștinism a amerindienilor.”

Lista: misionari, spaniole, catolice, portugheze, creștinismului.

III. Construiți, cu fiecare dintre termenii istorici din lista de mai jos, câte o propoziție/frază, referitoare la un fapt din istoria universală.

Lista termenilor istorici: busolă, hartă, Lumea Nouă, imperii coloniale, civilizații precolumbiene, misionarism, amerindian, creștinism, conchistador.

IV. Realizați o axă cronologică pe care să plasați următoarele evenimente: 1519 - 1521 – Fernando Magellan – realizează înconjurul lumii, 1498 – Vasco da Gama – descoperă India, 1488 – Bartolomeo Diaz – Capul Bunei Speranțe, 1492 – Cristofor Columb – descoperă America, 1501 – 1502 – Amerigo Vespucci – ajunge în Venezuela.

V. Realizați corespondența între elementele celor două coloane:

Bartolomeo Diaz

descoperirea Americii

Vaso da Gama

înconjurul lumii

Cristofor Columb

Capul Bunei Speranțe

Fernando Magellan

descoperirea Indiei

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Strategie individualizată de predare a unei unități de învățare la disciplina istorie, destinată unui elev cu DMU integrat în clasa a V-a

Nume și prenume cadru didactic: Julan Cosmin-Mircea

Unitatea de învățământ: Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: Începuturile omenirii

Clasa: a V-a

Competențe generale:

1. Utilizarea în contexte diverse a coordonatelor și reprezentărilor de timp și spațiu;
2. Utilizarea critică și reflexivă a limbajului de specialitate și a surselor istorice;
3. Manifestarea comportamentului civic prin valorificarea experienței istorice și a diversității socio-culturale;
4. Folosirea autonomă și responsabilă a instrumentelor necesare educației permanente.

Conținuturile unității de învățare:

1. Izvoare istorice;
2. Perceperea timpului și a spațiului; cronologia istoriei; periodizare; spațiul istoric;
3. Primii oameni;
4. Revoluția neolitică – viața oamenilor; sedentarizare, economie;
5. Inventarea metalurgiei – tehnologie și consecințe asupra vieții oamenilor;
6. Evaluare.

Conținuturi adaptate pentru elevul cu DMU:

- Copierea pe caiet a unui fragment dintr-un text istoric;
- Descrierea unei întâmplări reale din viața de elev, menționând o cauză și o urmare corespunzătoare;
- Observarea unor obiecte redată în diverse imagini;
- Realizarea unui desen care să includă obiectele pe care elevul le utilizează zilnic;
- Menționarea unor instrumente de estimare a distanțelor;
- Lecturarea unei hărți istorice;
- Plasarea unor evenimente personale/istorice pe axa cronologică;
- Identificarea, pe baza hărții istorice a zonelor în care oamenii s-au deplasat și s-au așezat în Preistorie;
- Plasarea, pe axa cronologică a elementelor de orientare spațială observate pe traseul spre/dinspre școală;
- Precizarea, pe baza unor imagini a principalelor ocupații ale oamenilor în Preistorie;

- Enumerarea, pe baza imaginilor a plantelor cultivate în perioada neolitică pe continentul european;
- Realizarea, pe baza unei imagini a activității desfășurate pe parcursul unei zile de locuitorii dintr-o așezare neolitică;
- Transcrierea din textul B a fragmentului care explică activitatea ilustrată în imaginea A;
- Numirea unor obiecte din metal utilizate zilnic;
- Privirea unei imagini și prezentarea în scris a: personajului redat, obiectelor realizate din metal, alte elemente din imagine;
- Menționarea, pe baza hărții istorice a două urmări ale așezării, în Europa și Asia, a popoarelor înscrise pe hartă;
- Realizarea unui desen care să ilustreze schimbările petrecute în viața oamenilor în urma inventării metalurgiei.

Evaluarea: este realizată prin rezolvarea fișelor de lucru.

Metode și tehnici alese:

- învățarea în grup;
- conversația;
- explicația;
- aprecierea;
- observarea sistematică;
- metoda mozaicului;
- metoda clasa răsturnată;
- metoda gândiți-lucrați în perechi-comunicați;
- învățarea prin descoperire;
- fișa de progres;
- exercițiul.

Materiale didactice:

- manualul, caietul, imagini, atlasul istoric, fișe de lucru, creioane colorate, marker, harta istorică.

**Profesor Cosmin-Mircea Julan,
Liceul Tehnologic „Francisc Neuman” Arad**

Fenomenul bullying – o problemă frecventă în școli

Bullying înseamnă folosirea unei forțe superioare pentru a influența sau intimida pe cineva.

Este un comportament repetat și intenționat prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic.

Fenomenul bullying apare atunci când un copil este etichetat, tachinat, batjocorit în cercul său de cunoștințe sau de colegi. Uneori, aceste tachinări se transformă în îmbrânciri sau, în unele cazuri, în atacuri fizice.

Bullying-ul nu presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința agresorului de a obține putere sau autoritate. Chiar dacă fenomenul bullying este cel mai frecvent asociat cu mediul școlar, acesta poate apărea și în alte contexte, în fața blocului, la locul de joacă, etc.

Există mai multe tipuri de comportamente care pot fi încadrate în categoria bullying:

- ✓ **Intimidarea verbală:** poreclire, batjocorire, amenințare, ironie, replici ofensatoare, comentarii sexuale etc.
- ✓ **Intimidarea socială:** excluderea intenționată dintr-un grup sau colectiv, punerea intenționată într-o situație jenantă în public, răspândirea de zvonuri jignitoare, etc.
- ✓ **Intimidarea fizică:** bruscare, lovire, scuipare, daune aduse bunurilor persoanei intimidată, etc.
- ✓ Mai recent a căpătat amploare un nou tip de bullying, „adaptat” dezvoltării puternice a tehnologiei comunicării și anume cyberbullying-ul.

Cyberbullying se referă la comportamentul de intimidare prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare: SMS-uri sau e-mailuri jignitoare, răutăcioase, zvonuri sau comentarii răspândite pe site-uri de socializare, distribuirea de imagini jenante sau ofensatoare cu persoana hărțuită etc. Cyberbullying-ul poate avea aceleași efecte devastatoare ca orice alt tip de bullying, uneori chiar mai severe (acest tip de hărțuire nu se limitează la un singur loc, ci îi „urmărește” pe adolescenți inclusiv acasă). Mulți copii nu pot evalua violența școlară ca fiind negativă sau inacceptabilă, așa cum fac adulții, și pot interpreta actele de agresiune ca amuzament sau distracție.

Chiar dacă am putea avea impresia că agresorul este o persoană puternică și încrezătoare, lucrurile stau uneori altfel – acești copii au de multe ori o stimă de sine scăzută, simțindu-se superiori doar dacă îi lezează pe alții.

De multe ori agresorii sunt ei înșiși victime ale fenomenului de bullying, pe care îl „învață” de la părinți, frați sau colegi mai mari etc.

Agresorii nu au nevoie să fie neapărat mai mari sau mai puternici decât cei pe care îi agresează. Diferența percepută de putere poate proveni din surse diferite - popularitate, abilități fizice sau cognitive, caracteristici de personalitate.

Chiar dacă nu putem ști niciodată cu siguranță dinainte dacă un copil va avea un comportament de tip bullying, sunt câteva caracteristici care cresc șansa ca un copil să devină agresor:

- ✓ Are o toleranță redusă la frustrare;
- ✓ Probleme familiale, neimplicare din partea familiei;
- ✓ Are o părere proastă despre ceilalți;
- ✓ Are dificultăți în respectarea regulilor;
- ✓ Vede violența într-o lumină pozitivă;
- ✓ Are prieteni care îi agresează pe alții;

Semne care indica faptul ca un copil este hartuit:

- ✓ Vânătași, răni neexplicate;
- ✓ Haine sau obiecte personale pierdute sau distruse;
- ✓ Dureri de cap sau de stomac frecvente, rău real sau prefăcut înainte de a merge la școală;
- ✓ Schimbări în obiceiurile alimentare, cum ar fi mâncatul în exces sau săritul peste mese (copiii pot veni flămânzi de la școală pentru că nu și-au mâncat sandvișul);
- ✓ Dificultăți la somn sau coșmaruri frecvente;
- ✓ Scăderea notelor, scăderea interesului pentru școală, fobie școlară;
- ✓ Pierderea prietenilor sau evitarea situațiilor sociale;
- ✓ Sentimente de neajutorare și scăderea stimei de sine;
- ✓ Comportamente de risc, fuga de acasă, automutilare sau preocupare legată de suicid;

Ce pot face parintii?

- ✓ Cel mai important lucru este să transmiteți și demonstrați copilului că sunteți disponibil pentru comunicare, pentru a-l asculta când are nevoie să vorbească;
- ✓ Încurajați copilul să vă povestească ce se întâmplă la școală;
- ✓ Nu învinuiți copilul pentru că este hărțuit, chiar dacă la un moment dat el a fost cel care l-a provocat pe agresor;
- ✓ Învățați-l pe copil să facă diferența între situațiile periculoase și situațiile în care îl poate înfrunța pe agresor;
- ✓ Dați-i încredere că poate să-și rezolve singur problemele dacă este vorba despre o situație cu risc scăzut (de exemplu tachinare), dar spuneți-i clar că sunteți dispus să-l ajutați;

- ✓ Intervenți dacă este vorba de o situație de hărțuire, apelând la cadre didactice din școală, consilier școlar sau director. Nu încercați să faceți chiar dvs. dreptate, această abordare are toate șansele să escaladeze problemele;
- ✓ Discutați împreună despre diferite modalități în care ar putea rezolva situația;
- ✓ Învățați copilul să nu ia totul personal atunci când se confruntă cu un agresor. Explicați-i că insultele pe care acesta i le adresează nu exprima o problemă a copilului, ci a agresorului;
- ✓ Demontați împreună cu copilul „miturile” despre bullying, propagate uneori din păcate și de către adulți (găsiți în continuare câteva astfel de mituri);

De foarte multe ori acest fenomen este ignorat sau nu se ține cont de amploarea pe care o poate lua în rândul tinerilor, astfel că au apărut mituri legate de fenomenul de bullying.

Mituri despre bullying:

1. „Așa sunt băieții”

Adevărul: Să le faci rău altora nu este niciodată acceptabil.

2. „Fetele nu au comportamente de bullying”

Adevărul: Și fetele pot avea astfel de comportamente, în cazul lor bullying-ul fiind predominant verbal și social.

3. „Bullying-ul este o parte normală a copilăriei”

Adevărul: Nu este nimic normal în a fi batjocorit, hărțuit.

4. „Unele persoane merită să fie batjocorite/hărțuite.”

Adevărul: Nimeni nu merită să fie rănit. Toți merită să fie tratați cu respect.

5. „Bullying-ul îi face pe copii mai puternici”

Adevărul: Bullying-ul poate face un copil să se simtă foarte rău față de propria persoană, acest lucru fiind uneori permanent.

6. „Este doar o glumă/este doar o tachinare nevinovată.”

Adevărul: Când rănește pe cineva este bullying.

**Profesor Ancuța Stoica,
Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad**

Bibliografie:

1. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Bullying>
2. <https://www.clinicaoananicolau.ro/bullying/>
3. <https://www.salvaticopiii.ro/ce-facem/protectie/protectie-impotriva-violentei/prevenirea-violentei-in-scoala>
4. <https://www.parintiicerschimbare.ro/bullying-definitie-forme-metode-de-combatere/>

Revista Casei Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

**Editura „ȘCOALA VREMII” -
Casa Corpului Didactic
„Alexandru Gavra” Arad
Arad, Str. Mucius
Scaevola, Nr. 9 Tel.
0257/281077
Fax 0257/282441**

Colectivul de redacție:

Marinescu Marcela Minodora, director Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad –
coordonator

Șugar Alina, profesor metodist Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Vogel Victor, informatician Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Gaiță Iuliana, bibliotecar Casa Corpului Didactic „Alexandru Gavra” Arad

Coperta: Șugar Alina

**Responsabilitatea asupra materialului publicat revine exclusiv autorilor.
Materialele nepublicate nu se restituie.**

ISSN: 2068-609